

E 11.
Sic propri
otiis
consuluit
Anno 17

Il carattere delle osservazioni fatte al Sacro Concilio di Trento non è del Ven. Card. Bellarmino: chiaro è dalla varietà del carattere, che è di più mani, e da' varj errori, che sono scorsi allo scrittore anche, dove il carattere più si accosterebbe a quello del Bellarmino, come rimpetto a c. XV Thomas Campegius Episcopus Bellensis in vece di Feltrensis

Nondimeno dal confronto si vede che ~~quasi~~ tutte le note di dottrina, e le Congregazioni citate son prese ~~tutte~~ da un codice stato della libreria ~~autografato~~ del Bellarmino, in gran parte scritto anche da lui, dal quale furono nel 1633. a Lione stampate: Novae Declarationes Congregationis S. R. E. Cardinalium ad Decreta Sacros. Concilii Tridentini.

Ci sono nel presente libro delle note storiche assai buone, che mancano nello stampato di Lione; e volendosi di questo fare una nuova edizione, ci sarebbe dal Codice di S.S. da trarre qualche importante variante lezione. Il mal è, che le note Mss. ci abbandonano a c. CLX.

An oẽs sint obligati in foro cõscientiæ, obseruare decreta Conc: Trid: q̃ ad mores et reformationem spectant si apud eos non sunt promulgata per ord.: vide Nauar. c. n.° de indem̃ c. 29.

Electio an possit fieri de more s̃dm Conc. Nauar. c. 5. n. 2.

An sit statutũ p Conc. intra q̃tum tempus teneatur promoueri Prælatus Eccl.æ collegiatæ curatæ, et an videm prouideri in foro conscientiæ circa fructus quod inseruiit . . . Nauar. de temp. ord.

An Capitu Eccliæ cui incumbit animarum cura et exerceat p Canonicos [Nauar. in c. de temp. ord] eam Cuon non dicentes s̃dm d.° Conc: lateranem, uult ut fructus distribuantur pauperibus, quæritur quos appel.° pauperũ, et an inf... aliorum beneficiorum. Nauar. in man. C. 17. n. 93. et cõ. sede preb. Et an si Clericus sit pauper possit sibi illos retinere quod sic Nauar. c. 7. d.° tract. n. 33.

CANONES, ET DECRETA
SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI
SVB PAVLO III, IVLIO III, PIO IIII, PONTIFICIBVS MAX.

ROMAE,
Apud Paulum Manutium, Aldi F.
M. D. LXIIII.
Cum priuilegio Pii IIII. Pont. Max.

Exemplum priuilegii.

MOTV proprio &c. Cum nuper ad huius almæ urbis ornamentum, & publicam studiosorũ omnium utilitatem nostro iussu instituta in hac urbe fuerit officina librorum pulcherrimis characteribus, & summa cum diligentia imprimendorum, præsertim sacrorum, ecclesiasticorumq. scriptorum, accersito Venetiis, & huic negotio præposito dilecto filio Paulo Manutio, cum eruditissimo uiro, tum paternæ in hac arte laudis, & industriæ imitatore, prouidere, sicut æquum est, uolentes, ne eius labor, & industria, quæ fructum aliis allatura est, ipsi uni detrimentum afferat; quod euenturum esset, si libros eius diligentia, & cura non sine magnis sumptibus emendatos, & impressos, atque editos alii postea imprimerent, atque ederent, minore forsitan etiam adhibita diligentia: Vniuersis & singulis librorum impressoribus, & bibliopolis tam extra, quam intra Italiam, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, nostræ uero, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ temporali ditioni immediate, mediateue subiectis, etiam sub pœna quingentorum ducatorum auri fisco nostro applicandorum, & amissionis librorum ipso facto, etiam sine declaratione cuiusquam Iudicis incurrendis, inhibemus, & interdicimus, ne quis ullum ex libris aut ecclesiasticorum scriptorum, aut cuiuscumque generis, qui aut numquam ante editi fuerint, aut quos ipse Paulus primus, sublatis mendis, correxerit, declararitue, seu corrigendos, declarandosue curarit, siue illi Græci, Latini, linguaue Italica communi, siue e Græco sermone in Latinum Italicumue conuersi, imprimere, uel ab aliis impressum uendere, aut uenalem proponere, & habere audeat per annos quinque, ab eo tempore, quo Paulus eum ediderit, computandos: Mandantes dilectis filiis nostris Camerario, & Vicario Vrbis, necnon Gubernatori, Senatori, Cameræ Apostolicæ causarum Auditori, & aliis Vrbis ordinariis Iudicibus, Legatisq. Vicelegatis, Gubernatoribus, & Potestatibus terrarum sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Baricellisq. & executoribus earundem, ac uenerabilibus fratribus singularum extra terras prædictas ciuitatum Archiepiscopis, & Episcopis, eorumq. Vicariis, ut quoties ipsius Pauli nomine requisiti fuerint, ei efficacis defensionis præsidio assistentes præmissa omnia, & singula contra inobedientes, & contrauenientes ad executionem censurarum, & pœnarum prædictarum, omni, & quacumque appellatione remota, procedant, & quilibet eorum procedat, inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quia uero difficile esset hanc nostram cedulam originalem ad singula loca deferri: Volumus quod de eius tenore, quod ad prohibitionem nostram huiusmodi attinet, credi debeat exemplis in ipsis libris imprimendis, seu etiam non inserto tenore narratis; ita quod sola narratio, seu enunciatio in ipsis libris, ut moris est, facienda, ad effectum, ut contra inobedientes, ut præfertur, procedi possit, sufficiat. Et maioris efficaciæ causa uolumus, ut originalis ipsa cedula per Cursores nostros hic in Vrbe in locis consuetis, ut moris est, affigatur, & publicetur: ne quisquam ignorantiam eius ualeat allegare: Decernentes irritum, & inane quidquid secus fieri contigerit: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegiis quoque, & indultis quibuscumque aliis super imprimendorum librorum facultate forsan concessis, & innouatis, ceterisq. in contrarium facientibus quibuscumque.

Placet motu proprio.

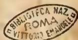
PAVLVS MANVTIVS PIO LECTORI S.

QVI de Catholica fide recte sentiunt, fatentur omnes utilissimum fuisse humano generi, atque adeo salutare Concilium Tridentinum; quod eximia summi Dei erga nos clementia, Pii IIII. Pont. Max. sapientia singulari, mirifica Legatorum Cardinalium, qui præfuere, uigilantia, maximo etiam Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, Principum, & Patrum, qui interfuere, consensu, ita confectum absolutumq. uidemus, ut exitiosam illam animorum pestem, quæ quotidie serpebat latius, nunc quidem aliqua iam ex parte compressam esse, breui autem, ope diuina, cunctis populis & nationibus ad cõmunem salutem cõsentientibus, prorsus tolli posse omnes confidant. quo merito gratiæ sunt habendæ primum immortali Deo maximæ, unde bona manant omnia, deinde Pio IIII. qui hoc spectauit unum, & in hoc potissimum ab illo primum die, quo summam inter omnes homines potestatem, delatam diuinitus, accepit, fixit curas, & cogitationes omnes, ut communibus malis generali Concilio mederetur: quo sæpe remedio Christiana Resp. erumpentibus uitiis occurrit, & impendentes ex dissensione, atque discordia calamitates euitauit. Hoc beneficiũ disseminari quamprimũ, ac distribui per orbem terrarum, ad propagandam ueritatem, & diuulgandam Ecclesiæ Catholicæ sententiã, necesse est. itaque nunc eduntur puri Canones, & ipsa Decreta, cum appendice nulla: tantũ ut ea cognoscantur, quæ primum sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime cõgregata, deinde Pontifex ipse confirmando seruari pariter ab omnibus in perpetuum iussit. nã reliqua Concilii acta, diligentissime per scribas publicos in ipso Concilio excepta, & litteris mandata, mox ita emittentur, ut, quæcumque res in controuersiam uenerit, quæcũque uel sententia dicta, uel oratio habita sit, omnia denique agitata, quæsita, deliberata, suo quidque loco, distincte, & abundanter exponãtur. Interim accipe summam rei lector optime, quæ ad salutẽ uehementer pertinet: uniuersam uero Tridentini Concilii, trium Pontificũ distinctã temporibus, historiam, eodem, cuius ad gloriam hæc omnia diriguntur, iuuante Deo, propediem expecta. nullam enim tanti negotii partẽ ignorare, non modo iucundum est, uerum ad multa etiam utile, & accommodatum: quod aliorum Conciliorum lectio declarat. Romæ, M.D.LXIV.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

AVLVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad futurã rei memoriã. INITIO nostri huius Pontificatus, quẽ non ob merita nostra, sed propter suam magnã bonitatẽ Dei omnipotentis prouidentia nobis cõmisit, cernentes iam tũ in quas perturbationes temporum, quotq. incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis solicitudo & uigilia esset uocata, cupiebamus quidẽ mederi Christianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum uexata, & propemodũ oppressa est, sed ipsi etiam, ut homines circumdati infirmitate, ad tantũ onus tollendum impares uires nostras esse sentiebamus. nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam, & conseruandam a plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenimus odiis & dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum pene omnis a Deo permissa sit. Cum unum Ouile, & unum Pastorem dominici esse gregis, ad integritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidiis, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidiis Remp. optaremus; nostris erratis, nostraq. cunctorum culpa, Dei uidelicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria uexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraq. Austriã, & Illyricum, terra mariq. bellum: cum impius & immitis hostis noster Turca nullo tẽpore requiesceret;

nostrorumq. inter se odia, & dissensiones, suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumq. tempestate, tantisq. excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandã & gubernandam Petri nauiculam uocati, nec uiribus ipsi nostris satis fideremus, primum coniecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumq. nostrum firmitate, & robore, mentem consilio, sapientiaq. instrueret. Deinde animo repetentes, maiores nostros, sapiẽtia admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum, atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisq. Principum sententiis, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio; cum eos tunc nõ alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumq. Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, sicut litteris, & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad X Kal. Iun. inchoandũ; spem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini essemus cõgregati, ipse, sicut promisit Dominus, in medio nostrũ affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaq. pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas condiciones subiremus, ab institutis maiorum nostrorum, & condicione temporum, nostraq. ac huius sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateq. prorsus alienas, quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium inuenire locum, alienamq. deligere ciuitatem necesse habuimus: quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta; ad sequentes Kal. Nou. prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus, & perpetuus hostis noster Turca ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, uastauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in

maximo

Die Iovis 17. Junij 1546. cum haberetur sessio 5. . . . censuit ut hec Bulla legeretur et in actis concilij insereretur et omnes eam approbarunt, fuit igitur lecta, et mandatum inseri.

Primo Mantuae indictum X. kal. Junij.

Prima prorogatio ad kal. Novemb.

Vincentia pro Mantua electa.

Secunda prorogatio ad kal. Maij.

maximo timore, & periculo omniũ, muniendis littoribus nostris finitimisq. auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut, de idoneo ad habendum Cõcilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertæ, uariæq. sententiæ, tempusq. diutius, quam erat opus, uideretur extrahi; nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. sed cum iam tempus longius progressum esset; nouæq. urbis electionem omnibus significari conueniret; iamq. Kalendæ Nou. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent; hyemsq. esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens uer, Maiiq. futuras Kalendas, compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cetera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumq. conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilii, tum uniuersæ Christianæ Reip. Christianos Principes pace inter se, & concordia cõsentire; carissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem, semper augustum, & Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare institimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscũ una conuenirent; quorum quidem apud utrumque litteris, Nunciis, & a latere nostro missis, ex uenerabilium fratrum nostrorũ numero, Legatis, sæpissime egeramus, ut ex simultate, & diffidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam uellent conuenire, labentibusq. succurrere Christianis rebus: quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo præcipue tributa, si id nõ agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere. quo nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ uehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cum tempus Concilii præstitutũ, Kalendæ
uidelicet

uidelicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ uirtutis, ac auctoritatis, a latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Vincentiã mittere, qui initium Cõcilii facerent, Prælatosq. undique uenientes exciperent, & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent & tractarent, quoad nos ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim uero in illud sanctum opus, maximeq. necessariũ, tractationem uidelicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cuius freti clementia nosmet ipsos itineris, & uitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificãdum occasionis. Principes ipsi testes, quos iam sæpe, tamq. uehementer Nunciis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusq. omnibus obsecraueramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reip. in maximum, & propinquum iam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidiis opitularentur. Iam uero testes illæ uigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturniq. animi nostri labores, graues solicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamẽ ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. ita enim uisum domino Deo est: quem tamen nõ desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum. ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitũ, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem; dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exẽplum, & doctrinam patientiæ nostræ suos uoluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu, colloquioq. nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes uera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamẽ decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem; apud Principes institimus, ut & ipsi uenirent ad Cõcilium, & Prælatos suos præsentes ducerent,

absen-

Tertia prorog.° ad diem Paschalem.

absentesq. accerserent. Qui cum de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt, ut aliá quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus cócessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctú Pascha, diemq. festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cuius nostri præcepti, expectationisq. decretæ litteræ Genuæ, anno incarnationis Domini M.D. XXXVIII. IIII Kal. Iul. factæ, publicatæq. sunt. atque hanc dilationem eo propésius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romá ad nos se missurú, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitaté temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. et ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilii celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, & salutarius Christianæ Reip. futurum esset. semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principum nos uoluntatibus assentiri hortata est. quam spem uehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se beneuola amicaq. congressio: quæ maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta, có firmauit nos in bona spe, ut tandé aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & uota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & urgeremus; nec solum duobus ante dictis Principibus, uerum etiam carissimo in Christo filio nostro, Ferdinando, Regi Romanorum, uideretur, actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere, cunctiq. a nobis per litteras suosq. Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus, præcipue auté instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans iis, qui a catholica

unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua Concordiæ ratio inirетur; quod ante suam in Germaniam profectionem apte non posset fieri: Nos eadem semper spe pacis, & tantorum Principum uoluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrũ & Sedis Apostolicæ beneplacitũ suspendere maluimus: itaq. fecimus, & de suspensione huiusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum decima die Iun. M. D. XXXIX dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisq. aliqua conclusio expectatur; quæ & dignitaté postea frequentiamq. Concilio, & Christianæ Reip. præsentiorem salutem erat allatura; Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcá uocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionem a Cæsare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissime, & cum Rege Christianissimo concordissime, magno beneuolæ inter eos uoluntatis indicio, transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq. concordiæ ad maiores potius discordias concitandas aptus esse uideretur; inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium; idq. per Legatos nostros S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus, quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contatenus, summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret. nam cum, id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdá articulos, tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Conciliũ illi excuterentur, & deciderentur; idq. nobis, ut concederemus, neque Christiana & Catholica ueritas, neque

 nostra,

Quarto fuit facta suspensio ad sedis Aplicę beneplacitu.

Pacē inter Principes illos nō expectata, Conc.^m indicitur denuò.

Tridentū pro Vicentia electū, et indictū Conc.^m ad kal. Novemb.

noſtra, & Sedis Apoſtolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandauimus. neque uero in alia umquam ſententia, & uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. ſperabamus enim ex eo & pacem populo Chriſtiano, & Chriſtianæ religionis integritatem poſſe recuperari: uerumtamen id cum bona gratia, & uoluntate Chriſtianorum Principum habere uolebamus. quam uoluntatem dum expectamus; dum obſeruamus tempus abſconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulſi ſumus, omne eſſe tempus beneplacitum Deo, cum de rebus ſanctis, & ad Chriſtianam Remp. pertinentibus conſilia ineuntur. Quapropter uidentes, maximo quidem animi noſtri cum dolore, rem Chriſtianam quotidie in peius ruere, Hungaria a Turcis oppreſſa, Germanis periclitantibus, ceteris metu, mæroreq. afflictis, nullius iam Principis conſenſum expectare, ſed tantum Dei omnipotentis uoluntatem, & Chriſtianæ Reip. utilitatem attendere conſtituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusq. cum uniuerſæ Chriſtianorum ſaluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilii habendi loco cōſulere, aliquotq. locis propoſitis ipſam Tridentinam ciuitatem ab ipſis deſiderari uideremus; nos etſi in citeriore Italia commodius omnia tractari poſſe iudicabamus, ad eorum tamen poſtulationes noſtram uoluntatem paterna caritate defleximus. itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proxime uenturas Kalendas Nou. haberetur, idoneum locum illum ſtatuentes, quo ex Germania quidem, aliiſq. Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallia, Hiſpania, ceteriſq. prouinciis remotioribus non difficiliter Epiſcopi, & Prælati cōuenire poſſent. Dies autē Concilii ea a nobis ſpectata eſt, quæ ſpatium in ſe haberet & publicādi per Chriſtianas nationes noſtri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad ueniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptū eſt, ea res fuit in cauſa, quod longius extrahi ſpem ſanādæ [illegible]

aliqua

aliqua in parte Christianæ Reip. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen uidemus tempora; agnoscimus difficultates; quid sperari possit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus. sed quia scriptum est: Reuela Domino uiam tuam, & spera in eo, & ipse faciet: magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere, constituimus. sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana consilia nō ualent, diuina uirtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de uenerabilium item fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu sublata, amotaq. suspensione, de qua supra commemoratum est, quā per præsentes tollimus, & amouemus; sacrum œcumenicum, & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusq. nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nou. anni præsentis ab incarnatione Domini M. D. XLII incipiendum, prosequendum, & eode Domino adiuuante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absoluendum, perficiendumq. indicimus, annunciamus, conuocamus, statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis, tam uenerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus iure, aut priuilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonētes, ac nihilominus eis in ui iurisiurandi, quod nobis, & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ uirtute obedientiæ, aliisq. sub pœnis iure aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum aduersus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arcteq. præcipientes, ut ipsimet, nisi forte iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per suos legitimos procuratores, & nuncios sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemq. Christianissimum, necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si alias umquam, hoc quidē tēpore maxime sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum

omnium

Ad kal. Nouembris 1542.

Inuitantur Imperator, et Reges, ut ipsimet ad hoc Conc. ueniāt.

Vel si ipsi per se non pōt Legatos saltem mittāt.

Finis Concilij.

Publicatio earu litterar.

omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per uiscera misericordiæ Dei, & Domini nostri Iesu Christi, cuius fidei ueritas, & religio & intus, & extra grauiter iam oppugnatur, ut, si saluam uolunt Christianã esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem ueniant, in quo ipsorum pietas, atque uirtus communi utilitati, salutiq. suæ, ac ceterorũ, & temporali, & æternæ plurimum est profutura. sinautem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt; at graues saltem uiros legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque et cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cuiusque regnis, ac prouinciis Episcopi, & Prælati sine tergiuersatione, & mora ad Concilium proficiscantur. quod maxime quidem a Prælatis, Principibusq. Germaniæ Deũ ipsum, atque nos impetrare æquũ est; ut cum eorum præcipue causa, ipsisq. cupientibus concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis est desiderata, nõ grauentur ipsi sua cunctorũ præsentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque commodius quæ ad integritatem, & ueritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem emendationemq. malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamq. pertineant, & quæ ad repellendos impetus barbarorum & infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumẽ sapientiæ suæ, ac ueritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatósq. exitus deduci quamprimum, & quamoptime possint. Atque ut nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, ne quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cũ præsertim etiã non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, uolumus, & mandamus, ut in basilica Vaticana Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, cũ ibi multitudo populi ad audiendã rem diui-

nam congregari solita est, palam clara uoce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæq. in ualuis dictarum Ecclesiarũ, itemq. Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant: cumq. inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. nos enim per lectionem, publicationem, affixionẽ huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictæ nostræ cõprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis, & affixionis, ita uolumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illæ corã lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, uel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrũ anno Incarnationis Dominicæ, M. D. XLII, XI. Kal. Iun. anno VIII.

Blosius.

Hier. Dand.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Hæc sessio p.a fuit celebrata die dominico in Eccl.a S.tæ Trinitatis in palatio conve=nientes præsidentes, et Prælati processere ad ædem S.ti Vigilij quæ est Cathed.lis Eccl.a in qua celebrata solemni Missa de Spiritu Sancto per Card.lem de Monte Præsidentem, habita est oratio per Cornelium Mussum Placentin. Epum Bitonten.: Thomas Campegius Epus Fellens. ex præsidentium mandato legit Bullam Indictionis Conc: et lras præsidentium: Card.lis de Monte interrogavit eo modo ut sequitur.

✝ Die lunæ 4 Ian. 1546. fuit ab Epo Fesulan. in cong.ne gnali Trid. dictum, ut adderetur Sacra Synodus universalem Ecclesiam repræsentans ab alijs Sacro Sancta Synodus; Generalis servorum censuit non esse hæc verba addenda quia sunt noviter inventa, et non reperiuntur usurpata ab antiquioribus Concilijs, Puglionus Aepus Aquen. (postea Card.lis) hæc verba satis esse apposita dixit cum dicatur Oecumenicum, quod idem sonat quod Universale, et Universalem Eccl.m repræsentans, et hanc sententiam approbavit, et lau=davit Card.lis de Monte legatus, et præsidens Conc: (postea Iul. 3.) ea etiam ratione illis temporibus turbulentissimis calumniæ ab hæreticis, et ne illis ostendatur quod egemus hoc præsidio et ne imitari videamur Concilium Basilien., et Constantien., quæ propter scisma adiecerunt hæc verba, ut melius eam eorum tuerentur, et die 13. Ianuarij in Cong.ne et fuit dictum hæc verba non esse usurpanda, sed ut inflata rejicienda et quia S.mus non dicitur in Synodo appellavit, et ideo ad tollendam omnem ambiguitatem fuit resolutum ut adderetur gnalis c. maior. 24. q. 1. postea die lunæ 4 februarij fuit idem conclusum, cum alij contradixerunt, et fuit allatum exemplum de Conc: Florent., et Lateranen. sub Iulio 2o. et Leone X., et usque ad finem contenderunt ut apponerentur illa verba Universalem Eccl.m quod dicebant legatos nolle ut apponerentur ne infringatur auctoritas Papæ, et ne videatur tolli superioritas quam habet in Conc:

✝ Tria capita, quasi termini, quibus iam ab aliquot seculis omnis materia Conciliorum circumscribi solet. Quorum primum est, quod ad explicationem fidei dogmatum, et ad hæresum extirpat.em pertinet, Secundum quod ad collapsam morum disciplinam restituendam. Tertium quod ad confirmandam pacem domesticam inter Principes Christianos spectat, ut externo hosti infideli Reipub. Christianæ perpetuo insidi=anti, facilius resisti possit. Card. Polus. de Concilio. q. 79. fol. 49. et in sess. iij. in prin. et seq. fol. xiij..

✝ Hac ratione fit hæc interrogatio et responsio, quia in hac lege condenda intervenit stipulatio ideo fit interrogatio, et responsio; ideo vide l. p.a ff. de ~~obligat.~~ne Verb. oblig.

SESSIO PRIMA,
SACROSANCTI, OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,
SVB PAVLO III, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. ANNO DOMINI M.D.XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare sacrum Tridentinum & generale Cõcilium incipere, & inceptum esse? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

ET cum proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni, placet ne uobis primam futurã Sessionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ian. anno Domini M.D.XLVI? Responderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA,

CELEBRATA DIE VII MENSIS IAN. M. D. XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & aliis in Concilio seruandis.

ACROSANCTA Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectū desursum est, descendens a patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; et simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini; statuit, & decreuit, omnes, & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & unitate Ecclesiæ priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quoscumque alios in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini,

Hec sessio 2a fuit celebrata die Jovis in Eccl.a S.ti Vigilij; Missa celebravit Epus Castelli Maris, Orationem habuit Epus S.ti Marci; in ea inter= fuerunt eidem legati, Cardinalis Tridentinus, Archiepi, et Epi numero xxxxi, Generales ordinum quinque, duo legati nomine Regis. Decreta fuerunt recitata per eundem Epum, et ea a maiori parte recepta; Et cum interrogarentur Patres responderunt omnes placet, exceptis Aquen., Insulan., Capitaquen. et Pacen., qui dixerunt placere decreta, sed cum additione totam ecclesiam representantem, Et Claramontanus qui dixit expressim nominandum Regem Gallorum.

Interpretatio Conc. Trid: spectat ad Papam.

Quare ne dicatur congregata Vid. p. Card. Polo de Conc. q. xj.

Sacrificium Missae a Sacerdotibus in Conc. existentibus p. singulas septimanas debere celebrari, Hortatur Jul. 2us in loco sup.a allegato col. 2. in fe.

Contra Conc.^m Edita non pot Ep̄us dispensare. Clo. in c. cum dilectus. in Ver. In aetate. il primo 1 di electis. Sandiminot. in c. cupientes. § denique. col. iii. in vi. Staffil. de litteris grat. in ttt. de rec. de qual. benef. vers. Et in progressiis. Refert Rebuff. de dispensat. ad plura. fol. 28. et dicto fol. 282. licet aliqui in contrarium dicant, quod ex causa possit contra Conc.^m dispensare per c. Vacante, et c. expositis de praebend. tom. con. 32. quiad primu col. 2.

Clerici recusantes parere decretis Conc. Sanct. Trid. non sunt Romae coram Illmis. DD. Cardd. Congregationis Concilij Tridentini citandi, sed ipse Ep̄us, siue eius Vicarius, ipsos contumaces attribuere debet illis censuris, et poenis, quae tam iure com.^i quam decretis Conc.^i praedicti impositae sunt, ut Sacra censuit Congreg.^o

Item Bulla Pij iiij non excoicat ipso iure non obseruantes decreta Conc.^i Trid. sed dat facultatem Ep̄is ipsos excoicandi. ex Cong.^nis sntia.

Item eadem ratio habenda est de his, quae scribuntur à Cardd. Sacrae Congreg.^onis Conc.^i Trid. noie ipsius Cong.^nis ac si à Papa scripta essent, ut per Bullam censuit Congreg.^o

Quemadmodu in Concilio uiuere, et quae seruari oporteat, decreuit Concil. Lateranen. iij. sub Jul. 2. ibi statuto. Tom. fol. 538. col. 2.

Diei Dnici praerogatiuas habes in con. Syno. cap. vij. Tom. 2. fol. 416. ubi et additur, quod in hac Dnico Deus pluit manna in heremo; In eo natus est; In eo stella Magis refulsit. In eo cum quinque panibus, et duobus piscibus quinque millia hominum pauit. In eo Baptism a Joanne suscepit, et alias adde ex. cap. quod. hic. lib. 75. ex Epist. 79. leon. 1. Tom. v. fol. 613. Diem Dnicum Honorabat Constantin. quia in eo Christus resurrexit à mortuis. Histor. Tripart. lib. 1. cap. ix. et die Dnico nihil aliud agendum est, nisi Deo uacandum. c. ieiunia. aue. de cons. dist. iij.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiã sub uerbo, Placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea praeiudicium generetur, nulliq; nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Febr. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA,

CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBR. M. D. XLVI.

Decretum de symbolo fidei.

IN NOMINE SANCTAE, & indiuiduae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Haec sacrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cõgregata, in ea praesidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, praesertim earum, quae duobus illis capitibus, de extirpandis haeresibus, & moribus reformandis, continentur; quorum causa praecipue est cõgregata; agnoscens autẽ cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem, & sanguinẽ; sed aduersus spiritales nequitias in caelestibus, cũ eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbum Dei. Itaque ut haec pia eius solicitudo principium, & progressum suũ per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit, praemittendam esse confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes haereses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando, & infideles ad fidem traxerunt, haereticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui

Die Jovis fuit celebrata Sess. secunda; Archiepus Panormitanus Missã celebravit, et Fr. Ambrosius Politus Catharinus vulgo Predicatorum sermonẽ fecit.

Archiepus Turritanus è registro recitavit decreta.

Hist. Trigart. lib. 2. cap. 12. ubi de Symbolo.

Patrum, et Conciliorum, et Summorum Pontificum exempla, quae secuta est haec sacra Synodus pro symboli fidei explicatione. Nicen. i. in fi. Tom. i. fol. 260. Constantinop. i. cap. vij. Tom. i. fol. 417. Ephes. i. Tom. 1. fol. 535. Calcedon. actio 2. Tom. i. fol. 833. et actio v. fol. 882. et fol. 946. Constantinop. 2. cap. i. et seq. Tom. 2. fol. 1x. Constantinop. iij. actio viij. Tom. 2. fol. 287. De sum. Trinit. et fi. Cath. cap. i. Ex lateran. sub Inoc. cap. i. Tom. 2. fol. 946. eod. tit. in vi. et Clement. cap. i. Florent. Tom. iij. fol. 347. et 393. et 413. et 503. col. 2. in prin. In Romano Synodo. i. sub Julio. i. Tom. i. fol. 315. Tolet. i. in fi. Tom. i. fol. 449. Aphric. cap. 104. Tom. i. fol. 320. Tolet. 4. cap. i. Tom. 2. fol. 197. Tolet vi. cap. i. Tom. 2. fol. 211. Tolet viij. cap. 1. Tom. 2. fol. 230. Tolet. xi. ver. Confitemur. Tom. 2. fol. 263. Bracar. iij. in prin. Ver. Credimus. Tom. 2. fol. 271. Tolet. xvj. Ver. Credimus. Tom. 2. fol. 417. Tolet. xvj. in fi. Tom. 2. fol. 426. Mogunt. cap. i. Tom. 3. fol. 931.

Ephes. vi. b. c.

Hinc infertur: quemlibet teneri explicite scire articulos fidei, Videlicet eorum substantiam, non numerum, et ea praesertim, quae communiter publicantur in Ecclesia, maxime si ad Platas vel habeat curam animarum, ut per Inoc. cap. i. de sum. Trin. Magr. in 3. dist. 25. q. i. Id. per D. Thom. 2.2. q. 2. et per Sotum in 4. dist. 5. q. un. art. 2. fol. 274. col. 2.

Monent n. institutum Maiorum ut a convenientibus Catholicam fidem sacra incipiat. Synod. Lateranen. iij. sub Julio sess. i. fol. 539. col. i. in prin. Tom. 3. Clem. cap. i. Ver. Ergo cunctis.

Symbolum Aplorum tenemus per traditionem, teste Hilario Archiepo Romano cap. 16. quod fuisse compositum testatur ab Aplis in eorum quarta Synodo, quam eorum traditionem habemus. Prima n. fuit de electione Matthiae: Secunda de electione septem diaconorum.

nam congregari solita est, palam clara uoce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæq. in ualuis dictarum Ecclesiarũ, itemq. Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant: cumq. inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. nos enim per lectionem, publicationem, affixionẽ huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictæ nostræ cõprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis, & affixionis, ita uolumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illæ corã lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, uel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrũ anno Incarnationis Dominicæ, M. D. XLII, XI. Kal. Iun. anno VIII.

Blosius.

Hier. Dand.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Hæc sessio pª fuit celebrata die dominico in Eccl.ª S.tæ Trinitatis in palatio conue: nientes præsidentes, et Prælati processere ad ædem S. Vigilij q̃ est Cathed.lis Eccl.ª in qua celebrata solēni Missa de Spū sancto p Card.lem de Monte præsidentē, lectio et oratio ȝ Cornelii Musso Placentiæ, Epum Bitonten: Thomas Campegius Epũ Feltren ex præsidentiũ mandato legit Bullã Indictionis Conc: et lras præsidentiũ: Card.lis de Monte interrogauit eos modo ut sequitur.

† Die lunæ 4 Jan. 1546. fuit ab Epõ Fesulan in cong.ne gñli Trid. dictũ, ut adderetur Sacra Synodus uniuersalem Ecclesiã repræsentans ab alijs Sacrosancta Synodus; Generalis tamen censuit non esse ea uerba addenda qa sūt nouiter inuenta, et non reperiuntur usurpata ab antiquis Cōcilijs, Pighinus Aep. Sypon. (postea Card.lis) hæc uerba satis esse apposita dixit cũ dicatur Oecumenicum, quod idem sonat qd Uniuersale, et Uniuersalem Eccl.am repræsentãs, et Epũ Senen approbauit, et laudauit Card.lis de Monte legatus, et præsidens Conc: (postea Jul. 3.) ea ēt ratione illis tēporibus turbulentis nō calūniaret ab Hæreticis, et ne illis ostendatur quod eorum Coe præsidio et ne imitari uideamur Concilia Basilien, et Constantien, q̃ ppr scisma adiecerunt ea uerba, ut melius cum eorũ tuerentur, et die 13. Januarij in Cong.ne ēt fuit dictũ ea uerba nō esse usurpanda, sed ut superflua rejicienda et qa S.mus non dũ in Synodo appellauit, et ideo ad tollendã omnem ambiguitatẽ fuit resolutũ ut adderetur gñlis c. maior. 24. q. 1. postea die lunæ 4 februarij fuit idẽ conclusũ, cũ alij contradicerent, et fuit allatũ exemplũ de Conc: Floren, et Lateranen sub Julio 2º. et Leone X., et usque ad finẽ contenderũt ut apponerẽtur illa uerba Uniuersalem Eccl.am q̃ dicebant legatos nolle ut apponerentur ne infringatur auctoritas Papæ, et ne uideatur tolli superioritas quã habet in Conc:

‡ Tria capita, quasi termini, quibus iam ab aliquot seculis oĩs materia Cōciliorũ circũscribi solet. Quorũ primũ est, qd ad explicationẽ fidei dogmatũ, et ad hæresũ extirpat.em ptinet, Secundum quod ad collapsã morũ disciplinã restituendã. Tertium quod ad confirmandã pacem domesticã inter Principes Chrianos spectat, ut externo hosti infideli Reipub. Chriane perpetuo insidianti, facilius resisti possit. Card. Polus. de Concilio. q. 79. fol. 49. et l. sess. iij. in princ. et seq. fol. xiij..

‡ Ea rōne fit hæc interrogatio et responsio, qa in hac lege condenda interuenit stipulatio ideo fit interrogatio, et responsio; ideo in l. pª. ff. de obligat.e Verb. oblig:

SESSIO PRIMA, SACROSANCTI, OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. ANNO DOMINI M.D.XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti; ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depressionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare sacrum Tridentinum & generale Cõcilium incipere, & inceptum esse? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

ET cum proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni, placet ne uobis primam futurã Sessionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ian. anno Domini M.D.XLVI? Responderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA,

CELEBRATA DIE VII MENSIS IAN. M. D. XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & aliis in Concilio seruandis.

ACROSANCTA Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectũ desursum est, descendens a patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; et simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini; statuit, & decreuit, omnes, & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & unitate Ecclesiæ priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quoscumque alios in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini,

Hec sessio xxv.a fuit celebrata die Iovis in Eccl.a S.ti Vigilij, Missa celebravit Ep.us Castelli Maris, Orationem habuit Ep.us S.ti Marci, in ea inter= fuerunt ad erat legati, Cardinalis Tridentinus, Archiep.i, et Ep.i numero xxxxi. Generales ordinum quinque, duo legati nomine Regis. Decreta fuerunt recitata, eademque quasi a maiori parte recepta, et cum interrogarentur Patres responderunt omnes placet, exceptis Aguen., Iesulan., Capri= can. et Paden. qui dixerunt placere decreta sed cum additione ut[em] ecclesiam representantes, et Claramontan. qui dixit ex= presse nominandum Regem Gallorum.

Interpretatio Conc. Trid: spectat ad Papam.

Quare ne dicatur congregata Vid. p Card. Polu de Conc.o q. xj.

Sacrificium Misse a Sacerdotibus in Conc.o existentibus p singulas septimanas debere celebrari, Tractatur Iul. 2.o in loco sup.a allegato col. 2. in fe.

Contra Conc. [illegible] non posse Epus dispensare Clericis ex Conditione in Ver. In [illegible]. [illegible] il primo [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ord. et. in. vi. [illegible] de [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rebuff. de [illegible] ad [illegible] 28. et [illegible] 28 [illegible] licet aliqui in contrarium dicant, quod ex [illegible] possit contra Conc. [illegible] [illegible] c. Vacant. et c. [illegible] Tom. col. 328. [illegible] primo est n. 2.

Clerici residentes penes decreta Conc. [illegible] Trid. [illegible] [illegible] Cardd. Congregationis Concilij Tridentini educando, sed ipse Epus, sive eius Vicarius [illegible] debet illis censuris, et poenis, quae in eos, quam decretis Conc. praedicti imposita sunt, ut Sacra censuit Congreg.

Item Bulla Pij iiij non exercent ipso iure non observantes decreta Conc. Trid. sed dat facultatem Epis ipsos [illegible]. Ex Cong.nis [illegible].

Item eadem ratio habenda est de his, quae scribuntur a Cardd. Sacrae Congreg. Conc. Trid. nomine ipsius Cong. ac si a Papa scripta essent, ut per Bullam censuit Congreg.

Quemadmodum in Concilio [illegible], et quae [illegible] oporteat, decrevit Concil. Lateranen. iij. sub Sal. 2. ibi Antioc. Tom. fol. 838. col. 2.

Dies Dominici praerogativas habes in [illegible]. [illegible]. cap. vij. Tom. 2. fol. 416. ubi et additur, quod in hac die Deus pluit manna in Deserto; In eo natus est, In eo Stella Magis refulsit. In eo cum quinque panibus, et duobus piscibus quinque millia hominum pavit. In eo Baptismum a Joanne suscepit, et alias adde ex cap. quod dic. Dist. 75. Ex Epist. 79. Leon. 1. Tom. v. fol. 853. Item [illegible] [illegible] Constantin. quia in eo Christus resurrexit a mortuis. Histor. Tripart. lib. 1. cap. x. et die Dnico nihil aliud agendum est, nisi Deo vacandum. c. omnia. cum de cons. Dist. iij.

In Basil. sess. 21. ferè per tot. fol. 62. Tom. 3.
.I. sessio 22. in decreto de observandis, et euitandis in celebrat.^ne missæ. fol. 246.
Que pertineant ad Epum habes .I. sess. 25. c. 1. reform. post alia multa.
Timoth. iij. à Tit. i. 6. dist. 28. cap. unum marium. §. nunc aut. Ex Gratiano.
Arg. c. dolentes. de celebr. Missar. Ex lateranen. sub Innoc. c. 17. Tom. 2. fol. 952. post Carrag. 4. cap. 13. Tom. 1. fol. 439.
De lectione habes in c. pro reuerentia. dist. 44. Ex To. let. iij. c. 7. Tom. 2. fol. 169. et in Senonensi c. 17. Tom. 2. fol. 637. Lucub. decret. 4. c. in ottus. de cons. dist. v. et dist. 44. c. conuiuia. Ex Gregor.
In d. lateran. iij. fol. 338. col. 2.
De his dixi sup. sess. 1. in princ. Ex lateranen. iij. sess. 1. Tom. iij. fol. 338.
Ioan. i. à Ioan. 8. 6. et habetur in Concil. Senonen. c. iij. Tom. iij. fol. 741. Tolus. de Concil. 9. 79. fol. 49.
S. 9. iiij. in loco benedictionis Ex Tolet. xi. cap. 1. Tom. 2. fol. 286. col. 2. In
Rom. xv. 6. Constantien. sess. 1. Tom. 2. fol. ciuis. col. 1. In lateranen. iij. ubi sup. fol. 339. col. 1. Ivo. lib. iiij. cap. 245.

mini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum laetaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis uero ecclesiis eadem die dicantur ad minus laetaniae, & orationes: tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, sed ore, & animo, celebranti assistatur.

Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suae bene praepositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderationemq. ciborum. Deinde cum in eo loco saepe otiosi sermiones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum scripturarum lectio admisceatur: Familiares uero suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, uinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uoluptatum amatores; uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem prae se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei.

Ad haec, cum huius sacrosancti Concilii praecipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis haeresum tenebris, quae per tot annos operuerunt terram, Catholicae ueritatis lux, Iesu Christo, qui uera lux est, annuente, candor puritasq. refulgeat; & ea, quae reformatione egent, reformentur; ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos praesertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum uiis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatū effectum sortiri possit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

In sententiis uero dicendis, iuxta Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis uocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falsis uanisue, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectatur.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiã sub uerbo, Placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nulliq. nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Febr. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA,

CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBR. M. D. XLVI.

Decretum de symbolo fidei.

IN NOMINE SANCTAE, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cõgregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur; quorum causa præcipue est cõgregata; agnoscens autẽ cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem, & sanguinẽ; sed aduersus spiritales nequitias in cælestibus, cũ eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbum Dei. Itaque ut hæc pia eius solicitudo principium, & progressum suũ per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit, præmittendam esse confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando, & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes,

Die Jovis fuit celebrata Sessio; Archiepus Panormitanus Missā celebravit.
Fr. Ambrosius Politus Catharinus vero Praedicatores sermonē fecit.
Archiepus Turitan. e pulpito recitavit decreta.
Hist. Tripart. lib. 2. cap. ix. ubi de Symbolo.

Patrum, et Conciliorum, et Summorum Pontificum exempla, quae sequuta est haec
sacta Synodus pro symboli fidei explicat.ne Nicen. i in fi. Tom. i. fol. 260.
Constantinop. i. cap. vij. Tom. i. fol. 417. Ephes. i. Tom. i. fol. 535. Chalcedon.
actio 2. Tom. i. fol. 833. et actio v. fol. 882. et fol. 946. Constantinop. 2.
cap. i. et seq. Tom. 2. fol. ix. Constantinop. iij. actio iiij. Tom. 2. fol. 29.
De Sum. Trinit. et fi. Cath. cap. i. Ex lateran. sub Inoc. cap. i. Tom. 2. fol.
945. eod. tit. in vi. et Clement. cap. i. Florent. Tom. iij. fol. 347. et 393. et
413. et 503. col. 2. in prin. In Romano Synodo. i. sub Iulio. i. Tom. i. fol.
315. Tolet. i. in fi. Tom. i. fol. 449. Aphric. cap. 104. Tom. i. fol. 520. Tolet.
Ephes. vi. b. c. iv. cap. i. Tom. 2. fol. 197. Tolet. vi. cap. i. Tom. 2. fol. 211. Tolet. viij. cap. 1.
Tom. 2. fol. 239. Tolet. xi. Vers. Confitemur. Tom. 2. fol. 263. Bracar.
iij. in prin. Ver. Credimus. Tom. 2. fol. 271. Tolet. xvj. Ver. Credimus.
Tom. 2. fol. 417. Tolet. xvj. in fi. Tom. 2. fol. 426. Mogunt. cap. i. Tom. 3. fol. 931.

Hinc infert. quemlibet teneri explicite scire articulos fidei, videlicet eorum substantiam, non
numerum, et eā quidem, quae communiter publicatur in Eccl.ia, ac, modo ri vi. Platus
vel habeat curam animarum, ut per Inoc. cap. i. De sum. trin. Magis. in 3. dist. 25.
q. i. Vel per D. Thom. 2.2. q. 2. et per Pet. in 4. dist. 5. q. un. art. 2.
fol. 274. col. 2.

Monent. n. instituta Maiorum, ut a convenientibus Catholica fidem sacra incipiat.
Synod. lateranens. iij. sub Iulio sess. i. fol. 339. col. i. in prin. Tom. 3.
Clem. ca. i. Ver. Ergo cunctis.

Symbolū Aplorum habemus per traditionem, teste Hieron. Archiepo Romanensi cap. 16.
quod fuisse compositū testatur ab Aplis in eorum quarta Synodo, quā eorum traditionem
habemus. Prima n. fuit de electione Matthiae. Secunda de electione septem
diaconorum.

Dissonor. Tertia sup. observat. legalium, ut abstinerent a fornicat. et sanguine suffocato. Quarta ne Iudaei p̄liberentur a legalibus ceremonijs, et hoc p abolenda suspitione quorundam, qui eas quasi idolatriam resipere putabant. Quintum vero Aplos Synodum ex tradit. maior. accepimus, cum singuli singulas proferentes sñias, Symbolum conderent, quod Universalis Eccl̃ia teneret, cum ab invicem discissuri essent, et in omnem terram exiret sonus eor., ut testatur Clemens. i. ep. 1. ad. vij. Vers. Omnes ergo Eccl̃ies Iacobo fratri dni. Tom. 1. fol. 139, col. 2 in fi. et Leo i. Pulcheriae Augustae scribens. Tom. i. fol. 646. col. 2. Ipsa inqt Catholici Symboli brevis, et p̄fecta confessio omnium Aplor. totidem est signata sententijs. Beat. Greg. Ambros. in serm. quadragesim. 36. fidem Aplor. eo, ait. Clavem regni Caelorum duodecim artificum opat. conflatam, qui in unum convenientes, clavem suo Concilio conflaverunt. Hieron. in Epist. ad Pamach. cur. med. adversus errores Io: Hierosolymitani Tom. 2. sic inquit. In Symbolo fidei, et spei nrae quod ab Aplis traditum non scribitur in charta, et atram.: sed in tabulis cordis carnalibus, post confessionem Trinitatis, et unitatis Ecclesiae, omne Christiani dogmatis sacram. carnis resurrectione concluditur. Item Ambros. in lib. iij. de Virginib. Symbolum specialiter debemus, tamq. nri. signaculum cordis antelucanis horis quotidie recensere, ad quod et cum horremus aliquid animo recurrendum est. Quando. n. sine militiae Sacram. miles in tentorio bellator in praelio. Item August. in Serm. de Orat. Dnica et eius expositione: Oratio quotidiana vobis dicenda est, cum baptizati fueritis. In Eccl̃ia. n. ad altare Dei quotidie dicitur oratio Dominica, et audiunt eam fideles; Non ergo timemus ne minus illam teneatis diligenter, quia et si quis vestrum non poterit tenere perfecte, audiendo quotidie tenebit. Ideo die Sabbati, quando vigilaturi sumus in Dei misericordia reddituri estis orationem, sed Symbolum. Modo. n. nisi teneatis Symbolum in Eccl̃ia, in populo quotidie Symbolum non auditis. Cum aut tenueritis, ut non obliviscamini, quotidie dicite qn. surgitis, quando vos ad somnum collocatis reddite Symbolum vestrum Dno reddite. Non pigeat repetere, nec dicatis dixi heri, dico hodie, quotidie dico teneo illud bene. Commemora fidem tuam, inspice te, sit tamq. speculum tibi Symbolum tuum, ibi te vide, si credis oia, quae te credere confiteris, et gaude quotidie in fide tua, sint divitiae tuae, sint quotidiana ista quodammodo tuae mentis indumenta; numquid non quando surgis te vestis? sic et commemorando Symbolum veste animam tuam,

ne forte tam auderet obliuio, et ludas remaneret, Ibid. Augustinus in Vigil. tractatus.
de exposit.ne symboli; fides enim bonorum est fundam.tum et humanae salutis initium,
sine hac nemo ad numerum filiorum dei poterit peruenire, et quia sine ea in hoc saeculo
nec iustificat.s consequitur gratiam, nec in futuro possidebit uitam aeternam, et si
quis non ambulauerit per fidem, non perueniet ad speciem. Hoc attendentes S. Apli
certam regulam fidei tradiderunt, quam secundum numerum Aplorum duodecim sententijs
comprehensam Symbolum nocauerunt, per quam credentes Catholicam tenerent uni=
tatem, et haeretica conuincerent prauitatem. Symbolum ergo tali ratione
institutum Maiores nostri dixerunt. Tradunt n. quod post ascensionem Dni, et
Saluatoris nri ad Patrem cum per aduentum spus sci discipuli eius inflammati
linguis omnium loquerentur ad singulas quasque nationes, ut Dei uerbum praedicarent
iam ac discessuri ab inuicem, normam prius sibi futurae praedicat. in commune
statuerunt, ne locati ab inuicem discederent, diuersumque quod, uel dissonum
esset praedicaretur, qui ad Christi fidem inuitabantur. Omnes igitur in uno
positi, et spu sco repleti breue sibi praedicationis iudicium conferendo in
unum quod sentiebat unusquisque, componebant, atque hanc ita credentibus dandam
esse regulam instituerunt. Symbolum breue est uerbis, sed magnum est sacramentis
Idem August. in serm. 2. de tradit.ne Symboli: Symbolum quod uobis traditurus
sum, fres charissimi, complexio est fidei nrae, atque perfectio, simplex,
breue, plenum ut simplicitas consulat audientium rusticitati, breuitas memoriae,
plenitudo doctrinae, quod n. graece symbolum dicitur, latine collatio nomi=
natur. Collatio ideo quia collata in unum, totius catholicae legis
fides symboli colligitur breuitate: cuius textus uobis modo Deo iuuante
dicemus. Petrus dixit Credo in Deum Patrem Omnipotentem: Joannes
dixit Creatorem coeli, et terrae, et sic usque ad finem. Item Beatus
Thom. de symbolo ait in 2a. 2ae. q. 1. Symbolum Patrum est decla=
ratiuum Symboli Apostolorum, et fuit conditum fide iam mani=
festata et Ecclia pacem habente; propter hoc publice in Missa
cantatur; Symbolum autem Aplorum quod tempore persecutionis editum fuit
fide non dum publicata, occulte dicitur in Prima, et in Completorio,

Haec sessio p.a fuit celebrata die dominico in Eccl.a S.ae Trinitatis in palatio conve-
nientes presidentes, et Prelati processere ad Edem S.ti Vigilij q. est Cathed.lis Eccl.a in qua
celebrata solemni Missa de Sp.o Sancto p Card.lem de Monte Presidentem habita est oratio p Concilium
Menseri Placentiae Epum Bitonten: Thomas Campegius Epus Feltren. ex presidentium mandato
legit Bullam Indictionis Conc: et lras presidentium: Card.lis de Monte interrogavit eos modo ut sequitur.

† Die lune 4 Jan. 1546. fuit ab Epo Fesulan. in cong.ne gnali Trid. dictum, ut adderetur Sacra Synodus
universalem Ecclesiam representans ab alijs Sacro Sancta Synodus; Generalis seniorum censuit non esse
Ea verba addenda qa sunt noviter inventa, et non reperiuntur usurpata ab antiquis Concilijs,
Pighinus Epus Aud.r (postea Card.lis) haec verba satis esse apposita dixit cu dicatur Oecumenica,
quod idem sonat qd Universale, et Universalem Eccl.am representans, et hanc sniam approbavit, et lau-
davit Card.lis de Monte legatus, et Presidens Conc: (postea Iul. 3.) ea ratione illis temporibus
turbulentis, no calumnias ab hereticis, et ne illis ostendatur quod egemus Eorum presidio et ne
imitari videamur Concilium Basilien, et Constantien. q. post scisma adiecerunt Ea verba,
ut melius cum eorum Procederetur, et die 13. Ianuarij in Cong.ne ita fuit dictum Ea verba no
esse usurpanda, sed ut inflata reijcienda et qa S.mus non dnus in Synodo appellavit, et
ideo ad tollendam omnem ambiguitatem fuit resolutum ut adderetur gnalis c. maior. 24. q. 1.
postea die lune 4 februarij fuit idem conclusum, cum alij contradicerent, et fuit allatum
exemplum dd. Conc: floren, et lateranen sub Iulio 2.o et leone x., et quamquam
ad finem concederent ut apponerentur illa verba Universalem Eccl.am q. dicebant legatos
nolle ut apponerentur ne infringatur auctoritas Papae, et ne videatur tolli superioritas
quae habet in Conc:

† Tria capita, quasi termini, quibus iam ab aliquot seculis omnis materia Conciliorum circumscribi solet.
Quorum primum est, qd ad explicationem fidei dogmatum, et ad heresum extirpat.em pertinet, Secundum
quod ad collapsam morum disciplinam restituendam. Tertium quod ad confirmandam pacem domesticam
inter Principes Christianos spectat, ut externo hosti infideli Reipub. Christianae perpetuo insidi-
anti, facilius resisti possit. Card. Polus. de Concilio. q. 79. fol. 49. et t. sess. iij. in prin. et
seq. fol. xiij..

† Ca.no fit hoc interrogatio et responsio, qa in hac lege condenda intervenit stipulatio id est
fit interrogatio, et responsio; ideo ... l. p.a. ff. de obligat.e Verb. oblig.

SESSIO PRIMA, SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. ANNO DOMINI M.D.XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem, & unionem Eccleſiæ, ad reformationem Cleri, & populi Chriſtiani, ad depreſſionem, & extinctionem hoſtium Chriſtiani nominis, decernere, & declarare ſacrum Tridentinum & generale Cócilium incipere, & inceptum eſſe? Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſſionis.

ET cum proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis & incipientis anni, placet ne uobis primam futurã Seſſionem habendam eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ian. anno Domini M.D.XLVI? Reſponderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA,

CELEBRATA DIE VII MENSIS IAN. M. D. XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & aliis in Concilio seruandis.

SACROSANCTA Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea praesidentibus tribus Apostolicae Sedis Legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectū desursum est, descendens a patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; et simul sciens, quod initium sapientiae est timor Domini; statuit, & decreuit, omnes, & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, saepius confiteri, Eucharistiae sacramentum sumere, ecclesias frequentare, praecepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & unitate Ecclesiae priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quoscumque alios in ordine sacerdotali constitutos, oecumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missae quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum praecipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Praeterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini,

Haec sessio 2a. fuit celebrata die Iovis in Eccl.a S.ti Vigilij; Missa celebravit Epus Castelli Maris, Orationem habuit Epus S.ti Marci; in ea inter-fuerunt ad erat legatis, Cardinalis Tridentinus, Archiepi, et Epi numero XXXXI. Generales ordinum quinque, duo legati Romani Regis. Decreta fuerunt recitata per eundem Epum de suggesto a maiori parte recepta, et cum interrogarentur Patres responderunt omnes placet, exceptis Epis [illegible], Iesulan., Caputaq. et Pacdor. qui dixerunt placere decreta sed cum additione totam ecclesiam repraesentantem, et Claramontan. qui dixit exprimi nominandum Regem Gallorum.

Interpretatio Conc. Trid. spectat ad Papam.

Quare ne dicatur congregata Vid. p Card. Polum de Conc. q. xj.

Sacrificium Missae a Sacerdotibus in Conc. existentibus p singulas septimanas debere celebrari, hortatur Iul. 2. in locis sup. allegatis col. 2. in fe.

Contra Conc.um Gñale non pōt Epus dispensare. Glo. in c. cum dilectus. in Ver. In aetate. de electione. et c. i. de electis. Sand. Mariae. in c. inquisitioni. 8. denique. eod. tit. in vi. Staffil. de litteris Grat. in tit. de dis. de quib. benef. non est in iis pergenitis. Refert Rebuff. de dispensat. ad plura fol. 28. et dis. fol. 282. licet aliqui in contrarium dicant, quod ex causa possit contra Conc.um dispensare. per c. Vacante, et c. cupientes. de praebend. Rom. cons. 328. quia primo col. 2.

Clerici recusantes parere decretis Conc. Sancti Trid. non sunt Romae coram Illmis DD. Cardd. Congregatis Concilii Tridentini citandi, sed ipse Epus, sive eius Vicarius, si id sit eos contumaces adducere debet illis censuris, et poenis, quae tā iure com̄i, quam decretis Conc. predicti imposite sunt, ut Sacra censuit Congreg.°

Item Bulla dij iiij, non excōicat ipso iure non observantes decreta Conc. Trid. sed dat facultatem Epis ipsos excōicandi. Ex Cong.nis sñia.

Item eadem ratio habenda est de his, quae scribuntur a Cardd. Sacre Congreg.nis Conc. Trid. noīe ipsius Cong.nis ac si a Papa scripta essent, ut per Bullam censuit Congreg.°

Quemadmodū in Concilio vivere, et quae servari oporteat, decrevit Concil. Lateranen. iij. sub Jul. 2. ibi Statuto. Tom. fol. 538. col. 2.

Diei Dñici praerogativas habes in Con. Syno. cap. viij. Tom. 2. fol. 416. ubi et additur, quod in hac Dñico Deus pluit manna in Eremo; In eo natus est, In eo stella Magis refulsit. In eo cum quinque panibus, et duob. piscib. quinque millia hominum pavit. In eo Baptism. a Joanne suscepit, et alias adde ex cap. quod die. dist. 75. Ex Epist. 79. Leon. 1. Tom. v. fol. 613. Item Omnium honorabat Constantin. quia in eo Christus resurrexit a mortuis. Histor. Tripart. lib. 1. cap. ix. et die Dñico nihil aliud agendum est, nisi Deo vacandum. c. ieiunia. aue. de cons. dist. iij.

In Basil. sess. 21. ferè per tot. fol. 62. Tom. 3.

.Tri. sessio 22. in decreto de observandis, et evitandis in celebrat.^ne Miss.^e fol. 246.

Timoth. iij. à Tit. i. 6. Quae pertineant ad Epum habes. Tri. sess. 25. c. 1. reform. post alia multa. dist. 25. cap. unum orarium. §. nunc aut. Ex Gratiano.

Arg. c. dolentes. de celebr. Missar. Ex lateranen. sub Inno. c. 17. Tom. 2. fol. 952. post Carrag. 4. cap. 13. Tom. 1. fol. 439.

De lectione habes in c. pro reverentia. dist. 44. Ex To. Let. iij. c. 7. Tom. 2. fol. 169. et in Senonensi c. 17. Tom. 2. fol. 637. Euseb. decret. 4. c. in ordinibus. de cons. dist. v. et dist. 44. c. conviviis. Ex Gregor.

In d. lateran. iij. fol. 538. col. 2.

Ioan. i. à. Ioan. 8. 6. De his habes sup. sess. 1. in princ. Ex lateranen. iij. sess. 1. Tom. iij. fol. 538. et habetur in Concil. Senonen. c. iij. Tom. iij. fol. 721. Tolus. de Concil. q. 79. fol. 49.

Rom. xv. 6. S. q. iij. in loco benedictionis Ex Tolet. xi. cap. 1. Tom. 2. fol. 286. col. 2. In Constantien. sess. 1. Tom. 2. fol. 1010. col. 1. In lateranen. iij. ubi sup. fol. 539. col. 1. Ivo. lib. iij. cap. 245.

mini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum lætaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis uero ecclesiis eadem die dicantur ad minus lætaniæ, & orationes: tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, sed ore, & animo, celebranti assistatur.

Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderationemq. ciborum. Deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum scripturarum lectio admisceatur: Familiares uero suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, uinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uoluptatum amatores; uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei.

Ad hæc, cum huius sacrosancti Concilii præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ ueritatis lux, Iesu Christo, qui uera lux est, annuente, candor puritasq. refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur; ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum uiis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatū effectum sortiri possit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi.

In sententiis uero dicendis, iuxta Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis consîdentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis uocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falsis uanisue, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectatur.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quod, si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiã sub uerbo, Placet, proferre, congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea praeiudicium generetur, nulliq. nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Febr. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA,

CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBR. M. D. XLVI.

Decretum de symbolo fidei.

IN NOMINE SANCTAE, & indiuiduae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Haec sacrosancta oecumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitime cõgregata, in ea praesidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, praesertim earum, quae duobus illis capitibus, de extirpandis haeresibus, & moribus reformandis, continentur; quorum causa praecipue est cõgregata; agnoscens autẽ cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem, & sanguinẽ; sed aduersus spiritales nequitias in caelestibus, cũ eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbum Dei. Itaque ut haec pia eius solicitudo principium, & progressum suũ per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit, praemittendam esse confessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes haereses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando, & infideles ad fidem traxerunt, haereticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes,

qui

Die Jovis fuit celebrata Sessio secunda; Archiepus Panormitanus Missam celebravit, et Fr. Antonius Polites Carmelitanus verbi Predicator sermonem fecit.

Archiepus Turritanus è suggesto recitavit decreta.

Hist. Trigart. lib. 2. cap. IX. ubi de Symbolo.

Patrum, et Conciliorum, ac Summorum Pontificum exempla, quae sequuta est haec sacra Synodus pro symboli fidei explicatione. Nicen. i. in fi. Tom. i. fol. 260. Constantinop. i. cap. vij. Tom. i. fol. 4ij. Ephes. i. Tom. i. fol. 535. Calcedon. actio 2. Tom. i. fol. 833. et actio v. fol. 882. et fol. 946. Constantinop. 2. cap. i. et seq. Tom. 2. fol. IX. Constantinop. iij. actio viij. Tom. 2. fol. 289. De sum. Trinit. et fi. Cath. cap. i. Ex lateran. sub Inno. cap. i. Tom. 2. fol. 945. Eod. tit. in vi. et Clement. cap. i. Florent. Tom. iij. fol. 387. et 393. et 413. et 503. col. 2. in prin. In Romano Synodo. i. sub Iulio. i. Tom. i. fol. 311. Tolet. i. in fi. Tom. i. fol. 449. Aphrie. cap. 104. Tom. i. fol. 520. Tolet. 4. cap. i. Tom. 2. fol. 197. Tolet. vi. cap. i. Tom. 2. fol. 211. Tolet. viij. cap. i. Tom. 2. fol. 234. Tolet. xi. Vers. Confitemur. Tom. 2. fol. 263. Bracar. iij. in prin. Ver. Credimus. Tom. 2. fol. 271. Tolet. xv. Ver. Credimus. Tom. 2. fol. 4ij. Tolet. xvi. in fi. Tom. 2. fol. 426. Mogunt. cap. i. Tom. 3. fol. 931.

Ephes. vi. l. c.

Hinc infert. quemlibet teneri explicite scire actos fidei, videlicet eorum substantiam, non numerum, et ea presertim, quae communiter publicantur in Ecclesia; maxime si sit Platus vel habeat curam animarum, ut per Inn. cap. i. de sum. trin. Magr. in 3. dist. 25. q. i. Vid. per D. Thom. 2.2. q. 2. et per Soto in 4. dist. 5. q. un. art. 2. fol. 274. col. 2.

Monent n. instituta Maiorum ut a convenientibus Catholicam fidem sacra recipiat. Synodi lateranensis iij. sub Iulio sess. i. fol. 539. col. i. in prin. Tom. 3. Clem. cap. i. Ver. Ergo cunctis.

Symbolum Apostolorum tenemus per traditionem, teste Hieronimo Archiepo Romano cap. 16. quod fuisse compositum testatur ab Apostolis in eorum quarta Synodo, quam eorum traditionem habemus. Prima n. fuit de electione Mathiae. Secunda de electione septem diaconorum.

Diaconorum. Tertia super observatione legalium, ut abstinerent a fornicatione et sanguine suffocato. Quarta ne Iudaei prohiberentur a legalibus caeremonijs, et hoc pro abolenda suspitione quorundam, qui eos quasi idolatriam sequere putabant. Quintam vero Apostolorum Synodum ex traditione maiorum accepimus, cum singuli singulas proferentes sententias, Symbolum conderent, quod Universalis Ecclesia teneret, cum ab invicem discessuri essent, et in omnem terram exiret sonus eorum, ut testatur Clemens. I. ep. I. ad. 7. viij. Vers. Omnes ergo Apostoles Iacobo fratri Domini Tom. 1. fol. 139. col. 2. in fi. et Leo. I. Pulcheriae Augustae scribens Tom. 1. fol. 646. col. 2. Ipsa enim Catholici Symboli brevis, et perfecta confessio omnium Apostolorum totidem est signata sententijs. Beatus quoque Ambros. in serm. quadragesim. 36. fidem Apostolorum cum, ait, Clavem dicam regni Caelorum duodecim artificum operatione conflatam, qui in unum convenientes, clavem suo Consilio conflaverunt. Hieron. in Epist. ad Pamach. cont. med. adversus errores Io. Hierosolimitani Tom. 2. sic inquit. In Symbolo fidei, et spei nostrae quod ab Apostolis traditum non scribitur in charta, et atramento, sed in tabulis cordis carnalibus, post confessionem Trinitatis, et unitatis Ecclesiae, omne Christiani dogmatis sacramentum carnis resurrectione concluditur. Item Ambros. in lib. iij. de Virginib. Symbolum specialiter debemus tanquam nostri signaculum cordis antelucanis horis quotidie recensere, ad quod et cum horremus aliquid animo recurrendum est. Quando enim sine militiae Sacramento miles in tentorio bellator in praelio. Item August. in Serm. de Orat. Dnica et eius expositione: Oratio quotidie vobis dicenda est, cum baptizati fueritis. In Ecclesia enim ad altare Dei quotidie dicitur oratio Dominicalis et audiunt eam fideles. Non ergo timemus ne minus illam teneatis diligenter, quia et si quis vestrum non potuerit tenere perfecte, audiendo quotidie tenebit. Ideo die Sabbati, quando vigilaturi sumus in Dei misericordia redditurj estis non orationem, sed symbolum. Modo enim nisi teneatis Symbolum in Ecclesia, in populo quotidie Symbolum non auditis. Cum autem tenueritis, ut non obliviscamini, quotidie dicite quando surgitis, quando vos ad somnum collocatis reddite Symbolum vestrum Domino reddite. Non pigeat repetere, nec dicatis dixi heri, dixi hodie, quotidie dico teneo illud bene. Commemora fidem tuam, inspice te, sit tanquam speculum tibi Symbolum tuum, ibi te vide, si credis omnia, quae te credere confiteris, et gaude quotidie in fide tua, sint divitiae tuae, sint quotidiana ista quodammodo tuae mentis indumenta. Nunquid non quando surgis te vestis? sic et commemorando Symbolum vesti animam tuam,

promat

ne forte eum nudet oblivio, et nudus remaneat; Idem August. in Vigil. Pentecos.
de exposit.ne symboli; fides omnium bonorum est fundam.tum et humanae salutis initium,
sine hac nemo ad numerum filiorum Dei pervenit gratiae, et sine ipsa in hoc saeculo
nec iustificat. consequitur gratiam, nec in futuro possidebit vitam aeternam, et si
quis non ambulaverit per fidem, non perveniet ad speciem. Hoc attendentes S.ti Apli
certam regulam fidei tradiderunt, quam secundum numerum Aplorum duodecim sententiis
comprehensam Symbolum vocaverunt, per quam credentes Catholicam tenerent uni=
tatem, et haeretica convincerent pravitatem. Symbolum ergo tali ratione
institutum Maiores nri dixerunt. Tradunt n. quod post ascensionem Dni, et
Salvatoris nri ad Patrem cum per adventum Spus Sci Discipuli eius inflammati
linguis omnium loquerentur ad singulas quasque nationes, ut Dei verbum praedicarent
ituri ac discessuri ab invicem, normam prius sibi futurae praedicat.nis in commune
statuerunt, ne localiter ab invicem discedentes, diversum quid, vel dissonum
esset praedicarent, qui ad Christi fidem invitabantur. Omnes igitur in uno
positi, et Spu Sco repleti, breve sibi praedicationis indicium conferendo in
unum, quod sentiebat unusquisque componebant, atque hanc ita credentibus dandam
esse regulam instituerunt. Symbolum breve est verbis, sed magnum est sacramentis.
Idem August. in serm. 2. de tradit.ne symboli. Symbolum quod nobis traditum
breviterque fratres charissimi compendium est fidei nrae, atque perfectio, simplex,
breve, plenum, ut simplicitas consulat audientium rusticitati, brevitas memoriae,
plenitudo doctrinae. quod n. graece symbolum dicitur, latine collatio nomi-
natur. Collatio ideo quia collata in unum, totius catholicae legis
fides symboli colligitur brevitate: cuius textum vobis modo Deo iuvante
dicemus. Petrus dixit, Credo in Deum Patrem Omnipotentem: Joannes
dixit Creatorem caeli, et terrae, et sic usque ad finem. Item Beatus
Thom. de symbolo att. in 2.a 2.ae q. 1. Symbolum Patrum est decla-
ratio Symboli Apostolorum, et fuit conditum fide iam mani=
festata et Eccla pacem habente; propter hoc publice in Missa
cantatur; Symbolum autem Aplorum quod tempore persecutionis editum fuit
fide nondum publicata, occulte dicitur in Prima, et in Completorio,

quasi tonitrua verborum praeteritorum et futurorum

Matth. 16. c.

Primum recitatum fuit hoc Symbolum in Niceno 1. Concilio. Tom. 1. fol. 260. contra
Arrium, et eius sequaces, quod in Conc.o Rom. sub Silvo. 1. fuit receptum
ab omnibus. Tom. 1. fol. 315. Addita postea ei fuerunt in Constantinop. p.o
contra Macedonium ea verba, quae de Spu Sto loquuntur. Et in Spum Scum
Dnm vivificantem ex Patre procedentem, cum Patre, et Filio adorandum, et
conglorificandum. Tom. 1. fol. 411. In reliquis tum gnalibus, tum Provincialibus
Synodis, idem Symbolum recitatur iisdem, vel paucis transpositis verbis: cum
tamen etiam confirmationibus usque ad Florentinam. quod licet Constantinop.
1 in Levea, addidit tamen ex rationabilibus causis contra quorumdam Graecorum
errores verbum illud, ex Filioque procedit, quod in praecedentibus Symbolis
non dum fuerat explicatum: Tom. 4. fol. 503. col. 2. in prine. Ubi tamen
respondetur obiect.o quae fieri pot ex decretis Ephesinae Synodi, in fi.
cap. xiij. et can. vii. et Concil. Calcedon. actio iiij. in quibus sub anathematis
poena prohibetur aliam fidem proferre, et conscribere, vel componere praeter
diffinitam a s.tis Patribus, qui in Nicaena Synodo congregati fuerint in Spu Sco.
quia per huiusmodi prohibitionem Synodi gnalis non aufert potestas significando
novam editionem Symboli faciendi. non quidem aliam fidem continentem, sed
eandem magis expositam: sic n. quaelibet Synod. observavit, ut sequens aliquid
exponeret supra id, quod praecedens Synod. exposuerat, propter necessitatem
alicuius Erroris insurgentis. D. Thom. 2. 2.ae q. 1. art. 10. in respon.
ad 2.m et q.a postea, quae dixerat in p.a p. q. 36. art. 2. ad 2.m et seq. Concil.
Florent. sess. vi. Tom. iii. fol. 393. et 387. cum seq. in disputat. Latinorum
adversus Graecos, et fol. 413. pari modo respondetur ad D. Greg. in Epist.
x. seu cap. 47. lib. 2. Registri eius.

qui fidem Christi profitentur, necessario conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ Inferi nunquam præualebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. quod quidem eiusmodi est. CREDO in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero; genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria uirgine, & homo factus est: crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus, & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas: & ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris: & iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: et in Spiritum sanctum Dominum, & uiuificantem, qui ex Patre, Filioq. procedit, qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas: et unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uenturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

EADEM sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in uia esse, quo huc ueniant; cogitansq. omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes existimationis, & honoris uideri posse, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata, statuit, & decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam, Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda uidebuntur.

SESSIO

SESSIO QVARTA,

CELEBRATA DIE VIII MENSIS APRILIS, M. D. XLVI.

Decretum de canonicis scripturis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cógregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelii in Ecclesia conseruetur; quod promissum ante per Prophetas in scripturis sanctis Dominus noster, Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit, deinde per suos Apostolos, tamquam fontem omnis, & salutaris ueritatis, & morum disciplinæ, omni creaturæ prædicari iussit; perspiciensq. hanc ueritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ab ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam ueteris, quam noui Testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor; necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic Decreto adscribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. sunt uero infrascripti. Testamenti ueteris, quinque Moysis, idest, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium; Iosue, Iudicum, Ruth, quattuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmornm, Parabole, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch,

Ezechiel,

Die Iovis 8.a April. fuit celebrata 4.a sessio in Eccl.a Cathed.li Missa celebravit Archiepus Turritan. Orationem habuit Generalis Servor., eoq. eadem fuerunt recitata decreta e suggestu; in ea fuer. quinq. Cardinales, [illegible] Ar-chiepi, et Epi 42. Gntes ordinu quinq., et tres Abbates.

Et Maior pars collectis votis censuit accusanda contumacia absentiu [illegible] quinq. Card.les, tres legati, Card.lis Iad.; et Petrus Pacecus Hispanus Epus Giennen. creatus Card.lis

Hoc decretu fuit multis diebus disputatum in Conc. Trid. e Congregationibus generalibus, et privatis die 8. feb., die 12. feb., 5.a Martij, 8. 17. 22. 27. p.a Aplis, et alis, onus conficiendi decreti fuit demandatum Archiepis Turritano et Materano, Epis [illegible] Feltr. et Bellicastren.

Rom. i. a
Matth. v. a
Heb. i. a
Matth. ib. c.

Onus colligendi abusus sacrar. scripturar. fuit demandatum Archiepo Aquens., Epo Senogallien., Caven., Castelle Maris, Janen., Bononien., Asthu-ricen. et Gntes Lateranitanor., adiunctis fratr. Jo. Alphonso a Castro, Fr. Riccardus Cenomanus, Fr. Ambrosius Catharinus Senens.

Act. xv. et xvi.
Thessal. 2. et iij.
2. Timoth. 2.

Haec verba [illegible] in ea eadem [illegible] Aplicae sedis legatus dicebat Epus [illegible] non esse ponenda, qa a nullo veterum Conciliorum exemplo poterant defendi; Card.lis S.ctae Crucis respondit contrarium velle intendere quod fuerit posita in prima sessionis, et oes canones promulgabant absq. alia mentione; Ego ea decreta non [illegible], oportet in fine [illegible] le illis facere mentionem, die 27. Martij 1546.

a Regulas veteres ab Aplicis viris traditas Ecclesia Romana custodit custodiendasq. mandat his, qui eam sequuntur. Inoc. I. ep. 22. cap. 5. ad Episc. Maced. Tom. I. fol. 486. col. 2. libri quoq. temporis ex Aplos, ac [illegible] traditionis [illegible], dist. 21. Ceteraq. ex Isidor. cap. 27. fol. 220. [illegible] lib. 2. cap. 69. Burchar. lib. iii. c. 127. c. cum Marthe. De celebratione Missar.

b Sed rectum. novum et declarationi veteris, et in Florent. sess. X. Tom. iii. fol. 420. col. 2.

c Enumerationem sacror. librorum legimus 85 Canon. Apostol. 84. Tom. I. fol. 26. In

Laodicen. et si. cap. 59. Tom. 1. fol. 380. Carthagin. iij. cap. 47. Tom. 1. fol. 481. Inno. 1. epist. ad Exup. ... fol. 419. ... Florentin. ... Tom. iij. fol. Gelasius in ... libri ... fol. 3. fol. ... et Concil. Tom. 1. ... Conc. ... in decretis ... cap. ... Tom. iij. fol. 742. August. de doctri. christ. lib. 2 cap. ix. Burchar. lib. iij. cap. 217.

In enumeratione uero horum librorum, non nullos desiderari, aliquos addi, quosdam ... in ceteris concilijs reperies. Nam in Canonib. Aplorum et Laodiceno ... liber sapientiae, et Ecclesiastici: licet ibi ... Apli adolescentes ut addiscat Sapiam eruditi Syrach, quae est liber sapientiae, Tobiae, Judith, et Apocalipsim pariter reticent. Esdram non ponit Canones Aplorum. Decretum Gelasij unum tantum Esdrae librum ponit. Aplici Canones non receperunt ... Aplorum; quod ... editi erant, sicut nec Apocalipsis, nec Ecclesiasticus quem putat aliqui editum a Philone Judeo; licet forsan ob materiam conformem cessorum sapientialibus libris Salomonis, Salomoni sit tribuendus. In Laodiceno subticentur penitus Machabeorum libri. Unus tantum ponitur in Decreto Gelasij, licet apud Burchar. duo legantur, et apud Canon. Apostol. tres enumerentur. Baruch ... ab ... Florentino. Additur in Canonib. Aplorum duae Clementis Epistolae, et praeceptiones ... Hieron. in prolog. lib. Aug. Tom. iij. fol. 21. ...
... libri ... et ... et qui suis temporibus notitiam de eis habere non potuit ... quae ad materiam ... Nazianz. ... seculi ... Refert, Mattheus ... fol. ... 337. et seq. ... quae refert ... fol. 338. ubi multa ... lib. ... fol. ...

D Idest uerbo dicas, et unum tamen fuit liber licet ... et duos, sicut liber Ciear. ad ... tum unicus fuit, cum tamen reperiantur ... diuisus ... Hier. in lib. Paralipom. ad Domnionem, et Rogatianum: ubi et habetur quod liber Judith fuit a Synodo Nicena in numero sacrarum scripturarum computatus. Tom. iij. fol. 25. et 30.

F Epus de Nobilibus in Conc. Trid. die 27. martij 1546. addebat in decreto nominari psalmos Dauid, sed psalterium, seu psalmos 150, ... aliorum psalmorum ... fuisse auctores et ita tantum.

F° Aliqui Pres in Conc. Trid. die 27. Aprilis 1546. dicebant ut ... enumerarentur particulae quaedam in Luca, et Jo: quae ab Hereticis, et quibusdam alijs, controuertebantur. Alij uero ad exemplum Conc. Florentini, et ...

Et die 3. Aprilis 1546. ex mẽa Veradiens. fuerit hoc apposita vera Apostoli
ante Epist. Pauli &c.

Siquis aut. / Additũ fuit hoc novũ decretũ contra calumniantes Hystoriã Susãne, Draconis et Beli, Hymnũ trium puerorũ, Machabeorũ librũ secundum. Marci caput novissimũ et Hystoriã Adulterę in Ioanne.

Pro approbatione vulgatę editionis bibliorũ disputabatur die 23. maij 1546. an reÿciantur oẽs aliae editiones.

Tarracon. Deputatus dixit eos non debere pro abusu haberi diversas, et varias librorũ trãslationes, quũ et hoc antiquis temporibus tolleratũ fuit, et hodie tollerari debet, vel licentius ubique et haberi plures trãslationes, vnã autenticam, ut eã in disputationibus, interpretationibus, et predicationibus omnium proponere, hanc unã solã vulgatã s. editionẽ autenticã cẽndemus, qũ autenticam est, reqʒ in manibus apparũ habere) ut eũ ne adversariis ius detur ansa dicendi, eos hactenus libros non probos habuisse, alias autem non reÿciamus, quã volumus, reparã libertatem restringere, imo nec hereticorũ trãslationes volumus, idqʒ exemplo veterũ, nam constat Aquilã, Symmacũ, et Theodot. hereticos quidem fuisse, et nihil. ab antiqua Eccl.ª non fuerũt reiecti eorũ trãslationes.

Fuit dubitatũ die 27. Martij 1546. an huic decreto addendũ esset Anathema, & plures dicebãt affirmat.º qũ essent illa verba ... c. si quis romanum 19. q. 7. ubi dr. si quis oẽm traditionem sive scriptã, sive non scriptam violaverit anathema sit, qd Gratianus ex 7.ª Synodo accepisset. Sed addendum hoc verbũ anathema non fore hac vice, vel secundũ Card. Alex. ind. c. si quis vẽro, aliqũ qu'est hac ut ead. c. ..., maior pars pro priori.

Vulgata editio recipitur.

Aliter interpretari Scripturã sacrã, quam quomodo Eccl.ª tenuit, nemo potest. Ex Niceno 2. actio. 8.ª ... Tom. 2. fol. 572. et 24. q. 3. cap. Hæreses, ex Hieron. Tom. 12. fol. 193. col. 1. dist. 37. cap. relatũ. Ex Epist. V. Clem. 1. Tom. 1. fol. 83. col. 1. Lateranen. iij. sess. XI. In Bulla Leon. Supernae. Tom. 3. fol. 683. col. 2. In Concil. Senonens. cap. 4. Tom. 3. fol. 741.

Ex Concil. Cabilon. Tom. 2. fol. 823. col. ...

Die 3. Aprilis 1546. Card. Giennen. in Cong.ne dixit ꝓhibendos laicos ab interpretatione Scripturę.

Fuit in Cong.ne Trid. die 17. martij 1546. dubitatũ an inter abusus numerandi nominat Sacrę Bibliç: Card. Trid. dicebat ... Eis verbis quid. n. dicit

adversarij nri his q. partidie verna pliuant, si scinceriet velle des a mambus Episum nri scriptum euellere, quam sapius Paulus Apts numq ab ore nro separandu censuit, Scio Germaniae vna lingua probe tradita cu oratione dominica Symbolu fidei et plera alia q oes Patres familias in tot germanis filijs infantib docere ideat, vnq Instit. nullum vnq scandalu hominu mem. adhibit, et etiam grece et hebraice lingue gesti. nunq in germania fuisset qa hac modesta carerimus, et infelix germania ns in miserie in tot heresis dilapsa fuisset, non n. . . . et male scia ab et maternam lingua loquentib vnq orta sunt, sed ab his, qui se eruditos profiten. hic questiona oro prius ne ch

Lateranen. 3. sub Leone x. sess. x. Tom. 4. fol. 652. secundum nouissimam editionem Poena ex d. Lateranensi est amissio, et publica librorum combustio, modo centu ducatorum, exercitij, et suspensio per annu ab exercitio imprimendi. Fuit autem indicata poena mortis contra tenentes commentarios, vel scripta Heretticorum, ut de libris Arij ex decreto Constantini fuit Hist. Tripart. Ecclesiast. lib. 2. cap. xx. ad fin.

Tom. 4. sess. x. fol. 652. col. 2.

Lateranen. 3. sub Leone x. in Bulla Sollicitudinis. Ver. Volentes igitur. Tom. 4. fol. 652. col. 2. In senatus. in decretis morum cap. 33. Tom. 3. fol. 712. prohibentur fieri impressiones librorum sine licentia

In Concil. Augustens. Tom. 3. fol. 881. col. de vero libro

Die 28. maij 1546. fuit congreg. general. super conficiendo hoc decreto de peccato originali, in qua aliqui dicebant prius esse nandam esse illa quam ac Beata Maria Virgo fuerit concepta de spu scto, quod non fuit receptum, cum quia in hoc plurimu temporis tereretur, tu etiam quia hanc controuersiam de Maria Virgine terminari a Sta Synodo non posse sine manifesta plurium nota, et damnatione, nam vtraq pars satis pia est, et a doctoribus vtraq sentia est comprobata, fuit ergo ad faciliorem confectionem huius decreti de peccato originali mandatu a legatis et q. colligantur omnia tradere a patribus nostris, et a summis Pontificibus tradita, ea q sic collecta considerentur vt illa omnem dubitationem tollant, indeq siquid sanctione dignum videatur nris temporibus opportune statuatur, videlicet quid sit peccatum originale, q. mo in nos transfundatur, et q. remedio abluatur; eodie vltima maij in alia Congreg. fuerunt collecta

Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, idest, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, & secundus. Testamenti noui, quattuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannẽ. Actus Apostolorum a Luca Euangelista cõscripti. quattuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titũ, ad Philemonẽ, ad Hebræos. Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi apostoli una, Iudæ Apostoli una, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in ueteri uulgata latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens, & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant quo ordine, & uia ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione, & usu sacrorum librorum.

INSVPER eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat, statuit, & declarat, ut hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, uel præsumat.

Præterea ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione scripturarum sanctarum, aut etiam contra unanimem

nimem consensum Patrum, ipsam scripturam sacram interpretari audeat; etiã si huiusmodi interpretationes nullo umquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contra uenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis a iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere uolens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacræ scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpe tacito, sæpe etiam ementito prælo, &, quod grauius est, sine nomine auctoris imprimunt; alibi etiã impressos libros huiusmodi temere uenales habent; decernit, & statuit, ut posthac sacra scriptura, potissimum uero hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quã emendatissime imprimatur: nulliq. liceat imprimere, uel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris: neque illos in futurum uendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatiq. fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ in canone Concilii nouissimi Lateranensis apposita. Et si regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, uel euulgant, nisi antea examinati probatiq. fuerint, eisdem pœnis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, uel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeatur. Ipsa uero huiusmodi librorum probatio in scriptis detur; atque ideo in fronte libri, uel scripti, uel impressi, authentice appareat; idq. totum, hoc est, & probatio, & examen, gratis fiat; ut probanda probentur, & reprobentur improbanda.

Lectiones, Annotationes, disputationes, conciones et alia similia, nec non tra[illegible] [illegible] ad [illegible] quietationem conscientiarum [illegible] fratrum [illegible] quae sibi inuicem communicant fratres.

Post hæc, temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, & sententiæ sacræ scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, uana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcipit ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet uerba scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat usurpare; ut omnes huius generis homines teme

ratores

post partum proponendum. Et die Veneris 4 Junij fuit disputatum an post baptismum
remaneat aliquid, et quid de concupiscentia; Archiepiscopus Armachanus dicebat
remanere concupiscentiam, quae est fomes, negabat ex Augustino et doctrina,
sed alij approbarunt primam sententiam, et ita decretum fuit ut jacet sessionis 5ª

Die Martis 8. Junij eiusdem anni cum in plena Congregatione referretur decretum hoc,
Card. Giennensis volebat in decreto de B. Virgine fieri mentionem his verbis
de Beata Virgine. Sancta Synodus nihil definire intendit, quamvis pie credatur
ipsam absque peccato originali conceptam fuisse; cuius sententiam maior pars patrum
secuta est. Dominicani contradicebant generatim decernentibus hoc
modo, vellent partem aliam impugnare, ideo melius est et hanc controversiam
quae non potest sine maxima discussione, et periculo diffiniri remanere
prout hactenus in lite fuit, et est; Itaque fuit et diversum disputatum
die 16, et 17. tandem conclusum ut supra in ultima particula, nam in
sessione cum decretum legeretur fuit et controversum atque. Et die
14. Junij 1546. iterum. —

Die 14. Junij 1546. In Congregatione generali fuit ample disputatum quid sit peccatum Ori-
ginale, et Card. Polus longa oratione disseruit quod sit peccatum originale
magis nos ipsi, in nobis sentimus omnes reipsa quam sciamus quidnam possimus com-
prendere, hoc inde possimus comprehendere quod cum multi Sancti patres de hac
re scripserint, tamen hoc quidem et diffinire nescierunt, et ideo in omnibus
congregationibus de hac re magna dissensio. Illud plane scimus
mortem nobis per Adae peccatum immissam esse a Deo, mortem inquam
non ut statim occumberet ipse Adam, et nos una cum ipso, sed mortis
obtenebratio, quae et ipsa mors dici potest, hoc senserunt vetustissimi
Philosophi omnes fere, non a Mose ut nos edocti, sed a natura ipsa, cuius
animum, et motum sentiebant in malum pronum esse, id Arist. dixit dum

Aeginae magis apud [illegible] valet quam apud Aegyptum, [illegible] quam qui
adiuti praemijs impediantur sunt ad resistendum malis, ubi per naturae inclinationem,
id ostendit Socrates dum [illegible] philosophiam se unum sine
factum esse quod nihil [illegible], Hinc videntes enim vero providere legibus unicuique
ut se regant [illegible], ut s. quorum concupiscentiam in domino esse cognoscebant
saltem poenarum metu coercerent, Longe alia via Deus opt. maximus patribus
nostris egit, conans tum beneficijs et gratijs nostros mores reprimere, et in ipsis
postremus vigere, sed neque praemia, neque poenae, poenitentia diuturna, neque aliquid
aliud genus durae cervicis potuit domare, quamobrem Deus ut genus humano
provideret per mortem unigeniti filij nobis gratiam, et salutem dedit, hoc dicendo.
stare posuit, quod ad abluenda huius peccati [illegible] nullam inquam humana ratio valere potest.

[illegible]

ratores, & uiolatores uerbi Dei, iuris, & arbitrii pœnis per Episcopos coerceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit proximã futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO QVINTA,

CELEBRATA DIE XVII MENSIS IVN. M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

VT fides nostra catholica, sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat; & ne populus Christianus omni uento doctrinæ circumferatur, cũ serpens ille antiquus humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq. remedio non solum noua, sed uetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere uolens, sacrarum scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseq. per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum

cum morte captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli, totumq. Adam per illam præuaricationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse: anathema sit.

Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, & non eius propagini asserit nocuisse; & acceptam a Deo sanctitatẽ, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ: anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: Per unũ hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium, uel per humanæ naturæ uires, uel per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nostri Iesu Christi, qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis iustitia, sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis, quam paruulis applicari: anathema sit: quia non est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. unde illa uox: Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad uitam æternam consequendã; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis in remissionem peccatorum non uera, sed falsa intelligatur: anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit.

Die Iovis fuit hec sessio celebrata. Epus Sibenicen. cantavit Missam, et Magister

Hebr. xi. 6. Marcus ord. Predicatorum eiusdem ordinis, factis ceremoniis, Episcopus

Ephes. 4. c. ascendit ambonem, et alta voce legit hoc decretum de peccato originis

et deinde interrogavit Pres an eis placerent omnia et singula quae in

Genes. iii. c. decreto continebantur; fuerunt tres Cardles Legati, et Card. Gienensis,

Corinth. xv. a. 9. Archiepi, et 49. Episcopi, duo Oratores Cesarei, duo Abbates,

Apocal. xiii. et 20. a. Generales Heremitarum, Carmelitarum, et Servorum.

Distin. xi. Catholica.

Genes. iii. a. Innoc. 1. Epist. 25. Tom. 1. fol. 472. col. 1. et Celestin. 1. Epist. 1. cap. iiii. ad Epos Gallie. Tom. 1. fol. 523.

Genes. 2. c. Adam per peccatum incurrit mortem. Ex Conc. Aphric. cap. 76. Tom. 1. fol. 615. col. 2. De contemptu [illegible] Placuit igitur omnibus. Ex Conc. Milevit. cap. 1. Tom. 1. fol. 482. In Arausicano. cap. iiii. et seq. Tom. iii. fol. 931. Contra Pelagium, et Celestium asserentes Adam fuisse factum a Deo mortalem ex naturae necessitate ad propositum. Vide Gregor. in Regis. lib. v. Epist. xliiii. sive capite 114. Narseti Comiti.

Arausic. 2. cap. 1. Tom. 1. fol. 627. et Magunt. cap. iiii. Tom. iii. fol. 931. col. 2. eisdem verbis.

Adam non sibi soli, sed propagini nocuisse, et eadem transfudisse in genus humanum poenas corporis, sed et peccatum quod est mors animae. Loquitur Concil. Milevit. cap. ii. Tom. 1. fol. 482. Arausic. 2. cap. 2. Tom. 1. fol. 627. Magunt. cap. v. Tom. iii. fol. 931.

Rom. v. c.

Contra [illegible] concupiscentiam remanere [illegible] ab [illegible] S. Augus. lib. 1. cap. xiii. ad Bonifac. contra duas Epist. Pelagianorum, et in Clarion. allegato. Tom. III. fol. 796. col. 1. quia concupiscentia relicta in baptizatis non est peccatum, nec poena poenae.

Haec uerba fuerunt disputata die 27 Junij 1576.

Card. [illegible] tanquam probantem hoc decretum ad legendum in sermone [illegible] allegatur, per quod praerogativa generis B. Virg. probaretur et magis ad festivitatem conceptionis celebrandam.

In extravag. de reliq. et vener. sanct. cap. grave nimis, et in Concil. Basilien. sess. 36. Tom. III. fol. 308. et quod [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] a qua non potest absolui ab alio, quam a Papa, Sylvest. [illegible] vij. cap. 11. n.° 92. sed quid olim tenuit de hoc [illegible], vid. per D. Bernard. epist. 174. ad Lugdunensem Ecclesiam, ubi loquitur de festo Conceptionis.

Ubi sunt praebendae et canonicatus non potest assignari aliud benef.m pro isto Theologo uel penitentiario in una [illegible].

Praebenda quae debebat conferri Theologo legenti in [illegible] iuxta hoc decretum si conferatur in habili ad hoc munus, ualida erit coll.° dummodo non [illegible] alis depositio eius praebendae in Theologalem in una Ravennaten.

In collegiata si concurrunt a Conc.° regula pro Epus deputare p.° uacatura pro lectione sacrae scripturae, sed persona ante uacationem non est nominanda, eiusdem electio spectabit ad epum, electio uero ad quem spectabat ante uacationem. Cesarg. [illegible].

lexit. propter hanc enim regulā fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semet ipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione cōtraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatū originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit, non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut non imputari: anathema sit. in renatis enim nihil odit Deus, quia nihil est damnationis iis, qui uere consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non secundum carnem ambulant, sed ueterem hominem exuentes, & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, uel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, uiriliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non ualet: quinimmo qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit; anathema sit.

Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc Decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ quarti, sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat.

Decretum de reformatione. Cap. I

EADEM sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens, easq. amplectens, & illis adiiciens, ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, statuit, & decreuit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliquid quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. de cetero uero præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explicare possint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida.

In ecclesiis autem Metropolitanis, uel Cathedralibus, si ciuitas insignis, uel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni opido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis, primo uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur: & quatenus in ipsis ecclesiis nulla, uel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, uel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, uel per contributionem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, uel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, ut ipsa sacræ scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliæ lectiones, uel consuetudine, uel quauis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur. Ecclesiæ uero, quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua

est

1. De instituenda lectione sacrae scripturae, et liberalium artium, legitur in Concil. Cabilon. 2. cap. 3. Decreto fol. 623. et dist. 37. c. de quibusdam.

Si nullae sint praebendae ex quibus Canonici habitabunt[ur?] quotidianas non habent, idem servandum est quod de praebendis in illarum locis vacantibus, regula.

Habita ratione commendandi Eccl.ae datur a Capitulo quoddam stipendium Theologo et si magis expedire videbitur, praeiniani vindicamur 16. Cal. Julij 1565. in una Salernitana.

praebenda honor de illarum Theologo providentur, Capitulum praecium custodiam non deputet, sed eos vos superiori alicuius monasterij tradat, quaerat ut aliquis idoneus Theologus ex suis regularibus publice sacram scripturam in Cathedrali doceat, eisque in . . . renovat ministret et . . . fructibus, aliquid . . . in . . . monasterij . . .

2. Arg. c. signata de praebend. Stipendium dispensationis conducendus erit Theologus . . . eligendus . . . factum in Eccl.a . . . 1573.

Postquam fuerat editum decretum de praebenda nulli aliter debita, sed ex . . . 1546 in Conc.e . . . fuit . . . quia nunquam est locus decreto quod mandat ex . . .

Haec verba de Capitulo . . . multi fuerunt . . . ut tollerentur die 19. Junij 1546 . . . frequentes . . . inter . . . et Capitulum.

Non comprehendit canonicatus et praebendas vacantes in mensibus Sedi Apost. reservatis, sed poenitentiariae, et sacrae Theologiae lectori providendo est de canonicatibus vacantibus in mensibus ordinariorum.

. . . 7. 8bris 1576. Vacent . . .

Scripsit Conc.o . . . Theologia . . . Hispalensi . . . 76.

Praebendae seu praestimonij . . . collatio ad eum spectat ad quem antea spectabat 3. 8bris 1586. Asturicen.

Si in Eccl.a in qua praebenda aut stipendium pro lectione deputatum cum persona

circa regenato ord. inferiores negligentes fuerint in compellend. Tecorik ad prisciupon Cuius decreti, Epus eos monere debebit, et termino prefixo q. electo supplere poterit qd etiã dicit Card. in clem. pluribus. q. q. n. 71. de elect. c. 2. eod. de art. S. ult.

Hoc decretum fuit disputat. amplius in Cong.ne gñli Conc. Trid. die xxviij. Junij 1596.

Variare solenda si inter Epum, et Capitulum circa electione Theologi contouersia oriat. ad metropolitan recurrendum est, et eius sud. remandand. in una Reguniano.

Si idonei fuerint.

Olim tenebantur per se ipsos munera sanifacere et subeleccti in dubijs personae arg. c. significatum de probat. sed qa persona dud stipendia predicta concessa fuere iis q procuret ad legendas instabilis erat Conc. Cuius malo remediand obtulit in futurum arg. c. cognoscentes de constitut.

Ab ipsis Epis. licet rejecti q pro non per alium supplere, interim agi cum eligat qui ipse idoneum existimaverit e eligendus qui eo depend. cum lenitate qd legaliter disponit ut licet sess. 6. c. 2. in fi. et sess. 7. c. 3. et 7. et sess. 21. c. 6. et sess. 24. c. 18. ad ord. arbitrio suo tribuit idoneum deputat in aliorum beneficijs, et in hoc Conc. inouat qd ubi approbatio Kabenda est, q electionem habebat. Ego at electio eo approb. spectat ad Epum.

Locus Ordinarius

Ordinarius pl. d. Epus, cui habeat ord. iurisdm. in comp. et spirit. c. uolt. clerici uid. Abb. n. 13. sed hoc inferiores prelati si eandē exerceant iurisdm. ordinarii dici posit. cum Abbates in Monachos 18. q. 2. Abbates in Loc at cum Epus corriget negligentia istorum c. de persona 4. q. 1. deno pl. d. off. ordi.

cogant et compellant. Datur [illegible] judex non quod off.s [illegible] aliud ad potestatem August. Abbat. cos de off. delegati. quia non nulli de clericis [illegible].

In ecclesijs C. quia non nulli de magistris ad regendas lectiones sacræ script. nisi in metropolitana eccl.a, Conc. at hoc extendit ad cathedrale et collegiat. Ipsi in oppidis non tam collegiatis insignibus, [illegible] [illegible] episcopis sibus in aliq. insigni oppido ubi numerosus est clerus et populus.

Nullius hic ne Metropolit. [illegible] sua, co eius in sua lectionem sacræ scripturæ . . . . . . et hoc in ecclesijs quæ nullius dignitatis gaudijs in religiosis eas cum al aliis pertineat.

Nulla prebenda.

Ubi ergo reperiatur constitutum firma remaneat, sed pone quod ecclesia non reperiatur stipendium et ad presens prebenda vacet, ad [illegible] possint sed uero quod non quia sufficit quia modo dum fuerit vere expectativa efficienter ut patet ex lra:

Quod si ipsi sunt ordinarij inferiores, qui negligant compellere lectores sacræ Theologiæ ut suo munere fungantur, an possit Epus eorum negligentiam supplere et videtur respondendum affirmative, quia cum contrahit [illegible] generale Epum. c. de glosa. ad. g. i. Clem. i. de offic. ord. Ipse et supplet negligentiam omnium inferiorum suæ Jurisd.is cap. grande. de suppl. neglig. Prælat. Nec obstat quod Epus non sit ordinarius illorum subditorum, qui habent proprium superiorem et sic non habet in eos Jurisd.em. c. grave. gennus. de offic. ord. quia nos loquimur de supplenda negligentia Prælatorum non vero subditorum. Propterea ille text. procedit in eo casu, in quo Abbas ille non erat Epo subditus. h. n. cod)

provideat, bene potest Epus eius negligentiam corrigere. ubi not. ibi glos. in ver. corrigere et panorm. Et si Episcopus debet [illegible] Epis. supplendo negligentiam Abbatis Monachorum claustralis, multo magis id videtur posse facere contra alios ordinarios Seculares.

Quid si ex canonicis nemo sit aptus ad legendum, sed aliquis regularis deputetur ad illud munus, an debeat Regulari illi iuxta formam Concilii Trident. assignari prebenda, sive Canonica pro lectione, et an interim in Canonicum debeat creari Canonicus in locum defuncti, ut participet earum de quotidianis distributionibus, vel prebendis? Videbatur quidem, Canonicatus esse distincti, et prebendae ei annexae, ut aliquale quid, esse individuiles; Abbas in c. [illegible] et [illegible] M. 32. de constit. Expectandum igitur erit quousque aliquis instituatur, qui locum impleat, et prebendam obtineat iure. not. per Glos. in c. quia non nullis. in ver. prebendae. de Magistris. Capit. de magis. ex Savonarens. sub Alexand. cap. 21. Tom. 2. fol. 981. sed dispositio illius cap. ampliatur per Conc. Trid., ut tali prebenda primo vacans, conservatur quo fuerit ad hoc deputata, et limitatur, nisi habeat onus incompatibile secum annexum.

Quod dr Trid. ut perpetuo ad hoc conservetur constituta prebenda, confirmatur. c. sess. 25. cap. 11 refor. ubi prebendis Theologalibus non convenit derogari per quaslibet [illegible] provisiones; sed illud onus perpetuo maneat; nec est inconveniens statuere quod illud onus sit annexum tali prebende. Vt glos. d. c. quia non nullis. in ver. prebendae. et in c. significatum. de prebend.

Pot ex consuetudine alicuius Eccliae assignari Theologo pro lectione a Capitulo stipendium perpetuum, quod si diligentiorem efficiunt potest, potius in sui muneris functione [illegible] eius conductionis prefinitio.

Lectio sacre scripturae instituatur, sed alicui non substituatur, in Coloniensi. Provinc. de sidis. et Synop. cap. [illegible] et seq. Tom. 3. fol. 812. Augustens. cap. 26. Tom. 3. fol. 880. Moguntin. cap. 68. Tom. 3. fol. 943.

Ex eadem Designationis Intellige de designatione, que dicitur in favorem certe persone, que vacationem non inducit. Cassiod. decis. 3. de Renunc. Sed designatio simpliciter facta in manibus superioris bene facit vacare.

Constituta, et deputata, an aut potest ad id munus [illegible], Theologus Regularis vel

est Cleri, & populi multitudo, ut theologiæ lectio in eis commode haberi non possit, saltem magistrum habeant ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui clericos, aliosq. scholares pauperes grammaticam gratis doceat, ut deinceps ad ipsa sacræ scripturæ studia, annuente Deo, transire possint. ideoq. illi magistro grāmatices, uel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficiū ipsum suo debito non fraudetur obsequio: uel ex capitulari, uel episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur, uel alias Episcopus ipse aliquam rationē ineat suæ ecclesiæ, & diœcesi accommodam, ne pia hæc, utilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum, ubi commode fieri queat, etiā lectio sacræ scripturæ habeatur. qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorū, in hoc ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus studia commode uigere possunt, sacræ scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, & caritate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæq. doctrinæ conseruationem, & propagationem, instituatur; & ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et ne sub specie pietatis impietas disseminetur, statuit eadem sancta Synodus, neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publice, quam priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de uita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit. quod tamē de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur. Docentes uero ipsam sacram scripturam dum publice in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis student, priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia a iure communi concessis, plene gaudeant, & fruantur.

Caput II.

Quia uero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Euangelii, quam lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si uero contigerit, Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimẽto: iuxta formam generalis Concilii, uiros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque parochiales, uel alias curam animarum habentes, ecclesias quocumque modò obtinent, per se, uel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis sollemnibus, plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus uerbis; docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; annunciandoq. eis cum breuitate, & facilitate sermonis uitia, quæ eos declinare, & uirtutes quas sectari oporteat; ut pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi ualeant. id uero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, uel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit, ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire uisum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat. Si quæ uero parochiales ecclesiæ reperiantur subiectæ monasteriis, in nulla diœcesi existentibus, si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, a Metropolitanis, in quorum prouinciis diœceses ipsæ sitæ

sunt,

Secularis qui non est de gremio ipsius Eccl[es]ie, et rependentes [illegible] Sed an interim ista vacante Prebendam Capitulo possit eligere Canonicum, vel in locum defuncti implendo sedem et supplendo munera qui interea [illegible] distributiones quotidianas, ut [illegible], sed expectandum sit donec ad id munus eligi possit aliquis ex Canonicis, qui locum impleat [illegible] [illegible] in c. quia non nullis in vers. Prebenda de Magistris et dicta, quod ipso facto constituta, et [illegible] censeatur Prebenda perpetuo, sed respectu lectoris potuit [illegible] certa durante [illegible] ut [illegible] Lectione diligentius [illegible] potuit in [illegible] muneris functione [illegible] [illegible] prescripta.

Sufficiens prebenda. Ubi est prebenda sufficiens extrahi stipendii providi [illegible] vel stipendij, vel alterius modi, et nota [illegible], vel nulla esse Prebendam, vel minus sufficientem, ut sess. 21. c. 2. et sess. 24. c. 17. Ita autem sufficientia pensatur ex qualitate persone, ut [illegible] in c. cum ab eo de [illegible] [illegible] in c. si [illegible] in ver. tit.[illegible] de Preben. lib. 6.

Simplicis Beneficii Canonice non uniantur sess. 24. c. 13. et licet hoc beneficium est simplex non caret tamen aliquo servitio puta officii vel Misse, que [illegible] supportari debere [illegible] [illegible] allegat.[illegible] Lapi. 35. n. 2. et [illegible] 116 et 117.

[illegible] [illegible] verba arbitrandum boni viri requirunt, nec certa regula dari potest et ideo [illegible] [illegible] illa verba [illegible] ut [illegible] [illegible] districtius demandatur ut sess. 24. c. 12. in princ. et [illegible] [illegible]

Capituli consilio. Quem consilium [illegible] [illegible] non tenetur Abb. in c. 4. de ijs que fiunt a Prel. secus si dixisset de consensu Capituli quia [illegible] [illegible] et [illegible].

Sacre scripture lectio. Lectio tamen conscientie vel Theologie scolast. [illegible] sufficit cum sit ut lectio sacre scripture Abb. in c. quia nonnullis de Magistr. n. 7.

Minime prefermittatur. Referens ad Cathedrales et Collegiatas [illegible] [illegible] ab [illegible] cum consilio Capituli. Item de Metropolitano simpliciter [illegible] fuerit de iure [illegible] [illegible] quia nonnulli de Magistr. ut vel duas, vel unam tantum lectionem habent et [illegible] non [illegible] [illegible] non prohibetur. [illegible] C. de [illegible] et ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.

Saltem Magistrum si non possunt [illegible] agi ab eo cui debent [illegible], et [illegible] quo [illegible] est [illegible] [illegible] mercede conducitur [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] a scolaribus ver. quod si nulli.

Cum consilio Capli eligendus. Corrigitur in textu d. c. Quia nonnull. Ubi electio ista ab Epo unà cum Capto sive illius maioris et sanioris parte fieri debebat per verba eo quod et quorum imperant, ut per Bal. in l. cum quidam col. prima de. pen. de. vers. signi. alioque scholares includuntur et dictos Clerici eiusdem Cathedralis [illegible] c. fin. de Magist. ad omnes dixit. Item laici qui ad eam lectionem venerint. Nam beneficia sunt extendenda arg. c. fin. de Verb. Sign.

Pauperes, et in proposito dicuntur pauperes qui parentum vel consanctorum quibus impensas possunt ad effectum predictum arg. cap. de Magist. ibi Abb. n. [illegible] addit ad eum sed non propterea si quis divites ad audiendum lectiones accedat expelli poterit licet in primis pauperibus facta sit hec utilis et fructuosa institutio legitur in dicto. c. quia non nulli.

Gratis docere cum n. ex publico mercedem accipiat gratis docere debet ad glos. et Doct. in d. c. Quia nonnulli.

Igitur ipse in constituenda mercede Magistri Gramatices non requiritur consilium Capli prout in requisito Theologi pro sacra scriptura, quia habetur ratio dignitatis.

Etiam lectio sacra scriptura dicitur implicaretur ac de lectione sacrae scripturae sed grammatices arg. c. [illegible] de commodit. et verba illa ubi commode fieri possit lectione sacrae scripturae referenda sit ut sit sensus habeatur lectio grammatices et ubi commode fieri potest et lectio sacrae scripturae. Quod favore studiorum non [illegible] erit dicendum alias dictio et non operaretur suum effectum licet quandoque dictio et non implicet per eam sed coniungat precedentibus sequentia ut dicamus sicut lectio sacrae scripturae esse debet in Cathedrali et collegiata, ut supra. Ita et in Monast. arg. eorum que dixit Abb. in c. cum ut Rom. de Appell. n. 19. Que quivis magis placet.

Negligentes fuerint sunt glos. in Clem. Ne in agro §. ad ampliationem in verbo facultas de stat. monacorum sed hic additum est tu Sedis Apostolicae delegat. quod tollit ex illa particula. Sic hic quatidiant in relig. prout de quo quandoque videm. Non licet Epis quicquam facere ut sedis Apostolicae delegat., nisi in casibus per Concilium vel alias nimis expressos ut in Capto ad abolendam de Heret. et in eadem sess. c. 19. Hec autem potestas simpliciter concessa reperitur Epis quandoque n. datur in casibus quos iure ordinario nullo pacto explicare potest ut hic, et sess. 6.

c. 3. sess. 22. c. 5. et [illegible] 24. [illegible] 14. sess. 25. c. 8. de Regularibus et sess. 27. c. 9. prope finem. Quandoque in casibus quos [illegible] iure ordinario explicare potest [illegible] et [illegible] incomp[illegible] ubi [illegible] Apostolicae delegati. sess. 6. c. 2. sess. 21. c. 3. et 6. et 8. sess. [illegible] c. [illegible] 8. sess. 24. c. 10. sess. 25. c. [illegible]. quandoque in casibus [illegible] respectu [illegible] explicare possunt iure ordinario, sed respectu aliorum non possunt in eadem sess. c. 2. sess. 14. c. 4. et 22. de [illegible] et [illegible] sess. 25. c. 8. de Regul.

In conventibus vero [illegible] lectionis sacrae scripturae [illegible] ad [illegible] ad [illegible] admittere [illegible] [illegible] [illegible] non supplet negligentiam [illegible] [illegible]. Differentias inter monachos [illegible] [illegible] [illegible] debebat et inceptis [illegible] [illegible]. et [illegible] non supplet [illegible] negligentiam Regularis [illegible], et approbare non potest de vita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in claustris ipsorum et [illegible] eos, qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infra [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible] approbentur. arg. c. 1. de [illegible] lib. 6. [illegible] [illegible] examine et approbat. ad [illegible] [illegible] lectores sacrae scripturae [illegible] conventibus regularium de ipsorum licentia ab [illegible] approbare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est quod in praedicatione [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Magisterii. Non sufficit [illegible] [illegible] [illegible], et doctores, sed [illegible] est quod [illegible] Magistri graduati [illegible] [illegible] ad doctoratum censentur in dignitate constituti non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Magisterio doctoratus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Magist.

In Gymnasiis etiam in quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet. arg. c. [illegible] de privileg. [illegible] de [illegible] Non intelligatur. Eorum enim approbatio ad Abbatem [illegible] [illegible] supplet [illegible] Abbatis negligentiam, non [illegible] approbat. [illegible].

Quod tamen [illegible] Sacrae Maioris Congreg. Ordinarius non potest [illegible], seu approbare de vita, et moribus, et scientia eos, qui [illegible]

[illegible] [illegible] in conventibus regularium, et multo minus eos, qui rebitionem [illegible] fungi valent in claustris [illegible]

Doctores vero in Theologia legens, quamdiu legit pro residente habetur et recipit eos fructus preter distributiones quotidianas, presupposito quod adsit [illegible], cum prebenda ad cap. licet. [illegible]. ubi glos. Privilegia doctorum, [illegible], ex cap. [illegible] in fi. de magis. [illegible] et per annos quinque percipiunt fructus, et proventus prebendarum et beneficiorum, que ad [illegible] obtinentur, stare non [illegible] arg. l. [illegible] C. de appellat. sed dic quod scholares debent et matriculati, ut [illegible] gl. de privil. et in addit. [illegible] et privilegijs [illegible] ubi Andreas. Petrus Rebuff. de privil. scholar. privil. [illegible] fol. [illegible] Thom. [illegible] privilegijs peregrinorum, [illegible] privil. 129. n. 1. [illegible] scholas nec satis est [illegible] studere, Rebuff. [illegible] privil. [illegible] fol. [illegible] Solum scholares [illegible] [illegible], [illegible] privilegijs gaudent, sed [illegible] scholares Gramaticae gaudebunt. [illegible] Rebuff. de privil. schol. privil. [illegible] fol. [illegible] Tom. [illegible]

Doctores vero [illegible] Magister et in Theologia legens quamdiu legit [illegible] pro residente habetur et recipiet eos fructus preter distributiones quotidianas, praesupposito quod [illegible] cum prebenda [illegible] cap. licet. ubi glos. [illegible] [illegible] de Cleri. non resid. n. 3. quod si [illegible] eiusdem [illegible] convenit, ut distributiones quotidianas, preter [illegible] a choro absentes [illegible] quam legunt et [illegible] legit concedantur Colonien.

[illegible] [illegible] qui exigendo [illegible] prima vacatura [illegible] et [illegible] [illegible] a Sede Apost. Cons. [illegible] Maioris 9. Maij 1592.

De Majori. cap. quia [illegible] in fi. de [illegible] 2. [illegible] [illegible] ubi [illegible] a secularibus. Ver. si quid nulla.

Quid aut.

ſunt, tamquam quoad hoc Sedis Apoſtolicæ delegatis, compellantur. neque huius Decreti executionem conſuetudo, uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, ſiue recurſus impedire ualeat, quouſque deſuper a competenti iudice, qui ſummarie, & ſola facti ueritate inſpecta procedat, cognitum, & deciſum fuerit. Regulares uero cuiuſcumque ordinis, niſi a ſuis ſuperioribus de uita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in eccleſiis ſuorum ordinum, prædicare non poſſint: cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequam prædicare incipiant. in eccleſiis uero, quæ ſuorum ordinum non ſunt, ultra licentiam ſuorum ſuperiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur; ſine qua in ipſis eccleſiis non ſuorum ordinũ nullo modo prædicare poſſint. ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant. Si uero, quod abſit, prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam ſi in monaſterio ſui, uel alterius ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationẽ interdicat. quod ſi hæreſes prædicauerit; contra eum ſecundum iuris diſpoſitionẽ, aut loci conſuetudinem procedat; etiam ſi prædicator ipſe generali, uel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet. quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat. Curent autem Epiſcopi, ne quis prædicator uel ex falſis informationibus, uel alias calumnioſe uexetur, iuſtã ue de eis conquerendi occaſionẽ habeat. Caueant præterea Epiſcopi, ne aliquẽ uel eorum, qui, cum ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen, & obedientiam religionum ſuarũ uiuunt; uel Presbyterorum ſæcularium, niſi ipſis noti ſint, & moribus atque doctrina probati, etiã quorumlibet priuilegiorũ prætextu, in ſua ciuitatẽ, uel diœceſi prædicare permittant, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re ſancta Sedes Apoſtolica conſulatur: a qua priuilegia huiuſmodi niſi tacita ueritate, & expreſſo mẽdacio ab indignis extorqueri ueriſimile nõ eſt. Quæſtores uero eleemoſynarii, qui etiã Quæſtuarii uulgo dicuntur, cuiuſcũque condicionis exiſtant, nullo modo nec per ſe, nec per alium prædicare præſumant. & cõtra facientes, ab Epiſcopis, & Ordinariis locorum, priuilegiis quibuſcumque nõ obſtantibus, opportunis remediis omnino arceãtur.

Prædicare incipiant] Si presentatus fuit prædicator idoneus ex decreto huius sessionis ab Ordinario non est ei deneganda licentia.
In Eccl[esi]is] Consuetudine præsupposita prædicatorem deputatum ab Ep[iscop]o in aliquo populo. Prædicare in Eccl[esi]is Regularium, etiam si esset alterius ordinis, Ep[iscop]us posse Regulares compellere si non [...] admittere [...] ad prædicandum ut servetur consuetudo; [...] & prædicatores eiusdem ordinis [...] pariter, ab Ep[iscop]o [...] præferendi. [...] vit

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi, Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ian. M.D.XLVII.

SESSIO SEXTA,

CELEBRATA DIE XIII MENSIS IAN. M. D. XLVII.

Decretum de iustificatione.

Procemium.

CVM HOC tempore non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina; ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ tertii, Reuerendissimis Dominis, Dominis Io. Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello tit. Sanctæ Crucis in Hierusalem, Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis: exponere intendit omnibus Christi fidelibus ueram sanamq. doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor, & consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti Decreto statuitur, ac declaratur.

De

Die Jovis 13 Jan. 1547 fuit celebrata sessio, in qua interfuerunt duo Sedis Apost. legati, scil. Card. [illegible] et [illegible], decem Archi-epi, et [illegible] Epi, [illegible] Archiepus Spalaten., ordine habuit [illegible], factaque de more [illegible] Archiepus legit decretum [illegible] rogavit deinde Patres an eis placeret necne, [illegible] Card. de Monte [illegible] [illegible] dixit placere [illegible] [illegible], duo [illegible] Calagurritanus et Astoricen. quamplurimum desiderarunt [illegible] Calagurritanus qui [illegible] decreti [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] placere sibi decretum affirmavit, sed multo magis [illegible] [illegible] conclusione.

Mox idem Archiepus legit decretum de resid.a Episcoporum et aliorum rogavit Patres num sibi decretum placeret. Card. de Monte respondit sibi placere, ita et alii plures, cum in decreto dixerint aliquid desiderare, et dederunt cedulas quibus eorum sententia explicata erat, cum collectis notis cum difficile esset omnes cedulas perlegere et singulas [illegible], Card. de Monte dixit [illegible] posset decretum integre [illegible] [illegible] in Congregationibus, et die 15. in congregatione fuit [illegible] ad diem 8. Febr. et 20 [illegible] [illegible] [illegible] conformat. [illegible] in [illegible] et [illegible] decreti [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] et postea die 25. Febr. inventa sunt 32 qui decretum non simpliciter probabant, et 6. Generales et Abbates [illegible] ut non aliqua conditione [illegible] et propterea dicta die Card. de Monte presidens pronuntiavit decretum fuisse obtentum et observandum, et [illegible].

Die [illegible] Junij 1546. In Cong.ne [illegible] fuit incepta disputatio de Justificatione
[illegible] ut ibi
[illegible] de iustificatione [illegible] de peccato originali, ut postq.
[illegible] et quid
[illegible] pertractandum [illegible] Theologi [illegible]
Theologi [illegible] mandatum
a Card. de S. Cruce, et Card. Polo [illegible] libros [illegible] et [illegible]
et considerarent dicta Doctorum [illegible] ut cum
mentalia magis [illegible] legendi [illegible] animo
libri eorum [illegible] bonum [illegible] mali ne
[illegible] ut evenit
Alter [illegible] de peccato originali [illegible]
[illegible] Pelagianorum [illegible]
factum est
Die 22. [illegible] fuit Cong. Theologorum in qua omnes Prelati patres
[illegible] in ea [illegible] fuit quid esset iustificatio. [illegible] fide
[illegible] opera ad iustificationem [illegible] Cong. [illegible]
habita est ad hoc.
[illegible] fuit Cong.o generalis [illegible] Card.lis de Monte [illegible] dixit
[illegible]
[illegible] qualiter applicantur merita Xpi [illegible] infideli
[illegible] fidelis [illegible] et quid gratiam [illegible] promereantur.
2. Secundus quid facere debeat [illegible] iustificatus [illegible] gratia
[illegible] quid [illegible] potest semel
iustificatus [illegible] et [illegible] bene operando illam iterum
acquirere, [illegible] iustificatio [illegible] vel
differentia, [illegible] ut omnia comprehendantur
[illegible] de libero arbitrio, fuit mandatum ut [illegible]
veniant parati. [illegible]
Die 8. Julij fuit Cong.o generalis in qua Card. [illegible] Archiepiscopi [illegible]
[illegible] et alij [illegible] ut iustificatio sit gratuita

paravit dd. generalis ... [illegible] Christi aliquam gratiam ad [illegible]
[illegible] ad illa [illegible] [illegible]
[illegible] in libros [illegible] [illegible] ipse [illegible]

Die 6 fuit Cong.ⁿ in q.ᵃ oēs convenere ut [illegible] canones [illegible] opinionem suam
[illegible] Cong.ⁿ in q.ᵃ [illegible]. Die 7 fuit Cong.ⁿ in q.ᵃ [illegible] l.
justificationem [illegible] fidem, [illegible] [illegible]. Fides histo-
rica et [illegible] [illegible] labore pot.
Alia est fides miraculorum [illegible]. Alia est fides quae per dilectionem
operatur, qua credimus [illegible] peccata condonari. Hac [illegible] ad salutem [illegible] justifica-
tionem necessaria est, [illegible] nullam [illegible] [illegible]
efficiat, et nihil [illegible] pro certo oēs [illegible] in fide [illegible] est, hic
[illegible] est justitia sine satisfactione, alia justitia [illegible] per
scripturas proprio filio [illegible] in communem peccatorum, alia est justitia quae per
merita Christi oēs liberat a peccatis, alia [illegible] est satis
ad satisfaciendum [illegible], nec [illegible] ad [illegible] justitia Christi nostra [illegible]
et alia dixit per duas horas.

Die 9. dixerunt [illegible] et alii usque ad
Die 10. dixerunt etiam [illegible] Bellicastren. et alii usque ad Calagurritan.
Die 12. [illegible] dixerunt [illegible] ordinis [illegible] in Pelagi[illegible]
errorem [illegible] fidem dixit [illegible] Christi
ad donandam nobis gratiam.
Die 14 audierunt quosdam theologos [illegible]
Die 15. in Cong.ⁿᵉ [illegible] de electione [illegible] ad conficiendum
decretum super his quae discussa erant, [illegible] deputati sunt
Armacanus, [illegible] et Bellicastren.
Die 16 fuit Cong.ⁿ in q.ᵃ patres dixerunt sententiam super reliquis [illegible] justificat.
[illegible] canones [illegible] approbare
[illegible] ex libris Ambrosii. Irenaei
et aliorum [illegible] eosdem. [illegible] idem sensisse [illegible] oēs
[illegible] sola fide hominem justificari concedit. [illegible] elabo-
raverit ut [illegible] canon., finita Cong.ⁿᵉ [illegible] surrexit
Epūs [illegible] convertens [illegible] in prox. Cong.ⁿᵉ primum

[illegible] negare solum [illegible] ac non [illegible] iis quae in alia Cong.ne fuissent [illegible] Chironen.
faciem [illegible] ad destinatum [illegible] maximam proportionem [illegible] Cavensis
Episcopum dicta Cong. Cavensis ipse [illegible] Chironensem dicebat [illegible]
in praesentia Cong. dictum ad [illegible] tuam [illegible] loquuta est ingerendo
opprobria nimis turpia Cavensis a loco se submovens [illegible] similiter
barbam ipsius Chironen. semel atque iterum manu [illegible] legati et
[illegible] patres [illegible] legati [illegible] dixit [illegible] Cavensis [illegible]
cum [illegible] catholicus [illegible] legati [illegible] Chironen. [illegible]
[illegible] sentire [illegible]

[illegible] Cong. [illegible] Cavensis collegae [illegible]
[illegible] Cavensis et auditis sententiis [illegible] fuit [illegible]
[illegible] et ut [illegible] in monasterio S.ti
[illegible] Cavensis [illegible]
[illegible] lapidem [illegible]

Die 19. Julii fuerunt [illegible] statuto [illegible]
de absolutione Cavensis Card.lis S. Crucis dicebat [illegible] absolvendum
[illegible] in Synodo Card.lis de Monte [illegible] sed dubitabatur an possent
facere legati [illegible] c. pen. de off. [illegible] lib. 7 [illegible] c. [illegible]
est de reservatis in bullis in Cena Domini [illegible] remittendum ad Sanctissimum.

Die [illegible] Julii et [illegible] sequentibus [illegible] dixerunt sententias
Die 28. Julii fuit certatum cum [illegible] sollicitudo et [illegible]
[illegible] propter [illegible] in tota Cong. Chironen.
[illegible] dixit non fuisse
[illegible] in magna pena [illegible]
[illegible] fuit relaxatus [illegible] et non [illegible] in [illegible]

[illegible] de Justificatione et tractatum [illegible]
Die 30 Julii fuit lectum decretum [illegible]
[illegible] Card.lis de Monte [illegible] Card.lis
[illegible] ut Card.lis de Monte [illegible] Card.lis [illegible]
[illegible] loquutus, et multa verba [illegible] inter Card. Giennen.
et [illegible] Card. de Monte [illegible] Card. de Monte [illegible] alia
dixit [illegible] debuisset [illegible]

loco et

De natura, & legis ad iustificandos homines imbecillitate. *Cap. I.*

PRimum declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines in praeuaricatione Adae innocentiam perdidissent, facti immundi, &, ut Apostolus inquit, natura filii irae, quemadmodum in Decreto de peccato originali exposuit, usque adeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli, ac mortis, ut non modo gentes per uim naturae, sed ne Iudaei quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, uiribus licet attenuatum, & inclinatum.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi. *Cap. II.*

QVO factum est, ut caelestis pater, pater misericordiarum, & Deus totius cōsolationis, Christum Iesum, filium suum & ante legem, & legis tempore multis sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum uenit beata illa plenitudo temporis, ad homines miserit, ut & Iudaeos, qui sub lege erant, redimeret, & gentes, quae non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Qui per Christum iustificantur. *Cap. III.*

VERVM, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt; sed ii dumtaxat, quibus meritum passionis eius cōmunicatur. nam, sicut re uera homines, nisi ex semine Adae propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, numquam iustificarentur, cum ea renascentia per

meritum

meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitq. in regnum filii dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratiæ. Cap. IIII.

QVIBVS uerbis iustificationis impii descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei, per secundum Adam Iesum Christum, saluatorem nostrum. quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri non potest: sicut scriptũ est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & unde sit. Cap. V.

DECLARAT præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua nullis eorum existentibus meritis uocantur; ut, qui per peccata a Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur: ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam & abiicere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua uoluntate possit. unde in sacris litteris cum dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis nostræ admonemur. Cum respondemus:

Colos. 1. 6.

* Bene Deum ad statum gratiæ, non gloriæ, seclusa invincibili ignorantia, de qua vide Scotum in 4. dist. 5. q. vn. art. 2. fol. 279. col. 1.

Insinuatam Patres descriptionem Iustificationis impij in Colonien. sub Adulpho 3. in Inqui sitione contra insinuatam ab hæreticis cap. 7. vbi sequitur iustificationem esse commvni cationem Iustitiæ Christi non solum eius putationem et mutationem mentis, ac re novationem per spiritum Charitatis quo donum per fidem accepto renouatis iusti effici mur, et quæ talem et vere sunt efficimur pietatis Christi merito condonatis. D. Tho. p. 1. 2. q. 113. art. 1. asserit iustificationem impij importare transmutationem de statu iniustitiæ in statum gratiæ.

Ioan. iij. c.

Translatio post Euangelium fit per Baptismum. Arausic. 2. cap. 13. Tom. 1. fol. 629. Florent. in decreto Eugenij. De Sacramen. Vers. Quinto in Ver. primum omnium Tom. 3. fol. 505. Arausic. Cap. 7. cir. fin. Tom. 3. fol. 932. ac duo sunt termini iustificationis, à quo i. peccatum et ad quem i. in statum vitæ. Scotus, in 4. dist. 45. q. 1. art. 4. fol. 456.

Exordium iustificationis in adultis sumendum est a gratia Dei præueniente. i. ab eius vocatione, qua nullis eorum necessitatibus meritis vocantur.

Ex Arausic. 2. cap. 5. Tom. 1. fol. 629 Senonen. in decretis nor. cap. xv. Tom. iij. fol. 1749 Mogunt. cap. vij. Tom. iij. fol. 932 Diuus August. de nat. et grat. cap. iiij. Vers. Non igitur Christi gratia et sup. p. 1. 2. circa fin. q. 12. art. ij. et q. 13. art. 2. et de Nat. et gratia Cap. 31. Diuus Tho. p. 1. 2æ. q. 109 Celestin. i. ep. 1. ad Epos Galliæ Cap. 8. Tom. 1. fol. 524.

Gratia et liberum arbitrium simul in iustificatione concurrunt. Arausic. 2. cap. viij. et xij. Colonien. sub Adulpho Inquis. vij. August. de gratia et libero arbitrio. Tol. [illegible] xv. de verbis Apostol. circa med. D. Tho. p. 1. 2æ. q. 111. art. vij. ad 3.m et q. 113. art. 2. et 3.

Zachar. 1. a.
Ioel. 2.

Hierem. xxxi. Oral. d.

De hac dispositione habes in Arausic. 2. cap. 7. Tom. 1. fol. 626. Senonen. Cap. xv. Tom. 4. fol. 749. Mogunt. Cap. vij. Tom. iij. fol. 932. quod optime loquitur de dispositione per fidem, et de gratia excitante et adiuvante. Item adde August. de gratia et lib. Cap. 29. et 30. D. Thom. p. 2. q. 109. art. vj et vij. et q. 113. art. 3. et 4.

Rom. x. c. — Has omnes dispositiones, nempe fidem, timorem, spem, dilectionem, poenitentiam, votum baptismi et novae vitae habentur ex concil. Mogunt. Cap. vij. Tom. iij. fol. 932. et ex D. Thom. part. 2. q. 113. art. 4. et seq. et in Catechis. Rom. de poenit. sacram. post

... 3. c. et 4. a. — princ. fol. 162.

Deus quod hic est vera poenitentia ponitur petitione, ut Haner. in Sum. Cap. 1. de contritione n. 39. fol. 4.

Duplex est poenitentia baptismalis ut hic, et secunda post naufragium Tabula. Sequa. 5. et 6. seq. Cap. 14. et sess. 14. Cap. 4. de contritione. utramque distinguit, et declarat August. ep. 108. ad Seleucianam. Tom. 2.

Hebr. xi. 6.
Matt. 19. a
Actuum. 2.
Actuum. 2.
Matth. 22.
v. Reg. 7. ...

Iustificatio hac non est sola peccatorum remissio, sed et sanctificatio et renovatio

... 6. c. — interioris hominis. Ex Colonien. sub. Adolfo iij. inquit D. Thom. et August. de

Titum 3. a. 6. — spirit. et litter. Cap. xxix. et xxx. ubi ponit differentiam inter vet. testamentum et novum, atque novum est dic. propter renovationem hominis, quae fit per gratiam et iustificationem. Vid. D. Thom. p. 2. q. 113. art. 1. et 5. et Enchiridion Christ. Herman. iij. collegatum Concili Colonien. sub tit. de Sacram. in Sacram. [illegible]

Ephes. 1. c. — fi. et ibi habes de Iustificatione, et eius causis

Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. *Cap. VI.*

DISPONVNTVR autem ad ipsam iustitiam dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes uera esse, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, a Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu: & dum peccatores se esse intelligentes, a diuinæ iustitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deũ sibi propter Christum propitium fore; illumq. tamquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt; ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pænitentiam, quam ante Baptismum agi oportet: denique, dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam uitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptum est: Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. et, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. et, Timor Domini expellit peccatum. et, Pænitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum, in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum uestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. et, Euntes ergo docete omnes gẽtes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, docentes eos seruare quæcumque mandaui uobis. Denique, Præparate corda uestra Domino.

Quid sit iustificatio impii, & quæ eius causæ. *Cap. VII.*

HANC dispositionem, seu præparationem iustificatio ipsa consequitur, quæ non est sola peccatorũ remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per uoluntariam susceptionem gratiæ, & donorum, unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit heres secundum spem uitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac uita æterna: efficiens uero, misericors Deus,

qui

qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & ungens Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus unigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus, qui, cum essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, sacramentum Baptismi, quod est sacramentum fidei, sine qua nulli umquam contigit iustificatio: demum unica formalis causa est iustitia Dei; non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua uidelicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ, & non modo reputamur, sed uere iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes, unusquisque suam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout uult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem. quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impii iustificatione fit, dum eiusdē sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret. unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & caritatem. nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis eius uiuum membrum efficit. qua ratione uerissime dicitur, Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse: et, In Christo Iesu neque circumcisionem aliquid ualere, neque præputium, sed fidem, quæ per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi sacramentū ex Apostolorum traditione cathecumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, uitam æternam præstantem: quam sine spe, & caritate fides præstare non potest. unde & statim uerbum Christi audiunt: Si uis uitam ingredi, serua mandata. Itaque ueram, & Christianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, ut eā perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant uitam æternam.

Quomodo

Causa efficiens. Rom. 3. f. Ephes. 2. a. d. 1. Corinth. 6. c. Alia autem 2. Corinth. 1. d. s. De hac causa movi toria dic cum D. Thom. 1. 2. par. q. 40. art. 2. Joan. 4. 6. Rom. 3. c. Rom. 8. 6. 1. Petr. 2. d.

Hanc intellectum habes ex D. Thom. p. 2. q. 112. art. 1. et q. 113. art. 7.

Ephes. 1. c. Instrumentalis.

De causa instrumentali s. Baptismo dic cum D. Thom. par. 3. q. 64. et q. 60. art. 2. et 2. q. 66. art. 9. ad 1.m Math. 28. d. Marc. 16. c. Joan. 3. a. Ad Tit. 3. 6. Hebr. xxj. a. Rom. 3. c. d. Rom. 4. et v.

De hac causa formali habetur in Clem. 1. de sum. Trinit. ubi recepta opinio Doctorum asserentium quod in Baptismo virtutes, ac informans gratia infunduntur quo ad habitum. Patet autem in Iustitia continens gratiam, et virtutes et quod infundantur virtutes etiam quo ad habitum patet. Vide in c. maiores § quam vis de Baptismo. Item in Conc. Mogunt. Cap. 7. excluditur Iustitia reputativa. Idem in Colonien. sub Adulpho 3. inquisit. v. et August. de spu. et litter. Cap. 15. xxj. et 32. declarat, quod iustitia Dei qua iustificamur, non est Iustitia, qua Deus Iustus est, sed qua induit hominem, cum iustificat impium. Vid. D. Thom. p. 2. q. 110. art. 1. et 2.

Causa materialis hec est, et intelligitur ut nobis accipiamus secundum propriam dispositionem, et cooperationem.

Rom. v. a. Fidem, Spem et Charitatem in Iustificatione accipit homo ex Concil. Trident. cap. xxj. Tom. 3. fol. 249, et Mogunt. Cap. 7. Tom. 4. fol. 952 et Colonien. sub Adulpho 3. Inquisit. v. D. Thom. 1. 2. q. 113. art. 4.

Jacob. 2. c.
Galat. 5. a.
Math. 19. c.

Prima illa stola Candida, qua induuntur baptizati; quid
2. Corinth. v. 6. significat, habes ex c. firmiter ... de Penit. Dist. 2.

Hoc decretum est contra novam Haeresim Lutheranorum de fiducia
in Colonien. sub Adulfo 3 Inquisit. v. contra quam Haeresim
vide Card. de Fide ex ej. cap. 3 Astes. Art. X. ... Domi
nic. Sot. lib. 2 de Natur. et gratia Cap. vij.

Contra hanc assertionem, tanquam contra novam Lutheranorum Haere
sim decrevit Concil. ut hic et designant Sacri Doctores proxime
allegati; quibus adde Alfonsum de Castro lib. 2 in Ver.
Absolutio.

Rom. 3. c. d. et. iiij. a

Galat. 2. d.

Hebr. xj. a

Rom. xj. a

Diva aug. Cap. 2. et. 6. ex Augustin. Cap. 7. Tom. 3. fol. 982.

Ecclesiast. 1. c.

Jacob. 1. c.

Prouer. 28. c.

Ecclesiast. 5. 6.

Ecclesiast. 9. a.

August. de praedestinatione sctor. cap. 7. inquit ex fide iustificari dicimur, non ex operib., quia ipsa prima datur, ex qua impetrantur cetera, eadem pectora, quod fides pertinet ad edificium, et fundamentum. Idem de dono perseverantie Cap. 2. inquit, fidem ad initium spectare. Idem Eb. ex Origene in illud Pauli ad Rom. ut arbitramur iustificari hominem. Idem Ambros. in p. p. lib. de sacram. et idem Origene et post eos vide D. Thom. p. 2. q. 113. art. 4. et in parte iij. q. 73. art. iii. ad 3.

Eandem Causam quare gratis iustificari dicamur, retulerat concil. Arausic. 2. cap. 17. Tom. 1. fol. 628. dicens ibi, Gratiam à nullis meri tis praeveniri: Item in Concil. Mogunt. Cap. 7. in fin. Tom. iij. fol. 932. gratis exponitur, quia nullis praecedentib. meritis iustificatio agi tur. Item August. de natura, et grat. Cap. 4. inquit gratiam gra tis dari, quia non meritis redditur. Idem de praedest. Sanctor. Cap. 2 excludit à merito gratiae, et iustificationis non tantum opera sed fidem. Idem dixit in lib. 1. ad Simplicianum. q. 2. vid. Magist. lib. 1. dist. 41. Cap. 2. et D. Thom. p. 2. q. 114. art. 5. et seq. Cap. iii. ad Rom. art. iii.

De hac certitudine vide D. Thom. p. 2. q. 112. art. 5. Dom. Sot. de Natur. et gratia. lib. 3. cap. 10 et seq.

De qua certitudine loquitur hic Conc. vide Menoc. hoc declaran tem Cons. 82. n. 70. lib. p. Vide etiam Domin. Sot. lib. 3. de natura, et gratia. c. 10. ubi multis ostendit non dari certitudinem ex fide.

Quo modo intelligatur, impium per fidem, et gratis iustificari. Cap. VIII.

CVM uero Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea uerba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ cōsensus tenuit, & expressit: ut scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis, sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius cōsortium peruenire: gratis autem iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur. si enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVAMVIS autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa umquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, uel dimissa esse dicendum est: cum apud hæreticos, & schismaticos possit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur uana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui uere iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semet ipsos statuere se esse iustificatos, neminemq. a peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse; atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici, quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deq. mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deq. Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet dum se ipsum, suamq. propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cum nullus scire ualeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

De accepta iustificationis incremento. *Cap. X.*

SIC ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem, hoc est mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt atque magis iustificantur: sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis usque ad mortẽ iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc uero iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia cũ orat: Da nobis Domine fidei, spei, & caritatis augmentũ.

De obseruatione mandatorum, deq. illius necessitate, & possibilitate. *Cap. XI.*

NEMO autem, quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet; nemo temeraria illa, & Patribus sub anathemate prohibita uoce uti; Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis; & adiuuat, ut possis. Cuius mandata grauia non sunt: cuius iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt filii Dei, Christum diligunt: qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod utique cũ diuino auxilio præstare possunt. licet enim in hac mortali uita quantumuis sancti, & iusti in leuia saltem, & quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant, nõ propterea desinunt esse iusti. nam iustorum illa uox est, & humilis, & uerax: Dimitte nobis debita nostra. Quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in uia iustitiæ sentire debeant, quo liberati iam a peccato, serui autem facti Deo, sobrie, iuste & pie uiuentes proficere possunt per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiã istam. Deus namque sua gratia semel

iustificatos

De augmento nostrae iustificationis habes ex Concil. Milevit. Cap. 3.
Ephes. 2. 8. Tom. 1. fol. 482 et in Epis. 1. Coelest. ad Episc. Galliae cap. 10. Tom. 1. fol.
Psal. 33. c. 324. de consecrat. dist. 4. cap. placuit. Iust. [illegible] Mogunt. Cap. 8. Tom.
2. Corint. 4. d. 15. fol. 952. ex quib. [illegible] omnes [illegible] qui [illegible] omnes iustos [illegible]
[illegible] esse in gratia et in gloria. Pro quib. vid. Hieron. contra Iovin. et
Colos. 3. a. Augustin. libro de [illegible] Eccles. 82. et Tract. 24. cap. Ioan. D. Tho.
Rom. 6. c. 2. 2. q. 24. art. 4. 7. et 9. et concordat hoc decretum cum Clem.
ad nostrum. De haeretic. ubi excluditur error Beguardorum, qui hoc iustitiae
incrementum negabant, dicentes, quod homo in vita praesenti tan-
tum et talem perfectionis gradum potest acquirere, quod reddetur pene-
tus impeccabilis et amplius in gratia proficere non valebit.

Concordat cum Arausic. 2. cap. 25. Tom. 1. fol. 629. col. 2. ubi dicitur secun-
dum fidem catholicam est quod accepta per Baptismum gratia, omnes
Baptizati Christo auxiliante et cooperante, quae ad salutem pertinent, pos-
Vide de hoc cont. Aug. sint et debeant si fideliter laborare voluerint adimplere. Ad idem
de nat. et grat. facit Clem. Ad nostrum [illegible] 9. 5. de Haeretic. quae reprobant errorem Beguardorum
Cap. 43. asseverantium, quod homo potest esse in tali gradu perfectionis, et spiritus li-
Io. 5. a. bertatis, quod non sit obligatus ad aliqua praecepta Ecclesiae, et in-
Matt. 19. d. et telligitur hoc verum quantum ad [illegible] si quantum gradum
August. natur. charitatis et perfectionis sit assecutus non est liber ab observatio-
et grat. cap. 45 ne mandatorum coeteris quib. addit Aug. de spir. et litt. Cap. 7. et
Ioan. 14. c. D. Thom. p. 2. q. 96. art. 5.

Hieron. in explanatione Fidei Catholic. ad Damasum inquit: Execramur
Matt. 6. b. eorum blasphemiam qui dicunt impossibile aliquid homini a Deo esse prae-
Rom. 6. d. ceptum. August. de nat. et grat. Cap. 69. ait firmissime credit
Tit. 2. d. Deum iustum et bonum impossibilia non potuisse praecipere. Concor-
Rom. 5. a. Arausic. Cap. 25. Tom. 1. fol. 482. ubi dicitur quod cum gratia Dei
mandata implere possumus. Arausic. 2. Cap. 25. Mogunt. Cap.
15. Tom. 3. folio 953. Colonien. sub Adulterii. inquisit. 8.
Albert. Magn. in 2. dist. 28. [illegible] D. Thom. art. 3. et cum
p. 2. q. 109. art. 4.

Omnia cum divino auxilio [illegible] possumus [illegible] Milevit. Cap. v. Arausic. 2. Cap. 21. August. Cap. 17. et ex aliis quorum capita relatis.
An Milevit. Cap. vj. vij. viij. Tom. 1. fol. 488. [illegible] iustos humiliter et veraciter se necesse peccatores, et ita dicere: Dimitte nobis debita nostra. Petrus n. erat Joannes et Jacob. qui tamen fatentur esse peccatores. Hoc autem [illegible] loquitur et de venialib. a quib. nec magis caveri potest iust. Vid. August. de natur. et grat. Cap. 36. et 38. ubi de peccatis venialib. facit mentionem quae stant cum iustitia. Vid. Card. Homil. 42. [illegible] [illegible] distinguit ex peccatis aliqua esse magna criminum, aliqua quotidiana, ut quib. homo [illegible] nō potest et quo necessaria est quotidiana Oratio. Mag. in 2. dist. 3. D. Thom. 1. 2. q. 89. art. 1. et in iiij. Sent. dist. xvj. q. 2. art. 1. et dist. xvij. q. 2. art. 5. ad 1m.
Hoc est primum Corollarium, quod deducitur ex dictis praecedentibus conclusionib. Vz. quod iusti magis obligantur ad ambulandum in via Justitiae, quam antequam iusti essent non obligabantur, quod probatur tribus rationib. quarum prima sumitur ex liberatione a peccato et ex beneficio ejs collato, et hoc confirmatur ex auctoritate Gieg. Homil. 9. in Evang. quoniam Cum augentur dona, rationes etiam donorum crescunt.
Secunda ratio sumit. ex facilitate observandi mandata, et gratiam eis collatam, dum dicit sobrie iuste et pie vivendo, [illegible] [illegible] [illegible] Christum [illegible] [illegible] habuerunt accessum in gratiam istam. pro qua vid. August. de natur. et grat. Cap. 69. et 70. et D. Thom. 1. 2. q. 107. art. iij.
Tertia est ratio ex tutela Dei p. gratiam. Deus namque eam gratiam semel iustificatos nō deserit, nec ab eis prius deseratur. Pro qua vid. Aug. de Civit. Dei lib. [illegible] cap. 14. et lib. 11 Cap. xv. et D. Thom. in 3. q. 50. art. 2. et [illegible] xcap. xvj.

Paul. ad Rom. 11. cum penitentia sunt dona Dei; et vocatio.

Itaque nostra assertio est secundum Concilium. 2. n. nemo liber est ab observantia mandatorum, quae observare non modo possibile est sed etiam facile; ergo nemo in sola fide confidere debet, quod probat ex verbis Paul.: dicitis et uno Petri, quibus instruimur praeter fidem opera, nos multa pati cum Christo, ut glorificari etiam cum eo contingat appetimus. Fidem autem solam sufficere ad salutem, opera non esse necessaria fuit haeresis antiqua à temporibus apostolorum, ut testatur August. de fide, et oper. cap. 14 ex quibusdam sententiis Paul. male intellectis, contra quas maxime dirigunt intentionem alii Apostoli Epistolae Petri, Joannis, Jacobi, et Judae, et ipse met Paulus ad Galath. v. ubi explicat qualis debet esse fides, et fidei quae per dilectionem operatur. Hanc haeresim August. lib. de haeresib. cap. 54. tribuit Aetio, et Eunomio contra quam omnia, tam antiqua quam nova Concilia expressè decreverunt. Ex quibus Vid. in Cap. Firmiter, de Summa Trinit. et fide Cath. et Lateran. sub Innocentio Cap. 1. Tom. 2. fol. 946. quibus adde D. Thom. 1.2. q. 1. Art. 4. et 22. q. 124. art. 5.

Vide omnino Concilium tertium quod ex 2. deducit conclusionem: ut n. mandata Dei possibilia sunt, imo facilia, colligitur, virum ad peccare in omni ope esse posse implere absque culpa Veniali et multo magis absque merito aeternae poenae, quod probatur exemplo Abrahae à Deo Collaudati et Job viri inculpati, de quo dicitur in omnibus his non peccavit Job, neque stultum quid in labijs eius inventum est.

*Hec autem nova est haeresis à Lutero inventa, contra quam facit Tex. in c. cum Marthae, in f. de celebr. missar. ubi dicit, quod in

Rom. viij. d iuriam facit Martiri qui orat pro Martire. Aetii. n. marti
Hebr. v. 6. rij est omni laude dign. et absque omni culpa et veniali;
unde subito Martir transfertur ad Gloriam etrenam.
Idem ex c. debitum de Baptismo in Florent. in decreto
1. Corinth. 9. c Eugenij. cap. v. 8. Tom. iii. fol. 101. col. 2. Arausic. 2.
Cap. 25. Tom. i. fol. 629. Quibus adde August. de natur.
et grat. Cap. 49. et 69. et D. Thom. 2. 2. q. 24. art. 8.
et in 2. sent. dist. 40. art. 1111.

Coerulaium quartum, quod valet deductum ex. 1. Corinth.
2. Petr. 1. ix. Nescitis quod [illegible] qui [illegible]. Nam bonitatis corona, et
bravium est, cuius decidere laborans, ut eam adipis
cannunt pro quibus. Vid. Aug. cap. Psal. 118. ubi exponit
Psal. 118. e Vers. Inclinavi cor meum [illegible] et D. Thom. cap. epist. ad
Hebr. xi. c Hebraeos ubi exponit illa Verba, Aspiciebat in remune
rationem, et in 3. senten. dist. 26. q. 2. art. 1. ad 2.^{m} et
dist. 29. art. 4.

Constituo aliquid est pro [illegible], aliquid pro [illegible]. D.
Thom. 1. 2. q. 112. art. 5.
In Constantiens. [illegible] art. 2. [illegible]
Tom. 2. fol. 1086. col. 2.
[illegible] Cap. Paul. ad Corint. 2. c. 12. [illegible] appellat [illegible] speciale pri
ix. [illegible] vilegium, ut trad. [illegible] Cap. 82. n. 65. [illegible]
Proverb. 29.
Ezech. 18.
Galat. iii.

iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se heredem esse constitutum, hereditatemq. consecuturum, etiam si Christo nō compatiatur, ut & conglorificetur, nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam: & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: Nescitis, quod ii, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium: sic currite, ut cōprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno quasi aerem uerberans, sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte cum aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorū Petrus: Satagite, ut per bona opera certam uestram uocationem, & electionem faciatis: hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem uenialiter peccare: aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam; cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. Et de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remunerationem.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. Cap. XII.

NEMO quoque, quamdiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certo statuat se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi uerum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit: aut si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat; nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

De perseuerantiæ munere. *Cap. XIII.*

SIMILITER de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere; nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet operans uelle, & perficere. Veruntamen qui se existimant stare, uideant ne cadant, & cum timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in uigiliis, in eleemosynis, in orationibus, oblationibus, in ieiuniis, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nondum in gloria renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua uictores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem uiuamus: si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.

De lapsis, & eorum reparatione. *Cap. XIIII.*

QVI uero ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum excitante Deo, per pænitentiæ Sacramentum merito Christi amissam gratiã recuperare procurauerint. hic enim iustificationis modus est lapsi reparatio, quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti Patres apte nuncuparunt. etenim pro iis, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit pænitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est, Christiani hominis pænitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali, eaq. contineri non modo cessationem a peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humilitatum, uerum etiã eorundem sacramen-

Matt. x. c. 24. 6. De consecr. dist. 4. cap. placuit ut quicunq. Ex Milevit. Cap. ij
Tom. 1. fol. 482. col. 2. et Arausic. 2. cap. ix. x. et xix.
Tom. 1. fol. 628.

Arausic. 2. Cap. 4. Tom. 1. fol. 627.

P Ephes. 2. 6.

1. Corinth. xj. c.

Rom. 8. C.

Qui ucei. 1. q. 7. si qui voluerint ex Hieron. 1. Cap. 8. Tom. 1. fol. 2
et in eod. Conc. Cap. xj. Rom. sub Cornelio Papa, ut refert
Euseb. lib. 6. Ecclesiasticæ Historiæ. Cap. 33. in q.° damnatus fu

Add. quod Novat.us qui lapsis negabat opera salutis.. Arelaten. 2. Cap.
gunt. ipsi. in. et x. Tom. 1. fol. 294. Laodicen. 1. Cap. 7. Tom. 1. Fol. 37
14. Cap. vij. sequ. Constantinop. ij. Cap. 43. et 102. Lateran. sub Innocentio Cap
Tom. 2. fol. 946., et de summa Trinit. Cap. 1. in fi. Mog
Cap. 7. Tom. 3. fol. 932. Colon. 1. cp. 2 Cap. 2. Tom. 1.
fol. 526.

Ioan. xx. c. Hier. n. de penit. dist. 1. Cap. mior. ex Ciprian. lib. 4. cp. 2. fol. 176.
Tertullian. in lib. de penit. Hieron. in epla. ad Pamachium,
et ad Demetriad. in Ezech. Cap. 16. Mag. in 4. dist. 14. de penit.
dist. 1. Cap. 1. 2. et 3. et in eo. 14. Cap. 1. fol. 86.
Ex Lit. Hieron. et refertur in Catech. Rom. de penit. sacram. in
fin.
De Baptismal. dcum est sup. cad. sess. cap. vj. et de utroq. ibid. in

Dist. 14 Cap. iiij de Contritione

De confessione, et eius partib. dicam infra suo loco. sess. 13. Cap. vij. fol. 76.

An tota remittatur, dicam infra sess. 14. Cap. 8. de satisfactionis necessitate, et fruct. fol. 93.

Cap. 12. c. et. 2. 6. Remittitur autem p Baptismum tota pena. c. B. Baptis[illegible] ... l. 3. 6. ... de cons. dist. 4. Aug. in Enchir. c. 43.

Ephes. iiij. g.
... 2. 6.
Corinth. 7. c.
Iohn. 2. c. In florentin. in Bulla Unionis.
Matth. 3. 6.
Luc. 3. 6.

Colonien. sub Adul. iij: siquis. &c. Charitas. n. amicitia quae nunquam actum peccat mutalis de adimando a Deo quae actum contrarium eius voluntati; quod non contingit in fide et

Rom. 6. A.
Matth. 6. et spe. ut p D. Thom. 2. 2. q. 24. p Ar.
Matth. 1. 6.

Corinth. xiiij.
Hebr. 6. 6.
Hebr. x. g.

ſacramentalem confeſſionem ſaltem in uoto, & ſuo tēpore faciēdam, & ſacerdotalem abſolutionem: itemq. ſatisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritalis uitæ exercitia: nō quidem pro pœna æterna, quæ uel Sacramento uel Sacramenti uoto una cum culpa remittitur: ſed pro pœna temporali: quæ, ut ſacræ litteræ docent, non tota ſemper, ut in Baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati, Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & templum Dei uiolare non ſunt ueriti. De qua pænitentia ſcriptum eſt: Memor eſto unde excideris: age pænitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ ſecundum Deum triſtitia eſt, pænitentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: Pænitentiam agite, & facite fructus dignos pænitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, ſed non fidem. Cap. XV.

ADVERSVS etiā hominum quorundā callida ingenia, qui per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocentium, aſſerendum eſt, non modo infidelitate, per quam & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iuſtificationis gratiam amitti: diuinæ legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non ſolum infideles excludit, ſed & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, maſculorum concubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, ceterosq. omnes, qui letalia committunt peccata: a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus a Chriſti gratia ſeparantur.

De fructu iuſtificationis, hoc eſt, de merito bonorum operum, deq. ipſius meriti ratione. Cap. XVI.

HAC igitur ratione iuſtificatis hominibus, ſiue acceptam gratiam perpetuo conſeruarint, ſiue amiſſam recuperauerint, proponenda ſunt Apoſtoli uerba: Abundate in omni opere bono, ſcientes quod labor ueſter non eſt inanis in Domino. non enim iniuſtus eſt Deus, ut obliuiſcatur operis ueſtri, & dilectionis, quam oſtendiſtis in nomine ipſius. Et, Nolite

amittere confidentiam uestram, quæ magnam habet remuneratio nem: atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est uita æterna, & tamquam gratia filiis Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tamquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona iustitiæ, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipse Christus Iesus tamquam caput in membra, & tamquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter uirtutem influat; quæ uirtus bona eorum opera semper antecedit, comitatur, & subsequitur; & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent: nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius uitæ statu satisfecisse, & uitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, uere promeruisse censeantur: cũ Christus saluator noster dicat: Si quis biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed fiet in eo fons aquæ salientis in uitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tam quam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei. quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur; illa eadem Dei est, quia a Deo nobis infunditur per Chisti meritũ. Neque uero illud omittendũ est quod licet bonis operibus in sacris litteris usque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum; & Apostolus testetur, id, quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso uel confidat, uel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum aliquis, etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominũ uita non

humano

Proponenda est vita eterna Coloni. 1. cp. 1. Cap. 8. Tom. 1. fol. 52.
Arausic. 2. Cap. 18. Tom. 1. fol. 628. de Sam. Trinit. Cap. i.
in f. ex lateran. sub Innocent. Cap. 1. in f. Senonen. in
decretis fidei Cap. 16. Tom. iij. fol. 749. Mogunt. Cap.
1. Timoth. 4. b. Tom. 3. fol. 932 Colonien. sub Adulpho iij Inquit.

Ad Ephes. 1. 4. et 5. Hec Verba quam eneum habeant, vid. in Arausic.
2. Cap. 24. Tom. 1. fol. 629. Ex Ioan. 15.

Rom. 8. a.

Rom. 6. d.

Ioan. 4. b. Quam. Mogunt. Cap. 7. Tom. iij fol. 932.

Matth. x. d.
Marc. 9. f.
2. Corinth. 4. d.

Hieron. 9. e.
1. Corinth. 1. in f.
Hebr. 9. a.
1. Corinth. 4. a.

.1. Corint. 4. a
Matth. 16. c.

Hae ead. sen. cap. ad Cap. 1. refertur ad Gelas. 2.

Ad Cap. v. cap. Mileuit. Cap. v. de cons. dist. 4. Placuit ut ex Arausic. 2. Cap. 8. et Aphrican. Cap. 80. et fo. Tom. 1 fol. 515. Col. 2. et fol. 520.

Sup. Cap. v. et vj. Mileuit. Cap. 4. Tom. 1. fol. 482. de cons. dist. 4. Quisquis dixerit. Arausic. 2. Cap. 3. 4. 5. Senonen. Cap. xv. Mogunt. Cap. vij.

Sup. in Cap. v. ex Araus. 2. Cap. iij. iiij. v. vj. ix. 25. et Constant. sess. viij. in Condemnatione Jo. Vuclef. Art. 27. Senon. Cap. 15. Mogunt. Cap. 7.

humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei: qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordiũ. & tunc laus erit unicuique a Deo, qui, ut scriptum est, reddet unicuique secundum opera sua.

Post hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterq. receperit, iustificari non poterit, placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere; ut omnes sciant non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE

CANON I

Si quis dixerit, hominem suis operibus, quæ uel per humanæ naturæ uires, uel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, ut facilius homo iuste uiuere, ac uitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen, & difficulter possit; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

CANON IIII

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque uocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet,

paret, neque posse dissentire si uelit, sed uelut inanime quoddam nihil omnino agere, mereq. passiue se habere; anathema sit.

CANON V

Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit; aut rem esse de solo titulo, immo titulum sine re, figmentum denique a Satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, uias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona Deum operari, non permissiue solum, sed etiã proprie, & per se, adeo ut sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam uocatio Pauli; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, uere esse peccata, uel odiũ Dei mereri, aut quanto uehemẽtius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, uel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

CANON IX

Si quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ uoluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.

CA-

Sup.^a in Cap. i. et ii.
Ex Arausic. 2. Cap. xiij. et 25. post prine.

Sup.^a in Cap. ii.
Ex Arausic. 2. Cap. ix. Tom. i. fol. 629. et Constantien.
Ses. viij. art. 27. in Condemnatio. Jo. Vuicleff.

Sup.^a in Cap. v. et vj.
Ex Mogunt. Cap. 7. Tom. 9. fol. 932.

Sup.^a in Cap. vj.
Ex Mogunt. Cap. vij.

Sup.^a in Cap. vj. et viij.
Ex Senon.^a Cap. 15. et Mogunt. Cap. vij.

Sup.ⁿ in Cap. vij. in fi:
Ex Arausi. 2. Cap. 21. Mogunt. Cap. vij.

Sup.ⁿ in Cap. vij.
Ex Con. Fidei: §. ad Eos Baptizma. de cons. Trinit. et fi. Cath. et ex Cap. Maiores. §. Alterum in fi. de Baptism.
Senon. Cap. xv. Mogunt. Cap. vij.

Sup.ⁿ in Cap. ix.
Ex Senon. Cap. 16. Mogunt. vij.

Sup.ⁿ in Cap. ix.

Sup. in Cap. ix.
Ex Senon. et Mogunt. dd.

Sup.ⁿ in Cap. 12. et 13.

CANON X.

Si quis dixerit, homines sine Christi Iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines iustificari uel sola imputatione iustitiæ Christi, uel sola peccatorum remissione, exclusa gratia, & caritate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat, aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

CANON XII

Si quis dixerit, fidem iustificantem nihil aliud esse, quam fiduciam diuinæ misericordiæ peccata remittentis propter Christum, uel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit.

CANON XIII

Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, hominem a peccatis absolui, ac iustificari ex eo quod se absolui, ac iustificari certo credat; aut neminem uere esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum; & hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credendum se certo esse in numero prædestinatorum; anathema sit.

CANON XVI.

Si quis magnum illud usque in finem perseuerantiæ donum se certo habiturũ absoluta, & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc speciali reuelatione didicerit; anathema sit.

CANON XVII.

Si quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad uitam contingere dixerit; reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, sed gratiam non accipere, utpote diuina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam iustificato, & sub gratia constituto, esse ad obseruandũ impossibilia; anathema sit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cetera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

Si quis hominem iustificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum Dei, & Ecclesiæ, sed tantũ ad credendum; quasi uero Euangelium sit nuda, & absoluta promissio uitæ æternæ sine condicione obseruationis mandatorum; anathema sit.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum Iesum a Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediant; anathema sit.

CA-

Sup.ⁿⁱ Cap. xij. et xiij.

Sup.ⁿⁱ Cap. xij. et xiij.

Sup.ⁿⁱ Cap. xj.
Ex Araunic. 2. Cap. 25. et Mogunt. Cap. ix.

Sup.ⁿⁱ Cap. xj.
Ex Senonen. Cap. 16. Mogunt. Cap. x.

Sup.ⁿⁱ Cap. xj.
Ex Clem. ad nrūm. §. Tertio quod est.
De Haereticis. Mogunt. Cap. x.

Sup.ⁿⁱ Cap. xj.
Esai. 33. d.
Matt. 1. 6. 7.

Sup.~ in Cap. 19.
Ex Araani. 2. Cap. ix. x. et 25.

Sup.~ in Cap. 14. in prin. et Cap. xj. post prin. Ex Clem. ad univ. De Heretici

Mileuit. Cap. vj. vij. viij.

Sup.~ in Cap. x.
Ex Mogunt. Cap. viij.

Sup.~ in Cap. xj. in fi.
Ex Lean. Cap. xvj.

Sup.~ in Cap. xj. et xvj.

Sup.~ in Cap. xv.

CANON XXII.

Si quis dixerit, iustificatum uel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseuerare posse, uel cum eo non posse; anathema sit.

CANON XXIII.

Si quis hominem semel iustificatum dixerit amplius peccare nõ posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquam uere fuisse iustificatum, aut contra, posse in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit.

CANON XXIIII.

Si quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodo, & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iustum saltem uenialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri; tantumq. ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & sperare æternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finem perseuerauerint; anathema sit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum esse mortale peccatũ, nisi infidelitatis; aut

aut nullo alio quantumuis graui, & enormi, præterquã infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse ueram fidem, licet non sit uiua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, nõ esse Christianum; anathema sit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento pœnitentiæ, prout sancta Romana, & uniuersalis Ecclesia a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit: ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ, uel in hoc sæculo, uel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere possit; anathema sit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius uiuum membrum est, fiunt, non uere mereri augmentum

Sup. en Cap. xv.

Sup. en Cap. xvij.

Sup. in Cap. xviij.

Sup. in Cap. xix. in fi. quod intelligo ut p. Navarr. in Sum. Cap. 17. de 7° precepto Decal. n° 209. Dummodo minus principaliter se intendat Psal. 118. Inclinavi Cor meum ad faciendas [illegible].

Sup. in Cap. xx.
Ex Cap. 2. Cap. 3. [illegible] Gallis. Araunc. 2. Cap. 18. de Sum. Trinit. Cap. firmiter Lateran. 4. Cap. 1. Sapien. Cap. 16. Novar. Cap. 8.

Excedi tur ab iis, qui maioribus Eccl[es]ijs preesunt. Ex later. 3. cap. 5. in Bulla refern. Tom. 4 fol. 631. Col. 1. Ipsi enim sunt in quos ceteri, tanq[uam] in speculum oculos coniiciunt. in dist. 22. cap. 1. dist. 61. C miramur. Ambro. de dignitate Sacerd. Tom. V. cap. vj. Greg. 3. p. Pastoral. admonit. Glo. in Extrauagan. 1. de elect. in verb. cap.

Onus quippe Bernar. Serm. 3. de Aduen. Dom. et de consid. ad Eugen. lib. 1. in fine. et ad Epis. Sendonen. ep. 24. et ad Card. ep. 236. Cum sit ars artium regimen animarum. C. Cum sit ubi nos. de aetat. et qualit. Et Cum sit Vigil, onerosa, et sollicita custodia. C manif. de Penit. et remiss. Card. in Clem. 1. de off. Vicar. et in Clem. 1. in prin. q. off. de prebend. paulo ante fi. Aug. ad Valer. ep. 148 ...

Glo. 2. in verb. onerosa. in Extrauagan. 1. de Electio.

Est enim Papa non solum Dei Vicarius in terris. 1. inter corporalia. §. 1. de transl. Epis. nec solum gerit eius vices. C. ad Apostol. de re iud. lib. vj Clem. 1. et ibi Card. de sent. excom. dist. 19. c. ... sed est Deus in terris. Bal. in l. fi. C. de sent. rescind. Dec. in c. q. de constit. Panor. Cons. v. n. 75, et cons. 68. C. 161. vol. 4. Felij in C. ... ibi Canonic. de ... iur. et in Constantino. ... 24. Tom. 3. fol. 879. Col. 1.

Quorumq[ue] suis. C primum itaq. dist. 21. Greg. in Past. lib. 1. cap. 1. Concil. Sardic. c. 13. Tom. 1. fol. 417. ... pro parte. in c. Omnis. dist. 61. Thom. aduers. Iouin. lib. 2. fol. 526. et ad ... ep. 85. Gregor. in regist. lib. 4. ep. 95. dist. 48. c. 1. et 2. dist. 11. c. in ... ad Michael. Aug.

Secund. ... in Concil. de Elec. c. 1. ... 7. ... Lateran. ... Bal. refern. ... Tom. 4. fol. 611. c. qui ... dist. 23.

Excel. c. 14. ... Pastor. de Regul. iur. ... et ep. Euseb. ad Damas. de ... Hieron. Item Bernard. in declamation. de verbis illis Petri: Ecce nos reliquimus ... in Conc. Rom. vj. ... fi. Tom. 1. fol. 1568. col. 1. et 2. ... de off. ordin.

A Patrib. congregatis in Conc. Trid. sub Paulo 3. plenius fuit tractatum ... et de ... ita ut in Cong. gnl. die Mercurij 9 Iunij ... 1546. fuit resolutum nequaquam publicandum esse decretum de Iustificatione absq[ue] reformatione residentiae, et Car. Genen. longo verbo ... residentiam Episcoporum et vitam et ... ostendit, deinceps enumeravit incommoda ex non residentia, ... non esse ... praetereundum, quod dum episcopi sunt absentes, Clerici, qui se promoveri desiderant

eam ad Episcopos nullatenus extendas certas ordinandi faculta-
tes, quas vigore pacti prius provincia ordinarit ultra provinciam
contra, et operandum est . . . ne indoctos ad Episcopatus pro-
moveret neque proces pauca percentat instabiles reijceret,

augmentum gratiæ, uitam æternã, & ipsius uitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione a sancta Synodo hoc præsenti Decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Iesu Christi, Domini nostri, derogari, & non potius ueritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari: anathema sit.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum ecclesiasticam disciplinam, deprauatosq. in Clero, & Populo Christiano mores emendandos se accingere uolens, ab iis, qui maioribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum. integritas enim præsidentium salus est subditorum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamq. ipsius Dei in terris Vicarii solertiam omnino futurum, ut ad ecclesiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq. prior uita, ac omnis ætas a puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipẽdia ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat; secundum uenerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur: omnes patriarchalibus, primatialibus, metropolitanis, & cathedralibus ecclesiis quibuscumque, quouis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos esse uult, ut, attẽdentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, uigilent, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant: implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant: atque ouium suarum, quarum sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiæ minime incumbant:

cumbant:

cumbant: cum certissimum sit non admitti pastoris excusationẽ, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus quia nõnulli, quod uehementer dolendũ est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaq. cælestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curiis uagantur, aut in negotiorũ temporalium solicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in dissuetudinem abierunt, aduersus nõ residentes promulgatos innouare; quemadmodum uirtute præsentis Decreti innouat; ac ulterius pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. Si quis a patriarchali, primatiali, metropolitana, seu cathedrali ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, & seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus cõtinuis extra suam diœcesim morando abfuerit: quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente uero contumacia, ut seueriori sacrorum canonum censuræ subiiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes; Metropolitanum uero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus ecclesiæ eo ipso incurrenda, infra tres menses per litteras, seu nunciũ Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

Caput II.

Episcopis inferiores, quæuis beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum siue commen-

Legit. impedim. Puta inimicitias, quę sine parochi culpa exortę fuerint, et tunc dabit. licentia p annum. de q. dixi. in. sess. 23. c. 1. ad fi.
item in casu senectutis, nemo excusatur. In casu uero infirmitatis, neq. excusatur Parochus; sed si infirmitas sit curabilis, et in loco Parochiali non sit copia Medicorum, et medicinarumue, pot. ab ordin. dari dilationem trium, aut quatuor mensium parocho egroto, ut curari possit in locis uicinioribus et commodioribus. Interim tamen p ipsum Ordinarium deputato idoneo Vicario ad Curam dictę Parochialis cum assignatione congrue portionis ex ipsius Parochiali redditibus.
Tanto minus potest transferri sedes Episcopalis sine auctoritate aplica, ut censuit sacra congreg.
Sup his penis statuendis magna fuit contentio in Conc. Trid. ut eorum de sal.
Hec pena sic distincta non habet eodem locum nisi in Episcopis uel alijs prefectis Ecclesijs minoribus: Nam quod attinet ad Curatos inferiores, non proceditur sic gradatim; sed uel attenditur dispositio. Cap. Ex tue. Vbi glo. de Cleric. non resid. uel decretum Concilij infra sess. 23. cap. 1. prope finem. Vbi quod si p edictum citati. Relinquit. n. arbitrio ordinarij, si uelit expectare ordinem hic prescriptum ut priuet post biennium, uel statim priuare, ut ibi post citationem p edictum factam. Tamen Ill. D. mediam uiam sequunt, censent expectandum esse aliquod spatium. et attendendam etiam contumaciam rei, qualis sit, et ita ex facti qualitate arbitrio boni Iudicis existimandum, si statim post edictum priuari debeant, uel obseruandum necesse sit formam predictam. Remanet. tn. hec forma obseruanda sic gradatim in absentibus a canonicatibus ut in sess. 24. c. 12. refer.
Beneficium simplicem de generali mundi consuetudine non sequi sunt residentiam. Alex. cons. 1. uol. 7. Felyn. in c. Dilect. ch. 1. 2. col. 1. de rescrip. Nicol. Mil. in uers. beneficium. q. 33. Vers. Beneficium curatum an non. Ferret. cons. 112. n. 1. et Ecclesijs non curatis potest Rector p alium in Missis, et alijs diuinis officijs deseruire Io. cald. in. c. cap. in. ordinata. de prebend. Lapus. Allig. 8 n. 8 et.

Alex. 116. et 117. n.° 2. et alteram non exiguae evidentiam lapus.
Alex. 55. n. 2. Hinc fuit quaesitum, stante fundatione concepta, in verbis, quod Cappellanus debeat celebrare divinum officium diu, noctuque sicut ceteri Cappellani faciunt, an talis Cappellanus debeat esse Presbiter, et fuit resolutum quod non, p. alleg. lap. 116. et Renat. n. 2. sufficit n. ut p. alium divina officia celebrientur. Idem lap. alleg. 55. n. 2. et quod ibi decidatur de obligatione celebrandi Missam, multo magis procedit in recitatione divin. officij, in q. non requiritur ordo presbiteratus, sicut in Aeiua [?] est dec. 16 Junij 1575.
De Iure, vel consuetudine. Quando ex qualitate Beneficij propter conditionem in fundatione appositam, vel de Iure aut consuetudine vel statuto teneatur quis residere. Vid. p. lap. Alleg. 116. p. totum. Item quae requiruntur ad hoc ut Eccl. sit curata Gonz. in regul. de idiom. q. 21. p. tot. Hinc quaerebatur an Episcopus possit revocare ad suam dioecesim Clericum qui nec beneficium habet vel habet simplex et egitur extra dioecesim ad servitium alterius Episcopi, vel Eccliae, vir dimiss.° cuiusnon dimisso. videtur quod sic, quia nullus clericus etiam non beneficiatus potest discedere sine Episcopi sui licentia c. ex. in c. Non oportet. et gl. ibi. 2. de consecrat. dist. 5. p. quem dicebat Ho stiens. in sum. de Clericis non resid. in verb. Qualiter. Ver. est ...ubi est quod Clericus nec etiam causa peregrinationis abire licet sine Episcopi sui licentia etc. Vid. diog. in tract. de legato q. 7. par. 2. n. 6. Jun. c. ... ... de offic. ... Contrarium tamen est verius quia si Clericus recepto beneficio sua ... non potest cogi ad residendum propter generalem ... ... de quo Alex. cons. 1. vol. 7. Feli. in c. Relatum et ... de cleric. ... cons. 112. n.° 1. Ergo multo minus quando non habet Beneficium. Item quia ei in Ecclesijs non curatis possunt p. alios deserviri, Ergo non possunt prohiberi quo velint p. ... alias frustra ... a iure concederetur Io. Calder. in c. ... inordinata. De praebend.

Lagus. Alleg. v. n. 8. et ita censuit congregatio Illmorum sub die .21. Januarij 1574. cum limitatione tñ. nisi talis Clericus habeat beneficium requirens generale servitium, vel nisi in ordinatione sit adscriptus alicui Ecclie, in qua se exerceat, vel nisi statuto loci aliter prohibeatur.

Obtinens beneficium licet id habeat titulum alicuius Ecct. dummodo sit simplex non tenetur in eo residere ex Congr. sententia, nec fuit mens S.mi D.N. H. in bulla de residentijs edita cogere habentes beneficia simplicia in eis residere ex Congregationis declaratione.

Rectores Parochiarum debent habitare in domo Parochiae, quod si Parochia domum non habeat, tunc in alia domo, quae sit intra limites Parochiae, aut saltem ita vicina, ut ipsi Parochiani habitent, ut inde omni do ... ex bulla Pij iiij. incip. In capite ... 1564. ... Cap. 5. n. 11 et seq.

Videbatur itaque relictum arbitrio Ordinarij, ut ex qua causa velit ... licentiam possit ... infirmis ... et ad ... quod tamen ... est cap. 1. n. ... 23. ... necessitas ... ex quatuor causis ... et ita Cong. ... 28. April. 1564. sed non prohibetur Parochus ... alium presbyterum ad curam animarum adiutorem habere modo ... et ... probatus sit ab Ordinario ex Congregationis sententia.

Sed nemo tenetur deservire Ecclie in qua non habet beneficium ex congregationis sententia, nisi in ordinatione sit adscriptus servitio alicuius Ecclie ... quia ... dat licentiam ... ad non residendum, ut ... Pavinia in Tract. de ... 10. 3. q. v. ... n. 6.

Sed neque Inquisitor ... exercens ... inquisitionis, quod ... in Parochiali ... est tenetur n. ... ...

Per hec verba restringitur iste Tex. ad beneficia curata tantum.

Prelati

commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens uidebitur, opportunis iuris remediis residere cogantur: nulliq. priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentiis uero, & dispensationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris. quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, prouidere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & cõgruæ portionis fructuum assignationẽ, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quoad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

Caput III.

Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant. & nemo sæcularis clericus, cuiusuis personalis, uel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegii prætextu, tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi ualeat.

Caput IIII.

Capitula cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illorumq. personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus a suis Episcopis, & aliis maioribus Prælatis per se ipsos solos, uel illis, quibus sibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, uisitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & ualeant.

Caput V.

Nulli Episcopo liceat, cuiusuis priuilegii prætextu, pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum. si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis, feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mēsis Martii? Responderunt, Placet.

SESSIO SEPTIMA,
CELEBRATA DIE III MENSIS MARTII M. D. XLVII.

Decretum de Sacramentis.

Procemium.

AD consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit, consentaneum uisum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere; per quæ omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdē Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta, hac nostra tempestate, tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt; sanctarum scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum

rum

Per hec verba non eliduntur indoles secundum que poterat enim licite Clericus Apostolica gratia ne ordinari in altera, et habetur in Cap. Inutiliter dist. 71. § Sex. in C[illegible] [illegible] 7. [illegible] dist.

Dispositio huius Cap. amplificatur in sess. 14. cap. 2. ut neque titulares in loco exempto, vel nullius diocesis vel si in aliquo Monasterio [illegible] traxerint, habitos alterius ad [illegible], sine proprij Prelati literis ordinare queant. Si vero exponantur ordinati ante decretum Concilij tunc habebit locum cap. 3. eiusd. sess. 14. Pena enim qui ordinabit contra formam huius decreti, est ut ordinans suspendatur ab exercitio pontificalium per annum ut in d. c. 2. sess. 14. Promotus vero ab ipso eiusmodi suspensus ab executione ordinum sic susceptorum, donec proprio Prelato visum fuerit. Ibid. Quod ampliatur, etiam si sit familiaris Episcopi, dummodo non per triennium secum permanserit. d. sess. 23. c. 18. Olim ordinans Clericum non suum deponebatur, ut in Can. Tom. 1. fol. 20. Item in Concil. Antioch. can. 13. Tom. 1. fol. 323. et 9. q. 2. Cap. Nullum Episcopum sub pena depositionis prohibebatur ex aliena Dioces. ordinare, et in [illegible] [illegible] fuerit. 9. q. 2. Cap. Episcopum in aliena [illegible], et seq. Item ex Constantinop. 1. Can. 2. et 3. Tom. 1. fol. 4[illegible] et 9. q. 2. Cap. Episcopi, qui, et c. non invitat. post conc. Nic. 1. Can. [illegible] Tom. 1. fol. 225. et dist. 71. Cap. Si quis autem fuerit, irrita decernitur eiusmodi ordinatio. Item prohibitum fuit in Carthag. 3. cap. 20. Tom. 1. fol. 427. et 7. q. 1. Cap. Placuit. Item ex epistola Anacleti et 7. q. 1. c. Qui in Dioces. talis ordinatus [illegible], et ordinans a celebratione missarum uno anno cessabit. Item ex Concil. Chalced. cap. 20. Tom. 1. fol. 933. et dist. 71. c. Clericos in singulis talis ordinatus, et ordinans, tamdiu manebat excommunicatus.

quandiu ordinatus remanebit ad purpuram ecclesiae. Voluit in
vero ut ex concil. glo. in dict. Bodinum et capit. fi. cum glo. in
6. dumtaxat, remanere suspensum quamdiu a collatore ordinum.
Item nec calicem nec paramenta benedicere possunt, cum ad hoc opus
habeant pontificalibus induti, Mitra scilicet, quibus uti non
licet in aliena ecclesia sine ordinarij licentia.
An Generalis Vicarius in hoc casu fungi possit vice ordinarij et
absque speciali mandato, dat licentiam concedendi vel dimisso-
rias aut commendatitias dare. Et videtur quod non, quia hoc
requirit speciale mandatum c. cum nullus §. hi Glo. de temp. ordin.
in 6. et tamen cap. a de off. cum glo. de offic. Vicar. eod. lib.
...mittatur hec dispositio, ait ordinans ordinaret sine alterius po-
testate. Sane ordinationem ratam habuit, ut ex glo. in Cap. Episc.
in Dioecesi in dict. tract. 1. q. 1. et cap. Lugdunensis ix. q. 2.
et limitatum cap. ... ex indulto exemplo a sede apostolica ha-
bet aliqui facultatem ut possit promoveri a quocunque, qui tunc
poterit promoveri ab Episcopo ordinante vel ab alio pro eo pontifica-
lia exercente. Hinc etiam congregatio Illmorum ... censuit quod
Episcopus in alterius dioecesi de licentia ordinarij loci non possit
ordinare personas, que ... ordinario, nec habeant
... generales ... ordinarijs, nec ... de licentia
eiusdem ordinarij ministrare sacramentum. Cardinalis ...
an eius arbitrio.
In hac sententia ... Archiepiscopus ... orationem
... habuit ... quod Epus S. Marci ... mandatum
... erat ut ... loqui ... consuetas cere-
monias Episcopus Salneam legit canones in materia sa-
cramentorum, et demum interrogauit patres an placerent, et
omnes responderunt, Placent. Excepto Calagur. ... qui ha...
Decrete addi volebat verbum universale. Deinde idem
Salnen. legit canones ad reformationem spectantes, et si-
militer interrogauit an omnibus patribus placerent, et ex

patrib ... numero 72. quinquaginta nouem decretum simpliciter probabant. 13 vero aliqua verba desiderabat. Interfuerunt etiam Cardinales tres, nouem Archiepi, quinquaginta tres Epi duo Abbates et quinque Ordinum generales.

Quid Sacramentum Aug. lib. x. de Ciuit. Dei. et de Cons. dist. 2. c. sacrificium, quod est sacrae rei signum. Magis. 4. dist. 1. D. Thom. 3. par. q. 60. art. 2. ita ut sit signum et eundum distinct. ab Aug. lib. 2. de doctr. Christ. Signum est, quod praeter speciem quam ingerit sensib, facit aliquid aliud in cognitionem venire. est n. signum rei sanctificans, cuius causa effectiua nrae sanctificationis est passio Christi; causa formalis, gratia. Causa finalis gloria. D. Thom. 3. par. q. 60. art. 3. Vnde Ecclesia ex doctrina eiusdem canit. O Sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia et futurae gloriae nobis pignus datur.

Definit. alij sacramentum p August. in lib. de Corpore Christi. Sacramentum est p quod sub tegumentis rerum visibilium diuina virtus secretius salutem operatur. Item p Mag. est inuisibilis gratiae visibilis forma ut eius imaginem gerat, et causa existat. Item p Hugon. de Sancto Victore lib. et sacram. 1. p. c. 1. Sacramentum est materiale elementum foris sensibiliter propositum verisimilitudinem representans ex institutione ac significans ex sanctificatione continens aliquam inuisibilem et spiritualem gratiam.

Die 15 Januarij 1547 In cong.ne General. Card. de Monte dixit in futurum tractandum de dogmatib materiam sacramentorum tangentium et aliquam materiam reformationis: Die 17. preparatoriae tunc erronees ad dogmata et ad mores. et Card. S. Crucis dixit inuentos fuisse errores circa Sacramenta, qui in tres partes diuisi sunt, p. pertinet ad errores concernentes sacramenta ingenere 2. circa errores, qui versantur circa sacramentum poenitentiae, quod forsan in duas dividere partes &c. . .

congruitu

rum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes Canones statuendos, & decernendos censuit: reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

De Sacramentis in genere.

CANON I.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia a Iesu Christo Domino nostro instituta; aut esse plura, uel pauciora, quã septem, uidelicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pænitentiam, Extremam unctionem, Ordinẽ, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem non esse uere, & proprie Sacramentum; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cærimoniæ sunt aliæ, & alii ritus externi; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæç Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam ſignificant; aut gratiam ipſam non ponentibus obicem nõ conferre; quaſi ſigna tantũ externa ſint acceptæ per fidem gratiæ, uel iuſtitiæ, & notæ quædã Chriſtianæ profeſſionis, quibus apud homines diſcernuntur fideles ab infidelibus; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, nõ dari gratiam per huiuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiam ſi rite ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipſa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinæ promiſſionis ad gratiam conſequendam ſufficere; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpiritale, & indelebile, unde ea iterari non poſſunt; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, Chriſtianos omnes in uerbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem; anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, in miniſtris, dum Sacramenta conficiunt, & cõferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia; anathema ſit.

CA.

.1. ratio̅ est:

Quo ad sacramentum Confirmationis olim dubitatum fuit an iterans illud esset irregularis, et quibusdam uideba tur quod non contra Canonicitatem contrahebat: et ad c. Dictum est. de Cons. dist. 5. respondebant, ibi prohiberi iterationem: sed non impon. tanc penam irregularita tis. Vid. sum. Sacr. De Sac. Confir. c. 45. sed hodie prop ter hanc Text. Videtur quod sit propter Ad at tam.

An Ordinatus ad ordines sacros ante legitimam etatem, non tenus illam Deo interrogant. an haberet legitim. etatem est uere ordinatus etiam Deo et in foro conscientiae. Nauar. Cap. 6. Dalientes dist. Defectum, et recipien tes ordines sine uoluntat. an sint cudicat. ordinan di, uel sint iterum ordinandi. Nauar. cap. 2. de Temp. Ord.

§ Intentionem requiri saltem in genere tenuit Did. Tom. 3. p. q. 64. art. 8. et processit etiam si sit Hereticus, qui baptiz. dat, de quo dic. S. de Baptis. c. 4. et ita fuerat etiam definitum in Conc. Florent. sub Eugen. et in Sum. Sacram. de Baptis. q. 35.

Dat enim Deus sacramenta per bonos et malos ministros, sed ipse dat gratiam per se ipsum. Aug. de Bapt. lib. 5. cap. 23. et habetur in 9. 1. c. multi, cum seq. Et quo ad cognitionem Mini boni et Mali sacerdotis 1. q. 1. c. intra. Navar. c. 25. n. 78. et seq. Agunt in sacramentis ministri non virtute propria, sed virtute Christi. D. Thom. lib. 4. contra Gentes. c. 77. Turr. Crem. in sum. Eccles. lib. 1. c. 99.

Idem statutum fuerat in Cap. Romanus de Cons. dist. 4. et c. si Iustus. 1. q. 1. et contrarium asserere erat error Donatistarum. Sum. Sacr. q. 28. de Bapti. Verum est tamen, quod talis minister peccat mortaliter, ministrando sacramentum in peccato mortali ut per D. Thom. 3. p. q. 64. art. 6. tribus accedentibus cum Caietan. et in sum. sacrum. ubi sup. q. 29.

Ritus conveniens est de quo vid. D. Thom. 3. p. q. 66. art. 10. et 3. p. q. 61. ubi habetur de ritu Baptism. et confirmationis. Sum. sacrum. de Bapti. q. 37. in fi.

Sic neque cum nive, vel glacie posset aliquis Baptizari, quia est alterius speciei, posset tamen baptizari aqua resoluta ex nive, aut ex glacie, quia est effecta simplex aqua. Licet de hoc Marsil. et quidam alij dubitent: neque cum aquis rosaceis permittitur Baptismus, neque cum artificialiter fieri.

Sed quaesitum fuit hodie quid dicendum est de Baptizatis a Calvinianis, qui nullam vim et efficaciam tribuunt Baptismo et negant illud esse sacramentum efficax gratiae collativum, et peccatorum remissivum, an sint vere baptizati et propterea non rebaptizandi. Hanc q. ut refert D. Thom. in 3. p. q. 67. art. 5. et Sotus in 4. dist. 4. q. un. ar. 3 indecisam reliquit Aug. lib. 2. cap. 13. contra epist.

Daemon, sed eam postea determinauit Pet. in c. a quodam Iudeo, et in c. non illud. de Cons. dist. 4, quibus probatur quod conferetur verum Baptisma, quando fit cum inuocatione sanctae Trinitatis, etiam si fiat cum intentione, quod per illud Baptizatus regeneretur ad uitam eternam: Nihil igitur refert, si Iudeus, vel Paganus, vel Hereticus sit qui baptizat, dummodo seruet formam, et intendat baptizare non abluere, uel madefacere. Quod amplicatur procedere etiam, si talis Baptizans neget uirtutem baptismi, uel ignoret ecclesiam, uel credat esse truffam. Innocent. in c. 1. n.° 9. et Hostien. ibid. col. 3. et abba. in c. licet Graecor. de Baptis. n.° 5. late Io. de Tur. Con. in c. non illud, per tot. et in c. Si de q. b. et in c. satis intendimus. de Consecrat. dist. 4. D. Thom. in 3. p. q. 67. art. 5. et in 4. Sent. dist. 6. ubi Richar. Anton. in sum. in 3. p. tit. 14. c. 13. §. 10. Siluester Baptism. iij. n.° 2. et 12. Rosel. Baptism. iij. n.° 8. et 9. et satis est intendere quod facit Ecclesia non Romana, uel Iae, vel Ilia, sed quod Christus ordinauit, et facit Ecclesia Catholica quecunque sit illa. Anton. in d. §. 10. sufficit ergo ad collationem ueri baptismi, quod Baptizans, quisquis ille sit, sanae mentis sit, habeat intentionem Ecclesiae, et membris polleat quibus et formam proferat, et opus exerceat, nempe linguam, et manum. Sotus in loco supra allegato. q. un. art. 3. et ita fuit resolutum in Congregatione Illustrissimorum sanct. D. N. dictae eius sanctitati, quod Caluinistae non errant in forma baptizandi, sed tantum circa

Sum. Ang. Baptis. 3. n. xviij.

effectus. sub die 19. Junij 1570. Unde ergo baptizant ibi modicum abuenit, nec ab eis baptizati amplius sunt baptizandi; ut aliàs censuit sacra Congregatio.

Hinc est, quod nec Christus, neque Apostoli baptizabant baptismo Joannis. Ex Hieron. in ep. ad Felicianum, et in Sermone Cypriani.

Joan. 3.

CANON XII.

Si quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in sollemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

De Baptismo.

CANON I.

Si quis dixerit, Baptismum Ioannis habuisse eandem uim cum Baptismo Christi; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo uerba illa Domini nostri Iesu Christi; Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto; ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse ueram de Baptismi Sacramento doctrinam; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in no

minePatris, & Filii, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe uerum Baptiſmum; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptiſmum liberum eſſe, hoceſt non neceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non poſſe, etiam ſi uelit, gratiam amittere, quantūcumque peccet, niſi nolit credere; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptiſmum ipſum ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem uniuerſæ legis Chriſti ſeruandæ; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ uel ſcripta, uel tradita ſunt, ita ut ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſummittere uoluerint; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad Baptiſmi ſuſcepti memoriam, ut uota omnia, quæ poſt Baptiſmū fiunt, ui promiſſionis, in Baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe intelligant; quaſi per ea & fidei, quam profeſſi ſunt, detrahatur, & ipſi Baptiſmo; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt, ſola recordatione, & fide ſuſcepti Baptiſmi, uel dimitti, uel uenialia fieri; anathema ſit.

Quid si baptizetur aliquis in nomine Genitoris, Geniti, et procedentis, an sit verus baptismus. D. Thom. 3. p. q. 66. art. 5. et 6. et post eum Scotus. Bonauent. Ricc. Thom. de Argent. Gabriel. Aliiq. tenent quod non. Palud. tamen dubitat. Caiet. autem tenet contrarium, q. cap. à quodam Pudeo de consecrat. dist. 4. in quo dicitur verum esse baptismum quod fiat in nomine sanctiss. Trinit. Vel Christi. sed plus differt nomen Christi à nomine Patris, et Filij; et Spiritus Sancti; quam nomen Genitoris, Geniti, et procedentis, ergo etc. Hanc opinionem Caiet. sequit. quidam Magister Victorianus sed dicit peccatum esse mutare formam traditam ab Ecclesia, baptismum autem esse validum, item si diceret, Ego te baptizo in nomine Iesu Christi; non esset verus baptismus. D. Thom. 3. p. q. 66. art. vj. quem sequuntur omnes. Caiet. tenet cont. in 3. p. q. 66. art. vj. post magis in lectura, et Hugo de sancto Vict. in lib. de Sacram. 2. p. 6. c. 2. et Adrianus in 4. q. 2. in contras opinionem D. Thom. pro qua facit Cap. in Sinod. de Consecrat. dist. 4. Item si baptizaret in nomine Sanctissimae Trinit. et Individuae Unitatis, vel in nominibus Patris, et Filij, et Spiritus Sancti: D. Thom. et caeteri dicunt non esse baptismum. Caiet. tenet cont. sed tu dic cum D. Thom. et sequit. Palud. in 4. dist. 3. q. 1. art. 3. et Magist. in 4. dist. 3. cap. 5. Summa Sacramentorum de Baptismo q. 14. 15. et. 16.

D. Thom. 3. p. q. 66. art. ix. tract. de hoc. Aug. lib. de Vera et fal. penit. c. 3. Damascen. dist. 4. c. 1. et facit. c. ro baptizan. de cons. dist. 4. Vbi est dubium, potest iterum baptizari sub conditione. c. 2. de Bapti. et qui rebaptizat, est irregularis, et puniendus. c. ex litterarum. de Apostatis. cum.

Clem. c. p. ad hoc. de sum. Trinit. et fi. Cathol. uid. August. contra Julian. et de Baptismo paruulorum. c. 13. et. 30. et de fide ad Petrum. c. 6.

Si quis dixerit et c.

Quod sacramentum sit, et gratiam conferat tractat August. de Ecclesiast. Dogm. cap. Lij. et de Bapt. contra Donat. lib. 3. cap. 16. Tom. 7 Idem contra litter. Petilia. lib. 2. cap. 104. Aliqui dubitant an hoc sacrm. sit institutum à Christo, uel ab Apostolis, uel ab Eccl. Alex. de Ales. 4. p. q. 9. membro 1. et. san. Bonau. in 4. dist. 7. hoc tractat. Contra. tamen decernit quod Nazlorum multitudo, qui fuit institutum à Christo, qui communicauit illud Eccliæ, et Apostoli confirmabant, vt patet Act. c. 8. et. 19. et confirmati recipiebant Spiritum sanctum, et patet quod fuerit hoc sacramentum ante concilium Meldense, que Melchiades, Vrbanus, et Fabianus de confirmatione locuntur. de cons. dist. v. Idem Clem. Epis. 3. ad vniuersos et Hier. aduersus luciferianos, et fuit institutum Jo. c. 16. quando Christus promisit Apostolis Spiritum sanctum, quo confirmarentur ex alto. Sum. Sacr. de Confirmat. q. 40.

CANON XI.

Si quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi, qui apud infideles fidem Chriſti negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur; anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem eſſe baptizandum, niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt, uel in ipſo mortis articulo; anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi nõ habent, ſuſcepto Baptiſmo inter fideles computandos non eſſe, ac propterea, cũ ad annos diſcretionis peruenerint, eſſe rebaptizandos; aut præſtare, omitti eorum Baptiſma, quam eos, non actu proprio credentes, baptizari in ſola fide Eccleſiæ; anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, huiuſmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos eſſe an ratum habere uelint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt; & ubi ſe nolle re ſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Chriſtianam uitam cogendos, niſi ut ab Euchariſtiæ, aliorumq. Sacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcant; anathema ſit.

De confirmatione.

CANON I.

Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otioſam cærimoniam eſſe, & non potius uerum, & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuiſſe, quam catecheſim quandam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem coram Eccleſia exponebant; anathema ſit.

CA-

CANON II.

Si quis dixerit, iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati uirtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem; anathema sit.

Decretum de reformatione.

EADEM sacrosancta Synodus eisdem Præsidentibus, & Legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

Caput I.

Ad cathedralium ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, litterarũq. scientia, iuxta constitutionem Alexandri tertii, quæ incipit, Cum in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

Caput II.

Nemo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures metropolitanas, seu cathedrales ecclesias, in titulum, siue commendam, aut alio quouis nomine contra sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cum ualde felix sit ille censendus, cui unam ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures ecclesias contra præsentis Decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra

sex

i sess. 23. c. 4. de Sacramento Ordinis
In Con. Colonien. sub Adulpho 1. Inquit. Cont. Herroros ait. x vi. recipit. addendum aium Cinimatis esse de necess. sacr. confir. illudq subesse in locum eigs corporales decessionis quod sanct. post tempora Apostoloz ex Apostolica tradit. est enim Christ. qui aut. suis sed. est in eum. Sacramentoz de confirmatione q. 41.
in sess. 23. c. 4. de Sacro ordinis.
Nam multa sunt quae permittuntur solis Epis, quae negantur sacerdotib. ut late enumerat Basil. cap. 125 n. 15. 28 seq. con.

Fuit enim in Eccles. de solus Epus minister huius sacrament. ut tradit Augus. in qq. novi testament. q. 42. Tom. 4. idem docet multos Pap. i. in Epa ad Cugubinu. Epa Cap. 3. Tom. i. concil. et Laborus in cap. unic. de frontis de sacra unct. et de cons. dist. v. c. Manus ex Epa 3. Calixt. ad Epos Tusciae. Tom. i fol. 217. Idem confirmatum fuit in conc. Florent. in Bulla Eugen. iiij. art. 5. vers. 2. sacramentum erd additus quandoq ex urgent; et rationabili causa p apostolicam dispensationem potuerit simplex Christianus presbyteru confecto ese administrare sacramenta. Sum. Sacram. de confirm. q. 50. Manus. Cap. 22. n. 9. fol. 314. Cap. putarit dist. 95, Papa tamen hoc committit, et committere potest simplici sacerdoti, quia ese ordinata sunt ad corpus Christi misticum. D. Anton. in 3. p. 14. c. 14. § iij. de Confirmat. Ita post multa disputat. et tenet Covarruvias lib. 1 c. 20. n. vij. Cum plur. seq. Vari or. sepe hinc fuit dubitatum, an Abbas Camera. Cui est ab Apostolica sede concessum ut possit exercere omnia Pontificalia, et quantum ex contri dumtaxat collationem ordinum, Consecrationem Eccles. et altarium, possit Cinimat, et videtur quod sic per. conc. Butr. jx. et Ang. de retract. Synag. glos. § iiij. n. 93. et seq. ubi requiritur specialis mentio in eis quae sunt privilegiata, sed contr. dicebat. quod exceptio in non excep. ts firmat regulam, precisa, quando casus exceptuati sunt

nota ligni, et excipiuntur taxatiue vt not. Dec. in L. 1. n. 30. et n. 56. de regulis Iuris. sed dubium augetur ex eo, quod dis pensatio huius casus ad dubi[?] crescit cum causa admodum urgente [?] in d. Bulla Conc. Florent. ergo numquam venit nisi expresse concedat, et causa exprimatur. Pretereo Greg. in d. c. quenit loquitur dispensatiue, [?] [?] desunt, et ita censuit Sacra Cong. sub die 18. Martij 1574.

Requiruntur triginta ann. exact. de Iure, ut c. cum in Cunctis; de Electione, quod ad procedit in alijs dignitatib. inferiorib. in qb. sufficit attigisse annum legitimum. d. c. cum in cunctis. § inferiora, et quando Annus inceptus habetur pro completo. Vid. p. Canon. in Clem. 1. de etat. et qual. et p. Legistas in l. qua etate. ff. de Testam. et in l. cu legatur. de leg. i. de Electione. et Lateran. 3. sess. 17. in Bulla Reform. Curie. Tom. 4. fol. 631. col. 1.

Requirunt triginta ann. exact. de Iure.

De electionem vel postulationem Cuius formam V. p. Lapum Alleg. vj. per tot.

Quia in Conc. Trid. in Congregationib. Generalib. cum ageretur de Mense Ianuarij et Feb. de Anno 1547. de Conficiendo lo decretum, multi, et precipue Hispan. volebant esse facien dam mentionem de Cardinalib., alij contra, et Card.[?] de Monte Praesidens, et legatus Conc. quantum potuit defen dit, ne Card.[?] includerent. ob eoru dignitatem et ob res pectum Summ. Pontificis, tandem cum no posset resistere [?] quam maior pars in hoc inclinabat certioravit de hoc Sanctiss.[?] Paul. iij qui cepit optimum consilium conficien di in Consist.[?] secreto Decretum omnib. fratrib. consenti entibus, ne quis deinceps Card.[?] ultra unam obtineat ecclam Cathedralem, vel Metropolitanam, qui autem nunc habent

illas limitaverat infra sex Menses, et Pontifici sit libera eius Collatio, si dicto ad nominationem vel aliam dispositionem principum essent infra annum. de q.[o] Card.[lis] Farnesius nomine Papae censuit ad Legatos Conc. Trid. et Card. de Mont. q[o] Legatus die 25. Februarij legit Patribus eas literas, dicens amplius de eo no esse disputandum, cum iam placatum esset Orem eo datis et suscipiente provincia et Patres acquieverunt. Aliqui autem volebant ut eius decreto adderetur q a S. D. N. olim de Cardinalibus promissa fuerunt, et ita maior pars censuit.

Deposita controversia in Capitulo frequenti Ill.[mo] Card. an Eadem Cathedralem possit Commendam alteram Ecclesiae fuit q aliquos dictum, quia antiqui Canones prohibent ne quis ut possit duas Ecclesias, vna in titulum, alteram in Commendam conferri ut cant mutat. c. qui plures. et c. Clatis eum seq. 21. q. 1. c. Dudum. c. 2. ubi gl. in Ver. intitulationem in f. de Electu, et nol. gl. in. c. tum. in de etat. et qualit. … titulum … Eius Text. ut nemo possit obtinere plures … dignitates, vel plures commendatas Ecclesias: prout Dict. Io. … de offic. et potest. q. iij. §. 2. col. 4. alij contra ad … et antiquas rationes et canones, quibus cavetur generaliter … ecclesias pro … c. Clericum. 21. q. 1. Ex Calced. c. 5. et c. Unic. … q. iij. et Nicen. 2. c. 5. … Conc. fol. 379. et Cap. Sanctorum Dict. 70. et c. Quia Annalli de Cle … non … debere … hanc Commendam. Qui … Ecclesiastici iuris officiis … sint commutanda. c. singula Dict. 89. et … fuit semper apud veteres plurium Sacerdotiorum ambitioza cupiditas, neque … generaliter Concilijs damnata. Ut testat. Conc. Colonien. sub Hermanno de anno 1536. in tit. de mun. Episcopali Cap. 32. Nituntur etiam verbis conc. … expresse … pluralitas sive in Tit.[lo] sit, sive in

commendam cum retentione sex seu septem concordata [illegible] cum unam eccl[es]i[astic]o bene [illegible] contingerit ex quibus verbis elicitur. Hinc Conc. volentes auferre pluralitatem, quam forsan [illegible] Id clarius [illegible] [illegible] in c. vj. [illegible] xx. [illegible], ac [illegible] ut [illegible] plurima, aut [illegible] aliquem retinere [illegible] duo beneficia, quae [illegible] requirant residentiam, et [illegible] beneficium, aut [illegible] in Cathedralibus [illegible] etiam in omnibus alijs beneficijs cuiuscunque tituli, et qualitatis etiam [illegible] commendata existant. His add. quod considerando [illegible] [illegible] Huius Lex, quae est multiplex [illegible] enumerationem quam facit [illegible]. in [illegible] in Tit. de dispensat. ad plur. [illegible] tot. fol. 280 ita prohibita est pluralitas plurium titulorum sicut unius tituli, et unius Commendae [illegible] cum eodem Commendae, quae sunt [illegible], et cum facultate percipiendi fruct. et eos convertendi in usus proprios, magis participant de [illegible], et [illegible] [illegible], quam de [illegible] simplici [illegible]. Gomes in Reg. de [illegible] q. [illegible] et melius in regula de [illegible] [illegible] n.° k et seq. q. v. ubi etiam addit Commendas, quae [illegible] Canones et Antiquos Doct. [illegible] [illegible] [illegible] deposit. et illo tempore sicut si fuerint [illegible] ita etiam si fuerint [illegible] Commendae nostrorum temporum quae habeantur pro [illegible] Tit. et sic [illegible] ad argumentum contra [illegible] dicitur est in d. Cap. Qui plures 21. q. 1. et seq. [illegible] de Gratijs expectat. forma. 7. n. 4. fol. 18. et Gomes in Reg. de [illegible] [illegible] q. v. n. vj. ubi argumentatur [illegible] [illegible] [illegible] cons. 32. n. 29. [illegible] dubitet. Vid. quae [illegible] ad Cap. [illegible] de Electio. lib. vj.

Dimissio vero debet fieri in [illegible] [illegible] [illegible] qui potest [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] xiiij. n. vj.

Si interim antequam [illegible] recipiat fructus quid agendum, an illos faciat suos [illegible] Cap. [illegible] [illegible]

[illegible] beneficium [illegible] [illegible] quod ad [illegible]

De benef.

ſex menſes, ſi ad liberã Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionẽ pertineant, alias infra annum dimittere teneantur. alioquin eccleſiæ ipſæ, ulti mo obtenta duntaxat excepta, eo ipſo uacare cenſeantur.

Caput III.

Inferiora beneficia eccleſiaſtica, præſertim curam animarum ha bentia, perſonis dignis, & habilibus, & quæ in loco reſidere, ac per ſe ipſos curam ipſam exercere ualeant, iuxta conſtitutionem Alexandri tertii, in Lateranenſi, quæ incipit, Quia nonnulli; Et aliam Gregorii decimi, in generali Lugdunenſi Concilio, quæ incipit, Licet canon, editam, conferantur. aliter autem facta col latio, ſiue prouiſio, omnino irritetur: & ordinarius collator pœ nas conſtitutionis Concilii generalis, quæ incipit, Graue nimis, ſe nouerit incurſurum.

Caput IIII.

Quicumque de cetero plura, curata aut alias incompatibilia be neficia eccleſiaſtica, ſiue per uiam unionis ad uitam, ſeu commen dæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo contra for mam ſacrorum Canonum, & præſertim conſtitutionis Innocentii tertii, quæ incipit, De multa, recipere, ac ſimul retinere præ ſumpſerit; beneficiis ipſis, iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitio nem, ipſo iure, etiam præſentis Canonis uigore, priuatus exiſtat.

Caput V.

Ordinarii locorum quoſcumque plura curata, aut alias incom patibilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes, diſpenſationes ſuas ex hibere diſtricte compellant: & alias procedant iuxta conſtitutio nem Gregorii decimi, in generali Lugdunenſi Concilio editam; quæ incipit, Ordinarii: quam eadem ſancta Synodus innouandã cenſet, & innouat; addens inſuper, quod ipſi Ordinarii etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portio nis fructuum aſſignationem omnino prouideant, ut animarum cura

cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus quibuscumque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

Caput VI.

Vniones perpetuæ a quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinariis, tamquam a Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ uero, quæ a dicto tempore citra concessæ, non dum in toto, uel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus causis coram loci Ordinario, uocatis quorum interest, uerificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, uiribus omnino careant.

Caput VII.

Beneficia ecclesiastica curata, quæ cathedralibus, collegiatis, seu aliis ecclesiis, uel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis uisitentur: qui solicite prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, uel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorũ, portione, etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarũ cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minime suffragantibus.

Caput VIII.

Locorum Ordinarii ecclesias quascumque, quomodolibet exemptas

Sess. 24. c. 13. et sess. 21. c. 1x prohibentur fieri aliquae uniones et factae examinari mandantur, licet Lateran. 5 sub Leone x. sess. 10. in bulla supra: Tom. 4. fol. 632. col. 1. prohibentur uniones perpetuae fieri, praeterquam ex causis a iure permissis, vel aliis rationabilibus causis. Et ubi uniones per extorsionem obtentae fuerint, a quadraginta annis a publicatione Concilij Trid. computandos, debent ab Ordinarijs irritae declarari: Ut voluit Sacra Congreg. sed addat potius idem dictus concil. examinandas et revidendas uniones, quae infra 40 annos ante confirmationem Concilij factae fuerint.
Decrevit Congreg. Epo Derrien. eam ad eum leges tali eas uniones etiam perpetuas quae ante latam legem factae sunt, ut aliquid valeant uiti; quod hoc cap. notatum est. die 10. Decembris 1564.
Et eadem Congreg. sub die 2. Martij 1578. censuit hoc decretum procedere etiam contra Episcopos, quorum mensae aliqua Parochialis fuerit unita, ut plane ordinatum censetur, possit ad Ordinationem eius deberi: eadem a ratio militat in omnib.
Si duae Parochiae quae per consuetudinem, quae per quadraginta annos usque ut, tanquam unitae, uni tamen sub dispositione cedat, fuerunt etiam sic postea non est reclamandum. ex Congregationis deliberatione.
Parochialis Ecclesiae, in qua fuit institutus Cappellanus, cui in institutione Cappellaniae fuit impositum cura animarum sive Vicarius perpetuus quo ad Cappellanus Vicarius praedictus Parochus non tenetur in ea residere personaliter.
In Bulla in favorem Regularium edita, mandat Epis. ut in perpetuum omnes etiam perpetuas de Beneficijs Ecclesiae factas vel faciendas, seu de eorum fructibus, monasterijs regularium inhaerentium. Ordinarius tamen ex auctoritate Concilij Trid. quam habet de Vicarijs perpetuis potestatem creandi Vicarios perpetuos in locis beneficiis ecclesiis unitis, seu annexis, Monasterijs Ecclesiae, quicunque Vicarij perpetui vel temporanei futuri sint, debent ab eodem Ordinario examinari et approbari; ut Congreg. censuit.
Decrevit Lateran. 5. sub Leone sess. 9. fol. 631. Tom. 4. ut in Paroch. alibi unitis monasterijs, quae ad ea, quae ad Parochiarum curam, et ea tam circa conservationem et administrationem spectant, tamen Visitatores in illis gravamina visitare, et eius curam gerere, et circa eam delinquentes, si religiosi fuerint iuxta ipsius ordinis regularem institutionem, intra septa regulares, hoc saeculares vero presbyteros et fratres, Ecclesiae Beneficiatos ab Ordinario tanquam eius iurisdictioni subiectos, punire valeant.
Hoc procedit, si cura non remaneat Monast. in Capite: sed si sit

unita, et dependens ab eo habebit locum. cap. xxj in ver. 2. De regular. et tunc per Vicarium ad nutum amovibilem exerceri poterit. arr. cap. extirpando, per qui nova de prebend. Vid. Doct. Fely in c. in nostra ... x. n. 41. de rescript. Olorm. cons. 257. Gomez in reg. de Idiom. q. xi. et ita censuit congreg. sub die 28. Aprilis 1575.

Portio hec est taxata per Bullam S. D. N. ut ad minimum decem, non quinquaginta sit aureis, computatis omnib. etiam incertis ... ... Quod si Parochialis minor sit quinquaginta, tunc omnes fructus Vicario assignentur, eod Vicarius ... cum ... eisdem expediri litteras apostolicas. Item in quo ... tur. Vid. in Bulla ad Exequendum 1567. Kal. Octobris ... eod. per Greg. xiij. omnia ad eius ... reducta.

Quid si Vicarius fuit deputatus, et portio assignata ante hoc decretum, an Ordinarium ... possit, et certa ad formam huius decreti, et videtur quod sic, quia mens est ... ut animarum cura laudabiliter exerceatur, quo ... fraudantur. Lex si ad procede ... Vicarijs tam deputatis, quam deputandis. Et ubi ... ... improprian ... ad ... de leg. 1. Bal. in l. nd Lubiam ... C. de legib. ... Doct. in cap. 16 in ... qui loquitur de Vicarijs etiam deputatis, et de ... ... ad ... ... vicarium perpetuum per Clem. 1. de iur. patron. ubi gloss. in Ver. ... ... Molinae ... ... Mos. decis. 149 tenet etiam portio antiquitus assignata perpetuo Vicario ex causa posse ... ... de ... ... augeri si ... ... Congreg. Marr. ... ... procedere in Vicarijs deputandis, qui ... ... propriam ... futuris ... negotijs ... ... C. de legib. c. cognoscentes. ... ... de constitut. et ... ... decre tum factum per Vicarium Placentinum contra quendam Vicarium deputatum cum portione minus congrua ante Concil. Indict. quod Decretum fundabat ... ... cap. cur. ... ... et ... ... cum ... Vicarius voluisset ... in ... communi contra deputatum, non fuit admissus, quia deputatio ... fuerat facta ante Concil. fuerat etiam auctoritate apostolica con

firmata

exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis uisitare teneantur, & opportunis iuris remediis prouidere, ut, quæ reparatione indigent, reparentur; & cura animarum, si qua illis immineat, aliisq. debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.

Caput IX.

Ad maiores ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus a iure statutum suscipiant: & prorogationes, ultra sex menses concessæ, nulli suffragentur.

Caput X.

Non liceat Capitulis ecclesiarum, Sede uacante, infra annum a die uacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusuis priuilegii, aut consuetudinis uigore, alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione arctatus nō fuerit, concedere. si secus fiat, Capitulū contrauenniens ecclesiastico subiaceat interdicto: & sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant; in maioribus uero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso iure suspensi.

Caput XI.

Facultates de promouendo a quocumque, non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam a propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam: & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo, in sua diœcesi residente, aut pro eo pontificalia exercente, & diligenti præuio examine.

Caput

Caput XII.

Facultates de non promouendo, præterquam in casibus a iure expressis, concessæ, ad annum tantum suffragentur.

Caput XIII

Præsentati, seu electi, uel nominati a quibusuis ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nunciis, ad quæuis ecclesiastica beneficia non instituantur, nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiusuis priuilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius a locorũ Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur: Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab Vniuersitatibus, seu Collegiis generalium Studiorum exceptis.

Caput XIIII.

In exemptorum causis constitutio Innocentii IIII, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur: quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat; addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarũ, clerici sæculares, aut regulares extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicẽ, a Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in aliis uero, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tam quam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: Priuilegiis, exemptionibus, conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam ualituris.

Caput XV.

Curent Ordinarii, ut hospitalia quæcumque a suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur; constitutionis,

cap. xij. sess. 24. vers. nominari. g. c. licet canon. et c. cum ex te. De elect. lib. vj.

P. Ista littera (a) delenda est, quia neq in Originali, neq in antiquorib habetur exemplarib, et non nulli patres, qui concilio interfuerint testantur ita conceptum editum. Praeterea si hec littera nō deleret, sequeretur, quod conc. esset sibi contrarium. Nam. cap. 18. sess. 24. cauet quod omnis presentati ad effectum examinis debet fieri Epo. ergo in datiuo casu legi oportet, nō Ablatiuo, ut sit sensus, quod licet de benef. simplic. iurispatronat. instituti pertineat ad inferiorem. iux. c. 18. sess. 25. tamen examen spectat ad Epum, ut hic iste amplius non tollat. Hec littera sequeretur quod cap. in c. 9. sess. 25. Ver quod si ad inferiores ibi iuxta ato statuta ab hoc sancta Synodo nō habere aliam Sess. ad quā se referre, cum nullibi preterquam hic in Conc. cauiatur cautum circa examen beneficior. simplicium Iurispatronatus. et ita censuit congreg. sub die 18. Iunij 1573. ecce in contrarium. Vi. in fi. hu ius Sess. ubi est spetiali in universitatib.

.4. An sit cure sol. Episcopi, vel possint esse inferiores ordinarii in iurisdictione obtinendo, qui erant etiam ordinarij iux. ad. sup. con. vij. cap. 3. et quo ad Curatos credo quod sint sol. Epi. Quo vero ad simplicium excludo inferiores, ad quos spectet sanctitatis vel confirmatio ante concilium cui loco decretum non derogatur.

R. Hoc propositio videtur impedire quo minus prima pars sui ver. locatur in casu talis. Exceptio n. firmat regulam in exceptis cum omnibus suis qualitatibus. dict. cap. eod. Sess. et eius generat in universitatibus.

.5. Per hunc tex. ubi exempti non habent certum deputatum Iudicem in causis civilibus cognoscuntur ab Ord. Idem in Criminalibus sess. 14. cap. 4 Tamquam sedis Apostolicae delegato. Idem in privilegijs generalibus sup. sess. vij. c. iij. etiam si habent sint deputati Iudices c. iiij. et si aliquo sit diminutio dicto cap. iij.

.D. Que sint miserabiles pers. vid. ... in Cap. Certae ... Maria n. 30. de iudicijs.

.V. Hic sine extra de hierarchia eccl. eorum et pro conditiones Eccl. qui ... non intrant Ordinariis sed remanent sub visitatione et iudicijs eorum capitulis, et ita fuit resolutum inter alias resolutiones Ratisb. Licet monachi loca illa in quibus habent sint vel membra monasteriorum vel ipsis unita, et ita intelligitur Cap. 2 in dicto ... sed quo ad Causas civiles remanent sub potestate Episcoporum, etiam si ex privilegio extra monasterium degant, ut sic.

.X. Ad Cap. xiiij. quaeritur fuit an exemptio prosit Clericis tam secularibus quam regularibus adversus Epos et Ordinarios Iurisd. et Ioh. tenuit quod sic per. d. c. notatur. Ubi exemptus excutiendi debet vel contrahit vel ... nisi esset exemptus, vel in loco exempto et ratione quarundam Causarum, ni suffragatur exemptio, sed pro eludenda ... difficultates distinguere inter clericos regulares, et exemptos seculares. Primo casu, aut in Causis criminalibus, aut in Civilibus. Primo casu aut Regulares manent in Claustris aut extra Claustra. Primo casu aut delinquunt in crimine ... et alijs ... § ... in d. c. volentes in Ver. inscitutum ... in extremis inter ... causant in Ver. ... De Privileg. § c. ad abolendam § fin.

ubi etiam not. de Leuc. et aliis sess. v. c. 2. item debebunt extra ipsos
[illegible] in iis quae ab eis sunt prohibita vel ipsis specialiter conceduntur!
exempli gratia si regulares accedant ad moniales quarumcumque subiectas quae
ipsorum licentia vel audiant confessiones sine facultate sess. 23. c. 15.
vel alias monasterium clausurae ingrediantur [illegible] procedendo contra bullam
[illegible] aut conuocat fuerint ad publicas processiones accedere
recusarent sess. 25. c. 13. [illegible] aut soli monialibus ad exeundum licen-
tiam dando. ibid. cap. v. aut scandala vel errores, etiam in ecclesiis eorum
ordinum praedicando. sess. v. c. 2. Aut interdicta [illegible] ab episcopo
promulgata non obseruando. ibid. sess. 25. c. 12. aut sine licentia verbum
Dei praedicando sess. v. c. 2. et sess. 24. c. 4. vel negligenter se habendo
in instituenda lectione in ipsorum monasteriis. sess. v. cap. 1. vel diuinas
et ad [illegible] conferendo [illegible] et [illegible] ad debent. sess. 24. c. x. et sess.
23. cap. x. vel [illegible] [illegible] ad facta prius [illegible] coram episcopo
[illegible] bullam [illegible] 1564. vel ad reddendas in ca-
thedrali ecclesia sess. 32. Cap. 2. et in his [illegible] ad [illegible]
[illegible] specialiter [illegible] arg. d. c. Volentes. aut delinquunt intra
claustra in aliis casibus et de eis nihil pertinet ad episcopum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sess. 7. de Regul. et c. sane de
exceptis [illegible] Navarr. in Cap. [illegible] 12. q. 1. c. 2. q. 1. aut
extra claustra et tunc ad procedendum d. c. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Conc. Clement. in sess. 6. c. 14. De
Regul. aut Regulares manent extra claustra et tunc aut de-
linquunt intra vel extra. p. casu [illegible] manent extra [illegible]
licentia et delinquunt intra [illegible] propriis Religiosis [illegible]
[illegible] exemptionis [illegible] [illegible] exempti arg. d. c. volentes
[illegible] ~~[illegible]~~ ubi ad secundum casum si delinquunt extra aut
manent extra de eorum superiorum licentia et pro seruitio
[illegible] [illegible] [illegible] in locis quae sunt membra eorum
monasteriorum vel ipsis [illegible] [illegible] [illegible]
c. [illegible] [illegible] in Cap. licet [illegible] [illegible]
[illegible] aut manent extra [illegible] licentia [illegible]
[illegible] [illegible] et tunc procedit [illegible] cap. volentes [illegible]
c. 3. sess. 14. et c. 4. [illegible] sess. 2. de Regul. [illegible] [illegible]
cedere [illegible] S. Ioannis Hierosolymitani qui licet sint Regulares,
et delinquant.

nis Concilii Viennensis, quæ incipit, Quia contingit, forma seruata. quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit uigesima prima mensis Aprilis, præsentis anni, M.D.XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, uenerabili fratri, Io. Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem, Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem. REGIMINI uniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officii partes esse putamus, ut si quid grauius causa Reip. Christianæ constituendum sit, id nō modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & uniuersalis Concilii, alias per nos in ciuitate Tridentina ex causis tunc expressis, de uenerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Card. consilio & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter carissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem, semper Augustum, & Franciscum Francorū Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus &

amoueramus; nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, uos nostros, & Apostolicæ Sedis Legatos de latere in eodē Concilio de simili consilio cōstituerimus & deputauerimus, uosq. ad eandem ciuitatem, tamquā pacis angelos, destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis litteris plenius cōtinetur: Nos ne tam sanctum celebrationis Concilii huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pariq. consilio & assensu uobis insimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocumque uobis uidebitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam cōmodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur, transferendi, & mutandi, ac illud in ciuitate Tridentina supprimendi, & dissoluendi: necnon Prælatis, & aliis personis Concilii huiusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiā sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias personas Concilii Tridentini huiusmodi, etiam sub periurii, & aliis in litteris indictionis Concilii huiusmodi expressis pœnis, euocandi, eidemq. sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis, præsidendi, ac in eo procedēdi, ceteraq. in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna, alias iuxta priorū uobis directarum litterarum continentiam & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per uos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumue fuerit, idq. facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, uel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis

SESSIO OCTAVA.

tentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M.D.XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Epis. Spol.

B. Motta.

SESSIO OCTAVA,

CELEBRATA DIE XI MENSIS MART. M.D.XLVII.

Decretum de translatione Concilii.

PLACET ne uobis decernere, & declarare, de huiusmodi morbo ex præmissis, & aliis allegatis ita manifeste, & notorie constare, ut Prælati in hac ciuitate sine uitæ discrimine commorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri possint, & debeant? itemq. attento recessu multorum Prælatorum post proxime præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire uolentiũ, qui iuste detineri non possunt, & ex quorũ discessũ Concilium uel dissolueretur, uel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur: & attento etiam imminẽti periculo uitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utpote notorie ueris, & legitimis, placet ne uobis similiter decernere, & declarare pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilii, securitate uitæ ipsorum Prælatorum, Conciliũ ipsum ad ciuitatem Bononiæ, ueluti ad locum magis paratum, salubrem, idoneum pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem iam indictam, statuta die, uigesi-

ma prima Aprilis, celebrandam esse, & celebrari; & successiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat? Responderunt, Placet.

SESSIO NONA

BONONIAE CELEBRATA DIE XXI MENSIS APR. M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

HAEC sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ tertii, eisdem Reuerendissimis Dominis, D. Io. Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans quod die undecima mensis Martii, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem ciuitate Tridẽti & in loco consueto celebrata, omnibusq. agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reuerẽdissimis præsidentibus etiam specialiter concessa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatẽ transferendum esse, sicuti transtulit; itemq. Sessionẽ pro præsenti die, uigesima prima Aprilis, illic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur, & promulgarentur; in hac ipsa ciuitate Bononiæ celebrari debere: consideransq. nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio

cilio interesse consueuerunt, his superioribus, maioris hebdomadæ, etiam sollemnitatis Paschalis, diebus, in propriis ecclesiis occupatos, aliquos etiã, aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen breui affuturos sperandum est; ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia, potuerint materiæ ipsæ Sacramentorũ, & reformationis examinari, & discuti: ut omnia maturo consilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant, bonum, opportunum, & expediens censuit, censetq. Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecostes proxime futuram, quoad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat. quam diem & rei gerendæ maxime opportunã, & Patribus præsertim absentibus percõmodam, iudicauit, & iudicat. Hoc tamen adiecto: quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione restringere, & imminuere possit, & ualeat.

SESSIO DECIMA,

BONONIAE CELEBRATA DIE SECVNDA MENSIS IVN. M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

VAMVIS hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus Sessionem, quæ die uigesima prima mensis Aprilis, proxime præteriti, super Sacramentorum, & reformationis materiis, in hac inclyta ciuitate Bononiæ, ex Decreto, in urbe Tridentina, in publica Sessione, die undecima mensis Martii promulgato, celebranda erat: propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrũ, quos breui affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam, & prorogandam esse decreuerit: uolens tamen cum iis, qui

non uenerunt, etiã adhuc benigne agere: eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, Sessionem ipsam, quam hac die, secunda mensis Iunii, præsentis anni, millesimi quingẽtesimi quadragesimi septimi, celebrare decreuerat, ad diem Iouis, post festũ Natiuitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit decima quinta mensis Septembris, proxime futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodũ differt, & prorogat: ita tamen, quod prosecutio discussionis, & examinationis, tam eorum, quæ ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur: & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & uolnntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare libere possit, & ualeat.

Die XIIII. Sept. M. D. X L V I I. in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

Relatio Concilij Tridentini.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB IVLIO III, PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam. CVM AD tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo uiguerunt, bonum, opportunum, & expediens esse uideatur, sicuti etiam carissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas litteras & nuncios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III, prædecessorem nostrum, indictũ, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus aliis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraq. tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq. etiam ad utramque causam pertinentia examinata & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & summos pro tempore Pontifices spectat generalia Concilia indicere & dirigere, ut Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei, atque orthodoxæ religionis incrementum, ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac sacrorum Conciliorũ, & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaq. maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia, & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit umquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam, & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Christiani, iustis, piisq. nostris in hac re uotis annuant, faueant, atque assistant: uenerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesq. alios & singulos,

qui de iure, uel cõsuetudine, uel priuilegio, Cõciliis generalibus intereſſe debent, quosq. idem prædeceſſor noſter in ſuis indictionis & aliis quibuſcumque deſuper confectis & publicatis litteris, Concilio intereſſe uoluit, per uiſcera miſericordiæ Domini noſtri, Ieſu Chriſti, hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kalendis Maii, quem diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, ſtatu reſumendum & proſequendũ, præuia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ac uenerabilium fratrum noſtrorum, eiuſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium cõſilio, aſſenſu, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, in ipſa ciuitate Tridenti, legitimo ceſſante impedimento, conuenire, & ſe congregare, ac ipſius Concilii continuationi & proſecutioni, omni mora poſtpoſita, incumbere uelint. Nos enim operá ſedulo datu ri ſumus, ut eodem tempore in eadem ciuitate noſtri omnino adſint Legati: per quos, ſi per ætatem noſtram, ualetudinemq. & Sedis Apoſtolicæ neceſſitates, perſonaliter adeſſe nequiuerimus, Spiritu ſancto duce, ipſi Concilio præſidebimus: quacumque ipſius Concilii tranſlatione & ſuſpenſione, ceterisq. contrariis non obſtantibus quibuſcumque, ac præſertim illis, quæ idem prædeceſſor noſter in ſuis litteris prædictis, quas cum omnibus & ſingulis in eis cõtentis clauſulis, & decretis in ſuo robore permanere uolumus, atque decernimus, & quatenus opus ſit, innouamus, uoluit non obſtare: irritum nihilominus decernentes, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, uel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, noſtrorum, hortationis, requiſitionis, monitionis, ſtatuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. L. XVIII. Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.

M. Card. Creſcen.
Rom. Amaſæus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

SESSIO XI.

QVAE EST PRIMA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA KAL. MAII, M.D.LI.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem, et gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Conciliũ Tridentinum, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri resumi debere, & procedendum esse ad ulteriora? Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne uobis proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kal. Septembris? Responderunt, Placet.

SESSIO XII
QVAE EST SECVNDA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE PRIMA SEPT. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cōgregata, præsidentibus in ea eisdē sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, quæ in proxime præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum esse decreuerat, cū ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipue causa agitur, absentiā, ac non magnam ceterorū Patrum frequentiā, procedere hactenus distulerit; de uenerabiliū in Christo fratrū, & filiorum suorū Maguntini, & Treuerensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperii Principum Electorū, & complurium ipsius aliarumq. prouinciarū Episcoporū, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratiās, firmamq. spē concipiens, quāplurimos alios tā ipsius Germanicæ, quā aliarum nationum Prælatos, & sui officii debito, & hoc exēplo cōmotos, propediem esse uenturos; futuram Sessionē ad quadragesimā diem, quæ erit undecima mensis Oct. proxime sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in præteritis Sessionibus de septē Sacramentis nouæ legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitū fuerit, statuit & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento; necnon, quod ad reformationē attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & cōmodiorē Prælatorū residentiā pertinent, agi & tractari debere. Ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim Domini nostri, Iesu Christi exemplo, quantū tamē humana fragilitas patietur, ieiuniis, & orationibus uacent, ut tandē placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus corda hominum ad ueræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ matris Ecclesiæ unitatem, ac recte uiuendi normam reducere dignetur.

SESSIO

SESSIO XIII

QVAE EST TERTIA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XI. OCT. M.D.LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, etsi in eum finem non absque peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione, conuenerit, ut ueram, & antiquã de fide, & Sacramentis doctrinã exponeret, & ut hæresibus omnibus, & aliis grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc exagitatur, & in multas, ac uarias partes scinditur, remedium afferret, hoc præsertim iam inde a principio in uotis habuit, ut stirpitus conuelleret zizaniam execrabilium errorum, & schismatum, quam inimicus homo his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit: quã alioqui Saluator noster in Ecclesia sua tamquam Symbolum reliquit eius unitatis, & caritatis, qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse uoluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sincerã illam de uenerabili hoc, & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia ab ipso Iesu Christo Domino nostro, & eius Apostolis erudita, atque a Spiritu sancto, illi omnem ueritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem usque sæculi conseruabit: omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut est hoc præsenti Decreto explicatum, atque definitum.

De

De reali præsentia Domini nostri, Iesu Christi, in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Cap. I.

PRincipio docet sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento post panis, & uini cõsecrationem Dominum nostrum, Iesum Christum uerum Deum, atque hominem, uere, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri. neque enim hæc inter se pugnant, ut ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cælis assideat iuxta modum existendi naturalem, & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi uerbis exprimere uix possumus, possibilẽ tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata assequi possumus, & constantissime credere debemus. ita enim maiores omnes nostri, quotquot in uera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissime professi sunt, hoc tã admirabile Sacramentũ in ultima cæna Redemptorem nostrum instituisse, cum post panis, uiniq. benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, & perspicuis uerbis testatus est: quæ uerba a sanctis Euangelistis cõmemorata, & a Diuo Paulo postea repetita, cum propriam illam & apertissimam significationẽ præ se ferant, secundum quã a Patribus intellecta sunt: indignissimũ sane flagitium est, ea a quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & sanguinis Christi negatur, contra uniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri, quæ tamquam columna, & firmamentum ueritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, uelut Sathanica, detestata est, grato semper & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

De

Hec est materia eiusdem sacramenti: panis triticeus, et vinum de vite.
C. Firmiter. De summa Trinit. et fid. Cath. c. cum Marthe. De
celebrat. Mis. c. i. et c. in sacramento. de cons. dist. 2. et in qua ma-
teria non conficitur. D. Tho. 3. p. q. 74. art. 3. Alex. de Ales. 4. p.
q. 32. Durand. in 4. dist. 11. q. 4. et Scot. dist. 11. q. 6. Sitque pa-
nis azimus vel fermentatus, secundum consuetudinem Latinorum.

O sacrum Convivium, in quo Christus sumitur; recolitur memoria passionis eius: mens impletur gratia et futurae gloriae nobis pignus datur. Ex D. Thom. iij. p. q. 60. art. iij.

Est ergo ipsa species, quae remanet post consecrationem Euch. Hoc facite in meam commemorationem. Luc. 22. et 1. Cor. 11. Quotiescunque manducabitis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis.

Haec est causa formalis nostrae sanctificationis. s. gratia. Haec est causa finalis, quae est gloria.

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti. Cap. II.

ERgo Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrē, Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris uelut effudit, memoriam faciens mirabilium suorum; & in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamq. annunciare mortē, donec ipse ad iudicandum mundum ueniat. Sumi autem uoluit Sacramentū hoc, tamquam spiritalem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuet propter me: et tamquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse uoluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoq. symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuiq.nos, tamquam membra, arctissima fidei, spei, & caritatis connexione astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus, Nec essent in nobis schismata.

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta. Cap. III.

COmmune hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formam uisibilem. uerum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi uim habent, cum quis illis utitur; at in Eucharistia ipse sanctitatis aŭctor ante usum est. nondum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum uere tamen ipse affirmaret corpus suū esse, quod præbebat. Et semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem uerum Domini nostri corpus, uerumq. eius sanguinē sub panis, & uini specie una cum ipsius anima, & diuinitate existere: sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub uini specie, ex ui uerborū; ipsum autem

corpus sub specie uini, & sanguinem sub specie panis, animamq. sub utraque ui naturalis illius connexionis, & cōcomitantiæ, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit, nō amplius moriturus, inter se copulantur: Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticā unionem. Quapropter uerissimum est tantundem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri. totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte; totus item sub uini specie, & sub eius partibus existit.

De Transubstantiatione. Cap. IIII.

QVoniam autem Christus, Redemptor noster, corpus suū id, quod sub specie panis offerebat, uere esse dixit; ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idq. nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis, & uini, cōuersionē fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi, Domini nostri; & totius substantiæ uini in substantiā sanguinis eius. quæ conuersio conuenienter, & propriea sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

De cultu, & ueneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda. Cap. V.

NVllus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles, pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, latriæ cultum, qui uero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in ueneratione exhibeant. neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum. nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt: quem denique in Galilea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur.

Declarat præterea sancta Synodus, pie, & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari

Non remanet ergo substantia panis et vini. D. Thom. iij. p. q. 75.
art. 2. et in Conc. Constant. sess. viij. et in c. firmiter. De summa
Trinit. et fid.

Quid si Rector Parochialis Ecclesiae consueverit ab immemorabili tempore
deferre hoc Sanctiss.^m Sacramentum, an Epus de novo erectus in illa Ci
vitate possit sibi vendicare hoc ius deferendi huiusmodi sacramen
tum invito illo Rectore Ecclesiae Parochialis. Videtur quod non quia in Con.
un. de celeb. et Vener. Sanct. ad mandat. hoc celebrari Epum,
sed ut curet Epus quod tam in Civitate quam in Eccles
totius Dioecesis celebretur, sed in sess. 25. et vi. conceditur Epis

in Choro, Capitulo, et processionibus primus locus et prima Sedes, quam ipsa elegerint, ad obstantibus consuetudinibus etiam immemorabilibus.

Clem. unica. Decretij. et mart. Sanct. ex institution. Urban., et aliqui abusus, qui irrepserant circa hanc solemnitatem sublati fuerunt p. concil. Colonien. sub adolpho iij. in Tit. de Eucharistia. Tom. 4. fol. 853.
Hinc censuit Congreg.o munus esse Epi, quo velit eam dictam processionem diligen., et ornatissime facere ad devotionem ... gheung.

Non licet sacrosanctam Eucharistiam deferre ad aegrotantes, qui morbi gravitate impediti, eamen eam sumere possunt, sed venerationis gratia solent eam deosculari. Et si forte aliquo in loco talis sit consuetudo, prorsus est tollenda.

culiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & uenerabile Sacramentum singulari ueneratione, ac sollemnitate celebraretur, utq; in processionibus reuerenter, & honorifice illud per uias, & loca publica circumferretur. æquissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cũ Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga cõmunem Dominũ, & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, & triumphus repræsentatur. ac sic quidem oportuit uictricem ueritatem de mendacio, & hæresi triumphum agere, ut eius aduersarii in cõspectu tanti splendoris, & in tanta uniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo Cap. VI.

Consuetudo asseruandi in sacrario sanctã Eucharistiam, adeo antiqua est, ut eam sæculum etiam Nicæni Concilii agnouerit. porro deferre ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & in hunc usum diligenter in Ecclesiis conseruari, præterquam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in Conciliis præceptum inuenitur, & uetustissimo Catholicæ Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarẽ hunc, & necessarium morẽ statuit.

De præparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacrã Eucharistiam percipiat. Cap. VII.

Si non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte: certe, quo magis sanctitas, & diuinitas cælestis huius Sacramẽti uiro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis uerba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus

G 2 Domini.

Domini. Quare communicare uolenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: Probet autē se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quantumuis sibi contritus uideatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quod a Christianis omnibus, etiā ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandum esse decreuit, modo non desit illis copia Cōfessoris. quod si necessitate urgente Sacerdos absque præuia Confessione celebrauerit, quamprimum confiteatur.

De usu admirabilis huius Sacramenti. Cap. VIII.

QVod ad usum autē, recte, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentū accipiendi distinxerunt. Quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores. Alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui uoto propositum illum cælestem panem edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatē sentiunt. Tertios porro sacramentaliter simul & spiritualiter, hi autē sunt, qui ita se prius probant & instruunt, ut uestem nuptialem induti, ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a sacerdotibus cōmunionem acciperent: sacerdotes autē celebrantes se ipsos communicarent. qui mos, tamquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum uero paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per uiscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes, & singuli, qui Christiano nomine censentur in hoc unitatis signo, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoresq. tantæ maiestatis, & tam eximii amoris Iesu Christi, Domini nostri, qui dilectam animā suam in nostræ salutis pretium, & carnem suā nobis dedit ad manducandum: hæc sacra mysteria corporis, & sanguinis eius ea fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & uenerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere

Vt p glo. in c. De locis. de Celebr. Miss. Nauarr. in Sum. de
Confess. c.° vij. fol. 54.

Scias, nec ex infirmitate, vel alia Causa necessitatis Constantien.
sess. xviij. Tom. iij. fol. 821. col. 2. et c. ex parte. Vbi Glo. in
ver. ne si forte. De celebra. missa. D. Tho. in iij. p. q. 80. art. 8. facit
c. Liberator. De Consecr. dist. 2. quia quod propter iustitiam inuenit
est, non debet contra charitatem offerri, vt habet in sum. sacram. De Eucha
rist. q. 81. Hinc queritur, an hoc sacramentum debeat dari damnatis
ad mortem. et respondet quod sic, per text. in c. queritur. xxvj. q. ij. vbi
Ar. Clem. vetat ad primam dicam rationem, quam debeat eis denegari
in Syluest. Eucharis. iij. n.° 7. vers. 4. et reddit rationem quia per hoc
sacramentum de attrito fit contritus, et recepit gratiam, quam non
recepit in penitentia: propterea quia eis conceditur penitentie
sacramentum, pariter concedi debet viaticum glo. in Clem. i
de penit. et remiss. in ver. videtur. quod penitentie, et ibi Card.
et alia quos refert Stefan. Aufrer. de potest. secul. suplem
ess. n.° 18. verumtamen est, quod ratione reuerentie, que huic
sacramento debetur non deberent illo die, quo communicant
vltimo supplicio affici; et ita post alios, quos allegat Tenet
Iul. Clar. in Prax. Crimi. in §. fi. q. 97. ver. sed quero nunquid.
ubi refferet, quod neque in Gallia, neque in Hispania, neque in
Ducatu Mediolanensi consueuit hoc Sacramentum exhiberi dam
natis, et idcirco fore tollerabilius si daretur hoc sacrum damnato post
aliquod aliud tempus non appetat ante diem supplitij quam vicino
paulo ante supplicium, ne quem sanctum Christi Corpus suscepit, vel prop
ter aliud errorem in uomitum Caderet, vel illud in patibulum
et crucem raperet.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

possint, & is uere eis sit animæ uita, & perpetua sanitas mentis, cuius uigore confortati, ex huius miseræ peregrinationis itinere ad cælestem patriam peruenire ualeant, eundem panem Angelorum, quem modo sub sacris uelaminibus edunt, absque ullo uelamine manducaturi. Quoniã autem non est satis ueritaté dicere, nisi detegantur, & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, ut omnes iam, agnita doctrina Catholica, intelligant quoque, quæ illis hæreses caueri, uitariq. debeant.

DE SACROSANCTO EVCHARISTIAE SACRAMENTO.

CANON I.

Si quis negauerit, in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri uere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguiné una cum anima, & diuinitate Domini nostri, Iesu Christi, ac proinde totũ Christum, sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, uel figura, aut uirtute; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & uini, una cum corpore, & sanguine Domini nostri, Iesu Christi; negaueritq. mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ uini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis, & uini, quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissime Transubstantiationem appellat; anathema sit.

CANON III.

Si quis negauerit, in uenerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante, uel post; et in hostiis, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, uel supersunt, non remanere uerum corpus Domini; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, uel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christũ, unigenitum Dei filium, non esse cultu latriæ, etiam externo, adorandum; atque ideo nec festiua peculiari celebritate uenerandum; neque in processionibus, secundum laudabilem, & uniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, sollemniter circumgestandum, uel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idololatras; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessario distribuendam; aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum, in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, & non etiam sacramentaliter, & realiter; anathema sit.

CA-

Non potest Iudex ecclesiasticus arcere aliquem a b ecclesia, cogendo velit remittere actionem iniuriarum proximo suo; nam satis facit hominis Christiani officium, si intimum odium, atque rancorem q[ue] deponit. Ex Congregationis sententia.

Capit. Omnis utriusque. De poenit. et remiss. et Extravag. inter cunctas. De privileg. et lateran. iij. sub. Leo x. sess. xj. Tom. 4. fol. 683. col. 2. Non est tamen de necessitate salutis, sicut Baptismus. et in Sum. Sacram. de Eucharist. q. 58.

Quae aetas requirat? Vide ∫ Navar. cap. 21. n.° 57.

Per hoc damnatur opinio Caiet. in iij. p. c. in summa. eadem dictis sanctorum intelligatur, dummodo habeat copiam confessoris, nam si non habeat, et non celebrando incurreret aliquam notam infamiae, posset celebrare absque praevia Confessione. Sum. Sacram. De Confes. n.° 158. et de Eucharist. n.° 78. cap. Cap. viij.

CANON IX.

Si quis negauerit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles utriuſque ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, ſaltem in Paſchate, ad communicandum, iuxta præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, non licere ſacerdoti celebranti ſe ipſum communicare; anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, ſolam fidem eſſe ſufficientẽ præparationem ad ſumendum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum; anathema ſit. Et ne tantum Sacramentũ indigne atque ideo in mortem, & condemnationem ſumatur, ſtatuit, atque declarat ipſa ſancta Synodus, illis, quos cõſcientia peccati mortalis grauat, quantũcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſoris, neceſſario præmittendam eſſe Confeſſionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, uel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publice diſputando defendere præſumpſerit, eo ipſo excommunicatus exiſtat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM ſacroſancta Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, intendens nonnulla ſtatuere, quæ ad iuriſdictionem pertinent Epiſcoporum, ut, iuxta proximæ Seſſionis Decretum, illi in commiſſis ſibi Eccleſiis eo libentius reſideant, quo facilius, & commodius ſibi ſubiectos regere, & in uitæ, ac morum honeſtate continere potuerint; illud primum eos admonendos cenſet, ut ſe Paſtores, non percuſſores eſſe meminerint, atque ita præeſſe ſibi ſubditis oportere, ut non

in

in eis dominentur, sed illos, tamquam filios, & fratres, diligant; elaborentq. ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen si quid per humanam fragilitatẽ peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate & patientia: cum sæpe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quã comminatio; plus caritas, quam potestas. Sin autẽ ob delicti grauitatem uirga opus fuerit; tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est: ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur: & qui correpti fuerint, emendentur, aut, si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, a uitiis deterreantur: cum sit diligentis & pii simul Pastoris officiũ, morbis ouium leuia primum adhibere fomenta, post, ubi morbi grauitas ita postulet, ad acriora, & grauiora remedia descendere: sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltẽ oues a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas & grauamina simulent, & appellationis diffugio iudicis processum impediant; ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionẽ abutantur, utq. huiusmodi eorum calliditati & tergiuersationi occurratur, ita statuit, & decreuit: In causis uisitationis & correctionis, siue habilitatis & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiã, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine non appelletur; neque Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi tamquam friuolæ deferre teneatur: sed ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon, omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili contraria non obstante, ad ulteriora ualeat procedere, nisi grauamen huiusmodi per definitiuã sententiam reparari, uel ab ipsa definitiua appellari non possit. quibus casibus sacrorum & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

Caput

c. Infragabil. De qua videa.

An Indebit. carcer veniat appellatione grauaminis irreparabilis et videt. quod sic. q.° quia irrogat infamiam, que no tollitur, etiam si sequatur absolutio. Paul. de Cast. cons. 328. incip. Clarum est in Iure. n.° 2. cir. fi. Ver. Nam ad paruum preiudicium. lib. 2. Dom. in l. 4. §. condemnatum. col. 2. n.° 3.° de re iudic. Alex. Bald. in l. vnica. C. in Integr. restit. sequit. Alex. n.° 29. quicquid dicat Jas. n.° 24. et quod Capturam afferat preiuditium irreparabile [illegible] ignominie lat. tradit Neuizan. Cons. 52. n.° 8. Ver. predicti tamen ad Captan [illegible] bil. Roland. a Vall. cons. 60. n.° 16. n.° 13. Sylvius de Arceijs. cons. 71. n.° 2. inter cons. Criminalium Vol. 2.

Secundo continet grauamen irreparabile, quia est corporis afflictiuum, et est species Poenae, vt per Marsil. in l. 1. n.° 56. ff. de questionibus, imo reparat. mort., quando esset Carceratio tirannica vt tradit idem Marsil. n.° 57. latis Granatis. cons. 60. Criminal. n.° 4. et seq. Neuiz. cons. 17. n.° 2. Ideoque Tiraquel. omnino videndus in Tract. de poenis temper. Caus. 41. Hippolitus Bonacossa q. 99. Criminal. lib. in Ver. Carcer. Circumstantia Ver. [illegible] tur, quod Carcer est preiuditium irreparabile. Et quando [illegible] in tormentis [illegible] Conducit Ruyni in cap. Super eo. el. n.° col. iij. de appellat. Relatus per Neuizan. cons. 52. n.° [illegible] Franciscus idem n.° 2. cum seq. Petrus [illegible] cons. 52. in prin. Ver. Limita [illegible] in contrarium, quod a Carceratione [illegible] appellatum. Tenet Jul. Clar. in Pract. Crimin. §. fi. q. 96. Ver. 2. q. dicit ita seruari de generali consuetudine. Facit quod scrib. [illegible] in tract. de appellat. q. 20. n.° [illegible] Carceratus appellandum [illegible] vel [illegible] ad iudicem ad quem [illegible] appellati nisi facit doctrina Jason. [illegible] q. dicit capturam [illegible] retractabilem: Hec de Carcere habenda

est ractis ad Eune effectum, nisi quando esset ex culpa
ractiva loci; vel infirmitatis, vel infamie; ut ex Iohan.
Brun. in tract. de Sed. et Iureur. par. 2. q. 2. n. 2 ibi
... fol. 142.

Hinc fuit quesitum an sit species corruptionis ut Epus cogat
Clericos suos ad ostendendum Titulum Beneficij quod
possident. Dic, quod sic, ut in glo. c. 1. ver. est in lug. de
corruptum in 6. quam sequitur Hostien. in c. licet.
De Sim. Abb. ibid. n. 23. et in addit. ad eun. Gonza:
et Archid. in c. ordinarij. de off. ordin. in 6. et licet
ex doctrina eor. q. dicunt beneficia simplicia non fa
cere incompatibilitatem et consequenter ad tenendum pro
videntur ... talibus beneficijs ostendere suum titulum
Lapus alleg. 35 n. 6. in ... quia tunc Benefi
tia simplicia quod sufficit ad dictam non pl... ...
aliquis simpliciter sine dispensatione etiam ab ...
tum ... potest, et ita censuit Congregatio Illmorum
DD. ...

Quod à sententia, vel causa correctionis non appellatur. Tom. et Rogerin. decretal Monach. in cum. Ver. et de Visitation. quod tamen limitat nisi corrigens modum excederet, et dic ut infra. ser. 22. c. 1. Abb. in c. cum pastralis. §. porro n. iiij. De appellat. et in c. 3. n. 7. eod. Tit. et ita censuit Congreg. Add. Joly. in c. cug. litteris. n.° 38. De rescript.

Nam appellation à definitiua deferendam est, etiam si non grauetur primus Iudex. c. fraternitatis. De Testib. et l. 1. ff. de. c. de tempor. appell. lapusahoy, 2. n.° 3. Sed an pro grauamine ante definitiuam illato, Metropolitanus possit simpliciter mandare ordinario ut sibi transmittat copiam processus expensis appellantis ad hoc, ut de eo grauamine cognoscat absq. ulla tamen inhibitione. Et respondetur, quod coniungenda sunt duo decreta, scilicet cum Cap. 20. sess. 24. Ver. Praeterea. Ex quo colligitur quod si grauamen per definitiuam erat reparari, vel ab ipsa definitiua non posset appellari; nec appellatio, nec inhibitio prohibetur.

Quo casu appellans tenetur exhibere acta Iudici ad quem, quod si Iudex ad quem velit mandare Ordinario, ut sibi acta transmittat, hoc facere poterit, dummodo expressa fuerit causa probabilis iusta appellationis, ut dicitur tum sanctitum fuerat in c. Romana. De appellat. lib. 6. ubi Gemin. in Glo. fi. Abb. in c. cap. n.° 8. eod. tit. et in c. ut debitus. n.° 38. Statim quod Iudex defert appellation transfusa est Iurisd.° in cognitione ad quem. c. cum appellationib. eod. tit. Abb. in c. cum debitus. n.° 39. Si vero interlocutoria non habeat vim definitiuae, sed per definitiuam potest reparari; nullo modo Metropolitanus in ea se ingerere potest, nec inhibere, et ita censuit Congreg.° Mensis eiusd. die 21. Iulij 1575.

An appellatio causa correctionis habeat locum in visitatione. Vid. infra. Sess. 24. cap. xx.

Caput II.

A ſententia Epiſcopi, uel ipſius in ſpiritualibus Vicarii generalis, in criminalibus appellationis cauſa, ubi appellationi locus fuerit, ſi Apoſtolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, ſeu illius etiam Vicario in ſpiritualibus generali, aut ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret, uel ultra duas legales dietas diſtet, ſeu ab ipſo appellatum fuerit, uni ex uicinioribus Epiſcopis, ſeu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Caput III.

Reus, ab Epiſcopo, aut eius Vicario in ſpiritualibus generali, in criminali cauſa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primæ inſtantiæ omnino producat: & iudex, niſi illis uiſis, ad eius abſolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra XXX. dies, acta ipſa poſtulanti gratis exhibeat: alioqui abſque illis, cauſa appellationis huiuſmodi, prout iuſtitia ſuaſerit, terminetur.

Caput IIII.

Cum uero tam grauia nonnumquam ſint delicta, ab Eccleſiaſticis cōmiſſa perſonis, ut ob eorum atrocitatem e ſacris ordinibus deponendæ, & curiæ ſint tradendæ ſæculari: in quo ſecundum ſacros Canones certus Epiſcoporum numerus requiritur; quos ſi omnes adhibere difficile eſſet, debita iuris executio differretur: ſi quando autem interuenire poſſent, eorum reſidentia intermitteretur: propterea ſtatuit, & decreuit: Epiſcopo per ſe, ſeu illius Vicarium in ſpiritualibus generalem, contra clericum, in ſacris etiam presbyteratus ordinibus conſtitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalem depoſitionem; & per ſe ipſum etiam, ad actualem, atque ſollemnem degradationem ab ipſis ordinibus, & gradibus Eccleſiaſticis in caſibus, in quibus aliorum Epiſcoporū præſentia, in numero a Canonibus definito, requiritur, etiam abſque illis procedere liceat: adhibitis tamen

 &in

& in hoc sibi assistentibus, totidem Abbatibus, usum mitræ & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut dioecesi reperiri, & cõmode interesse possint; alioquin aliis personis in ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

Caput V.

Et quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur: cum nõ ferendũ sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, uerum etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti: idcirco, ut sequitur, statuit, & decreuit: Episcopus, apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipse inquirere cœperat; aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summarie cognoscat; ipsamq; gratiam, postquam per falsi narrationem, aut ueri taciturnitatem obtentam esse, legitime constiterit, non admittat.

Caput VI.

Quoniam uero subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, &, tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obiicere solent; ut, quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorũ delicta segniorem reddit: idcirco, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac nõ sine Episcopalis dignitatis diminutione uagari cogatur, ita statuit, & decreuit: Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus ueniret, etiã si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, uel accusationem, siue alio quouis

Alias non potest ire Abbas extra suum Monasterium uti suis, Mitra, Annulo, et Baculo. Cap. Alleg. 21. § tot.

Qualiter, et quando: de accus. et Lateran. iij: sub Leo x. sess. ix. Bulla Supern.

Quaerebatur a quo sit poena imponenda, vel mulcta indicenda,
in casu ubi laicus est delictum Ecclesiasticum, an quod a
Praelato superiori, qui potest etiam laicis pecuniariam poenam,
uel mulctam imponere, sicut magis tenetur c. licet. De poen.
ubi Glo. et Abb. n. viij. et videtur magis communis opinio ut
Archid. in c. in infragabili. §. Caeterum. De offic. ordin. n. ... Affl.
in add. ad ... c. 74. Ver. An autem Epus. Capybl. in l.
... n. 2. 6. ... die in Ab. et hoc potest facere Epus. propr.
authoritate absque auxilio brachij Secularis. Abb. in d. c. licet.
n. viij. De poenis et in c. Cum sit. n. 12. de for. Comp. et ...
in ... n. ... seq. Capybl. in d. l. ... n. ... Nec obstat dictum Io.
Andr. qui refert Hostien. in c. 1. De Homicid. in vj. n. ... di-
centis, quod Epus mulctae red... pro executione recurrit ad brach.
ium seculare, qui id procedit cumulatiue non priuatiue. Potest n.
per se. Sed ubi opus habeat ad secularis brachij auxilium confu-
gere. Ut not. Abb. in d. c. licet. n. vij. Minus obstat dictum Host.
en. et Butrij in c. significauit. ... De offic. deleg. Bal. in
margin. in Ver. Delegatus. Ang. in l. ... n. ... c. De Iudic. Card.
in Clem. 1. q. x. De offic. de leg. Io. Lopez. in repet. ... per vestras.
2. not. Ver. sed etiam pulchra. De donation. inter vir. et ux.
quia omnes praedict. Doctores loquuntur in Ciuilibus quando Iudex
Ecclesiasticus vellet cognoscere de dot. vel de alijs causis
ciuilibus, et tunc negant posse Iudicem Ecclesiasticum facere exe-
cutionem super bonis Laicorum. Sed secus est in casu proposito,
in quo agitur de poena vel mulcta imponenda pro delicto
Ecclesiastico, et rationem differentiae: Vide per Couarru. in Prac. 1x.
in c. x. col. vij. Ver. 2. et Ver. iij. Nam ratione Causae ciuilis
non fit aliquis subditus. Glo. in Clem. p. in Ver. Subditus. De
for. comp. Anchar. in reg. ea quae de regul. iur. in vj. sub n. 17.
et contra non subditum non potest procedi ad executionem quae
requirit subiectionem. c. postulasti. De for. Comp. ita decla
rat Bal. in d. c. significauit. De offic. deleg. et in l. Githi.
ubi Paul. de Castr. n. 2. et 3. de Episcop. audi. ex contractu
n. delict. Ecclesiastici; tam poena, quam eius bona subdita

concedatur Abb. dt. Ierem. in Rel. De stat. et vac. canon. Liber.
c. vij. Ecclesie n° xvj. Idem dicendum in causis civilibus ad forum
ecclesiasticum spectantibus, ut Eps possit facere executionem cap.
bonis mobilibus Laicorum, quia huiusmodi nobiles sequuntur con-
dictionem personae, ut concludit Dlla con. 17. at prin. Contra
c. viij. Abb. in d. c. cum sit n° 14. de for. comp. non obstat doc-
[illegible] trina Inn. et Host. in d. c. Significasti. de off. deleg.
quia exemplificant in personalibus et in in immobilibus et eius-
dem in immobilibus [illegible] ut in d. c. Significasti [illegible] Io-
de Imol. [illegible] Barbat. n° 21. [illegible] n° [illegible] Felin. in prin. [illegible]
[illegible] in Ver. [illegible] et magis [illegible] quae firmat
contrarium [illegible] in Rel. De secundo [illegible]
[illegible] et Io. de Anan. in d. c. Significasti [illegible] dicitur
Inn. et Hostien. [illegible] tantum in [illegible] ut [illegible]
[illegible] sed [illegible] in ordinarium qui [illegible] casu in
[illegible] ut Felin. ubi sup. in
[illegible] sub n° 21. Hoc probatur in c. vij.
circa medium sess. 25. Reform. [illegible]

quouis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquã citetur, uel moneatur. Testes in causa criminali, ad informationem, uel indicia, seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiantur: & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur. Causæ Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

Decretum prorogationis, definitionis quattuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & Salui conductus Protestantibus dandi.

EADEM sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam uepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus, Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentissima ueritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis accuratissimisq. pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, & diuino iure præceptum, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum uenerabile sacramentum accipiant. Et: Num minus sumat, qui sub altera, quam qui sub utraque communicat. Et: An errauerit sancta mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes sacerdotes, sub panis specie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ prouincia ii, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri a sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tuto huc uenire, & in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere quæ senserint, & postea, cum libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduentum multos antea menses expectarit, tamen ut pia mater, quæ ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans,

ac

aclaborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed, quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant: confidens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem unius fidei, spei, caritatisq. concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum uocant, quod ad se pertinet, eius, qui infra scriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit, quam, ut illi commode ei interesse possint, in diem festum conuersionis Diui Pauli, qui erit XXV die mensis Ian. anni sequentis, indixit. Illudq. præterea statuit, ut in eadem Sessione de sacrificio Missæ agatur, propter magnam utriusque rei connexionem. Interea Sessione proxima de Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramētis tractandum. Illam autem die festo Diuæ Catharinæ uirginis & martyris, qui erit X X V Nou. habendam esse decreuit, simulq. ut in utraque materiam reformationis prosequatur.

Saluus conductus datus Protestantibus.

Sacrosancta generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nunciis, omnibus & singulis siue Ecclesiasticis, siue sæcularibus personis uniuersæ Germaniæ, cuiuscumque gradus, status, condicionis, & qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere uoluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium libere & tuto uenire, & in eo manere & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tam scripto, quā uerbo offerre, proponere, & cum Patribus, siue iis, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conuiciis, & contumeliis disputare, necnō, quando illis placuerit, recedere possint, & ualeant, publicam fidem, & plenam securitatem, quam saluumconductum appellant,

cum

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Est ergo Pœnitentia unum ex septem sacramentis novæ legis, datum nobis post Baptismum tanquam signum visibile ad remissionem peccatorum actualium. ut ex. Joan. 20. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis et Matth. 18. Quodcunque solveris super terram, erit solutum et in Cœlis. probat. ex cap. Ad abolendam. De Hæretic. Concil. Florentin. in Bulla unionis, et habetur i. can. 1. Et vocatur Sacramentum pœnitentiæ, quamvis contineat contritionem, confessionem et satisfactionem, sumpto nomine ab ultimo. i. à satisfactione, quæ est pœnalis. Ut q. D. Tho. in 4. dist. 16. q. 1. art. 1.

cum omnibus, & singulis clausulis & decretis necessariis & oppor tunis, etiam si specialiter, & non per uerba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi uoluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit præterea sanctæ Synodo, ut, si pro maiori libertate ac securitate eorum, certos tam pro commissis, quã pro committendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIIII

QVAE EST QVARTA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXV, NOV. M. D. LI.

Doctrina de sanctissimis Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Apostolicæ Sedis Legato, & Nunciis. Quamuis in decreto de iustificatione multus fuerit de Pænitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorũ est multitudo, ut nõ parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem, & pleniorem definitionẽ tradidisse, in qua, demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, uniuersis erroribus, Catholica ueritas perspicua, & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.

De necessitate, & institutione Sacramenti Pænitentiæ. Cap. I.

S I ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum, illis etiam uitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & Dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum uidelicet Pænitentiæ, quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem Pænitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, ut, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionem, cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur. unde propheta ait: Conuertimini, & agite pænitentiam ab omnibus iniquitatibus uestris: & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: Nisi pænitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis, pænitentiam commendans, dicebat: Pænitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum. Porro nec ante aduentum Christi pænitentia erat Sacramentum, nec est post aduentũ illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autẽ Sacramentũ Pænitentiæ tunc præcipue instituit, cũ a mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum: quorũ remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorũ retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & uerbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorũ legitimis successoribus fuisse cõmunicatam, uniuersorum Patrum consensus semper intellexit; & Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia

Catho-

Est ergo Pœnitentia remedium necessarium ad salutem post lapsum in peccatum, quam Dnus in evangelio proponit, ita ut in adultis requirat. de peccatis commissis ante Baptismum, ut habet. in Concil. Trid. sess. vj. cap. vj. de Iustific. post illud Aug. in c. Omnis qui. De Consecratione dist. 4. estque hoc remedium, non solum necessarium: sed sufficiens. Ut Ezech. 18. et 33. Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, vita vivet et non morietur et omnium iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor. Et cap. 4. Dimittuntur peccata eius multa propter pœnitentiam. Matth. 3. Pœnitentiam agite, et appropinquabit regnum Cælorum. Matth. 4. Luc. xv. Gaudium est Angelis super uno peccatore pœnitentiam agente. Paul. 2. Corinth. vij. Quæ n. secundum Deum tristitia est salutem operatur. Luc. xvij. Si pœnitentiam egerint, dimitte illis. Nec obstat, quod aliqui impie illud obijciunt ad Hebr. vj. Impossibile est, eos qui semel sunt illuminati; rursus renovari ad pœnitentiam, quia iuxta eius D. Thom. in iij. p. q. 84. art. x. ad. 1. post Io. Chrisost. et alios, quod ibi Paul. negat renovationem per Baptismum secundo acceptum, cum non sit iterabilis, non negat autem pœnitentiam: quod ita verum est, ut etiam peccata in Spiritum Sanctum, licet difficile remittantur, et huiusmodi peccatores sint magno in periculo: tamen si pœnitentiam egerint, remittentur eis, ut in Sum. Sacram. De pœnit. q. 106. et seq.

Sic intelligo illud Pau. ad Hebr. vj. Impossibile est eos, qui semel
sunt illuminati, etiam rursus renovari ad penitentiam. Ut
q. D. Thom. iij. p. q. 84. art. x. post Centur. et loquatur de
renovatione per iterationem baptismi, quod est iterabilis et
plures differentias inter hec duo. vid. Sarnens. de Vint.
lib. 2. Cap. iij. n.° 35.

In Catechis. Rom. De penitent. Sacram. eadem verba reperientur.
fol. 159. et seq. sect. vj. cap. xiiij.

Catholica, tamquã hæreticos, explosit, atque condemnauit. Quare uerissimum hunc illorum uerborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui uerba illa ad potestatem prædicandi uerbũ Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.

De differentia Sacramenti Pænitentiæ, & Baptismi. Cap. II.

CETERVM hoc Sacramentum multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur. nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet: constat certe, Baptismi ministrum iudicem esse non oportere: cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lauacro Baptismi, sui corporis membra semel effecit. nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal tamquam reos sisti uoluit, ut per sacerdotũ sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pænitentes confugerent, possent liberari. Alius præterea est Baptismi, & alius Pænitentiæ fructus. per Baptismũ enim Christum induentes, noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam, & integram peccatorum omnium remissionem consequentes; ad quam tamen nouitatem, & integritatem per Sacramentum Pænitentiæ, sine magnis nostris fletibus & laboribus, diuina id exigente iustitia, peruenire nequaquam possumus, ut merito Pænitentia laboriosus quidam Baptismus a sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Pænitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

De partibus, & fructu huius Sacramenti. Cap. III.

D Ocet præterea sancta Synodus, Sacramenti Pænitentiæ formam, in qua præcipue ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positam esse: Ego te absoluo &c. Quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt autẽ quasi materia huius Sacramenti ipsius pænitentis actus; nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio. qui quatenus in pænitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamq. & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pænitentiæ partes dicuntur. Sane uero res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius uim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo; quam interdum in uiris piis, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cum uehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorũ sententias damnat, qui pænitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.

De Contritione. Cap. IIII.

C Ontritio, quæ primum locum inter dictos pænitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito nõ peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam ueniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & uoto præstandi reliqua coniunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc contritionem non solum cessationem a peccato, & uitæ nouæ propositum, & inchoationem, sed ueteris etiam odium continere, iuxta illud: Proiicite a uobis

[illegible] De forma dist. i. c. can. iiij. [illegible]

Si quis negaret has tres partes materiales penitentie, Haereticus esset. Nauar. in sum. de penit. c. 1. n.° 43. vt infr. Can. iiij. vbi not.

Seruat. n. Iustitiam et amicitiam: eo quod penitentiam reconciliatur ei, qui reconciliatio, licet oport.; vt Deus dimittat amico culpam, id facit tamen, quia exigat ab eo penam, et praeteritam penitentiam, vt post aliquis penitebit, tamen iungatur cum aliqua penitentia. potest. n. stare vtrumque vt Deus redeat in amicitiam, et exigat pariter iustitiam: Vt docemur ex lib. 2. Reg. c. xij: ubi postquam dimisit Deus peccatum Dauid, dicitur; verumtamen filius qui natus est tibi morietur.

Ita definit eam Ambros. in c. Penitentia, Augustinus, et Augustin. in c. penitentia et 2.° de penit. dist. 3. Io. Chrisost. in c. perfecta de penit. dist. 1. et mag. in 4. dist 14. et 16. D. Thom. et Scot. et alij in 4. dist. 14. et 16. et D. Thom. in iij. p. q. 85. Antonin. in 3. p. tit. 14. cap. 13. Caiet. in Sum. 2. q. 1. De Contrit. Nauar. in sum. de Contrictione n.° 37.

Et ideo ex sola contrictionis uirtute omnia peccata remittuntur et ante Confessionem. D. Thom. iij. p. q. 86. art. 2. et in 4. dist. 17. q. 2. art. v. quem seq. Sanorm. Scot Decr. de pale. in c. Deus qui: De penit. et remis. et c. Lex et c. magna. dist. i. de penit. licet Gratian. in c. pen. §. Quib. de penit. dis. i. de hoc dubitauerit. Sed uerum est quod gratiam Dei, que contritis datur, peccata remittuntur. Clo. in. c. magna. et c. conuertimini: de penit. dist. i.

Eccl. 18. Et In lege Natur. et Moys. per contritionem remittebantur peccata. Nauar. in princ. can. De penit. dist. v. et in tit. de Contrit. n.° 28. Innuit duplicem penitentiam Baptismalem, et secundam post naufragium tabulam. De qua cap. con. vj. de Iustific. c. vj. et xiiij.

Hec verba referuntur p Nauar. in sum: de penit. cap. 1 n.° 49.

Cabilon. 2. c. 33. ex^caunca^. in Decret. fide: c. vj.

Nam licet contritionem comitantur peccata, non soluimur tamen ab obligatione confitendi ea sacramentaliter Sotus Aduer. in 4. De confess. q. 2. col. pe. Nauarr. in Sum.

Hanc dupliciter distinguit Caiet. Tom. 2. q. 1. De Contrit. et q. v. De Confess. qui refertur Nauar. in Summa De Penit. c. 1. De Contrit. n.º 37.

Nam Confessio est de Iure Diuino ex omnium Doctorum sententia. Iacob. 1. Confitemini alterutrum peccata uestra quod Vgo de S. Vict. De sacram. lib. 2 f 14. ca. intelligit de precepto Confessionis. Contra Ioan. 22 Quorum retinueritis, retenta sunt. Valdens. et Roffens. in lib. De sacram. cum. Sacram. De Confess. q 191.

Nisi n. esset integra, esset inualida, sacrilega, et iteranda. quia sacramentum penitentie est medicina; ergo non potest ei applicari; nisi intelligatur totus status morbi. Preterea cum Sacerdos absoluat autoritate Dei, Deus autem non absoluit ab uno, et non ab alio, consequitur quod nec audire, nec absoluere potest dimidiatum peccatum. Item repugnat formae absolutionis in qua dicitur. Ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis.

Item Ex August. Hypocrita est qui non confitetur omnia peccata. De qui in sum. Sacram. q. 159. breus si omiserit aliquod peccatum ex negligentia examinis, dummodo non sit ex industria negligens, quam nolit examinare. Ibid. q. 160. et seq. idem est de eo qui celat aliquod peccatum mortale q. 166.

omnes iniquitates uestras, in quibus præuaricati estis, & facite uobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certe qui illos sanctorum clamores considerauerit: Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: Laboraui in gemitu meo; lauabo per singulas noctes lectum meum: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ: Et alios huius generis: facile intelliget, eos ex uehementi quodam anteactæ uitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etsi contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse contingat, hominemq. Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem, ipsi Contritioni sine Sacramenti uoto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam uero Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam uel ex turpitudinis peccati consideratione, uel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si uoluntatem peccandi excludat cum spe ueniæ, declarat non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, uerum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pænitens adiutus uiam sibi ad iustitiá parat. Et quamuis sine Sacramento Pænitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pænitentiæ impetrandam disponit. hoc enim timore utiliter concussi Niniuitæ ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pænitentiam egerunt, & misericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint, Sacramentum Pænitentiæ absque bono motu suscipientium gratiam conferre. quod numquá Ecclesia Dei docuit, neque sensit. sed & falso docent, Contritioné esse extortam, & coactam, non liberam, & uoluntariam.

De Confessione. Cap. V.

EX institutione Sacramenti Pænitentiæ iam explicata, uniuersa Ecclesia semper intellexit institutam etiá esse a Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus, post Baptismum lapsis, iure diuino necessariam existere: quia

Dominus noster, Iesus Christus, e terris ascensurus ad cælos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquã præsides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint; quo pro potestate clauium, remissionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient. constat enim sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, nec æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere a pænitẽtibus omnia peccata mortalia, quorum, post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in Confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum aduersus duo ultima Decalogi præcepta commissa, quæ nonnumquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt iis, quæ in manifesto admittuntur. nam uenialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraq. omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multisq. aliis remediis expiari possunt. Verum cum uniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est omniũ etiam ueniam cum aperta, & uerecunda Cõfessione a Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi fideles confiteri student, procul dubio omnia misericordiæ diuinæ ignoscenda exponunt. Qui uero secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. si enim erubescat ægrotus uulnus medico detegere, quod ignorat medicina, non curat. Colligitur præterea, etiam eas circũstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quod sine illis, peccata ipsa nec a pænitentibus integre exponantur, nec iudicibus innotescant; et fieri nequeat, ut de grauitate criminum recte censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pænitentibus imponere. Vnde alienum a ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut unam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam

conscien-

11. Hoc casu ḡ tantum potest quis confiteri, quia nō confitetur nisi sacerdoti, et confessio debet esse forma ... continua, nec tenetur quis pandere sua peccata suo alteri quam sacerdoti. Palud. in 4. dist. 17. q. 1. Sua. casu g. 171. ... interpretatur ibid. g. 172.

10. Debet confessio esse integra et vera, aliter enim esset informis, vel quia non est integra ex intentione, vel contritione, quia nullum dolorem habet, nec adhaerebat erat iteranda, tanquam nulla, cum in confessione sit pars poenitentiae, nec habet detestationem peccati, quae est effectus poenitentiae, talis vero si esset confessio vel esset simulata, et per eam nec absolutionem potest consequi, utraque vero opinio, quaeritur an confessio tamen informis sit iteranda. ... Dec. in 4. dist. 17. et ... Pet. Nav. q. 8. et in addit. q. 12. cit. Sum. Vicent. de Confess. g. 151. et in ... 7. et g. 163.

Venialia peccata pluribus modis praeter confessionem delentur ap. Benedictum de Conscr. dist. 4. c. ... Orationem Dominicae. De poenit. dist. 3. c. de quotidianis et ... Benedictionem Episcopi vel Abbatiali: ... g. 1. c. benedictio et ... in ... praetermittit ... dist. 1. c. tres sunt actiones et dist. 2. c. ... in quit et ... Vict. c. ... venialia ... Praeterea quicquid sufficit ad remissionem peccati mortalis, sufficit et ad veniale, quia quicquid est in utrisque est in mortali ... aliquid ... Item sufficit dilectio Dei, quia diligit eum ... plurimum ... virtualiter vult eum ... displicentiam displicere ... peccatum veniale ... Nav. 4. ... g. 87. ... plus ... placet Deo dilectio illa, quam ei displiceat peccatum veniale, ut ait ... Sum. ... g. 109.

Sed circumstantiae sunt confitendae ... Item ex Palud. in 4. dist. 17. ... solvere quia ... illam circumstantiam aequivalenter ... est peccatum ... et iniuria ... est peccatum ... et ideo furtum in Ecclesia est necessario confitendum. Item quia ... frangantur duo praecepta, per furtum ... frangitur praeceptum de non furando, et si fiat in Ecclesia, frangitur praeceptum cultus Divini, et ... religionis. Quandoque tamen ... ut ... ait, non tenemur confiteri aliquas circumstantias, licet mutent speciem. Verbi gratia

Ego autem [illegible], quod sui [illegible] quae ad peccatum [illegible] nec [illegible]
dicere, quod divinam [illegible], vel [illegible] licet [illegible] species
et aliquando [illegible] esset confiteri aliquas circumstantias, quae licet
ad mutent speciem, [illegible] tamen [illegible] malitiam peccantis.
Sum. Sacram. q. 176. De Confess. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in Circumstantijs, quae augent, [illegible] in [illegible] etiam, quae minuunt peccatum ex
mortali in veniale, vel contra. Item in [illegible], [illegible] necessario [illegible]
[illegible], [illegible] criminis quod intelligi [illegible] [illegible] [illegible] alterius con
fessarij, qui ad cognoscat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] contrahendo [illegible] Sum. Sacram. De Confess. q. 174. et seq. De
Circumstantia [illegible]. Vide q. 194. quod in [illegible] casu est confitenda
in [illegible], effusio sanguinis et seminis in [illegible]. [illegible] est [illegible]
necessarium circumstantiam ~~[illegible]~~ temporis sicut [illegible] in die
festo. q. 195. licet gravius peccent.
Quid si [illegible] [illegible] probabiliter [illegible] [illegible] confite
[illegible] [illegible] [illegible] aliquem casum et mortalem [illegible] negat,
dic quod [illegible] est [illegible]. Palud. in 4. dist. xvij. q. 2. ar. 1. Sum.
Sacram. q. 177.
Tenetur .n. quilibet confiteri numerum peccatorum quorum post diligen
tiam meminerit, licet quandoque sufficiat confiteri [illegible] [illegible]
Caietanus dicit [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] sufficit .n. ut dicat se [illegible] per tan
tum tempus in [illegible] [illegible] [illegible], licet numerum ad
[illegible]. Idem de illis qui frequentantur blasphemare et
alijs [illegible]: [illegible] Sum. Sacram. De Confess. q. 179. et seq.
Et quia [illegible] [illegible] institutum est ut proprio [illegible] [illegible]
qui confiteri [illegible] [illegible] [illegible] tempore, etiam si [illegible] [illegible] et
confessarius [illegible] [illegible] Sum. Sacram. q. 173. post [illegible]. [illegible] et [illegible]
contra Palud. in 4. dist. xvij. q. 2. et [illegible] in 4. dist. 27. q.
Prout confessus fuit publice Monachus ille [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] fuit Monasteri
um eiusdem ordinis, quod Florentiae [illegible] [illegible] publice
in [illegible] confessione facta coram omnibus et sacramenta [illegible]
[illegible] accepto animam Deo reddidit, post [illegible] [illegible],
qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ad quod Vid.
[illegible] in Sum. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] confessionis [illegible] sacramentalis, in quo [illegible] [illegible]

sit etiam in Archiepi. determinatum [illegible] ad petere, altera opinio
nominum. Antonini; Idem magis [illegible] contrariam opinionem receptam esse ex
[illegible] matrimonij. Ut [illegible] Covarruv. in part. 2. c. viij. q. xij. n. x. et
seq. Qui modus secrete confitendi [illegible] abstinentiam [illegible]:
ut Sabel. in Can. vij. Sum. Sacram. De Confess. q. 180. Et licet sigillum sit
in sacramentali confessione, ut in q. 185. et 184. extra tamen eam
non est sigillus, et ideo ad tenetur quis servare secreta quae committun
tur alii: q. 187. et seq. similiter si petitur, quod audivit sub sigillo
est publicum, possum de eo loqui, tanquam ad auditum in confes
sione, sed melius esset, et peteret a poenitente licentiam. q. 186.
C. Omnis utriusque sexus. De poenit. et remiss. et ideo qui formam [illegible]
feminis debet esse secretum, [illegible] licet confiteri [illegible]
q. 171. licet [illegible] videatur dicere contrarium in 4. dis.
xvij. q. 2. et [illegible]. Similiter nec per scripturam. q. 173. [illegible]
autem possunt confiteri per interpretem. q. 172. [illegible] est eadem
ratio; nam per interpretem, potest signo, et [illegible]
praestari: in aliis non [illegible].
[illegible] dicat altera, quod si plures in anno [illegible], ut hic esset. de
Cons. dist. 2. c. et si ad frequentius, et c. Saeculares. [illegible]
quod altera ter in anno ad confiteatur.
Item in fine, ut abusus irrepsit. sed initio eius [illegible], et olim sect.
constitutum fuerat. Sum. Sacram. De Confess. q. 192.
C. Sic enim diffinitum fuerat in Conc. Florent. sub Eugen. iiij. in [illegible]
[illegible] his verbis. Sacramenti poenitentiae minister est solus, et omnis
sacerdos habens autoritatem absolvendi, vel ordinariam vel
ex commissione superioris. Concordat. in Can. ix. [illegible]. et
confirmatur ex [illegible]: Nam soli sacerdotibus quando
ordinantur, dicuntur illa eadem verba, quae Christus Apostolis dixit.
Accipite potestatem ligandi et absolvendi. Contrarium asserentes
Haeretici sunt excommunicati, ut refertur Marsil. in 4. q. xij.
Sum. Sacram. De Confess. q. 141. Nec omnes sacerdotes,
sed qui audiens intelligit quod, et quale sit peccatum [illegible]
tate, et discernat lepram a lepra. Alias quomodo impo
net poenitentiam, aut quomodo absolvet. [illegible] Sum. Sacram.
q. 163.

conſcientiarum appellare. conſtat enim, nihil aliud in Eccleſia a pœnitentibus exigi, quam ut, poſtquam quiſquam diligentius ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit; ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deũ ſuum mortaliter offendiſſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuerſum eadem Confeſſione incluſa eſſe intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me Domine. Ipſa uero huiuſmodi Cõfeſſionis difficultas, ac peccata detegendi uerecundia, grauis quidem uideri poſſet, niſi tot, tantisq. commodis, & conſolationibus leuaretur, quæ omnibus, digne ad hoc Sacramentũ accedentibus, per abſolutionem certiſſime conferuntur. Ceterum quo ad modum confitendi ſecreto apud ſolum ſacerdotem, etſi Chriſtus non uetuerit, quin aliquis in uindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publice confiteri poſſit: non eſt tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec ſatis conſulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præſertim ſecreta, publica eſſent Confeſſione aperienda. unde cum a ſanctiſſimis, & antiquiſſimis Patribus magno, unanimiq. cõſenſu ſecreta Confeſſio ſacramentalis, qua ab initio Eccleſia ſancta uſa eſt, & modo etiam utitur, fuerit ſemper commendata, manifeſte refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a diuino mandato alienã, & inuentum humanum eſſe, atque a Patribus, in Cõcilio Lateranenſi congregatis, initium habuiſſe, docere nõ uerentur. neque enim per Lateranenſe Conciliũ Eccleſia ſtatuit, ut Chriſti fideles cõfiterentur, quod iure diuino neceſſarium, & inſtitutum eſſe intellexerat, ſed ut præceptũ Confeſſionis ſaltem ſemel in anno, ab omnibus, & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur. unde iam in uniuerſa Eccleſia, cum ingenti animarũ fidelium fructu, obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi ſacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadrageſimæ: quem morem hæc ſancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

 De

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione. Caput VI.

CIrca ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, & a ueritate Euangelii penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos, & sacerdotes, Clauium ministerium pernicio se extendunt; putantes, uerba illa Domini: Quæcumque alligaueritis super terrã, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terrã, erunt soluta & in cælo: & quorũ remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles, indifferenter, & promiscue, contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta uero per spontaneam cõfessionem, cuicumque factã. Docet quoque etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere; eosq. praue sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. Quamuis autẽ Absolutio sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, uel annunciandi Euangelium, uel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, uelut a iudice, sententia pronunciatur. atque ideo non debet pænitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiam si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus serio agendi, & uere absoluendi, desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, uere, & coram Deo esse absolutum. nec enim fides sine pænitentia remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui sacerdotem, ioco se absoluentem, cognosceret; & non alium, serio agentem, sedulo requireret.

De

Sic n. diffinitum fuerat in conc. Florent. sub Eugen. iiij. in bulla unionis ubi
dicitur. Sacramenti penitentiae minister est celui et omnis sacerdos habens
authoritatem absoluendi, uel ordinariam, uel ex commissione superioris.
Concordat in cap. ix. et x. eiusdem con. et confirmatur ex uerbis Ecclesiae, nam cum
Sacerdotibus qui ordinantur dicunt illa eadem verba quae Christus Apostolis
dixit. Accipite potestatem ligandi et absoluendi. Contrarium asserentes
Haeretici sunt ex Valdensibus. ut refert Marsil. in 4. q. x. y. Sum. Sacram.
De confess. q. 141. Nec omnis sacerdos est, qui audiens intelligit quid
et quale sit peccatum mortale ut discernat lepram a lepra. Alias
quomodo imponet penitentiam aut quomodo absoluet. cum Sum. Sacram.
q. 168.

Ideo proprio sacerdoti faciendā est ut Cap. Omnis utriusq. sexus ex de
penit. et remiss. et Trid. dicit in sess. 23. Cap. xv. Quis autem sit pro
prius Sacerdos vt Papa, Epus, Curatus, Abbas, Prior, nec̄ habent curam
ani. Vid. In Sum. Sacram. de Confess. q. 145. Quid autem si ex Sacerdos
ignoranter absoluat et postea aduertat quod in Casu reseruato
non poterat absoluere. Vid. q. 186 et faciunt ad hanc texti. detuta
in Cap. si Epus. De penit. lib. vi.
Quid de Inferiorib. Prelatis Epalem Jurisdicon habentib. Dicit Abb. et
p. Abb. in c. 2. n. 7. de off. Nauar. in Sum. c. xxvi n.° 75 ubi amplia
etiam ad eos habentes talem Jurisdictionem Epalem: modo aut priuile
gii, aut prescriptionē prouenien. nominantur.
Hinc censuit Congreg. Concilii Regularium posse absoluere a casib. quos
sibi Epus reseruauit vt scripsit illum ad bo. me. Card. Placentiæ post
Glo. in Clem. 2. §. Eiusmodi concernimus de Sepult. Gualor. de Sa.
q. xiiij n.° iij. etiam virtute Maris magni: et iterum Cong.° Censuit et
facit. C. si Epus. De penit. et remis. lib. vi. et Clem. i. de penis Sermo
lib. 2. c. iij. n.° 40.
Dicit n. D. Thom. in iiij dist. xiij. q. iij. art. 2. questiuncula iiij. ad v.
et in addit. q. viij. art. iiij. S. Caiet. Absolutio qui explicant hunc art.
contra Solid. quod male faciunt Prelati, qui sibi reseruant difficiles,
et iniiciunt laqueum animabus, abutentes hac licentia absoluendi;
ut in Sum. Sacram. q. 145. ad f. et q. 162.
Sic debet intelligi quod refferi ex Cunicia, et Carth. q. Hispanensi
c. p.° fol. 1. Greg. in Regis lib. 2. ep. vij. ul. Cap. 46. prope f. de vera
integra est satisfactio videt. quod eam iniungere debeat et
ipse. nam aut per eam constitutionem: vt p. Sbers. Absolutio § p.°
n.° viij. ix. et x. vbi etiam Vid. qd dicat. mortis articul. et qualiter
debeat dari absolutio in Eiusmodi Casib. Et licet omnis Sacerdos
possit in articulo mortis absoluere, si tamen ea bene potest copia proprii
sacerdotis ab illo ea tradenda est absolutio. c. pastoralis. de off. ord.
c. fures. de furt. c. cos. de sent. excom. lib. vi. Sum. Sacram. de ca
Iss. q. 156. vbi Vid an hoc sit de Iure diuino vel positiuo, et an excō
municat. nam excommunicatione si absoluatur in articulo mortis
quo ad casum intelligimus, absolutus, ita et si in a possit apparebit: Vid.
§ Bunher. in Cap. xviij. negatiue. Item vid. cautelam de qua in
Cap. a nobis de sent. excom. vid. Nauar. Cap. 27. n.° 271.
fol. 855. et de mortis articulo. Vid. eund. de Confess. n.° viij. fol. 54.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De Casuum reseruatione. Cap. VII.

QVONIAM igitur natura, & ratio iudicii illud exposcit, ut sentẽtia in subditos dumtaxat feratur; persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & uerissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magno pere uero ad Christiani populi disciplinã pertinere, sanctissimis Patribus nostris uisum est, ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibusuis, sed a summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur. unde merito Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia uniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ a Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat pro illis in subditos tradita, supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiã coram Deo uim habere. uerumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reseruatio in articulo mortis, atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pænitentes a quibusuis peccatis, & censuris absoluere possint: extra quẽ articulum sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id unũ pænitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

De Satisfactionis necessitate, & fructu. Cap. VIII.

DEMVM, quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus pænitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnega-

abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & a uerbo Dei alienum, culpam a Domino numquam remitti, quin uniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quammanifestissime reuincitur. Sane & diuinæ iustitiæ ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiãtur, qui ante Baptismũ per ignorantiam deliquerint; aliter uero, qui, semel a peccati & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templũ Dei uiolare, & Spiritum sanctũ contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis, absque ulla satisfactione, dimittantur, ut occasione accepta, peccata leuiora putantes, uelut iniurii, & contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. proculdubio enim magnopere a peccato reuocant, & quasi freno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresq. & uigilantiores in futurum pænitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis, & uitiosos habitus, male uiuendo comparatos, contrariis uirtutum actionibus tollunt. Neque uero securior ulla uia in Ecclesia Dei umquam existimata fuit ad amouendam imminentem a Domino pœnam, quam ut hæc pænitentiæ opera homines cum uero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, cõformes efficimur; certissimã quoque inde arrham habẽtes, quod si cõpatimur, & conglorificabimur. Neque uero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, ut non sit per Christum Iesum. nam qui ex nobis, tamquam ex nobis, nihil possumus; eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus. ita non habet homo, unde glorietur, sed omnis gloriatio nostra in Christo est: in quo uiuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus: facientes fructus dignos pænitentiæ, qui ex illo uim habent; ab illo offeruntur Patri; & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pænitentiũ facultate salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pænitentibus

agant,

Patet. 2. Reg. c. 12. de Dauid. cui postquam dictum fuit transtulit
Dominus peccatum tuum à te, iniunctum est poena ut moreretur puer ex
peccato natus, et Matth. c. ii. Qui est in Petro, et Sydon... Item Ecclesia
orat pro mortuis, ut à peccatis absoluantur. 2. Machab. c. xij. Sum.
Sacram. De Satisfact. q. 195.

Est. 2. Satisfactio pars Iustitiae, quae exigit equalitatem, et secun
dum hanc equalitatem nemo potest satisfacere, quia nemo potest
soluere Deo equalem, etiam si non peccaremus. Et sic enim gratia
Dei impossibile est satisfacere ad equalitatem, quae gratia consi
deranda est prout est effectus passionis Christi, qua diriungamus
mentum ante meritis Christi proprijs, et ad equalitatem satis
facimus. Sum. Sacram. q. 199.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

agant, leuissima quædã opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut Satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouæ uitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum uindictam, & castigationem. nam claues sacerdotum, non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent. Nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ, uel pœnarum, sicut nemo umquam Catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus, uim meriti, & satisfactionis Domini nostri, Iesu Christi, uel obscurari, uel aliqua ex parte imminui. quod dum Nouatores intelligere uolunt, ita optimam Pœnitentiam, nouam uitam esse docent, ut omnem satisfactionis uim, & usum tollant.

De operibus Satisfactionis. Cap. IX.

DOCET præterea, tantam esse diuinæ munificentiæ largitatem, ut non solum pœnis sponte a nobis pro uindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis; sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere ualeamus.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM est autẽ sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis, quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ uitæ, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatũ est a Patribus. Primum itaque circa illius institutionem declarat, & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore uoluit de salutaribus remediis aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum,

quem-

quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum uiuerent, ab omni grauiori spiritus incommodo possint, ita extremæ Vnctionis Sacramento finem uitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio, muniuit. nam etsi aduersarius noster occasiones per omnem uitam quærat, & captet, ut deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo uehementius ille omnes suæ uersutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiam, si possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quam cũ impendere nobis exitum uitæ prospicit.

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Caput I.

INstituta est autem sacra hæc Vnctio infirmorum tamquã uere, & proprie Sacramentum noui Testamenti a Christo Domino nostro apud Marcum quidem insinuatum, per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in uobis, inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum Dominus; et, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus uerbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. intellexit enim Ecclesia materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat: formam deinde esse illa uerba, Per istam Vnctionem &c.

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

RES porro, & effectus huius Sacramẽti illis uerbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmũ, & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittẽtur ei. res etenim hæc gratia est Spiritus sancti; cuius Vnctio delicta, si qua sint adhuc expianda

Est. n. invisibilis gratiae visibilis forma, eam significans gratiam inter-
nam, cuius effectus est removere reliquias peccatorum, et conferre gratiam,
ut habetur Jacob. V. Praeterea Ecclesia illud habet pro sacramento ut in
concil. Florent. in bulla Eugenij. Et qui de sacramentis aliter sen-
tit, quam Romana Ecclesia excommunicatur. c. ad abolendam De
Haeret. Idem habetur in c. Illud supremum. dist. 95. Sum. Sacram. q.
212.

Respondetur, praeterea doctrinam Magistri Sent. in 4. dist. 23.
qui ex sententia Hugonis dicebat hoc sacramentum ab apostolis
fuisse institutum, et illa verba Jacob. V. et unctio est, quae solus Chri-
stus confert gratiam, quae datur in hoc sacramento. Ergo ipse
illud instituit. Et licet non habeamus in scriptura locum de isto
sacramento, ut ait D. Thom. Ibid. Habemus tamen illud ex tradi-
tione Ecclesiae, quae in his quae sunt fidei errare non potest. Sum.
Sacram. q. 213.

Hic dubitatur an pueri, qui non dum deliquerunt, hoc sacra-
mento ungi possint. Stigmar. Archiep. Ravenn. docet quod
sic. cap. 3. fol. v. licet non sint in ea unctione dicendae orationes
quae respiciunt salutem animae. In his casibus, quia neque pueri,
neque aliquis, qui non peccaverit, vel effectu deberet esse hoc sacra-
mento neque oratio, et forma est dividenda, ut D. Th. in
4. dist. 23. Silvestr. unctio. n. 5. Item neque damnati ad mor-
tem sunt ungendi, quia non sunt capaces salutis corporalis.
Sum. Sacram. q. 222. De Extr. Unct.

Minister huius sacramenti non est solus Epus, sed Presbiter. Innoc. 1. ep. 1. c. 8. Vormatien. 72. Cabilonen. sub Carolo Magno . c. 48. et in Conc. Florent. Non tamen requiritur pectora de Jure, sed ad decentiam sacramenti: quod sit proprius sacerdos. Sum. Sacram. q. 220. de extrem. Unctione.

Sicut enim sani non sunt ungendi; ita nec quilibet infirm. sed ii tantum qui sunt in mortis discrimine, quia hoc sacramentum est medicina extrema, ut ex ipso nomine patet. Sum. Sacram. q. 221. et 222.

Fuit de hoc dubitatum tempore Pii 2i, qui cum alias in Germania habuisset extremam unctionem dubitabat an iterum ubi tunc erat infirmus etiam iterum daretur. Fuit disputatum et conclusum affirmative omnes. ancor est. . . .

expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animã alleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando; qua infirmus subleuatus & morbi incommoda, ac labores leuius fert; & tentationibus Dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

De ministro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat. Cap. III.

IAM uero, quod attinet ad præscriptionẽ eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentũ debent, haud obscure fuit illud etiã in uerbis prædictis traditũ. nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros, esse Ecclesiæ presbyteros. quo nomine eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi ueniunt, sed aut Episcopi, aut sacerdotes ab ipsis rite ordinati per impositionẽ manuũ presbyteri. Declaratur etiã, esse hanc Vnctionẽ infirmis adhibendã, illis uero præsertim, qui tã periculosẽ decũbunt, ut in exitu uitæ cõstituti uideãtur: unde & Sacramentum exeuntiũ nuncupatur. Quod si infirmi post susceptã hanc Vnctionem cõualuerint; iterũ huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt, cum in aliud simile uitæ discrimẽ inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tã apertam, & dilucidam Apostoli Iacobi sententiam docent, hanc Vnctionem uel figmentum esse humanum, uel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionẽ gratiæ habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiã curationũ dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum, & usum, quem S. R. E. in huius Sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium cõmutandum esse: & denique qui hanc extremam Vnctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti Apostoli uerbis. nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod beatus

Iacobus præscripsit. Neque uero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

Hæc sunt, quæ de Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis sancta hæc œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit; & asserentes contrarium, perpetuo damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO PAENITENTIAE SACRAMENTO

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia Pænitentiam non esse uere, & proprie Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismũ in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum; anathema sit.

CANON II.

Si quis Sacramenta confundens, ipsum Baptismum Pænitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pænitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, uerba illa Domini saluatoris: Accipite Spiritũ sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorũ retinueritis, retenta sunt: nõ esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pænitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit: detorserit autem, cõtra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium: anathema sit.

CA-

Vide quae not. ad Tit. huius Sess.

Vide quae not. ad Cap. vij. Sess. vj. De Iustificatione.

Hinc colligitur forma huius sacramenti, quae est, Ego te absolvo: ut D. Thom. iij. p. q. 84. art. iij. Et cum Paul. 2. Corinth. 2. dicat. Ego quod donavi et quod donavi, propter vos in persona Christi; poterit sacerdos dicere Ego te absolvo. Extrahit hoc textu ex Hymnum, quem cecinit de D. Petro. Iam bone pastor Petre clemens accipe, voces precantum et peccati vincula Resolve tibi potestate tradita. Ut D. Thom. Opus. 22. Ita fuit expresse decretum in Conc. Florent. sub Eugenio in Bulla Unionis. Quaecumque alia verba, quae praeter hanc formam proferuntur, omnia sunt de congruitate, sicut signum Crucis. Nec obstat c. Ausgl. De consecr. dist. v. quod sacramenta in cruce efficiantur, quae non de omnibus loquitur. Et licet Palud. teneat manuum impositionem requiri de congruitate: Tamen D. Thom. dicit non debere apponi. Unde poenit. confessarij ponunt manus a Capite separatas, quam urbat signari capitum manus gratiis, ut in Sum. Sacr. De poenit. q. 105. in fi. Vide quae not. in Cap. 3.

Duplex materia in hoc sacramento potest considerari; Remota, et Propinqua. Remota sunt pecc. pœnitentis. Propinqua vero sunt ars actus pœnitentis. de qb. latius in hoc Cap. post Conc. Florent. sub Eugen. iiij. in bulla unionis. Sum. Sacram. de pœnit. q. 104. vid. sup. eod. Cap. iiij.

Sum. Sacram. q. De Confess. q. 190. Concil. Cathol. Cap. 33. Tom. 2.
. de Confess. c. 6.) fol. 62 b.

Secus est de Venialib, ut D. Thom. q. 6. art. 3. ad 3.m Sum. Sacram. De confess. q. 12 q. rorum differentiæ. Vid. Nauarr. in Sum. Cap. 4. De potest. Confessarij, fol. 61. et quid si presbiter Confessarius no est approbatus ad confessionem. Vt in cap. 23. c. x v. quod Ve niatur dic. affirmative. Et an idem sit de religios. dic. ut Nauarr. ibid.

CANON IIII.

Si quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorũ remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti pœnitentiæ, uidelicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet, incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, uel Absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris uitæ, non esse uerum, & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, demum illam esse dolorem coactum, & nõ liberum ac uoluntarium; anathema sit.

CANON VI.

Si quis negauerit, Confessionẽ sacramentalem uel institutam, uel ad salutem necessariam esse iure diuino; aut dixerit, modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra

duo ultima Decalogi præcepta, & circumstantias, quæ peccati speciem mutant, sed eam Confessionem tantũ esse utilem ad erudiendum, & consolandum pænitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad Satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere uelle diuinæ misericordiæ ignoscendum; aut demum, non licere confiteri peccata uenialia; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impossibilem, & traditionem humanam, a piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes, & singulos, utriusque sexus, Christi fideles iuxta magni Concilii Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Absolutionem sacramentalem sacerdotis, non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti; modo tantum credat se esse absolutum; aut sacerdos non serio, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pænitentis, ut sacerdos ipsum absoluere possit; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros Absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dictum: Quæcumque alligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo; & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum uerborum uirtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta uero per spontaneam Confessionem; anathema sit.

CA-

Sup. Cap. v. in fi.

Omnis utriusque sexus. de penit. et remiss. debet n. quilibet confiteri proprio sacerdoti; vel alteri de ipsius licentia. c. inter cetera. De offic. ordin. cum sacram. q. 149. De confess. Nauarr. in Sum. de Confess. n.º 6. fol. 54.

Est n. actus iudicialis sacerdotalis absolutio. cum. Sacram. de confess. q. 181 et ideirco requirit confessionem penitentis: alii Sacerdos no potest illum sacramentaliter absoluere. ibid. q. 182.

Facit cap. si Iustus. 1. q. 1. dicit aqua, que transit ad alios per lapideos canales. Sum. Sacram. q. 144. de Confess.//
Vide ad Cap. 6. sup. ead. seq. et licet ponimus, ubi deest Sacerdos in casu necessitatis confiteri peccata laico. Ut per Magis. in 4. q. 17. et D. Thom. ibid. q. 3. et in addit. q. 8. art. 2. etiam peccata mortalia contra Scot. ibi et dis. 14. art. 2. tamen nec laicus poterit nos absoluere: nec illud quod dicimus licitum, possumus dicere quod aliquo modo sit preceptum. Verum sacramentalis confessio no potest fieri laico, et hoc firma fide tenendum. Ut per Ioan. Scot. Sum. Sacram. De confess. q. 143.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideo casuum reseruationem non prohibere, quominus sacerdos a reseruatis uere absoluat; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper a Deo, Satisfactionemq. Pænitentium non esse aliam, quã fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel a sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, ut ieiuniis, orationibus, eleemosynis, uel aliis etiam pietatis operibus; atque ideo optimam Pænitentiam esse tantum nouam uitam; anathema sit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus pænitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum doctrinam de gratia, & uerum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse datas tantũ ad soluendum, non etiam ad ligandum; & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi; & fictionem esse, quod uirtute Clauium sublata, pœna æterna, & pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.

DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

CANON I.

Si quis dixerit, extremam Vnctionem non esse uere, & proprie Sacramentum, a Christo Domino nostro institutum, & a beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptũ a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationũ; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum, & usum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli, ideoq. eum mutandum, posseq. a Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, presbyteros Ecclesiæ, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores, in quauis communitate; ob idq. proprium extremæ Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

Patavii Metropolitanus suffraganeum ab ord.° vel Interdictum absoluere non potest.

Bertacchi in tract. Prelatus quantumcumque Glo. 1. in ver. ad onus in extrauag. 1. De elect. lo. 22.

. C. primum itaque dist. 25. et Hyeronim. ad Hespe.

Decretum de reformatione,

Caput I.

Cum proprie Episcoporum munus sit, subditorum omnium uitia redarguere; hoc illis præcipue cauendum erit, ne clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neue inhonestam uitam, ipsis conniuentibus, ducant. nam si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum uitiis redarguent, qui uno ab eis sermone conuinci possent, quod clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; cum tacite sibi ipsi respondeant, eadē se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt proptere Episcopi suos clericos, in quocumque ordine fuerint, ut conuersatione, sermone, & scientia, commisso sibi Dei populo præeant; memores eius, quod scriptum est: Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli uocem: Nemini dent ullam offensionem, ut non uituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei: ne illud prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis, Legato, & Nunciis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit. Cum honestius, ac tutius sit subiecto, debitā Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quam cum Præpositorū scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen, quomodolibet etiam extraiudicialiter fuerit interdictus; aut qui a suis ordinibus, seu gradibus, uel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contrá ipsius Prælati uoluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo; aut ad priores ordines, gradus, & dignitates, siue honores restitutio suffragetur.

Caput

Caput II.

Et, quoniam nonnulli Episcopi ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum fere uagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, sed alienas oues inscio proprio Pastore quærētes, dum per hanc sanctam Synodum, se pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidē Ordinario subiectas tantum, exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se uenientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras cōmendaticias nō habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiā presbyteratus ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a suo Episcopo tamquā inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta recte ualeant ministrare: Nemo Episcoporū, qui Titulares uocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis ordinis resederint, aut morā traxerint, uigore cuiusuis priuilegii sibi de promouendo quoscumque ad se uenientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiā prætextu familiaritatis continuæ cōmensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis, ad aliquos sacros, aut minores ordines, uel primam tonsuram promouere, seu ordinare ualeat: Contra faciens, ab exercitio pontificalium per annum; taliter uero promoti ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato uisum fuerit, ipso iure sint suspensi.

Caput III.

Episcopus quoscumque suos clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & cōmendaticiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamē ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramēta ministranda minus idoneos,

& ca-

Sinitat. nisi per triennium eorum norum traxerit, et etatem sibi postea beneficium conferatur. i. sess. 23. cap. ix.

Sic iudic. neq laici ordinari possunt sine proprii Prelat. ea licen tia contra alleg. cap: 139. n. 13. quia ad primam tonsuram laici ad mittuntur. de iure uid. ibi. per text. in cap. fi. de temp. ordin. lib. 6.

Sic sup. sess. 6. cap. 5. et i. sess. 23. Cap. vij.

Licet semel examinatus et approbatus non est iterum examinandus Abb. in c. accepimus n. 6. de etat. et qual. et ibi Barr. n. 12. Rebuff. in Praxi. Tit. de rescrip. in for. com. n. xi. quia semel approbatus reprobari non potest. l. si quis testib. C. de test. l. quod si nolit. § infretam. de Edilit. Edic. l. sed et reprobari. ff. de excus. tut. cap. licet. de off. delegat. ; ni Concilium Conciliis. ubi respexit, ut minus capaces, et inhabiles, etiam si alias examinati fuerint et approbati etiam a predecessoribus Epis ordinariis a susceptorum ordinum executione arbitrio proprii Episcopi suspendantur et eaque finales attendantur: Sed eadem congreg. in una Hispalen. sub die 22. Januarij. 1573. censuit semel examinatum, et approbatum a predecessore, ad ulteriorem examinandum, nec approbandum, et tunc textum intelligit procedere post cap.

Quaesitum postea fuit an Sess. ista concurrat cum Cap. 20. sess. 24. de causis in prima instantia cognoscendis coram ordinariis et fuit responsum, quod illa Sess. est generalis, hic vero specialis, et generi per speciem derogat. l. sancimus legum. de poenis. l. sed et clausula de verb. oblig. Quapropter conservatores isti, de quibus in Sess. c. et gl. in c. fi. de offic. legat. in 6. poterunt cognoscere causas suas, etiam in prima instantia, quod patet ex verbis istius cap. et quae statuitur, quod in causis ad conservatores pertinentibus Episcopi se non intromittant, et sic contra, et sic datur etiam concursus inter ipsos, qui non daretur, nisi in prima instantia utrique cognitionem haberet. Exemplum, ut per Archid. in c. 1. n.° 3. de offic. deleg. lib. 6. exemplificat in prima instantia, et ita censuit Congreg. sub die 21. August. 1572.

Tertio quaerebatur an isti conservatores debeant esse ex illis Iudicibus, de quibus in Sess. 25. cap. 25. quibus causae committuntur, et responsum fuit non, quia illis tantum causae committuntur Ecclesiasticae ex Sedis Apostolicae beneplacito: isti vero conservatores de personis civilibus, et ad partium petitionem conceduntur, quo casu nimis restringeretur facultas supplicantium si alium nominare quam unum ex illis deputatis in Synodo, petere possent. Praeterea Conservatores esse Iudices ordinarios, cum illis committuntur causae, et sedis Apostolicae delegatos. Et ita ex sententia S.D.N. Gregorii 13. censuit Congregatio die 7. August. 1572. Vide Silvest. Conservator. n.° 2. et 3.

Et etiam in causis civilibus, ubi exempti non habent deputatum certum Iudicem, subsunt ordinariis, cap. sess. 7. Cap. 14. tanquam Sed. Apost. delegatis. Exemptio personalis sublata fuit cap. sess. 6. c. 3. et alia exemptiones non obstant, ut in sess. 24. c. 11. et c. 5.

Sacra Congregatio hoc decretum non comprehendere conservatores episcoporum. Silvest. Conservator. n.° 2.

Litterae Conservatoriae sunt omnino sublatae, nec eis quisquam potest se tueri, nisi per quinquennium a die publicationis concil. Trident. computandum. Ex Congregationis sententia.

& capaces repererit, a susceptorum ordinum exercitio ad tempus, de quo ei uidebitur, suspendere, & illis ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

Caput IIII.

Omnes ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegii prætextu, tutus censetur, quo minus iuxta Canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi possit; si in ecclesiis suis resederint, quoscumque sæculares Clericos, qualitercūque exemptos, qui alias suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra uisitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, quæ suos tantum obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

Caput V.

Insuper, cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, certos iudices per litteras Cōseruatorias deputari obtinent, qui illos a molestiis & iniuriis huiusmodi tueantur ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant, & conseruent, neque super illis eos molestari permittant, eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentē in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omnino, cuiuscumque dignitatis, & condicionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conseruatoriæ litteræ cum quibuscumque clausulis, aut decretis, & quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiā alio prætextu, aut colore concessæ suffragentur ad hoc, ut coram suo Episco-

Episcopo, siue alio superiore Ordinario in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit; aut, quo minus si qua iura ei ex cessione competierint, super illis libere ualeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis si ipse actor extiterit, aliquẽ ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur, aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinariũ cõtrouersia super competentia iurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis cõpetentia fuerit iudicatum. Familiaribus uero eius, qui huiusmodi litteris Conseruatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat, si tamen illi propriis eius sumptibus uixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In causis uero mercedum, aut miserabilium personarum huius sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

Caput VI.

Quia uero, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos uestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliquorũ inoleuit temeritas, religionisq. contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, uestes etiam publice deferant laicales, pedes in diuersis ponentes, unum in diuinis, alterũ in carnalibus; propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia

Sup. sess. 7. c. 14.

Et quod beneficiatus sine habitu amittat privilegium Clericale probatur ... Tr. in c. 6. in sess. 23. Quod ... habeat beneficium, dic ut ibi.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint, si, postea quã ab Episcopo suo, etiã per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, ac dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab Ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum; necnon si semel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant, Constitutionem Clementis V, in Concilio Viennensi editam, quæ incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

Caput VII.

Cum etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, quia sua uoluntate homicidiũ perpetrauerit; etiã si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoueri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferre liceat; sed omni Ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat. si uero homicidium non ex proposito, sed casu, uel ui uim repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur, quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinũ, & altaris ministerium, & beneficia quæcumque, ac dignitates iure quodam modo dispensatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu uiciniori Episcopo, qui non nisi causa cognita, & probatis processibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

Caput VIII.

Præterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quãdoque intendunt, ut suorum curã negligant; quicumque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui

alienos

alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra clericos sibi non subiectos, præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiã atrocium criminum reos, nisi cum proprii ipsorum clericorum Episcopi, si apud ecclesiam suam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu nequaquam procedere debeat: alias processus, & inde secuta quæcumque uiribus omnino careant.

Caput IX.

Et quia iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, & inferiorum ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ouium, curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus nõ confundatur, aut una & eadem ecclesia duarum quodam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint; beneficia unius diœcesis, etiã si parochiales ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, uel loco etiam pio perpetuo non uniantur, decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi unionibus in hoc declarando.

Caput X.

Regularia beneficia in titulum, Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare contigerit, religiosis tantum illius Ordinis, uel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne uestem lina, lanaq. contextã induant, conferantur.

Caput

Concil. infra sess. 24. c. 14. propé fi. et sess. 21. Cap. 4.

Et iiij. q. 550. eccliae. dist. 80. c. Epi. Abb. in rub. de Parrocciis. Ioannes in cap. Placuit. n. 4. de poenit. dist. vj. eadem Parrochia quandoq. vocatur Diocesis. c. ad apostolicae. de Parroch. quae per unum eptum constitui potest. c. nullus omnino. 16. q. 7. et cum distinct. sunt ipsi rectores, ellae Cappellae vel Ecclae extra eas in Parrochia perioda tamen constitui potest. c. Ecclae. et c. quoniam. 16. q. 7. ... c. Parochiales. de usque fi. à Prelatis.

Ita procedit Conc. textus in Ecclia, si beneficii huiusmodi carent cura et conventu, dummodo conveniant commendam; nec obstat Conc. in sess. 25. c. 21. de Regul. qui loquitur de illis, quae suos conventus habent.

Probatur istud per Cap. inter quatuor de relig. dom. ubi Glo. in ver. Regulares allegat similia et habetur huiusmodi decretum in Lateranen. iij. sub Leone. sess. ix. in Bulla refor. ... fol. 631. col. 2.

A.

In Euius decreti obseruationem emanauit cab. P. v. Bulla Quicunq sacrarum Pridie id. Octobris. 1569. anno eius. 4. cum amplissima derogatione, et obrogatione omnium privilegiorum, capitulorum, et locorum quorumcunq regularium et militiarum concernentium recipienti, uel retinentium fratres Monachos, Canonicos, et alios etiam laicos ordinum professores, quorum opera in curandis infirmis, gerendis eorum locorum rebus, et negotijs utuntur.

B. Intelligi de ecclesijs, nam si alias institutio ex fundatione ad inferiorem pertineret, habebit locum quod dicit. s. sess. 24. c. 18. Ver. Cum vero et sess. 25. cap. 14. Ver. Quod si ad inferiores.

Ultimo dubitatum fuit utrum toleranter Episcopus qui protempore fuerint et ignorantia prefatorum excusetur, praesertim cum prefata beneficia sint valde tenuia, et responsum fuit neutrum excusari. Vid. Inoc. iij. in Epist. ad Epum Sanct. Andreae. fol. 140. la prima.

Quoniam con. [illegible] cap. 10 et [illegible] 25. [illegible] dicit, quod
[illegible] fiat [illegible] qui habet ius instituendi. videretur quod
[illegible] contrarium [illegible] [illegible] dix. pat. quod [illegible]
[illegible] hanc [illegible], vel ad [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible], ut habeat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], quia electio [illegible] [illegible]
qualitatum [illegible] et continuatum. [illegible]
[illegible] 68 [illegible] cum illa dicta [illegible]
quod ius [illegible] quando ab initio institutio
[illegible] [illegible] aliquod privilegium fuerit [illegible]
[illegible]: nam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] in presentatione [illegible] ad [illegible]
ab episcopo [illegible] [illegible] etiam [illegible]
[illegible] patronatus ad Episcopum pertinet examen.
[illegible] Cap. 13. [illegible] 13 et [illegible] nam [illegible] Abbas
[illegible] [illegible] etiam et presentationis [illegible]
[illegible] [illegible]. Cap. in Lateranen. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] De Iur. Patronatus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dubitabatur utrum [illegible] [illegible] [illegible] presentationi
facte ab [illegible] [illegible] eius presentandi et [illegible]
[illegible] institutionis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esset [illegible] successorem presentationem [illegible]
esse nullam iur. [illegible] et [illegible] 25. [illegible] c. [illegible]. c.
illud. et c. [illegible] ex. de iur. pat. An vero declarandum esset
incidisse in excommunicationem, tam presentatum quam presen
tantem, prout disponit. c. [illegible] et c. [illegible] et [illegible]
Ex. de iur. pat. et fuit [illegible] congregationem [illegible] idem
Concilium [illegible] [illegible] [illegible] de iur. pat. nec aliis
similibus, et que idem in hac materia disposuit voluisse ad-

ex iuri Canonici:

Dubitatum fuit postmodum de illis, qui praesentati et instituti

extrav. de regul. cap. iiij. fuerunt post ad dictam bullam et regiminis fuit sufficere, et

aliunde vacantia ab electoribus [illegible] institutionis [illegible]

obligati fuissent suspendi Bulla, quia litteris apostolicis

[illegible] Bulla Iulij iij. [illegible] ad verum [illegible]

et possessionem beneficij adipiscantur ad effectus

litteras apostolicas.

Fuit itaque dubitatum quid iuris de illis qui nullam

habent beneficium: sed etiam [illegible] fuit

a quibusdam, ut [illegible] ad [illegible] celebrarent et

[illegible] fecerunt electionem sacerdotis, et [illegible]

satisfaciat et [illegible] fuit [illegible] et [illegible] consequentur de

[illegible] sacerdotem [illegible] ad [illegible] eligere.

Praeterea dubitatum fuit postmodum quid eligere [illegible]

l. 1. extrav. cap. [illegible] incidissent in censuras, utrum celebrantes [illegible] erant [illegible]

[illegible] indigeantque postmodum dispensatione apostolica et [illegible]

[illegible] fuit [illegible] d. c. [illegible] ad excommunicant [illegible]

[illegible] excommunicantur, quod et Glo. [illegible] annotauit:

[illegible] in [illegible] excommunicat[illegible] fuit ab

ordinarijs et postea celebrauit, contra [illegible] incidit in

irregularitatem, [illegible] indiget dispensatione.

Hoc amplius animaduertendum est in eos qui electionem [illegible]

[illegible] fecit [illegible] ex [illegible]

[illegible] facta fuit [illegible] est [illegible] d. c. [illegible]

[illegible] in [illegible]

Caput XI.

Quia uero Regulares, de uno ad alium ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo uagandi, & apostatandi occasio tribuitur; nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, uel Superior uigore cuiuscumque facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit; nisi ut in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustro perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiam si canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

Caput XII.

Nemo etiam cuiusuis dignitatis Ecclesiasticæ, uel sæcularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiá, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & cóstruxerit; seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit, ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autē fundationis, aut dotationis huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

Caput XIII.

Non liceat præterea patrono cuiusuis priuilegii prætextu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficii, cessante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ nullæ sint, & esse intelligantur.

Indictio futuræ Sessionis

Declarat præterea sancta Synodus, ĩ futura Sessione, quam ad XXV. diem Ianuarii subsequentis anni M. D. LII. habendá esse iam decreuit, una cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam de reformatione.

SESSIO XV

QVAE EST QVINTA
SVB IVLIO III, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XXV. IAN.
M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

VM ex eo, quod poximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, & uniuersalis Synodus per hos dies accuratissime, diligentissimeq. tractauerit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quattuor prætcrea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentũ pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos, publicaret; atque interim affuturos esse putauerit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui se Protestantes uocant, quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat, & ut libere, ac sine cunctatione ulla huc uenirent, fidem eis publicam, siue saluum conductum concesserat: tamen, cum illi nondum uenerint, & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata affuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionem, saluo conductu amplioris formæ interim accepto: eadem sancta Synodus, in Spiritu sancto legitime cógregata, iisdem Legato, & Nunciis præsidentibus, nihil magis optans, quam ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioq. consulere, parata ipsos, si uenerint, & humaniter excipere, & benigne audire; confidensq. eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed ueritatis cognoscendæ studio esse uenturos, &, ut euangelicæ ueritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis, & disciplinæ ad extremum esse acquieturos, sequentem Sessioné ad edenda, & publicanda ea, quæ supra com

[illegible]

[illegible]

[illegible]

memorata sunt, in diē festū sancti Iosephi, qui erit die XIX men sis Martii, distulit, ut illi satis temporis, & spatii habeant non solum ad ueniendum, uerum etiam ad ea, quæ uoluerint, antequā is dies ueniat, proponenda. quibus ut omnem diutius cunctandi causam adimat, fidem publicā, siue saluum conductum eius, qui recitabitur, tenoris & sententiæ libenter dat, & concedit. Interea uero de Matrimonii Sacramento agendum, & de eo præter superiorum decretorum publicationem definiendum esse eadem Sessione statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

Saluus conductus Protestantibus datus.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ, Legato, & Nuntiis, inhærendo saluo conductui, in penultima Sessione dato, & illum iuxta tenorem infrascriptum ampliando, Vniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis, sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque uiris, cuiuscumque status, & condicionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis ciuitatibus, ac aliis locis eiusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocumque nomine censeantur, aut ualeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamq. securitatem, quam saluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq. manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosq. scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sen

tentiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, et, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, & cũ iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritatiue absque omni impedimento conferendi, opprobriis, cõuiciis, ac contumeliis penitus semotis: & signanter, quod causæ controuersæ secundum sacram scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, & Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum aut committendorum minime puniantur, impartitur, & omnino concedit; sic etiam, ut propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorũ, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo cessetur: et ut his peractis, uel nõ peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut maiorum suorũ mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorũ optabit, mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, uice uersa possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire, de scientia tamen ab eadem Synodo depũtandorum, ut tunc opportune eorum securitati absque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus in hac publica fide, saluoq. conductu omnes quascũque clausulas includi, & contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate in eundo, stando, ac redeundo necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod si quispiam, aut illorum aliqui siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium eis concessum annullari, aut cessari; uult, & cõcedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione cũ emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbãda & laudanda, mox puniantur: illorũ assecurationis forma, cõdicionibus & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiã uult, ut si quisquã, uel aliqui ex ipsa Synodo, siue

[illegible]

siue in itinere, aut manẽdo, aut redeundo, aliquod enorme, quod, absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli, in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis cõdigna animaduersione, & emenda sufficienti per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur: præsenti assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus & singulis toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati prouideant, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare, ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierũ præmisso, cum ipsi petierint, aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidẽ omnia pro uniuersis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quã sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, cuiuscũque status, & condicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet. Insuper, omni fraude & dolo exclusis, uera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam uel manifeste, uel occulte occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio, legum, uel Canonum, aut quorũcumque Conciliorũ, præsertim Constantiensis, & Senensis,

quacumque forma uerborũ expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo usuram, aut quemquã uti permissuram. quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea uel suis cuiuscumque condicionis, uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis, & salui conductus formam & modum in quocumque puncto, uel clausula uiolauerit, quod tamen auertere dignetur Omnipotens, & sufficiens emenda mox non fuerit subsecuta, & ipsorũ arbitrio merito approbanda & laudanda, habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum uiolatores incurrere possunt, absque omni excusatione, & quauis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI

QVAE EST SEXTA, ET VLTIMA SVB IVLIO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXVIII. APR. M. D. L I I.

Decretum suspensionis Concilii.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitime cõgregata, præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nunciis, tam eorum proprio, quam Reuerẽdissimi, & Illustrissimi domini Marcelli tit. S. Marcelli, S. R. E. Cardinalis, Cresentii, Legati, ob aduersam eius grauissimam ualetudinem absentis, nomine, non dubitat, Christianis omnibus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

bus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primo a Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuisse; deinde a Sanctissimo Domino nostro, Iulio III. efflagitante Carolo Quinto, Augustissimo Imperatore, ea præcipue de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret; abusus, & mores Christianorum corruptissimos emendaret; cumq. ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumq. habita ratione, e diuersis regionibus alacriter confluxissent, resq. strenue magno fidelium concursu, feliciterq. procederet; ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium uenturos sic animatos, ut ueris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse uideretur; caputq. attollere inciperet profligata antea, & afflicta Respublica Christiana: ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani uersutia, exarserunt, ut Concilium uelut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur; spesq. omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur; tantumq. aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes præter sui animi sententiam irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & discordiis uideret, omnes fere Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores suis consultū Ecclesiis e Concilio abiisse; decreuit tātæ necessitati nō reluctari, & ad meliora tempora reticere, ut Patres, quod eis nunc agere nō licet, suis ouibus prospectum ad suas Ecclesias regredi ualerent, ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniā sic temporū condicio tulit, huius œcumenici Concilii Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti Decreto suspēdit; ea tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Opt. Max. beneficio non longo fors spatio futurum, ipsius Concilii progressus eodemmet tempore suam uim, firmitatem, uigoremq. habere censeatur. Sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impe

dimenta

dimenta non fuerint submota, quamprimum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus uigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur sine alia noua Concilii conuocatione, accedente ad hoc Decretum consensu, & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, ut obseruent, & respectiue, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominiis, & ecclesiis omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI

[illegible]

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI SVB PIO IIII, PONT. MAX.

IVS EPISCOPVS, seruus seruorũ Dei, ad perpetuam rei memoriam. AD ECCLESIAE regimen, licet tãto oneri impares, sola Dei dignatione uocati, statim circũferentes mentis oculos per omnes Reip. Christianæ partes, cernentesq. non sine magno horrore, quã longe, lateq. pestis hæresum, & schismatis peruasisset, quãta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationẽ, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantũq. & tam perniciosum schisma tollere, moresq. adeo corruptos, & deprauatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimũ esse remediũ, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, œcumenici generalisq. Cõcilii; eius congregandi, &, Deo iuuante, celebrandi consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel.rec. Paulo III, & eius successore Iulio, prædecessoribus nostris, sed uariis de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici nõ potuit. siquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris eius expressas, id primo suspendit, postea Tridentum transtulit. deinde cum quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset; tandem, suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. uerum Sessionibus aliquot habitis, & nõnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit: quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. sed cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia, & Gallia grauissimũ exarsisset;

fiſſet; rurſus Concilium ſuſpenſum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoſte, aliasq. ex aliis difficultates, & impedimenta obiiciente, ut tantum Eccleſiæ commodum, quod prorſus auferre non poterat, ſaltem quamdiutiſſime retardaret. Quantopere uero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreſes; quantopere ſchiſma creuerit; ſine maximo animi dolore nec meminiſſe poſſumus, nec referre. Sed tandem pius, & miſericors Dominus, qui numquam ita iraſcitur, ut miſericordiæ obliuiſcatur; Regibus, & Principibus Chriſtianis pacē, & unanimitatem donare dignatus eſt. Qua nos occaſione oblata maximam in ſpem uenimus, ipſius miſericordia freti, fore, ut his tantis quoque Eccleſiæ malis eadē Concilii uia finis imponatur. Nos itaque ad ſchiſma, hæreſesq. tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Chriſtianos Principes conſeruandam, celebrationem eius non eſſe duximus diutius differendā. Habita igitur cum uenerabilibus fratribus noſtris, S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, factis etiam conſilii noſtri certioribus cariſſimis in Chriſto filiis noſtris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem, ſicut de eorum ſumma pietate, & ſapientia nobis pollicebamur, paratiſſimos ad ipſius Cōcilii celebrationē adiuuandam inuenimus; ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuerſalis Eccleſiæ utilitatem, de eorumdem fratrū noſtrorum conſilio, & aſſenſu ſacrum œcumenicum, & generale Concilium ex auctoritate eiuſdem Dei, & beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & ſubnixi, in ciuitate Tridentina, ad ſacratiſſimum diem Reſurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, ſublata ſuſpenſione quacumque, ſtatuimus, atque decernimus. Quocirca uenerabiles fratres noſtros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosq. quibus in Concilio generali ſedere, & ſententiam dicere, iure cōmuni, uel ex priuilegio, uel ex antiqua conſuetudine licet, uehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiā diſtricte præcipiendo mandamus in uirtute ſanctæ obedientiæ, in ui quoque iuramenti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia

cilia generalia conuenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conueniant, intra eam diē, nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseue poterit, ut in Concilio adesse ne negligant. carissimos uero in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosq. Reges, & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, ut, si ipsi interesse Concilio non potuerint, at Oratores suos prudentes, graues, & pios uiros utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentq. diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Prælati, sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suū præstent; eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, & dominia, tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumq. familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneq. ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur, sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus, qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendū, a nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit; nihil, ut Deus scit, quærentes aliud, nil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reip. tranquillitatem, ac quietem. Vt uero hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant; nec quisquā ea excusatione uti possit, quod illa ignorauerit, præsertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum sollemnibus intersit, congregari solet, palam clara uoce a curiæ nostræ cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur; ibiq. quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur.

tur. Cum autem inde amouebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his litteris cõprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum, uolumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent: Transumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarii scripta, subscriptaue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominũ liceat, hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere; uel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ. M. D. L X. III, Kal. Dec. Pontificatus nostri Anno primo.

Antonius Florebellus Lauellinus.
Barengus.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Corrigitur in num. 24. Cap. 5. ad Ecc.ae libertatem tuendam, qd etiam in Bulla confirmationis Pij iiij: Benedictus Deus magis explicatur

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

SESSIO XVII

QVAE EST PRIMA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XVIII. IAN.
M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne uobis, ad laudem, & gloriam sanctæ ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est decimus octauus mensis Ianuarii, anni a Natiuitate Domini millesimi quingẽtesimi sexagesimi secundi, Cathedræ Romanæ beati Petri, Apostolorũ Principis, cõsecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, Pii IIII, Pont. Max. celebrari; & in eo ea debito seruato ordine tractari, quæ, proponentibus Legatis ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ ueram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur? Responderunt, Placet.

L Indictio

Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimæ, quæ erit die uigesima sexta Mensis Februarii?
Responderunt, Placet.

SESSIO XVIII

QVAE EST SECVNDA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XVI FEBR. M.D.LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidētibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, nō humanis quidem uiribus confisa, sed Domini nostri, Iesu Christi, qui os, & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem, & splēdorem aliquando restituat; & mores, qui a ueteri instituto deflexerunt, ad meliorem uitæ rationem reuocet; corq. patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateq. diffunditur, numerum nimis excreuisse, quod quidem in

[illegible]

causa fuit, ut multæ censuræ in uariis prouinciis, & præsertim in alma urbe Roma pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, librisq. quid facto opus esset, diligenter considerarent; atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent: quo facilius ipsa possit uarias & peregrinas doctrinas, tanquam zizania, a Christianæ ueritatis tritico separare; deq. his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarũ querelarum causas, magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiã quorũcũque deducta esse uult, prout etiã præsenti decreto deducit; ut si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorũ, & censurarũ negotio, uel de aliis quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; nõ dubitet a sancta Synodo se benigne auditũ iri. Quoniã uero eadẽ sancta Synodus ex corde optat, Deumq. enixe rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut uniuersi cõmunem matrẽ in terris agnoscentes, quæ, quos peperit, obliuisci nõ potest, unanimes uno ore glorificemus Deum, & Patrem Domini nostri, Iesu Christi; per uiscera misericordiæ eiusdem Dei, & Domini nostri, omnes, qui nobiscum cõmunionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur; utq. caritatem, quod est uinculum perfectionis, amplectantur, pacemq. Christi, exultantem in cordibus suis, præ se ferant, in quam uocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officiis sancta Synodus eos ut inuitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Cõgregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemq. roboris, & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta Synodus Tridentina, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habẽdam & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit XIIII mensis Maii.

Saluus conductus concessus Germanicæ nationi in Congregatione generali, die IIII Martii, M. D. LXII.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, uniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque uiris, cuiuscumque status, & condicionis aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & aliis locis eiusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, et sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocũque nomine censeantur, aut ualeant nuncupari, tenorẽ præsentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamq. securitatem, quam saluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq. manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosq. Scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi; &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi; & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritatiue, absque omni impedimento, conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis; & signanter, quod causæ controuersæ, secundum

cundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, & Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu, aut delictorũ circa eam commiſſorum, aut committendorum minime puniantur, impertitur, ac omnino conceditur; ſic etiam, ut propter illorum præſentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum, eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo ceſſetur; & ut his peractis, uel non peractis, quandocumque ipſis libuerit, aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox abſque ulla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorũ, & ſuorum pariter honore, & perſonis, uice uerſa poſſint iuxta beneplacitum libere & ſecure redire, de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportune eorum ſecuritati abſque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus in hac publica fide, ſaluoq. conductu omnes quaſcumque clauſulas includi, & contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena, efficaci & ſufficienti ſecuritate in eundo, ſtando, ac redeundo neceſſariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorẽ ſecuritatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quod, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere Tridentum ueniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſit huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum annullari, aut caſſari; uult, & concedit, ut in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduerſione, cum emenda ſufficienti, per partẽ ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum aſſecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiã uult, ut, ſi quiſque, uel aliquis ex ipſa Synodo ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut cõmiſerint; quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germanorum,

rum, Augustanæ Cõfessionis, tunc hic præsentium, merito laudan da & approbanda, mox puniantur: præsenti assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præ terea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus & singulis toties, quotiescumque opus fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere, seu destina re; ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quod aliqui, uel aliquis, per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati prouideant, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare, ac durare debeant & a tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorũ tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansio nis eorum ibidem; & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierum præmisso, cum ipsi petierint, aut Con cilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit a Tri dento, usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fa uente, restituet: dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro uniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Prin cipibus, tam Ecclesiasticis quã sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis & sæcularibus personis, cuiuscumque status, & condicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet. Insuper, omni fraude & dolo exclusis, uera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam uel manifeste, uel occulte occasio nem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel statu to, priuilegio legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conci liorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacumque forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Syn odum concessæ, præiudicium, quouis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis cuiuscumque condicionis, uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ as

secura-

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cardinales intellig. v. Alibi eosdem etiam legatos dicit
hiero ut addat de Latere. quoque qualem fuit libertas
pro tuenda libertate Concil. Tabet. ex bull. Pij 4.
Benedictus Deus. 1563.

ſecurationis, & ſalui conductus formam, & modum in quocumque puncto, uel clauſula uiolauerit, quod tamen auertere dignetur Omnipotens, & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio, merito approbanda & laudanda, habeant ipſam Synodũ, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut conſuetudine huiuſmodi ſaluorum conductuum uiolatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extenſio ad alias nationes.

Eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & ſingulis aliis, qui nobiſcum in iis, quæ ſunt fidei, communionem non habent, ex quibuſcumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, uel docetur, ſiue creditur contrariũ eius, quod ſancta Romana ſentit Eccleſia, dat fidem publicam, ſiue ſaluum conductum, ſub eadem forma, & eiſdem uerbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX

QVAE EST TERTIA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXIIII MARTII M.D.LXII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præſenti Seſſione ſtatuenda, ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis, ac honeſtis cauſis in feriam quintam, poſt proximam ſolleninitatem corporis Chriſti, quæ erit

pridie nonas Iunii, proroganda esse censuit, ac prorogat; dictaq. die Sessionem habendam esse, ac celebrandam omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri, Iesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium, quo adiuuante, sancta Synodus & nunc, & semper meditari, ac peragere ualeat, quæ ad eius laudem & gloriam pertineant.

SESSIO XX

QVAE EST QVARTA SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE IIII IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

ACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cōgregata, præsidentibus in ea eisdē Apostolicæ Sedis Legatis, propter uarias difficultates, ex diuersis causis exortas, atque etiā ut congruentius, maioriq. cum deliberatione omnia procedant, nempe ut Dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur, ea, quæ statuenda uidebuntur, tā de reformatione, quam de Dogmatibus in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis mensis Iulii, definienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere & prorogare libere possit, & ualeat.

[illegible]
[illegible]

Solis ergo sacerdotib. conficientib. preceptum est, ut sub utraq; specie comunicent. c. Comperimus. de Consecrat. dist. 2.

SESSIO XXI

QVAE EST QVINTA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XVI IVL.
M. D. LXII.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis legatis, cum de tremendo, & sanctissimo Eucharistiæ Sacramẽtó uaria diuersis in locis errorum monstra nequissimi Dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis prouinciis multi a Catholicæ Ecclesiæ fide, atque obedientia uideantur discessisse; censuit ea, quæ ad Cõmunionem sub utraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter uel credere, uel docere, uel prædicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub utraque specie. Cap. I.

ITAQVE sancta ipsa Synodus a Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ iudicium, & consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto,

salua

ſalua fide dubitari poſſe, quin illis alterius ſpeciei communio ad ſalutem ſufficiat. nam, etſi Chriſtus Dominus in ultima cæna uenerabile hoc Sacramentum in panis, & uini ſpeciebus inſtituit, & Apoſtolis tradidit; non tamen illa inſtitutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Chriſti fideles ſtatuto Domini ad utramque ſpeciem accipiendam aſtringantur. ſed neque ex ſermone illo, apud Ioannem ſexto, recte colligitur, utriuſque ſpeciei communionem a Domino præceptam eſſe, utcumque iuxta uarias ſanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. namque qui dixit: Niſi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet uitam æternam: dixit etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meã carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, uiuet in æternũ.

Eccleſiæ poteſtas circa diſpenſationem Sacramenti Euchariſtiæ. Cap. II.

PRæterea declarat, hanc poteſtatem perpetuo in Eccleſia fuiſſe, ut in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorũ ſubſtantia, ea ſtatueret, uel mutaret, quæ ſuſcipientium utilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate, magis expedire iudicaret. id autem Apoſtolus non obſcure uiſus eſt innuiſſe, cũ ait: Sic nos exiſtimet homo, ut miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei. atque ipſum quidem hac poteſtate uſum eſſe ſatis conſtat, cũ in multis aliis, tum in hoc ipſo Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius uſum, Cetera, inquit, cum uenero, diſponam. Quare agnoſcens ſancta mater Eccleſia hanc ſuam in adminiſtratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Chriſtianæ religionis non infrequens utriuſque ſpeciei uſus fuiſſet: tamen progreſſu temporis, latiſſime iam mutata illa conſuetudine, grauibus,

[illegible]

Ex qb Hygmarus Archiepūs Remēn. cap. 3. fol. 6. docuit pue-
ros obligari ad communionem, sed eodem sacrilegium
esset, nec conueniret, tum propter periculum vomitus,
eructationes, vel alterius irreuerentiae, quae in pue-
ris ut plurimum eueniunt, tum quia post Baptismum
sunt in gratia, quam nō potuerunt amittere, quia
nō potuerunt peccare, tum quia nō possunt se ipsos
probare, iuxta illud: Probet autem se ipsum homo et
sic de pane illo edat ut D. Thom. in 4. dist. 9.
et 3. p. q. 80. art. 9. Sum. Sacram. De Eucharist.
Cas. 64. Silvest. Eucharist. 3. n.° 7. art. 7.

& iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie cōmunicandi approbauit; & pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Christum, ac uerum Sacramentum sub qualibet specie sumi. Cap. III.

INSVPER declarat, quamuis Redemptor noster, ut antea dictum est, in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit; tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, uerumq. Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

Paruulos non obligari ad communionem sacramentalem. Cap. IIII.

DEnique eadem sancta Synodus docet, paruulos, usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ cōmunionem. siquidem per Baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorū Dei gratiam in illa ætate amittere nō possunt. neque ideo tamen damnāda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

DE COMMVNIONE SVB VTRAQVE SPECIE, ET PARVVLORVM.

CANON I.

Si quis dixerit, ex Dei præcepto, uel necessitate salutis omnes, & singu-

& singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam nō iustis causis, & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam clericos non conficientes, sub panis tantummodo specie cōmunicaret; aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

Si quis negauerit, totum, & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falso asserunt, nō secundum ipsius Christi institutionem, sub utraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ cōmunionem; anathema sit

Duos uero articulos, alias propositos, eos nondum tamen excussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: & An, si honestis & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit; & quænam sint illæ: Eadem sancta Synodus, in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinandos, atque definiendos reseruat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus

Contrar ergo hoc ordinatum est propter periculum effundendi sanguinis, si cuncto populo ministretur. Item quia multi horrent vinum, ut Itali. Interim ne videamur consentire Nestorianis, qui ponunt in pane non corpus, et in vino sanguinem, solum hoc praecipitur sacerdotibus ut sub utraque specie communicent. Ut in Concord. dist. 2. c. Comperimus Sum. Sacram. de Eucharist. q. 86.
Idem recte constitutum fuerat in Concil. Constantien. ses. 13. tom. 3. fol. 821.

Contra Hygmarum Archiep. Remen. cap. 3. fol. 6. qui hoc communiter reprobatur. D. Thom. in 4. dist. 9. et 3. p. q. 8. art. 9. et in Sum. Sacram. de Eucharis. cap. 87. vol. 83.

Olim qui recipiebat a volente si non tenebatur ad restitutio-
nem, tenebatur tamen ad contritionem peccati: Laz. Alleg. 36.
n.° 2. Neminem tamen ordinet gratis premium. Turri. 2. c. 7. Et si
Abbas sic ordinat. Honorif. premium [illegible] punitur. [illegible]
c. xcvj et taliter facta ordinatio, vel electio vel postulatio
nulla est ipso iure, et ut accipiens, ita et dans incurrunt ipso
facto excommunicationis sententiam. Marin. v. in Concil. [illegible]
sess. 25. Sed Greg. lib. 4. ep. 44 in [illegible] [illegible] aut [illegible]
nihil post datum aliquid post acceptum ordinem dumodo nec ex
act. nec petitus nec explacito. Hodie ex illo [illegible] nec quas
Notarius licere potest, nec aliquid etiam sponte acceptum etiam
gratis datum, cum hoc addat Concil. ad ius commune. Ut
[illegible] in c. i. Verbo Vendere. De Simonia.
Hoc pro collatione beneficii vel institutione Notarius
aliud accipiat, quam aureum tantum ob eiusdem sala-
rium ad habeat, ita tamen ut [illegible] nihil participet [illegible].
et ita S. D. N. respondit ex congregationis sententia.

Decretum hoc extenditur S. D. N. ad Clericos etiam regulares, vel
cuiuscumque ordinis religiosorum, nam religiosorum [illegible] in commu-
[illegible] non sint professi. Bulla. Clementis Pont. 1568. [illegible] id. octob.
Anno 3. Sed quaesitum fuit an ex hoc decreto possit quis promoveri ad ti-
tulum seminarii cum promittit victus, donec aliunde illum habe-
at. Congregatio respondit negative quia Concilium ad permittit
promoveri nisi ad titulum Beneficii. Item seminarium ad quod
solum ad professorum utilitatem constitutum est. Item auferretur
locus ei qui subrogari esset, ac seminario [illegible] [illegible] remane-

ur. deceptus

Ex hoc proinde colligitur causa finalis, quam Trid. Conc. ut in tituli concludit Dec. cons. 640. n. 13. et cons. 188. n. 1. Haec est, quod promotus ad beneficium aliquod vel pensionem ante Concilium, et est constitutus in sacris ordinibus, non poterat ei beneficio vel pensioni renuntiare, licet non fuerit ad illius titulum promotus, quia ratio finalis est ne cogatur mendicare.

Hoc secundum Sanct. Congr. [illegible] Ecclesiae [illegible] in cap. 4. de prebendis et dignitatibus. Conc. Senen. in Decr. nova. c. 4. Tom. 4. fol. 737.

Sed numquid ut quis possit promoveri ad sacros ordines sufficiant narrata in praesenti capite, dic quod, cum requiritur praeterea ut sit probatus in minoribus ordinibus, et probatus et fundatus in Ecclesia in qua ascriptus est, ubi eius fungatur muneribus, cap. 6. 13. 14. 16. 17. in sess. 23. Quod n. hic dicitur victum recipiet, ne quod ordo cogatur mendicare. Ibi vero praecipitur, ut se exerceat prius in susceptis ordinibus, et sic probatus ad maiores accedat. Hec tantum ratio habenda esset d. Tit. quantumvis dolet de probatione, cum Concil. hic ad regnum titulum, nec in promovendis ad sacros ordines; probationem requirit in quocunque ordinibus. Quare expediret [illegible] verbis, et neque cautis, si [illegible] admitterentur in sacris ordinibus ad titulum Beneficii simplicis, vel pensionis vel patrimonii sufficientis ad victum, dummodo afferat fidem quod in susceptis iam ordinibus in aliqua ecclesia publice et laudabiliter se exercuerit. Ipsi n. modo melius et magis probati admitterentur, et ecclesiis melius consuleretur, et maior esset numerus ministrorum deservientium et licet etc. ubi videtur requiri alius titulus, in quo se exerceant. Tamen satis est si se exercuerint in susceptione dictorum ordinum. alioquin maxima daret difficultas pro isto Titulo:-

dus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformatio nis negotio, in præsenti statuenda esse censuit. Quoniam ab Eccle siastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorũcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alii Or dinum collatores, aut eorum ministri, quouis prætextu accipiant. Notarii uero in iis tantum locis, in quibus non uiget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo; nec Episcopo ex notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directe, uel indirecte prouenire possit. tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetu dines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo. et qui secus fecerint tam dantes, quam accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas a iure inflictas, ipso facto incurrant.

Caput II.

Cum non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquẽ quæstum exer cere; compertumq. sit, complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo fere delectu admitti, qui uariis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps clericus sæcularis, quãuis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoueatur, nisi prius legitime constet, eum be neficium Ecclesiasticum, quod sibi ad uictum honeste sufficiat, pa cifice possidere. Id uero beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus. neque

ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde uiuere commode possit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium uero, uel pensionem obtinentes, ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, uel commoditate ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, uel pensionem uere ab eis obtineri, taliaq. esse, quæ eis ad uitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus possint; donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti; uel aliunde habeant, unde uiuere possint: antiquorum Canonum pœnas super his innouando.

Caput III

Cum beneficia ad diuinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint cõstituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus, in ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut uerisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum separari debere; & in distributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis interessentes, proportionabiliter, iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil, uel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteq. non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac sacrorum Canonum dispositionem.

Caput

Quale dicatur beneficium sufficiens, et ad considerentur ei [illegible] sufficientia. not. in c. cum ab eo. de [illegible] canct. glo. fi. ibid. Ant. dom. [illegible] 16. in 20 [illegible] n. 2. 5. vid. [illegible] in c. si [illegible] [illegible] ad [illegible] titulum. de praebend. n. 6.

Quid si non ad titulum alicuius beneficij est promotus, sed illud habeat in commendam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. v. et melius in c. [illegible] [illegible] q. v. n. [illegible]. Quid exhibeat exprimere [illegible] sua quo beneficium [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] titulum [illegible] eorum S. non potuit obtinere gratiam dispensationis q fuerat ordinat. ad titulum exprimere. licet postea consecutus fuerit beneficium, ut possit exercere ordines susceptos. quia [illegible] [illegible] videbatur, falso ordinatum fuisse ad titulum beneficij q non habebat nisi [illegible].

Ordinatus q admisit resignationem factam ab aliquo presbitero q nihil aliud [illegible] illud beneficium habebat unde commode se sustentare [illegible] tenetur eum [illegible] nec poterit eidem id beneficium restituere resignatum [illegible] [illegible] in eo [illegible] [illegible] q presentatus fuit a [illegible].

[illegible] q [illegible] dispositio huius cap. est fundata [illegible] [illegible] [illegible] cui ordinatus non potest renunciare Abb. in c. cum secund. de praebend. [illegible] [illegible] [illegible] ordinati fuerunt ad titulum patrimonij, postea fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] titulus non est [illegible] [illegible] spiritualibus. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] beneficia sunt [illegible] [illegible] n. 5. et ideo negatum fuit in eadem congregatione [illegible] die 24 July 1572 quibusdam petentibus ut q[illegible] promoveantur ad titulum seminarij, quia non est verus titulus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuerit [illegible] simpliciter ordinari ad titulum [illegible] [illegible] [illegible]. c. Episcopus. de praebend. et c. [illegible] eod. tit. idem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] promittat alimenta [illegible] [illegible] [illegible], quod potest [illegible] [illegible] in c. cum secundum. [illegible] Abb. de praeben. et c. 2. eod. tit. c. Accepimus. [illegible] et qualit. ad [illegible] [illegible] [illegible] tenetur d. c. cum secundum. [illegible] in c. ad audientiam il. 2. n. 4. Ver. et ex deductis [illegible] rescrip. [illegible] cons. 388. [illegible] [illegible] [illegible] non est titulus, et ideo non potest [illegible] [illegible]

necessitati, vel commoditati Eccl(esi)ae, sicut dicimus de praeviciarum? ...
Itidem titulis patrimonij ... Clerici ... Rot. dec. xx. ...
... in antiq. et decis. 39. de regim. in antiq. ...
... Sacra Congregatio sub die 4. ... 1572 ...
... ad titulum patrimonij ... ordinan-
... Formam Concilij ... ad titulum bene-
ficij alien; vel mensae episcopalis ...
episcopi vel beneficiati ... consanguineos
... eiusmodi.
Quare ad titulum Beneficij ... ordinari ad titulum
... necessitati ... Ecclesiae
... 37. et ... de ...
... ad titulum ...
... Beneficij ...
... certi ...
... promot. ...
... ordinari ad titulum Beneficij alien ... quod ...
... c. ... de ... et c. ...
... Bald. ...
... vel commoditati Eccl(esi)ae
...
...
...
...
...
...
...
...
... titulum beneficij ... patrimonij ...
... Concilij ...
... et c. ...
De ... 1573 ... die 19.

Differt hoc Decr. ab alijs in sess. 21. c. 3. quo deducitur tertia pars
non solum ex dignitatibus personatibus et officijs, ut ibi, sed etiam ex
canonicatibus et portionibus ut ibi. Item quia in hoc Decr. deductio
fit ex necessitate, cum distributiones vel nullae sunt vel ita tenues
ut [illegible] sic habeant negligendas. In illo fit sine necessitate in
omnium dignitatum et praebendarum. Item quia Concilium hic de
tertia applicatur et dividitur inter deservientes et Divinis
interessentes, illud vero applicat fabricae Ecclesiae, aut alteri pio loco
arbitrio ordinarij. Et cum in Neapolitan. ecclesia Archiepiscopus ter
tiam partem distributionum quae ex praebendis fuerant deductae
solebat applicare Seminario, Congregatio censuit debere di
vidi inter servientes et Divinis interessentes mense Octob.
1564. Hinc etiam rescriptum fuit Episcopis Bovinen. et Ur
bana uno exemplo, ne in suis ecclesijs tantam tertiam partem sepa
rare vellent, cum constet in illis ecclesijs tolerabiles esse quo
tidianas distributiones, et verisimiliter ad negligendas. Vid.
lib. 1. Octob. 1564. Sed iterum proposito dubio an Congregatio
n. an possit Episcopus deducere minus tertia parte [illegible]
habetur in hoc Decr. Congregatio censuit negative propter ver
bum debere, quod necessitatem importat, verum si verisimi
liter nec adeo tenues, nec negligendae distributiones essent
ita ut pars minor tertia sufficiat, debere [illegible] ad apostolicam
sedem [illegible], quae prout [illegible] fuerit providebit. sub die 9 Julij
1575. Congregatio quoque decrevit non posse Episcopum dignitatibus
personatibus et officijs statuere certum [illegible] et [illegible]
[illegible] solitam pro lucranda tertia parte praebendae in
distributiones conversa. Insuper dicit quod [illegible] multitudo, quod
distributiones quotidianae negligantur, et ideo tertia pars fructuum
praebendae in distributiones quotidianas est convertenda, ea
[illegible] debet arbitrio [illegible] numeri [illegible] Canonicorum [illegible]
[illegible] et ita censuit sacra Congre
gatio. Item addit quod ubi distributiones quotidianae non sunt
adeo tenues et praebent materiam et occasionem eas negligendi
non potest Ordinarius aliquam partem fructuum praebendarum, aut
dignitatum [illegible] attribuere, et ita censuit sacra Con
gregatio. [illegible] distributionum quotidianarum ex ter
tia parte fructuum dignitatum debet fieri detractio pari
[illegible] et alijs [illegible] ex congregationis contrarij.

Et distributiones quotidianae distribuendae sunt canonicis [illegible] cui plus est oblatum de portione pinguiori eidem plus dandum est de distributionibus quotidianis, prout nihil dandum est eis, quibus nihil oblatum fuit. Nec pro distributionibus quotidianis Canonicorum Cathedralis vel Collegiatae Ecclesiae attribuendum quicquam est de beneficiis quae sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, nisi talia beneficia essent perpetuo unita Canonicatui praedictae Ecclesiae, atque beneficiis extra praedictas Ecclesias, et ob eam causam exactio esset de [illegible] et de [illegible] ab huiusmodi exactionibus [illegible]. Vide Constitutionem [illegible] C. 3. Can. [illegible] 22. Maur. [illegible] fol. 597.

Distributiones debentur intervenientibus, tam ea [illegible] distributiones [illegible] diei, q. Vesperis tantum, vel aliquam aliam horam [illegible] et [illegible] [illegible] consuetudo illius Ecclesiae [illegible] Appellatione fructuum ad [illegible] et [illegible] distributiones quotidianae. [illegible] cons. 112. [illegible] de [illegible] de Clericis [illegible] [illegible] Dec. 126. [illegible] de [illegible] n. 85. dix [illegible] 2. [illegible] ex [illegible].

Ubi [illegible] potest ut [illegible] ad [illegible] 66. n. 6. [illegible] 36. [illegible] et quomodo [illegible] potuerit [illegible] cum [illegible] temporalis [illegible] Lectoris [illegible] ex [illegible] 1. fol. 280. [illegible]

Sacra Congregatio [illegible] quod [illegible] multitudinem [illegible] coadiutores [illegible] ad [illegible] alios sacerdotes [illegible] atque aliis divinis officiis celebrandis, [illegible] ministrandis sacramentis cum moderatione multitudinis [illegible] Parochiam 180. [illegible] ut liceat dividere et facere [illegible] beneficia [illegible] est.

Divisio Parochiae si fieri contingat, proportionabiliter, et aequaliter fiat, ut q. 500. familias [illegible] habebat [illegible] totidem vel [illegible] minus [illegible]. Non licet ex [illegible] facienda, [illegible] partem [illegible] ab antiqua Parochia, et alteri [illegible] applicare [illegible] numerum [illegible] vel alias [illegible] at [illegible] Parochiam et [illegible] congregatio [illegible] fol. 201.

Vid. alt. [illegible] c. 2. n. 7. [illegible] et [illegible] Maur. [illegible] c. 25. n. 177.

Parochia etiam dicebatur Dioecesis c. [illegible] 1. q. [illegible] contra tota dioecesis Parochia vocabatur. c. Presbiter. 12. q. 4. c. Presbiter.

Caput IIII.

Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus, uel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Rectores, uel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In iis uero, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani, sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus, ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: &, si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad uitam dictorum sacerdotũ sustentandam: quacumque reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, uel suspesionibus.

Caput V.

Vt etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, iuxta formã iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, uel non curatorum cum curatis propter earum paupertatem, & in ceteris casibus a iure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, uel beneficia essent generaliter, uel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam

M 2 non

non possint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cuiuscũque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Caput VI.

Quia illitterati, & imperiti parochialium ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officiis, & alii propter eorum uitæ turpitudinem potius destruunt, quam ædificant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illitteratis, & imperitis, si alias honestæ uitæ sint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemq. fructuum eisdem pro sufficienti uictu assignare, uel aliter prouidere possint, quacumque appellatione, & exemptione remota. Eos uero, qui turpiter, & scandalose uiuunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; et, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficiis, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

Caput VII.

Cum illud quoque ualde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominũ memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesiis, quæ uetustate, uel alias collapsæ sint, & ob eorũ inopiam nequeant instaurari, uocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum eorundem, seu uiciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem ecclesiis erigant altaria, uel capellas sub eisdem inuocationibus; uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus ecclesiis impositis. Parochiales uero ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, instaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuscumque, ad easdem ecclesias quomodocumque pertinentibus. qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos, ex dictis ecclesiis prouenientes, percipiunt; aut in illorum defectũ, parochianos

Hoc fit in eor. gravam, et ideo ex ipsor. fructib. assignanda erit portio que tamen no excedat quinquaginta.

Non tam debet ordinarius ex iusta causa profanare Capellanias et exiliti causam profanandi habeat eas exonerata potius sunt attribuenda ecclie, que est caput dictar. capellaniar. quam alteri ex congregationis contentia.

Matrix i. maior. quia regenerat. glo. in cle. i. in Ver. matrix de cons. preb. lapus Alleg. 11. n.° 1. et eius appellatione venit Cathedrali. c. Venerabil. de verb. sign. Sarnen. de Visit. lib. 2. c. 2. n.° 4.

Si quid g antiquum tempus ecclia que fuerit Parochialis iaceret diruta ~~vel fuerit~~ et habeat curam habitu no actu forte quo po pulus recessit Acephali, quod tunc indicabit ut simplex, quia ro anaz mutatur de regulari in secularem et sic de curato in no curatum. Ioli in c. in nostra n.° 41. tit. med. de cesenis. et ibid. in Corrolario 40. i. 112. Attenditur n. ultimus status. fels. in c. can. tr n.° 69. de cesenis. Ied. de con. cons. 155. Casus talis est. Nullum n. beneficium presumitur abinitio curatum, nisi probetur. Staphil. de qual. et stat. ben. n.° 2 vid. quaest. ad. c. 17. i. tit. 24.

In separatione predicta no sunt sequestrandi fructus necessarii pro victu Parochi Ex congregationis contentia Quanta autem dos constitui debeat pro Parochi victu, arbitrarium est, considerata qualitate Pabi

personę, ecclię, situs, et temporis, ut g glo. in c. cum adeo in Ver. sufficientem de rescrip.

Si populus nolit ecclesiam, quę minatur ruinam restaurare, eam penitus debet diru ex congregationis consensu. c. 1, de Eccles. Edific. Sarnen. de vint. lib. 1.

Permissum fuit Epo posse plures simul parochiales unire, qua-
rum tenues erant redditus, ut nec ad separationem sufficeret, et eandem
ius transferri possent ad matricem. Quarum Ecclesiarum unitarum
ex quibus aliquae minantur ruinam, demolitio cum erectione cru-
cis fuit etiam sibi concessa, dummodo pro loco civitatis non defor-
metur. praemisso prius tamen quod transferantur ad aliquam
ecclesiam ubi erigatur Cappella cum invocatione illorum san-
ctorum, ne eorum memoria supprimatur.

Et sic per translationem huiusmodi simul cum onere curae cesse-
ret etiam residentia. Trid. sess. 61. n.° et seq.

Censuit sacra congregatio Cardinales in aliena dioecesi nō habere
authoritatem reconciliandi Ecclesias profanatas nisi de licentia
Papae.

Ut divinus cultus in eis observetur, et augeatur

Episcopus nō debet se interponere in monasterijs, in quibus viget
regularis observantia.

Quid de Collegiatis, quae sunt pro dioecesi, et dic quod sunt vi-
sitandae potentia eas visitandi; salvo tamen eis remanente iure
in petitorio. Ex congregationis sententia.

Dubitatum fuit, an possint visitari Abbatiae, seu monasteria
Monachorum Sancti Basilij, quae commendata reperiuntur, et
rescriptum fuit Episcopo Hydrun. Rossanen. et Episcopo Squil-
lacen. quod debeant suspendere illam visitationem ipsorum ac
eas penitus indecisas. Et denique constituto Generali visitatore
totius ordinis Sancti Basilij Religio ista iam sub regulari
observantia dicenda est iuxta c. 8. l. sess. 25. de Regul.

Quid si Episcopus visitet et Abbas, ut tanquam Epus? Censuit
Congregatio quod ad acquiret possessionem visitandi Episcop.
Sed quomodo providebunt, si Regulares nolunt aliquo modo
eos, vel eorum visitatores admittere ad ea exploranda, quae
correctione opus habent, quaeque plane latent intra ipsorum
claustra, et Conventus, quae nisi inspiciantur nō possunt

notari et significari superioribus Regularium! Und. Vara est provi-
sio Lucii Tertii. Aliqui dicunt quod Episcopus ingredi ad
extra claustra et de eis, quae ad eum notitiam devenerint
superiores admonebit, et in casu neglegentiae post eos nec
eos corrigere.

Visitare s. loca, et corrigere ipsimet: Nam licet Episcopus
non concurrat cum Abbate, et ad locus pertinentis indirectè
circa correctionem, desistetur tamen abbatis potest cognoscere
Abb. De Capp. Monach. c. ad audientiam. et de stat. ex
com. c. Monach. : as.

Cap. Quant. De offic. Ordinarii

chianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent; ad matrices, ſeu uicinio res eccleſias transferantur, cum facultate, tam dictas parochiales, quam alias eccleſias dirutas, in profanos uſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

Caput VIII.

Quæcumque in diœceſi ad Dei cultum ſpectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, prouideri æquum eſt. propterea cõmendata monaſteria, etiã Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus non uiget Regularis obſeruantia, necnon beneficia tam curata, quam non curata, ſæcularia, & Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Epiſcopis, etiã tamquã Apoſtolicæ Sedis delegatis, annis ſingulis uiſitentur; curentq. iidem Epiſcopi congruentibus remediis, etiam per ſequeſtrationem fructuum, ut, quæ renouatione indigent, aut reſtauratione, reficiantur; & cura animarum, ſi qua illis, uel eorum annexis immineat, aliaq. debita obſequia recte exerceantur; appellationibus quibuſcumque, priuilegiis, conſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis, conſeruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obſtantibus. Et, ſi in eis uigeret obſeruantia Regularis, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia inſtituta debitam uiuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, & ſibi ſubditos in officio contineant, ac moderentur. Quod ſi admoniti, intra ſex menſes eos non uiſitauerint, uel correxerint; tunc iidem Epiſcopi, etiam ut delegati Sedis Apoſtolicæ, eos uiſitare poſſint, & corrigere, prout ipſi Superiores poſſent, iuxta eorum inſtituta; quibuſcumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obſtantibus.

Caput IX.

Cum multa a diuersis antea Conciliis, tā Lateranensi, ac Lugdunensi, quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia, tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusq. eorū malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & quetela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta uideatur: statuit, ut posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum ullatenus admittantur; non obstantibus priuilegiis, ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusuis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Indulgentias uero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi caritatis subsidia, nulla protsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem, cælestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes uere intelligant.

Indictio futuræ Sessionis.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post octauam festi Natiuitatis beatæ Mariæ uirginis, quæ erit decima septima mensis Septembris proximi futuri: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & ualeat.

De poenit. et remiss. c. cum ex eo. cap. Romana. eod. tit. in 6. cap. Abusio-
nibus eod. tit. in Clem. Hos abusus Vid. p Navar. in repet. 9. Item
in Levitici art. 31. n.° 46. pag. 324. de poenitentia dist. 1. Congreg. quoque
censuit pravos eleemosynarum quaestores prohibendos, ac severe puni-
endos esse. Non autem illos, qui eleemosynas collectas in pios usus
erogant. Verum censuit ut Episcopus ad usum pauperum in hospitali degentium
commorantium eleemosynas petendas, et colligendas permittat, dummodo
collectores sint bonae existimationis, spectatae pietatis ac religionis
eiusdem ordinarii iudicio comprobatae; neque ipsarum eleemosynarum parti-
cipes sint, atque tale munus obeant recte, ac decenter sine ulla
fraude, cum ulla bonorum offensione, ac scandalo, nec quaestorum ullo modo
nomen habeant sed eleemosynarum collectores simpliciter appellentur.
Praeterea nullas indulgentias divulgent, nec concionentur, nec ulla
privilegia aut sacras reliquias circumferant, neque in praecationibus
aut minis eleemosynas ab hominibus exprimant, aut extorqueant.
Non campanas aliave tinnitorum instrumenta, quae olim erant
quaestorum insignia, secum deferant, aut pulsent ad homines excitan-
dos, nec tale quicquam petat tanquam debitum, aut mutuatum nec
ullo artificio, aut specie commendationis orationem S. Antonii
aut alterius sancti vel alio pacto non utantur, ut pecunias
extorqueant, sed simpliciter, pie, ac modeste eleemosynas petant
ad ipsum hospitale collocandam, et quicquid tali eleemosyna-
rum nomine collectum fuerit nullam ad rem aliam, nisi ad usum hospi-
talis transferatur. Idem rescriptum fuit servandum esse in
colligendis eleemosynis pro Societate Rosarii.

Et ergo et semper missa fuit sacrificium, et assertio contraria here-
tica est ut olim fuerat definitum in Concil. Tolet. 12. c. 5. Late-
ran. sub Innoc. iij. Can. 1. eius decretorum. et c. 32. et in Ephes.
Conc., Epistola missa ad Nestorium. syn. Conc. Trid. et c. 2. 3. et
4. Item Can. 1. 3. 4. plene refertur in Can. Sacram. de
Eucharist. q. 101.

SESSIO XXII
QVAE EST SEXTA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XVII SEPT.
M. D. LXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitime cõgregata, præsidentibus in ea eisdẽ Apostolicæ Sedis Legatis, ut uetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur; & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus uerum & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

Caput I.

Quoniam sub priori testamento, teste Apostolo Paulo, propter Leuitici sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo, patre misericordiarum, ita ordinante, sacerdotem aliũ secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum, Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster etsi semel seipsum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortẽ sacerdotium eius extinguendum nõ erat; in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, ut suæ dilectæ sponsæ Ecclesiæ uisibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum,

repræ-

repræſentaretur; eiusq. memoria in finem uſque ſæculi permaneret; atque illius ſalutaris uirtus in remiſſionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; ſacerdotē ſecundum ordinem Melchiſedech ſe in æternum conſtitutum declarans, corpus & ſanguinē ſuum ſub ſpeciebus panis & uini Deo Patri obtulit; ac ſub earundem rerum ſymbolis, Apoſtolis, quos tunc noui teſtamenti ſacerdotes conſtituebat, ut ſumerent, tradidit; & eiſdem, eorumq. in ſacerdotio ſucceſſoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc uerba: Hoc facite in meam cōmemorationem: uti ſemper Eccleſia Catholica intellexit, & docuit. nā celebrato ueteri Paſcha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Iſrael immolabat, nouum inſtituit Paſcha, ſe ipſum ab Eccleſia per ſacerdotes ſub ſignis uiſibilibus immolandūm in memoriam tranſitus ſui ex hoc mundo ad Patrem, quando per ſui ſanguinis effuſionem nos redemit, eripuitq. de poteſtate tenebrarum, & in regnum ſuum tranſtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt: quam Dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: quam nō obſcure innuit Apoſtolus Paulus, Corinthiis ſcribens, cum dicit: Non poſſe eos, qui participatione menſæ Dæmoniorū polluti ſunt, menſæ Domini participes fieri: per menſam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa eſt, quæ per uarias ſacrificiorum, naturæ, & legis tempore, ſimilitudines figurabatur; utpote, quæ bona omnia, per illa ſignificata, uel ut illorum omnium conſummatio & perfectio complectitur.

Caput II.

Et quoniam in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis ſemel ſe ipſum cruente obtulit; docet ſancta Synodus, ſacrificium iſtud uere propitiatorium eſſe, per ipſumq. fieri; ut, ſi cum uero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pænitentes ad Deum accedamus, miſericordiam conſequamur, & gratiā inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe

Cet. x. eius Ecclie in celebratione missae utimur. Videat Dionisius
qui libro de Ecclesiastica Hierarchia paucissimas ponit ceremonias
quam ad presens utamur facit cap. Iacobus cum gl. de con
secr. dist. 1. Item Augustinus ad Ianuarium exponens verba Paul.
Cetera cum venero disponam. 1. Corinth. 11. dicit quod Paulus
ordinauit ritum illum accedendi ad Eucharistiam, qui fuerit ab
ea a Petro institutus. Item Hugo de Sancto Vict. lib. 2. de Sacram.
p. 8. c. ult.o dicit primum omnium Petrum celebrasse Antiochie quod
intelligitur. sub Antonin. 3. p. tit. 6. c. 8. de Celebrat.ne Pon
tifical: Platina in Vita Sixti: 1. refert Petrum post con
secrationem usum solum oratione Pater noster et benedi
xisse populo et inde enumerat addita ab Ecclesia et di
versos summos Pontifices ad Canonem Missae sive Sacram.
De Eucharist. q. 99.

oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. una enim eademq. est hostia, idemq. nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuiusquidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium uiuorũ peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo, nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

Caput III.

Et quamuis in honorem, & memoriam sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit; unde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, uel Paule; sed Deo de illorum uictoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

Caput IIII.

Et cum sancta sancte administrari conueniat, sitq. hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, ut digne reuerenterq. offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maxime sanctitatem, & pietatem quandam redoleat, mentesq. offerentium in Deum erigat. is enim constat cum ex ipsis Domini uerbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

Caput V

Cumq. natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; proptérea

propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quædam summissa uoce, alia uero elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cærimonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, uestes, aliaq. id genus multa ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificii commendaretur, & mentes fidelium per hæc uisibilia religionis & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Caput VI.

Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificii fructus uberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut priuatas & illicitas damnat, sed probat, atque adeo commendat. siquidem illæ quoque Missæ uere communes censeri debent, partim, quod in eis populus spiritualiter communicet, partim uero, quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

Caput VII.

Monet deinde sancta Synodus, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam uino in calice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia e latere eius aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquæ in Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo unio repræsentatur.

Caput

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Caput VIII.

Etsi Missa magnā contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire uisum est Patribus, ut uulgari passim lingua celebraretur. Quamobrē retento ubique cuiusque ecclesiæ antiquo, & a sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum matre, & magistra probato ritu, ne oues Christi esuriant, neue paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis; mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem uel per se, uel per alios ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; atque inter cetera sanctissimi huius sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

Caput IX.

Quia uero aduersus ueterem hanc, in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumq. Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaq. a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauesq. his de rebus mature habitos tractatus, unanimi Patrum omnium cōsensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræq. doctrinæ aduersantur, damnare, & a sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos Canones constituit.

De sacrificio Missæ.

CANON I.

Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo uerum, & proprium sacrificium; aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis uerbis, Hoc facite in meam commemorationem; Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, aliiq. sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificii in Cruce peracti, nó autem propitiatorium; uel soli prodesse sumenti; neque pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimi Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium; aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione, apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Canonem Missæ errores continere, ideoq. abrogandum; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, uestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse, magis quam officia pietatis; anathema sit.

CA-

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoq. abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa uoce pars Canonis, & uerba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua tantum uulgari Missam celebrari debere; aut aquam non miscendam esse uino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit.

Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ

QVANTA cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur; quiuis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum uocari, qui facit opus Dei negligenter. quod si necessario fatemur, nullum aliud opus a deo sanctum, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo uiuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur: satis etiam apparet, omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum uitio, siue hominũ incuria, & improbitate irrepsisse uideantur, quæ a tanti sacrificii dignitate aliena sunt; ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriã, & fidelis populi ædificationem restituatur; decernit sancta Synodus, ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quæ uel auaritia, idolorum seruitus; uel irreuerentia, quæ ab impietate uix seiuncta esse potest; uel superstitio, ueræ pietatis falsa imitatrix, induxit.

Atque ut multa paucis comprehendantur; in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedum condiciones, pacta, & quidquid pro Missis nouis celebrandis datur; necnon importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones potius, quam postulationes, aliaq. huiusmodi, quæ a simoniaca labe, uel certe turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant.

Deinde ut irreuerentia uitetur; singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui uago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Odinariis designanda, & uisitanda, sanctũ hoc sacrificium a sæcularibus, aut Regularibus quibuscũque peragi: ac nisi prius qui intersint, decẽter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore adesse. Ab ecclesiis uero musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurũ aliquid miscetur, itẽ sæculares omnes actiones, uana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant; ut domus Dei, uere domus orationis esse uideatur, ac dici possit.

Postremo, ne superstitioni locus aliquis detur; edicto, & pœnis propositis caueant, ne sacerdotes aliis, quam debitis horis, celebrent, neue ritus alios, aut alias cærimonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam uero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a uera religione inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant: doceantq. populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificii tam pretiosus, ac cælestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere uisa fuerint, ipsi pro data sibi a sacrosancta Synodo potestate, ac etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant; atque

Pro hic prohibendum censuit sacra congregatio, ad eorum exactionem et ambulationem per ecclesiam quae retinere fuerat in usu sed etiam, si prosbiter contestat apud altare, et ibi oblationes expectet eadem n. [illegible] abusus est in [illegible] Nov. octobris 1573. Aliqui ex illius DD. eram erant prohibendum tantum ac circuitiones per ecclesiam [illegible] et ita [illegible] etiam coram Sanctiss. proposuit. declarauit ex congregationis senten-tia Sanctitas eius licere etiam Parochis pro recipiendis oblationibus [illegible] autem ceteris sacerdotibus.

Puta consuetudinem quam in quibusdam Hispaniae locis [illegible] quod plebani [illegible] rectores [illegible] vel locabant laicis oblationes quae ponebantur in [illegible] altaris. sup quam controuersia [illegible] opiniones doctorum [illegible] quod tales oblationes non possunt locari aut vendi, ne prophanentur [illegible] [illegible] in c. Altar. 1. q. 3. Archid. in c. Sanctorum et ibi Gomin. [illegible] [illegible] 637. Soli. in c. [illegible] n. 5 et Dec. n. 114. De [illegible] Andreas Hispanus de decima q. 13 in q. [illegible] de oblat. 3. p. [illegible] 3 n. 6 et [illegible] [illegible] [illegible] c. 2. de [illegible] n. 21 et [illegible] n. 55. Abb. in c. [illegible] [illegible] Sed in [illegible] quando sunt [illegible] et de Altari capiuntur proprio [illegible] manus laicorum. [illegible] quando laici capiant eas de manu clericorum tantum ut [illegible] absque [illegible] iurisdictione vel [illegible] [illegible] tunc possunt [illegible] loca [illegible] aut vendi [illegible] [illegible] in d. c. Sanctorum [illegible] in Ver. decima [illegible] Altar in d. c. 2. de [illegible] in [illegible] 153 et eam [illegible] distinc-tionem [illegible] concordari opiniones in contrarium allegatas a [illegible] consideratur praesertim ubi est consuetudo. [illegible] [illegible] [illegible]

An [illegible] veniant publice [illegible] et meretrices. In Concil. Provincial. Mediolanen. fuit [illegible] quod sic. Sed Congregatio censuit quod non. [illegible] [illegible] [illegible] considerat [illegible] lenocinium esse crimen [illegible] [illegible] ciuili [illegible] fuit [illegible] lenocinium [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] et de lenonibus [illegible] fuit [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] damnent [illegible] [illegible] et [illegible] lib. 27. [illegible] Jacob. [illegible] in Nouell. 14 [illegible] De lenonib. [illegible] capite [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] de lenon. [illegible] 3. Gabriel. [illegible] in Tract. de [illegible] n. 3. [illegible] etiam de [illegible] capital. [illegible] Abb. in c. [illegible] de [illegible] in [illegible] n. [illegible] in c. at [illegible] n. 14. de [illegible] etiam [illegible] lenones capite plectuntur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac etiam n. 29. et [illegible] n. 85. de [illegible] in Concilio [illegible] quilibet [illegible] lenocinium

excreverit, et quod alienum corpus accenderit, placuit nec in fine accipere communionem. Quo etiam pertinet c. 30. Ubi Apostolus Apostolus ex(?)
cipit, ut dicit Lenaeus. De Meretricibus quarum publice est
venalis turpitudo 32. q. 4. c. Meretrices, dicuntur idem esse inurbana(?)
propter eorum immunditiam, de quibus August. Epist. 64. ad Aureli
um dicebat. Ego ergo tam(?) cubilium et impudicitiae tam magnum
crimen putat, ut nemo dignus, ad modo Ecclesiastici ministerii
sed ipsa etiam sacramentorum communione(?) videatur, qui eorum (?) cui
peccato maculaverit: Et eum expelli debeat de civitatibus(?), ut ait Bal. in l. minime C. de
Epis(?) audit. Rebuf. de privil. scholar. privil. 20. n. 4. malo magis ex bonis Dei(?) sacrandis(?): quod dicit secundo
facit quod dicit Sylvest. in ver. Concubinarius n. 1. quod quoad ad suspicionem et curiam(?), idest de
notorio fornicatore et concubinario. Multum urget text. in c. Apostolus Paulus. Vid. Jur. Canon. n. 20. fol. 88.
Oratorium arbitrio ordinarii exerceri potest in aliquo palatio vel domus honesto et opportuno loco qui occlusus et
obseptus sit ad sacrum missae usum: modo in diebus dictis(?), palatii, vel domus Dominus ipse aut aliquis eius nomine ex fami
liaribus ad audiendum a proprio Parocho in Parochia sacrum accedat. Audiverunt autem monitiones: et denuntiationes
matrimonii: et censuras et alia similia: quae inter missarum sollemnia consueverint a parochis in Ecclesiis proponi
& et ita ex mente Congregationis Sanctiss. D. N. declaravit sub die 22. 8bris 1583. quale autem sit privatum
oratorium: et de differentia quae est inter ipsum, et Eccl. Jo. And. in c. fin. de consec. leg. alleg. v. in n. 2. not.
dom. in c. unicuique de cons. dist. 1. Et fuit sacrae Congregationis decreto concessum oratorium Marchionissae Comae(?);
quae propter aetatem et valetudinis eius incommoda, Eccl. quae longius aberat, audiendae missae causa adire non
poterat; ut in litteris Archiep. Tranen. 20. Augu. 1588. et an privilegia Eccl. extenderetur ad ora
torium. vid. Jul. Clar. lib. 5. q. 30. ver. sed quid dicendum. Jus(?) censuit Congreg. ut in privatis domibus
non permittere celebrari missas nisi ex necessitate; et tunc fieri debet in oratorio: et altari ad di
vinum tamen cultum dedicato. Et licentia de celebrando missa in aliquo oratorio seu Eccl. de
novo dispositum non debet dari nisi cum clausula, salvo iure, et praeiudicio parochialis Eccl. et sacra
censuit Congreg. licentia vero de celebrando missam in Eccl. seu oratorio superadjectam
sine parochialis praeiudicio concessa, praeiudicium intelligi in his, quae ad sacramentorum administrationem et alia
quae ipsi Parochiali iure debentur; in reliquis vero non. Et Congreg. Cardinalium sentia Sublicatum(?) Congreg. quod
Ord. debeat dare licentiam Marchionissae, ut possit facere celebrari missam in oratoriis quod propter aetatem
(?); et valetudinis incommodum in aula sui palatii honesto, et opportuno loco ad sacrum missae usum
extraordinarium curavit: quod occlusum: et obseptum tenet, quemadmodum sacri misterii: quod ibi per
agendum est dignitas postulat. Addidit praeterea quod licentia celebrandi missam in Oratorio
alicui laico concessa non debet revocari sine causa. arg. c. authoritatem de privil. lib. 6.
Ab ludis vero. Nam et in Tragoediis medium pectoris et fauces liniendo sunt medicamentis: ut quasi Thea
trales moduli audiantur. et cantantes. Ex Hiero. ad c. 5. Epis. ad Ephe. 3. lib. 3. ne dum blanda voce
quaeritur congrua vita negligatur. c. in sanc. Rom. dis. 92. Ex Sug. in Regis. lib. 4. ep. 44. vid. c.
48. in synod. habita Romae, et inprimis mulieribus hoc erat interdictum, quae saltationes
Basilicarum aut festivitates martyrum ad sollemnia confluentes, turpia: et obscena cantica decan
tare solebant, ut in Conc. Cabilon. sub Eugen. 1. c. 9. Tom. 2. fol. 759. et ad hoc vid. August.

lib. 9 Confes. de conflictu animae ubi refert Alarag. nimis, et ut in cap. Alexandrinae. Petrus aut modo qui sicuti officijs divinis ritus orphanos musicos, ut ff. Caius. 2. 2. q. 11. ar. 1. et in Ver. Organo, ubi, sed si sup. credens liceret ut p. Nauar. in c. quando de consecr. dist. 1. nu. 16. n. 42. et 45. Prohibent etiam canticum seculares voce admisceri: ut in conc. Basil. sess. 21. de his qui in missa Tom. 3. fol. 63. Et an organa pulsare in Eccl. liceat sit Steph. in Tract. de lud. 6. Succedit sub n.º 4. Tom. 9. fol. 46. Add. conc. Senon. in decret. mor. c. 17. Tom. 4. fol. 740. et Colon. provin. par. 2. c. 15. Tom. 4. fol. 760. et habet in Carranza. inter com. ... et Conc. Colon. 5. ... fol. 12. et habet etiam in conc. Basil. sess. 21. post prin. Tom. 3. fol. 62. et seq.

Multa animadversione digna refert synod. Moguntina Provin. c. 58. et 59. Tom. 4. fol. 869.

Literis Archiepiscopi Genuensis quaerendi quid ei esset agendum in prava Genuensium consuetudine, qui tam aegri quam valentes passim contra decreta Conc. Trid. missas domi audiunt, Illmorum D. D. respondendum, ut nemini, qui possit ire ad Ecclesiam, id permittat. In casu aut necessitatis eo cedat suo arbitratu, modo celebretur in oratorio: aut alteri loco ad id ministerium constituto.

Et quia pluribus fuerat ab hac sancta sede indultum, ut missas et de vespere celebrare possent S. D. N. Pius V. omnes huiusmodi licentias: et privilegia revocavit. 1566. ind. 9. die. 29. mensis Martij anno eius p.º Sed concessit postea fuit Sebast. Franc. et Magdalenae Conf. celebrandi missam ante lucem: sed non nisi duabus horis ante ortum solis.

Lapus allegat. n.º 2. et n.º 4. docet quando ad propriam Ecclesiam sit eundum diebus dominicis: et sollemnibus: in alijs vero ubi vult. Sed contra censuit Congreg.º Illmorum ad Epum de Cava. iiij. Kal. februa. 1565. Non ex hoc tamen prohibentur mendicantes in suis Ecclesijs oppositum recipere, nec prohibentur oppositum ad mendicantium Ecclias etiam festivis diebus accedere. Ex Bulla pro Regularibus, et item consuitur Leone. X. refert Nauar. in Sum. c. 21. n.º 5. fol. 295. ubi intelligit hic text. de consilio: non de praecepto. Vid. Sarnen. de Visitation. lib. 2. c. 2. n.º 20.

Sed quid faciendum sit ubi non tam magno incommodo ad propriam parochiam accedi potest, et an possit adversus parochum opponi exceptio ommissi divinorum. Lapus alleg. lib. per tot. Sic saluo iure parochiae non debet prohiberi quo minus celebret missa in aliquo sacello: in quo celebrari prius consueverat, ut censuit Congreg.º Illmorum scribens Epo di Cava. iiij. Kal. febr. 1565. Et cum text. hic dicat quod Epi moneant populum, reprehendi meruit a Congreg.ne Illmorum Archiepiscopus Lancianensis qui populum sub poena anathematis accedere ad propriam Ecclesiam cogebat: cum excommunicatio non nisi gravi ex causa, ut in sess. 25. c. 3. praescriptum est ferri debeat. Die. 20. Junij 1566. Praeterea quando ex iusta aliqua causa itur ad alienam parochiam pro missa non potest cogi. Innoc. et Abb. c. 2. de paroch. Silvest. in Ver. missa. 2. n.º 5. contra Text. in c. in Dnicis cum seq. 9. q. 2. Et quod Concil. non praecipiat sed moneat, tenet Nauar. c. 21. n.º 5. fol. 291. licet sacra Illmorum Congreg.º non solum ad audiendam missam: sed etiam ad concionem in parochia providerit, quod ordinarius

excreverit, eo quod alienum corpus accumulaverit, placuit nec in fa-
ciendo contingimur. Jur etiam par. 8. c. gos. [illegible] Apostolus [illegible]
ex eo est dicit leviter. De Meretricibus quorum quarum publica est
venalis turpitudo 32. q. 4. c. Meretrices, dicitur idem esse iudicium
propter eam immunditiam de qua August. Epist. 64. ad Aureli-
um dicebat. Eorum corpus etiam carnalem et impudicitie tam magnum
crimen putat. ut nemo dignus, ad nec ecclesiastici ministerij
sed ipsa etiam sacramentorum communione [illegible] qui corpus eius
peccato maculaverit: et cum expelli debeat de honestis viris, ut not. Bal. in l. [illegible] C. de
Epis audient. Rebuf. de privil. scholar. privil. 20. n. 5. male [illegible] Deo sacratis: qui dicit [illegible]
facit quod dicit Sylvest. in ver. Concubinarius n. 1. quod quoad [illegible] et [illegible] idest de
notorio fornicatore: et concubinario. Melius urget text. in c. Apostolus Paulus. Ab. Jur. cum n. 20. dist. 81.
Oratorium arbitrio ordinarij erigi potest in aliquo palatio vel domus honesto et opportuno loco qui occlusus et
obseptus sit ad sacrum [illegible] [illegible] in diebus dominicis, palatij, vel domus Dominus ipse: aut aliquis eius nomine ex fa-
milia ad audiendum a proprio Parocho in Parochia sacrum accedat. Audiverunt etenim [illegible] et [illegible]
[illegible] et ceteras: et alia [illegible] quae inter missarum solemnia [illegible] a parochis in [illegible]
& et ita ex [illegible] Congregationis Sanctissimus D. N. declaravit sub die 22. [illegible] 1585. qualiter sit hic [illegible]
oratorium: et de differentia quae est inter [illegible] Jo. [illegible] in c. fin. de [illegible] [illegible] n. 2. not.
[illegible] de cons. dist. Et fuit [illegible] Congregationis decreto concessum oratorium Marchionissae Comi-
[illegible] et valetudinis eius incommoda, [illegible] quae longius aberat, audiendae missae causa adire non
poterat; ut in litteris Archiep. [illegible] 20. Augusti 1586. et an privilegia [illegible] extendatur ad ora-
torium. [illegible] Jul. Clar. lib. 5. q. 30. [illegible] sed quid dicendum. [illegible] censuit Congregatio ut in privatis domibus
non permittatur celebrari missas nisi ex necessitate; et tale fieri debet in oratorio: et altari ad di-
vinum cultum dedicato [illegible] licentia de celebrando missam in aliquo oratorio: seu [illegible] de
novo [illegible] non debere dari nisi cum clausula, salvo iure, et [illegible] parochialis [illegible] ut [illegible]
censuit Congregatio. licentia vero [illegible] de celebrando missam in [illegible] seu oratorio [illegible]
sine parochialis [illegible] concessa, [illegible] intelligi in his quae ad sacramentorum administrationem [illegible]
quae ipsi Parocho iure debita sunt; in reliquis vero non [illegible] Congregationis [illegible] [illegible] Congregatio quod
ord. debet dare licentiam Marchionissae, ut possit facere celebrare missam in oratorio: quod propter [illegible]
[illegible] et valetudinis incommodum in aula sui palatij honesto: et opportuno loco ad sacrum missae [illegible]
extruendum curavit: quod occlusum: et obseptum tenet, quemadmodum sacri misterij: quod [illegible] per-
agendum est dignitas postulat. Addidit praeterea quod licentia celebrandi missam in Oratorio
alicui laico concessa non debet revocari sine causa. arg. c. auctoritate de privil. lib. 6.
Ab [illegible] vero [illegible] in Tragedias, medium [illegible] et fauces [illegible] sit [illegible] et [illegible]
[illegible] audiatur. [illegible] cantantes. [illegible] ad c. 5. [illegible] ad [illegible] 3. lib. 3. [illegible]
[illegible] neglegat. c. in [illegible] Rom. dis. 92. [illegible] in Regis. lib. 4. [illegible]
88. in synod. habita Romae, et inprimis mulieribus hoc erat interdictum, quae [illegible]
Basilicarum: aut festivitates martyrum ad solemnia confluentes, turpia: et obscena cantica decan-
tare solebant, ut in Conc. Cabilon. sub Eugen. 1. c. 9. Tom. 2. fol. 359. et ad [illegible] vid. August.

lib. 9 Confes. de vestimentis aureis, ubi refert Alexandri tunicam, et unde est Alexandrinum. Peccat autem mortaliter qui stricto officijs divinis miscet cantilenas musicas, ut per Caiet. 2.2ae q. 91 ar. 1 et in Ver. Organum uidet, secus si textus eiusdem licentiae, ut per Nauar. in c. quando de consecr. dist. 1 nu. 16 n. 42 et 48. Prohibent etiam cantilenas seculares uoce admisceri: ut in Conc. Basil. sess. 21 de his qui in missa Tom. 3 fol. 63. Et an organa pulsare in Eccl. liceat, vide Stephan. in Tract. de lud. 5 Succedit sub n. 4 Tom. 9 fol. 86. Add. Conc. Senon. in decret. mor. c. 17 Tom. 4 fol. 740 et Colon. provin. par. 2 c. 14 Tom. 4 fol. 760 et habetur in Extravag. unicae inter comm. et Conc. Tolet. clar. 5 sess. 2 fol. ... et habetur in Conc. Basil. sess. 21 post prin. Tom. 3 fol. 62 et seq.

Multa animadversione digna refert Synod. Mogunt. Provin. c. 58 et 59 Tom. 4 fol. 869.

Literis Archiepi Genuensis quaerendo quid ei agendum in praua Genuensium consuetudine, qui tam aegri quam ualentes passim contra decreta Conc. Trid. missas domi audiunt. Visum est respondendum, ut nemini, qui possit ire ad Ecclesiam, id permittat. In casu autem necessitatis concedat suo arbitratu, modo celebretur in oratorio: aut alteri loco ad id ministerium constituto.

Et quia pluribus fuerat ab Sac. Sede indultum, ut missas et de uespere celebrari possent S. D. N. Pius V omnes huiusmodi licentias et privilegia revocavit 1568 ind. 9 die 29 mensis Martij anno eius primo. Sed concessum postea fuit Sororibus Franc. et Magdalenae Const. celebrandi missam ante lucem: sed non nisi duabus horis ante ortum solis.

Lapus allegat n. 2 et n. 4 docet quando ad propriam Ecclesiam sit eundum diebus dominicis et solemnibus: in alijs uero ubi uult. Sed contra censuit Congreg. Illmorum ad Epum de Cesa. iiij. Kal. Februarias 1565. Non ex hoc tamen prohibentur mendicantes in suis Ecclijs populum recipere: nec prohibetur populus ad mendicantium Ecclesias etiam festiuis diebus accedere. Ex Bulla pro Regularibus, et iten censuit Leone X refert Nauar. in Sum. c. 21 n. 5 fol. 295 ubi intelligit dic. text. de consilio non de praecepto. Vid. Sarnen. de Visitation. lib. 2 c. 2 n. 30.

Sed quid faciendum sit ubi non tam magno incommodo ad propriam parochiam accedi posset, et an possit aduersus parochum opponi exceptio commissi divinorum. Lapus alleg. lib. per tot. Sic saluo iure parochiae non debet prohiberi quo minus celebret missa in aliquo sacello: in quo celebrari prius consueuerat, ut censuit Congreg. Illmorum scribens Epo de Cesa. iiij. Kal. Febr. 1565. Et cum text. hic dicat quod Epi moneant populum, reprehendi meruit a Congreg. Illmorum Archiepus Caralitanus qui populum sub poena anathematis accedere ad propriam Ecclesiam cogebat: cui excomunicatio non nisi graui ex causa, ut sess. 25 c. 3 praescriptum est, ferri debeat. Die 20 Iunij 1566. Praeterea qui ex iusta aliqua causa iuit ad alienam parochiam pro missa non potest ejici. Innoc. et Abb. c. 2 de parochiis. Silvest. in Ver. missa 2 n. 5 contra Text. in c. in Dnicis cum seq. 9 q. 2. Et quod Concil. non praecipiat sed moneat, tenet Nauar. c. 21 n. 5 fol. 291 licet sacra Illmorum Congreg. non solum ad audiendam missam: sed etiam ad concionem in parochia providerit, quod ordinarius

non posse mulctis et poenis et in casu notabilis negligentiae et contumeliae cogere ire ad audiendam missam, et sacram concionem in ea parochia nec pueros ad discendam doctrinam christianam, et si hoc fieri voluerint in Oppidis, Villis, et aliis locis extra civitatem: sed adhortatio quare monitio ista non debet esse coactiva vix. Sub antiquos Canones, qui praecipiunt loquuntur. Ce quam necessarium sit cogere potentes: et divites ad concionem habet in Synodo Raven. sub Ludou. 2. Ver. Doctrina vero. T. 3. fol. 481. col. 1. et quod parochiani teneantur audire missam in parochia. Vid. in Extravag. vices illius. De Tregua: et pace.

Antiqui Canonis vigore prohibebant Episcopi ne Regulares, ipsis celebrantibus, audeant celebrare.
Item ne campanas pulsent usque quo Cathedralis campana pulsare incepit. Quae omnia reformata sunt per bullam Pii V. pro Regularibus editam.

Quid de Confessione dicendum ... quis tenetur confiteri proprio sacerdoti. c. omnis utriusque ubi Abb. n. 5. et 6. de poenit. et remiss.

Inter alia, quae ad bonam honestatem pertinent, illud in primis quaesitum fuit an Monachus factus Episcopus liber sit a delatione habitus et a tribus votis substantialibus. In dic. gl. in c. Clericus officium de vit. et honest. cleric. Et post alios vide Covarru. par. 2. in n. 14. fol. 37.

Si appellatio non est necessaria ad finem suspendendi sed bene quatenus devolutionem per eamque voluit Innocentius in c. dilectus de appell. Lapus alleg. 1. n. 4. et regulariter in causis correctionis non datur appellatio nisi corrigens excedat modum. Hostien. de stat. monach. in sum. § et de Visitatione. dixi sup. sess. 13. c. 1. Abb. in c. irrefragabili de off. ordin. gl. in c. de priore de appell. c. ad nostram et c. reprehensibilis de appell. Abb. in c. licet Hely n. 22. de simon. et c. licet de off. ordin. c. ad nostram: et c. reprehensibilis de appell. Abb. in c. licet Hely n. 22. de simon.

ad ea inuiolate seruāda, censuris ecclesiasticis, aliisq. pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

Decretum de reformatione. Cap. I.

Eadem sacrosancta Synodus, ut reformationis negotium prosequatur; hæc in præsenti Sessione statuenda censuit. Nihil est, quod alios magis ad pietatē, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum uita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. cum enim à rebus sæculi in altiorem sublati locum cōspiciantur, in eos, tamquam speculum, reliqui oculos coniiciunt; ex iisq. sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino clericos, in sortem Domini uocatos, uitam, moresq. suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisq. omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum, præ se ferant; leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorū actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quo maiore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda; statuit sancta Synodus, ut quæ alias a summis Pontificibus, & a sacris Conciliis de clericorum uita, honestate, cultu, doctrinaq. retinenda, ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, necnon sæcularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt; eadem in posterum iisdem pœnis, uel maioribus, arbitrio Ordinarii imponendis, obseruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua uero ex his in desuetudinem abiisse compererint; ea quamprimum in usum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque; ne subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo uindice, pœnas persoluant.

Caput II.

Quicumque posthac ad ecclesias cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, aetate, moribus, & uita, ac aliis, quae a sacris Canonibus requiruntur, plene sit praeditus, uerum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerũ instructio, si eius noticia nulla, aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicae Legatis, seu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eoq. deficiente, a uicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia uero praeter haec eiusmodi polleat, ut muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. ideoq. antea in uniuersitate studiorum magister, siue doctor, aut licentiatus in sacra Theologia, uel iure Canonico merito sit promotus; aut publico alicuius academiae testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod si regularis fuerit, a Superioribus suae religionis similem fidem habeat. Praedicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, haec fideliter & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias, grauiter oneratas esse scient; ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

Caput III.

Episcopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, & prouentibus quibuscumque, omnium dignitatum, personatuũ, & officiorum, in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis existentium tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens sibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis praescribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant, sed fabricae ecclesiae, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarii, applicetur. Crescente uero contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonũ constitutiones procedant. Quod si alicui ex praedictis dignitatibus in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, uel

Huic canoni inherens Pius V. nova sua quadam constitutione sancivit, eos, qui a Comitibus: vel collegijs officialium Rom. cur. vel ab alijs quibus cumque; quibus ab alijs Pontificibus facultas ad doctorandum fuerit concessa, promoti fuerint quo ad dignitates, ceteraque beneficia Ecclesiastica nulla gradus prerogativa frui: et gaudere posse, vel debere. et sic per quoscumque iudices iudicari et cum decreto irritanti. Vid. Bullam eiusdem de mense Junij 1568. an. iij vi. c. quamvis a sede Aplica.

Dubitatur si in uno, eodemque Capitulo multi essent pinguioris praebendae, et multi pinguioris praebendis, et omnium eorum fructuum tertia pars separetur ideam hunc textum an inter omnes residentes: vel inter praebendatos tantum sic faciendo divisio. An hec tertia pars sic separata conferatur in massa communi, et equaliter postea dividatur; an ut secundum illam divisionem applicetur secundum quam fuit separata, videlicet, ut ei cui plus ademptum est, plus velit. Expecta quid dicit Illmorum Congreg. Quae tandem censuit, ut ei, cui plus ademptum fuit plus detur.

Huic fabricae sed non potest Eps applicare census: aut livellos: quos Rector Ecclesiarum possident, nec prohibere quin dicti Rectores accipiant sponte oblatum ab haeredibus defunctorum.

Ipsae distributiones quotidianae: quae acceptae fuerint ex tertia parte fructuum dignitatum alicuius Ecclesiae debent assignari non Canonicis tantum; sed et reliquis omnibus alijs: et qui non interfuerit, distributionem amittat; Nec distributiones absentibus ademptae, debent inter presentes dividi: sed fabricae Ecclesiae, aut alteri pio loco arbitrio ordinarij debent applicari. Et hoc intelligi de 3. parte fructuum ex dignitatibus detracta. Reliquae vero distributiones, quas absentes non faciunt suas, debent attribui ijs qui statutis horis interfuerint. Et qui praetextu absunt non solum amittunt tertiam partem fructuum quae attributa fuit distributionibus: sed et beneficio privari debent. Ex Congregationis Sententia.

Quid si Eps constituat, ut nemo ad distributiones admittatur nisi fuerit examinatus, dic quod si talis constitutio non fuit confirmata a Papa non ligat eos, qui habuerint collationem a Papa. Ut Congreg. censuit.

Non dat facultas per consensum parte aliqua fructuum parochialium Ecclesiarum uniendi praebendis: et distributionibus quotidianis; nec Ecclesiae Cathedralis.

Separatio ista ut differat a cap. 3. sup. sess. 21. fit in hoc textu contra non residentes: et applicatur fabricae; vel alteri pio loco, et illa fit contra non intervenientes singulis horis: quo puncta: seu falli: ut vulgo dicitur accrescunt deservientibus eisdem horis. et ita declararunt hi Canonis. ex sua Congreg. Illmorum DD. meorum; vel iste textus de extraordinarijs; illi de ordinarijs: ut per Navar. de Hor. canon. c. 22. n. 50. dantur tamen absentibus causa Ecclesiae vel infirmis; ut in addit. ad Abb. in c. Expensis de praebend. Vid. conciliationem huius capituli cum c. 3. sess. 21. T. ut per Navar. de iur. com. fol. 597.

Si unio est facta ad incorporationem, tunc quia mutat naturam, et sumit eius, cui unitur non sed suo locum unitae. Felin. in c. Translato n.° 9. de const. et expedit nomen: et effectum beneficij Dec. in c. cum accessissent de const. cum alijs trad. per Jo. baptam de S.to Seu. in tract. de Unio. art. 8. q. xi. et seq. Cassad. Dec. 13. n.° 1. reg. glo. in Cle. gratiae de praebend. tunc enim unio facit unum. Rot. dec. xi. de reb. eccl. non alien. in antiq. Et hoc posse impetrari, ferret cons. ibi. licet Olrad. cons. 257. idem dicat in quacumque unione. sed residere compellendo in illa eccl. deserviendi per alium, etiam quod alijs beneficijs non deserviant, potest percipere fructus ob tot minutas obventiones. lag. alleg. 35. n.° 5.

Declaratum inde fuit quod obtinens Canonicatum, cui unita sit parochialis Eccl. ad vitam obtinentis, tenetur in parochiali residere; si unio facta sit ad vitam obtinentis tantum. Item, qui Canonicatum obtinet, et parochialem eiusdem civitatis in parochiali residere tenetur, nec potest dum in ea residet privari Canonicatus, sed solummodo distributiones quotidianas eius amittit: ut Sacra censuit Congregatio. Amittit et si quid praeterea absentes iusta de causa non percipiunt, alias nec privari, nec puniri potest. Idem in eo qui obtinet duos canonicatus: nam in digniori residere debet: et solummodo alterius illos quos non residens distributiones amittit. Si qui vero in eadem Civitate parochiam: et Canonicatum obtinent in Cathedrali: vel collegiata, utrumque retinere possunt, modo resideant in parochiali, nullo ei officio necessario detinentur, quod idem si possunt Canonicatui debitis horis inservire, possunt percipere omnes fructus, et commoda: quae illi muneri sunt attributa. Si vero inservire nequeunt, distributiones solum eorum dierum: quibus non non interfuit ammittit: neque alio damno affici possunt. Ex decretis Sacrae Congregationis. Quod si Episcopus sit, modo in Ecclesia residet, solutus est a residentia dignitatis: quam sine ulla animarum cura obtinet in aliqua Cathedrali: eamque retinere: et eius fructus percipere potest, exceptis portionibus, aut distributionibus quotidianis: et alijs si quae sint forte, quas absentes iusta alia de causa non percipiunt. Ex Congregationis sacrae. Item obtinens Canonicatum: et Monasterium: et Commendam liberam a cura animarum, in canonicatu debet residere. Episcopus quoque residens in Capitulari sede, liber est a residentia Monasterij monachorum regularium, quod obtinet cum dispensatione Papae, licet illi annexae sint aliquae Eccl.ae curatae post erectionem Monasterij: et praesertim si in tali monasterio non sit fons baptismalis, nec aliqua animarum cura: et curatae gubernari non soleant per Vicarios. Similiter residens in Prioratu: qui curam habet animarum potest retinere canonicatum et beneficium simplex: sed residens in beneficio simplici per alium inservire debet. Item habens tres dignitates pares Canonicatus, residens in Eccl.a cum altera earum: in qua est Canonicatus est unita alterius tertij canonicatus non perdit nisi distributiones quotidianas et si quae alia sint, quas absentes iusta de causa non percipiunt. Item habens dignitatem in collegiata unita Cathedrali: quae collegiata sit destructa, potest si talis [illegible] recipiatur in Cathedrali, alibi ubi beneficium est in eo residere: et interim dignitatis suae fructus percipere, exceptis distributionibus: et in quas forte sint, quas absentes iusta de causa non percipiunt. Item habens duos Archidiaconatus dignitates pares, potest residere in quo sibi placuerit, si vero alter est dignior, in eo tenetur residere. Quod si parochialis sit ex fundatione unita Canonicatui, ratione fundationis, cui non est derogatum per hunc tex. poterit residere in Canonicatu iuxta d. c. extirpandae. §. qui vero, deputato prius Vic.o idoneo in parochiali ab Ep.o approbando iux. c. 7. sess. 7. ut Sacra censuit Congregatio. Qui de iure antiquo obtinens parochialem annexam dignitati cogit in digniori Ecc. et ne in dignitate

residere: hic aut videt colligi q potius in parochiali resideat, fuit dubitatu an hac dispositio mutet, vel quo quomodo inuenerat dispensat. oteterapendi. v. Quero de prebend. D. Card. Alciat. dicebat quod sic, et in pluri es interrogatus rndit. Alijs visum est contra sentire, quia hic non dispensatur alicui, ut potius in parochiali q in dignitate resideat: sed ut si voluit in ea incumbere, possit et habeatur pro residente in Cathedrali: ac per hoc non infertur parochiale digniore esse: sed sit voluntariu q olim erat necessarium. Non est potest negari quin dispositio c. illius sit alterata salte in hoc, ut q cogebatur residere in dignitate, possit hodie si velit residere in parochiali. Tamen totu hoc sublatu est p bulla Pij V. per qua obtinens parochiale: et Canonicatu; vel aliud beneficium personale requirens residentiam cogitur in parochiali residere. Vid. bulla edita de mense Julij 1568. an. 3. et iuxta Bulla observat hodie Congreg.e licet prius aliter responderit Card. Lotheringio. V. Kal. Novemb. et Gio Verdunen. eode exemplo: et in casu, quo quis simul cu parochiali retinet Canonicatu in Cathedrali: vel Collegiata, dummodo resideat in parochiali, non amittit de canonicatu nisi quotidianas distributiones, in qua snia scriptu fuit Card. ferrerio sub die. 4. Novemb. 1566. limitat non procedere in habente duas parochiales: vel Cathedralem cu Parochiali, quia tenetur alteram dimittere, alias privat utraq. Vt. i. sess. 24. c. 17. dixi sup. sess. 7. c. 5.

Et sic percipiet fructus: et quotidianas distributiones: que consistut in massa. sed no eas que horatim distribuunt deservientibus per singulas horas. Ita censuit Congreg.e sub die. 4. Junij. 1573. Iterum fuit dubitatum de eo, qui in una Cathedrali habebat dignitatem: in altera vero Canonicatum: et Parochialem: sed residebat in canonicatu: an possit licite privari fructibus dignitatis ea rone, quia non residet in Parochiali; et fuit responsum q sic: quia ex bulla Pij V. tunc in absentia possit quis fructus dignitatis: vel canonicatus qn residet in parochiali: et ita in una Taraconen. censuit Congreg.e sub die. 23. Julij. 1573. Quid aut si aliquis ex Can.cis vel alijs Clerici officialibus habeat in Ecc.a Cappellaniam. vel sint mercenarij, an eo tempore, quo celebrant tanquam praesentes in choro censeant. Dic quod ubi viget talis consuetudo videtur affirmative. sed de mercenarijs dubito valde pt. Censuit tn Congreg.e quod residentes in parochiali, que non longe a collegiata

Obtinens parochialem, et canonicatu prebende magistralis cu dispensatione ant. Conc. legitime obtenta, tenet in parochiali residere: atq in magistrali prebenda idoneu viru substituere debet, qui munus sacrae scripturae interpretandae obeat.

Licet Canonicus: qui non est in Sacris no debeat vocem in Caplo. tn si admittat ad electionem; vel ad actus capitulares: talis actus non per hoc inficit, vel vitiat. felin. in c. cum M. ferr. n.o 34. de constit. Panorm. de offic. et potest. c. sed vae. prelud. V. n.o 14. To. 2. fol. 352. Vid. Hon. in clem. si quis pos. eligere. Vor. qui habb. in add. c. ex eo. de elect. lib. 6.

In fundatione, voluit si fundatori expresserit quod provisus de tali beneficio, vel Cappellania teneat p se missam celebrare: Tunc. n. non valebit collatio de tali beneficio si fiat ei qui non sit in tali ordine, vel in tali aetate, et concor. sup. sess. 7. c. 3. et c. 13. et. s. sess. 22. c. 12. ibi Neminem. Rochus de Curt. de iur. patr. in ver. Honorifica n.o 21.

Quod si ex fundatione no de voluntate dispositis appareat; tunc in talibus beneficijs non requirit ordo sacer, nec etas sacris ordinibus deputata; de q Roch. ibi sup. Cui add. lap. alleg. I. n.o 6. et alleg. 116. et 117. Card. cons. 5. sequit Rebuff. in praxi beneficii. de non promou. infra annu n.o 17. 61. et 62. et

ad effectu illius Tex: qui promotus est ad sacros; licet promotus sit ante electione, debet eo bene uocem in capl̄o, ut per Jo. de Ail. de benef. par. 2. q. 6. n. 6. Tom. 2. Seq. Petr. de Daiu. de elec. c. 17. 9 par. n. 3. Tom. ad. Bosetbi qui habet uocem in capl̄o opere domini: uel p̄bend. de modo ubi non obviet Ecc. statuti: uel ubi ubi uero ecclia illa, non sit Collegialis et competat ex Canonia, nō exigere Capli sicut p̄t delegatus mini. Panuin. de potest. capit. Sed. uac. prestit. V. n. 14. Tom. 2. fol. 352. et ibi uid. quod p̄t plura alia facere.

Al. c. 4. Declara quod pena huius canonis prescripta ijs: qui intra annu sacerdotij nō susceperint non habet locum in Rectore, qui intra annu a die adeptae pacifice possess. uel intra tempus legitime ei prorogati comparuerit. et se promoueri petierit, offeres ipsum in eo erat se parati sacerdotium suscipere: sed ordinarius noluit eum: uel ppter literaturam, uel ppter aliam causam promouere et ita Congreg. sacra declarauit. Verum bene habet locu in eo: qui obtinet parochialem Ecclesiam per prouisionem sedis Aplicae habet liberu curae exercitium et omnium bonorum, fructuum et prouentuum dictae Ecc. parochiali pertinentium possessionem licet in limine adeptae possessionis prefatae mota fuerit lis per aliquem in petitorio: tn tenetur se promoueri facere infra annu lite pendente: et ad residendum in dicta Ecc. et ppterea quod nō tenetur residere, eo casu debet deputare Vic. idoneum, partemq. fructuum ei pro sufficienti uictu assignare iux. formam Conc. Trid. et ita Congreg. censuit. In clem. 1. de aetate et qual.

Sed quesitu fuit an potest ordinarius eiusdem dispensationum cognitionem siue processu faciendi committere Vic. Cor. forensis: et uidet q. sic, quia hoc casu sit delegatus Principis. Ergo p̄t subdelegare c. Pastoralis. Vi. Abb. n. 6. de off. deleg. et hac facultas tribuit ipsi a lege, et in ordinarijs Decis. i. post n. 4 tt. de offi. ciis cui mand. Sic Iag. alleg. 45. distinguit inter delegatu et ordin. ut ille nō possit, ille possit. Hosti. tn distinguebat dices q qui iure ord. p̄t absolueri, is et p̄t committere absolutionem q secus si ex eo commissione sibi competat. in sum. tit. offic. ordin. § quid pertinet prope fi. Sed Soccin. concludit delegatum et Principis nō posse subdelegare, si ubi sit onerata conscia, neq. cognitionem eden. Soccin. cons. 95. uol. 1. col. 3. sed proposito hoc dubio in Congreg. Illmorum sacrae Congregat. fuit post conclusum q delegatus possit subdelegare in omni casu: qui committitur in forma dignum et si eiusdem conscia oneret q doctrinas Abb. in c. fi. n. 7. ubi feli. si 6. de off. Vicij. et fuit allegata decisio Rotae 18. de consec. praeben. in nou. sed si bene legat felin. destinguit, q ubi conscia onerat ad tenorem delegationis loco monitionis et possit subdelegare, aut ad decisionem: et nō poterit. et uideat dicta decisio Rotae infr. quia multi tenuerunt contrarium.

In qua canonicati obtinet diebus ferialibus ad ecc. collegiatas accedere et in eadiuinis inseruire potest, dummodo diebus et horis debitis: et cognita parochiali inspiciant ut nihil penitus relinquat ex debito seruitio ipsius parochialis.

Si habeat canonicatu et parochiali in qua nō p̄t sine discrimine utro residere nō est cogendus dimitti parochiali nisi in canonicatu residens. Ex Congreg. sacra.

Et inicitur in ea residens: sed si precommendet te in Canonicatu residens.

Obtinens duos Can. tenet in digniori residere, eius si in quo nō residet, p̄dit distributiones in quibus distributiones intelligi et coprelensa pars prebendae: quae ex decreto Conc. trid. ascripta fuit distributionibus quot.

Archidiaconus: qui p defens. iuris sui Archid. in alia Ecc. moratur p residente habetur Sri. de iur. c. ex parte ll. 2. de cleri. non resid.

Epo Vlysipponen. fuit rescriptu Gasparem de Sousa residente in cano. Ecc. Vlysippone nō esse cogendum ut resideat in monaste. S. Petri de Aguilis ord. Cisterciensis q obtinet in comendam.

Nullo Conc. trid. decreto statutu est, quod in eis dens requiratur: qui Can. in ecc. collegiatis cōsequuntur, sed id sit relictu intra eos terminos, q ante idem Conc. trid. prescripti sunt, ut in c. statutu de elect. in Vi.

uel officium non competat, ſed extra ciuitatẽ in diœceſi cura animarum immineat; cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere uoluerit; tunc pro tempore, quo in curata eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, tamquam præſens ſit, ac diuinis interſit, in eccleſiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in iis tantum eccleſiis conſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo, uel ſtatutum, ut dictæ dignitates non ſeruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorũ fructuum, & prouentuum aſcendat: non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

Quicumque in cathedrali, uel collegiata, ſæculari, uel regulari eccleſia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine ſaltem conſtitutus non ſit; uocem in huiuſmodi eccleſiis in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab aliis libere fuerit conceſſum. Ii uero, qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis eccleſiis obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera uaria ſunt annexa, uidelicet, ut alii Miſſas, alii Euangelium, alii Epiſtolas dicant, ſeu cantent; quocumque priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſante, infra annum ordines ſuſcipere requiſitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta conſtitutionẽ Concilii Vienneñſis, quæ incipit, Vt ii, qui: quam præſenti decreto innouàt. cogantq. Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſe ipſos exercere, ac cetera omnia officia, quæ debent, in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem, & aliis, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in poſterum fiat prouiſio; niſi iis, qui iam ætatem, & ceteras habilitates integre habere dignoſcantur: aliter irrita ſit prouiſio.

Caput V.

Diſpenſationes, quacumque auctoritate concedendæ, ſi extra Romanam Curiam committendæ erunt, cõmittantur Ordinariis

 illorum,

qui eas impetrauerint. Eæ uero, quæ gratiosè cõcedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, uel obreptionis uitio non subiacere.

Caput VI.

In commutationibus ultimarum uoluntatum, quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent; Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, summarie, & extraiudicialiter cognoscãt, nihil in precibus, tacita ueritate, uel suggesta falsitate fuisse narratum; priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Caput VII.

Legati, & Nuncii Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quã in cõcedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentii quarti, quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, uel priuilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.

Caput VIII.

Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a iure concessis, omnium piarum dispositionum, tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, sint executores; habeant ius uisitandi hospitalia, collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine uocant: non tamen quæ sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia:

Dummodo subreptio sit circa ea, in quibus se fundat Papa; nam circa alia nõ attenditur, falsitas, seu superflua. allegat. 28. in fin. unde non subreptitiae literae sunt ipso iure nullae, ubi id reperitur, quod si fuisset expressum Papa gratiam veritati non fecisset. Abb. in c. cõstitutus. et c. super litt. fel. in c. ad audientiam il. 2. n.º 22. Ver. Anglic. 3.º et in c. in nra. n.º 9 de rescriptis. Oldradus cons. 81.

Jus cõmutandi ultimas voluntates dicitur ad solam Sedem Aplicam pertinere; de quo habetur in c. quod translationes de off. legati. et non debet fieri talis cõmutatio ad aliũ usum et pium absq. gravi causa, fin. c. inter corporalia. de translat. et c. ad aures, ubi not. et c. suggestũ de appell. Rebuff. in praxi n.º 16. de brevi aptico fol. 411. Dec. Tolos. 26. Dec. in c. nos quidem. de testam. Staffil. de grat. expect. n.º 11. fol. 4.

Quid si derogasset consuetudini cuiuscunq. non tñ expressisset, licet immemorabili. Vt l. i. sess. 24. c. 20. in fi. ubi notavi. Dic quod non venitur immemorabilis: quia cõtrũ qñ voluit, expressit ut hic, et p derogationem consuetudinis de iure non venit immemorabilis. Afflict. decis. 254. prope fin. Covarru. lib. 3. variar. resolut. c. 33. n.º 3. et si per viam legis derogetur. Tiraq. de retract. conventio. § 1. glo. 2. n.º 23. et ita post binas resolutiones factas in Rota censuit Congreg.º sub die 4. Junij. 1573. vide quae scripsi sess. 24. c. 4. in fin.

Executores. Vt in Authen. de Ecclesiasti. Tit. § si quis aut. pro redemptione capit. c. ad hec, et ibi not. de relig. dom. Hic aũt saeculares exequendi transit in Epũm et infra annũ qñ executores bis moniti ultimam defuncti voluntatem exequi distulerint, et quid in relictis alimentorũ, vel nõ ad pias causas. Vide Covarru. 70. l. cap. 3. n.º 1 et seq. fol. 44. et in c. si haeredes n.º 4. fol. 81.

Hospitalia constructa aucthoritate Epi, et sic religiosa subjaciebantur visitationi ipsius: ut in c. quia monasterium, de relig. dom. Sed si fuerint aedificata sine Epi aucthoritate, nõ debet Epus in his se immiscere. Abb. in c. de xenodochijs, eod. tit. quia privata, hoc tamen, ut not. Innoc. et alij. in c. inter dilectos. De donation. Paris. cons. 34. n.º 37. vo. 4. Quod tñ limitant, hic iure, ut hic dicitur etiam si talis cura ad laicos pertineat: sed cum verbũ visitationis vocabulũ refferatur ad expressa in hoc tex. circa fin. ut s. possit Epus reformare, iubere, exequi iuxta praescriptam voluntatem eorũ, qui huiusmodi hospitalia instituerunt: nõ aũt ipse nova statuta condere, vel eorũ, quae a fundatore constituta sunt aliquid inuitare. iux. c. tua nobis. et c. Joanes de testamen. ad quod se reffert concilium ibi cognoscant et exequantur: Est n. relatũ in cũ oĩbus suis qualitatibus. Curt. Jun. cons. 113. n.º 21. Alias ubi hospitale esset Ecclesiasticum latius pateret visitationis vocabulũ, ut not. in fin. huius tex. Quorũ vero signa ad cognoscendũ qñ sit laicum, vel ecclesiasticum, puta celebratio missae: et divinorũ officiorũ altare, campana, cimiterium, sepultura. Vide Federic. de sen. cons. 130. et in hanc sntiam sacra Congreg.º rescripsit ad Illmum Card. Borromeũ Archiepũm Mediolanẽ. volens plene jure visitare hospitale Sctae Mariae Trinity, q ex fundatione ad laicos pertinet, sub die 15. Marz. 1575. declarando alias litteras eiusdem datas sub die 7. febr. eiusdem ãni. Iterũ eẽ Congreg.º cẽsuit, quod hospitalia: in quibus sũt Ecce. ubi assidue divina offa celebrant, et bona eorũ hospitalia sũt simpli cita, dẽt ab ordinarijs visitari: Non aũt illas laicorũ Confraternitates visitare poterit, nisi in casibus a iure exceptis: in quibus hic locũ iste tex. licet tñ ordinarius ab eis rõnem administrationis exigere nulla iuris cõis habita ratione: sed servata tñ forma cap. seq.

Immediate, i. absq. medio, nam sedi Ap.ca dici civitas immediate subiecta, q. alicui iurisdictioni non est subiecta, sed exempta facit text. in clem. p.a de iur. iur.

Per hæc verba censuit Congreg.o quod hospitale Mediolanen. nō eximit à Visit.ne ordinarij, qa Ducatus Mediolanen. non est sub immediata protectione Regis: sed mediata; Ipse namq. Rex illū possidet nō ut Rex, sed ut Dux Mediolani, et rōnem huius decisionis vide Gabriell. cons. 195. lib. 2. qui pro Archiepō consuleut Marinil. n. 6. 7. et cū seq.

Protectio non adijcit locū protectori; neq. eximit à potestate alioꝝ. c. accepimus, ubi Abb. n. 3. c. ex parte. 2. de privil.

Hic dicit q. Epi hnt Ius visitandi hospitalia et Confraternitates etiam exemptas: sed sup. sess. 7. c. 15. curare debet Epi. ut hospitalia à suis administratoribus quomodolibet exemptis diligenter, et fideli gubernent; sed intelligi debet, ut hoc fiat visitando, ut hic: nā absq. visitatne cognosci non potest ordinariis, quid facere debeat administratores hospitaliū; et confraternitatum. Et ita hæc duo iura concordant, ex Congreg.nis declarat.ne

Hinc videt quod possint et visitare hospitalia, et pia loca militiæ sci Jōis Hierosolimitani, ut sentit in Clem. 2. § Præmissa de relig. domibus. c. tua nobis. et c. Joannes de Tetam.

Si possit visitare, quæritur an possint condere statuta ad reformationem dicti hospitaliū, vel locoꝝ pertinentia, et Congreg.o sub die xi febr. 1574. censuit q. sic: quia præsupposita facultate visitandi, venit correctio et reformatio: et p consequens veniunt statuta, et ordinationes: quæ fiunt ad corrigendū: et reformandum; quoniam principali concesso; omnia concedi videntr, quæ inde necessº sequunt. l. pleruq. et l. accessorium. De regul. iur. l. ad rem mobilem, et rem legatam, de procuratoribus. Visitator præterea habet iurisditionē. c. conquerente, et c. dilectus de off. ordin. Epus potest condere statuta, sicut potest quilibet habens iurisditionē not. in l. Imperium. de iurisdic. omni. iud. et hoc innuitur ex verbis Concil. sess. 24. c. 3. ibi Visitationum aūt omnium &c. Cætera put locus, tempus, et occasio feret ex visitantis prudentia ad fidelium fructum constituere.

Dic q ratio sumptuũ fabricæ Ecclię est reddenda Epis ordinarijs: nisi aľr in eiusd fabricæ institũe expresse statutum sit, ut censuit sacra Congreg.

Tenent. n. prelati oẽs facere inuentariũ, precipue illi prelati epõales, qui reddituri sunt rõnem, tanqᵉ illes sicut tutori Couarru. post multa in par. 9. c. i. n°. 9. fol. 34. licet qñ ad Epõs sit dubiũ: ut ibi per eum. et uid. feli. in c. cũ deputati. col. fi. de Iudicijs.

Ad quem de iure spectant: ut per Card. in Clem. i. n°. 14. de testam. Imol. in Clem. 2. n°. 7. de relig. dom. Parrin. de Visitat. q. 5. 2ª par. n. 92. sed si alicui alteri ex cõsuetudine reddenda sit ratio: eidem adiungi oportet Epm̃. quia Cumulatiue datus intelligitur: ut per feli. in c. pastoralis limit. 3. et 5. Et in hanc mẽn sacra Congreg.° rescripsit ad Illmum Borromeũ die 7. februa. 1575. Non tñ sub hoc tex. ueniũt Abbates, Abbatissæ: uel Prepositi obtinentes monast. regularia in titulũ ubi teneatur reddere ord. rõnem administratnis, facultatum suoz monasterioz: tametsi hactenus nulli unq̃ et supra hoiũ memoriã reddiderint: sed iux. eorũ singularia instituta: Et antiquissimam consuetudinẽ, liberã suoz monasterioz administratnem habuerint: et ipsimet Oeconomi suis rõnem exegerint; quia conc. eos solos uidet’ comprendere, qui sibi subsunt utraq lege arg. c. conquerente: et c. dilectus. de off. ord. puta seculares: non hũt Regulares obtinentes in Titm̃. qui per conc. sess. 21. c. 8. eximuntur ab eoz iurisditnẽ: accedente pręterea immemorabili.

Intelligẽ non de immemorabilibq: de quibq dixi sup. sess. 24. c. 4. alr repugnaret Clem. quia contingit de relig. dom. Vbi glos. et Tex. ille uideretur sibi contrarius, dũ in fine uult q nõ obstante cõsuetudinẽ. i. immemorabili Epus debet interuenire simul cũ alijs ad rõnes exigendas ex Congregnis Sntia. Et intell. Sup. Tex. ubi ex priuilegio, uel cõsuetudinẽ nemini reddebant reddant ord. Vbi alr quibusdam ad id deputatis reddere cõsueuissent, tunc cũ ijs adhibeatur ordinarius.

Per hæc uerba procedit ille tex. etiam in Hospitali, quod cũ tali conditnẽ constitutũ est, ut similr non teneant’ administratores rõnem ord. reddere. Ex Congregnis Sntia. Quasi à lege suo non nostro nobis auxilio denegato arg. glo. magnæ. cir. med. in l. assidui. C. qui pot. in pign. habean.

Administratores hospitaliũ debent rõnem reddere Epo ord. administrationis suæ; et si consuetudine, privilegio, vel cõstitutione aliqua alijs personis ad id electis ratio reddenda esset, præfata ratio administrationis reddenda est ordinario cũ interventu dictorum electorum. Ex Congreg.nis sñia et decreto. Et dictio illa. quod si repetit oes qualitates præcedentis casus, eundem casum: et idem thema: ut post glo. et Bar. in l. mariti. §. fi. ff. de adult. dixit Jas. in l. si filius heres. n.° 25. de lib. et posth. et Dec. in l. bonorum. n.° 26. in 2. lect. C. qui admitt. An per hæc verba. s. Iure cũ ijs deputati accessorie accedant ad Epum cũ voce cõsultiva: et decisiva. et videtur quod habeant decisivam: satis n. cõsultiva videtur Cæciliis, ut Epus hodie ex hoc tex. interveniat in redditione rationum: qui antea nõ consuevisset intervenire: præterea dictio, Cum, posita inter personas non stat accessorie quia homo hominis accessio esse nõ potest. l. Titia Textores §. nihil, de leg. i. ubi Bar. Albor. Bal. et Jas. n.° 6. Alber. in l. si ancilla de leg. i.

De mense Julij. 1582. proposito dubio in Sign.e mea, an Administratores Hospitalis Annuntiatæ excõicati per me in contumaciam super redditione rõnum debeant audiri super consuetudine: quam allegant. Et Congreg. gñalis censuit audiendos esse dũmodo prius reddant rõnes pro annis præteritis: pro quibus reperiuntur excõicati, nec prius audiantur, quam Auditori Cameræ constiterit eos paruisse. Hæc aũt probatio consuetudinis facienda est coram. A. C. iuridice: et sufficit si probet consuetudo: licet non sit immemorabilis.

centia: eleemosynas Montis pietatis, siue caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt; ipsi ex officio suo iuxta sacrorum Canonum statuta cognoscant, & exequantur: non obstantibus, quacúmque consuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut statuto.

Caput IX.

Administratores, tam Ecclesiastici, quam laici, fabricæ cuiusuis ecclesiæ, etiam cathedralis, hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ Montis pietatis, & quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere ratiōnē administrationis Ordinario: consuetudinibus & priuilegiis quibuscumque in contrarium sublatis: nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset; tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

Caput X.

Cum ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque notarios; etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari; illisq. non idoneis repertis, aut quandocūque in officio delinquentibus, officii eius in negotiis, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere. neque appellatio eorum interdictionem Ordinarii suspendat.

Caput XI.

Si quem clericorum, aut laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantũ malorum omniũ radix, cupiditas occupauerit, ut alicuius ecclesiæ, seu cuiusuis sæcularis, uel regularis beneficii, Montium pietatis, aliorumq. piorũ locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, seu quascumque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent; per se, uel per alios ui, uel timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quæsito colore in proprios usus conuertere, illosq. usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur: is anathemati tamdiu subiaceat, quãdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, uel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint, ecclesiæ, eiusq. administratori, siue beneficiato integre restituerit; ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesiæ patronus fuerit, etiam iure patronatus, ultra prædictas pœnas, eo ipso priuatus existat. Clericus uero, qui nefandæ fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; necnon quibuscũque beneficiis priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur; & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionẽ, & absolutionem, sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

Decretum super petitione concessionis Calicis.

Insuper, cum eadem sancta Synodus superiori Sessione duos atticulos, alias propositos, & tum nondum discussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut cõmunicaret laicos atque etiam nõ celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: &, An si honestis, & Christianæ caritati consen-

Extendit^r c. ingenerali, ubi glo. de elect. lib. 6. et. ad laicos

Etiam extendit^r ad occupantes sibi fructus Ecclesiæ uacantis: seu bñficij propter quod Epus suspenditur: et Capitulus interdicitur, ut ex Const^ne Pij: V. refert Nauar. c. 27. n°. 150. Sarnen. de uiris. et regim. lib. 1. c. 27. propè; et lib. 2. c. 7. n°. 9.

Dicit. c. ingnli. Vbi glo. in uer. Alios. Nauar. in sum. c. 27. n°. 123. nisi primus nō ad fraudem: sed ad custodiam hoc faciat. Lambert. de iur. patr. lib. 1. par. 1. q. 7. art. 2. n°. 9.

Hinc est quod imponentes collectas super bonis patrimonialibus clericorum absq expressa licentia Pontificis incurrūt excōicationē Bullæ in cœna Dñi, prout expresse in Bulla constituit' in. c. 17. illis uerbis. Eorū: et Ecclesiarum bonis

Item exigentes huiusmodi taleas, collectas, et alia onera imposita prmis Ecclesiasticis absq expressa licentia Pontificis incurrūt excōicationem Bullæ. Patet euidenter ibid. c. 17. ex illis uerbis, Diuersis: et exquisitis modis exigūt aut et à sponte dantibus: et cōcedentibus recipiunt.

Item iudices quomodocunq cooperantes ad solutionē collectarum: quæ exiguntur à clericis incurrūt excōicationem Bullæ: quādo collectæ impositæ sunt absq expressa licentia Pontificis, ipsis clericis, aut ipsorum, uel beneficiorum bonis. Colligitur euidenter ex illis uerbis. c. 17. Aut in eisdem auxiliū, fauorem; Rursus ex alijs uerbis, qui per se, uel alium directe: uel indirecte prædicta facere, exequi, uel procurare ...

Ex quibus colligitur, quod laici compellentes clericos per sequestrātionem bonorum ad solutionem collectarum: de quibus superius, incurrūt excōicationem Bullæ. Compellere n. plus est, quam auxiliari: sed compellitur quis per capturā bonorum. Acbar. de īmunit. Eccles. c. Quoniam. n°. 2. lib. 6.

Et licet Nauarr. excuset à tali excōicatione ob probabilem ignorātiam; ut in. c. 27. n°. 61. Consului tamen quod in Iudice non bene loquatur.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

consentaneis rationibus concedendus alicui, uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit, & quænam illæ sint; in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc eorũ, pro quibus petitur, saluti optime consultum uolens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendũ, prout præsenti decreto refert: qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis fore iudicauerit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam, post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, qui erit dies XII mensis Nou. indicit; & in ea decernetur de Sacramẽto Ordinis, & de Sacramento Matrimonii. &c.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem XV. Iul. M.D.LXIII.

SESSIO XXIII

QVAE EST SEPTIMA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XV IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Cap. I.

SACRIFICIVM, & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. cum igitur in nouo testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium uisibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse uisibile, & externum sacerdotium, in quod uetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse; atque Apostolis,

stolis, eorumq. successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

Caput II.

Cum autem diuina res sit tam sancti sacerdotii ministerium; consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum ueneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum Ordines, qui sacerdotio ex officio deseruirent; & ita distributi, ut, qui iam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderent. nam non solum de sacerdotibus, sed & de Diaconis sacræ litteræ apertã mentionem faciunt; & quæ maxime in illorũ ordinatione attendenda sunt, grauissimis uerbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinũ nomina, atque uniuscuiusque eorũ propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarii in usu fuisse cognoscuntur; quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines a Patribus, & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissime legimus.

Caput III.

Cum Scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ uerbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse uere, & proprie unum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis. inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed uirtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

Caput IIII.

Quoniam uero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri

·c· ad hoc dist· 89· Cassan· in proem· glor· mund· Ver· quapropter lector attente·

Lateran· 3· sess· x· in bulla· 2· leonis fol· 651· col· 3· in fi· tom 4· Vbi habet q Apli
per singulas Vrbes Epos constituerut, et caetera gradatim diuiserut· dist· 68· c· quorum

ferri potest; merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere; ac semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministerium nō exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue noui Testamēti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet; nihil aliud facere uidetur, quam Ecclesiasticam hierarchiam, quæ est ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra beati Pauli doctrinā omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipue pertinere; & pósitos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei; eosq. presbyteris superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse; quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sactosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum nec populi, nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, siue uocationem, siue auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut sæculari potestate, ac magistratu uocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt; & qui ea propria temeritate sibi sumunt; omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo uisum est Christi fideles de Sacramēto Ordinis docere. His autē contraria, certis, & propriis Canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit; ut omnes, adiuuante Christo, fidei regula utentes, in tot errorū tenebtis, Catholicam ueritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

De

De Sacramento Ordinis.

CANON I.

Si quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdotium uisibile, & externum; uel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi uerum corpus, & sanguinem Domini, & peccáta remittendi, & retinendi; sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Euangelium; uel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, siue sacram ordinationem non esse uere & proprie Sacramentum, a Christo Domino institutum, uel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum a uiris rerum Ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantū ritum quendam eligendi ministros uerbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritū sanctum; ac proinde, frustra Episcopos dicere; Accipe Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi characterem; uel eum, qui sacer dos semel fuit, laicum rursus fieri posse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacrā unctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantū non requiri, sed contemnendam & perniciosam esse; similiter & alias Ordinis cærimonias; anathema sit.

CA-

Inquit fel. in c. translato n. 8. in cl. 2. de consti. quod primo sacerdotiu fuit
translatu in xpm: qui fuit de tribu iuda de Aaron, qui fuit de tribu leui:
et sic p° sacerdotium erat apud illam tribu fl. leuiticam: sed postea

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, presbyteris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse presbyteris superiores; uel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi; uel eam, quã habent, illis esse cum presbyteris communem; uel Ordines ab ipsis collatos sine populi, uel potestatis sæcularis consensu, aut uocatione irritos esse; aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & Canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde ueniunt, legitimos esse uerbi & Sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, ac ueros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit. Cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere; pro his sacrificium offerre; uerbiq. diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum, aliarumq. miserabilium personarum curam paternam gerere; & in cetera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum præceptorũ memores, factiq. forma gregis,

Vide libellum Bartholomei Carranzæ de residentia et Ambr. Catharinum ad apolog. Dom.ci Soti, ubi dicit quo iure sit introducta residentia Episcoporum et Jacobum Simancam de dignitate Episcoporum ubi multa

in iudicio, & ueritate pascant, & regant. Ne uero ea, quæ de residentia sanctè, & utiliter iam antea sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si uigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua ecclesiá uel diœcesi residentiam, ubi iniuncto sibi officio defungi teneátur; neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cum Christiana caritas, urgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, uel Reip. utilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas a Beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, uel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia incideritpropter aliquod munus, & Reip. officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentiis a se, uel a Suffraganeo datis; & uidere, ne quis eo iure abutatur, & ut pœnis Canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniã autem qui aliquantisper tantum absunt, ex ueterum Canonum sententia non uidentur abesse, quia statim reuersuri sunt; sacrosancta Synodus uult, illud absentiæ spatium singulis annis siue continuum, siue interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratã fore; cum Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatiũ, Dominici aduentus, Quadragesimæ,

Natiuitatis

In his, quae pertinent ad residentiam seruetur hoc decretum. et in reliquis si seruari non possit decretum Concilii praedicti id agendum est, quod commodius. et melius potest. Et qui non habet propriam domum in loco; ubi residere tenetur, aliquam conducere debet. Ex Congregationis Sententia.

Non enim licet Episcopis à sua Ecclesia abesse nisi ob aliquam ex illis causis et propter perpetuum morbum.

Quia Cardinalatus cum Episcopatu sit incompatibiles. c. bonae memoriae. ibi. de postul. praelat. Ubi Doctores. Caiet. 2.2. q. 185. art. 5. probatur rei euidentia: quia passim promoto ad Cardinalatum uacat Episcopatus. Item quia sex tantum Cardinalibus permissum est denotari ab Episcopatu; quem obtinent: ut uocari possint Episcopi Cardinales. VI. Hostiensis. Portuensis. Et Ergo caeteris non licet ea ratione: quia in illis propter uicinitatem Ecclesiarum. Ecclesiis simul; et officio seruire possunt: in illis uero secus: quia utrique simul deseruire non possunt. Suadetur etiam quia ante Bonifatii: VIII tempora paucissimis Cardinalibus, idque raro, et non nisi ex graui causa Episcopatus Cura demandabatur. Praeterea et Cardinali detur titulus Ecclesiae intra Urbem, cui desponsatur: Ergo aliam Ecclesiam sponsam habere non potest; esset enim impossibile residere in Episcopatu. et in Titulo: cui tenetur iuxta c. 2. de cleric. non resid. secundum uerum illius intellectum. Hoc amplius, ea omnia; quae de residentia Pastorum sacris litteris percipiuntur, ut uadant ante gregem, pascant eum; qui est in eis, idest intus eo, attendant uniuerso gregi, cognoscant uultum pecoris sui, uocent nominatim, assistant, agnoscant: nam Episcopus ab inspiciendo dicitur, generalia sunt praecepta in omnibus pastoribus: Ergo comprehendunt necessario Cardinales pastores Ecclesiae. Vide Franciscum Torrensem in tract. de commendatione perpetuae administrationis inter suos tractatus ad Seripandum.

Non obstat quod ait Greg. in regist. lib. 2. Epist. 13. ult. cap. 22. ad Agnellum Episcopum Fundensem. quem praefecit Ecclesiae Terracinensi; nec tamen absoluit ab Ecclesia Fundensi.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab ecclesia sua cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diœcesi eos alio uocet.

Si quis autē, quod utinam numquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit; statuit sacrosancta Synodus præter alias pœnas aduersus non residentes, sub Paulo III impositas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit; eum, pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione nō secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri aut, ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conuentione, uel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque priuilegiis cuicumque collegio, aut fabricæ concessis.

Eadem omnino, etiam quo ad culpam, & amissionem fructuum, & pœnas, de curatis inferioribus, & aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut, quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata abesse contigerit; Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisq. concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant.

Quod si per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint; liberum esse uult Ordinariis, per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaq. iuris remedia, etiam usque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam iuramento, uel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, uel uigore Eugenianæ constitutionis suspendi posse.

Postremo, tam decretum illud sub Paulo III, quam hoc ipsum

in Conciliis prouincialibus,& Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit. cupit enim, quæ adeo ex Pastorum munere animarumq. salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusq. infigi, ut in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

Caput II.

Ecclesiis cathedralibus seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiam si S. R. E. Cardinales sint, si munus consecrationis inter tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint; Ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio uero, si extra Curiam Romanam fiat, in ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commode fieri poterit, celebretur.

Caput III.

Episcopi per semetipsos Ordines conferant: quod si ægritudine fuerint impediti; subditos suos non aliter, quam iam probatos & examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

Caput IIII.

Prima Tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis nō susceperint; & fidei rudimenta edocti nō fuerint; quiq. legere, & scribere, nesciant; & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc uitæ genus elegisse.

Caput V.

Ad minores Ordines promouendi bonum a Parocho, & a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi uero, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, committant, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui uolent promoueri, publice in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & uita a fide dignis diligenter inquirat; & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

Caput VI.

Nullus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficiũ possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat; uel in seminario clericorum, aut in aliqua schola, uel uniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in uia ad maiores Ordines suscipiendos uersetur. In clericis uero coniugatis seruetur constitutio Bonifacii VIII, quæ incipit; Clerici, qui cũ unicis: modo hi clerici alicuius ecclesiæ seruitio, uel ministerio ab Episcopo deputati, eidẽ ecclesiæ seruiant, uel ministrent; & clericali habitu, & Tonsura utantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, uel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

Caput VII.

Sancta Synodus, antiquorum Canonum uestigiis inhærendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere uoluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, uel quando Episcopo uidebitur, ad ciuitatem euocentur. Episcopus autem, sacerdotibus, & aliis prudentibus uiris, peritis diuinæ legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.

Caput VIII.

Ordinationes ſacrorum Ordinum, ſtatutis a iure temporibus, ac in cathedrali eccleſia, uocatis, præſentibus ad id eccleſiæ Canonicis, publice celebrentur. ſi autem in alio diœceſis loco, præſente clero loci; dignior, quantum fieri poterit, eccleſia ſemper adeatur. Vnuſquiſque autem a proprio Epiſcopo ordinetur. Quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, uel priuilegii prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur; niſi eius probitas, ac mores Ordinarii ſui teſtimonio commendentur. Si ſecus fiat; ordinans a collatione Ordinum per annum, & ordinatus a ſuſceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario uidebitur expedire, ſit ſuſpenſus.

Caput IX.

Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque fraude ceſſante, ſtatim re ipſa illi conferat: conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obſtante.

Caput X.

Abbatibus, ac aliis quibuſcumque, quantumuis exemptis, nõ liceat in poſterum, intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis, uel exempta eſſe dicantur, cuiquã, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, uel minores Ordines conferre: nec ipſi Abbates, & alii exempti, aut Collegia, uel Capitula quæcumque, etiam eccleſiarum cathedralium, litteras dimiſſorias aliquibus clericis ſæcularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant. ſed horũ omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius ſacroſanctæ Synodi decretis continentur, ad Epiſcopos, intra quorum diœceſis fines exiſtant, pertineat: non obſtantibus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quibuscumque priuilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœna quoque impositam his, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo III decretum, a Capitulo Episcopali, Sede uacante, litteras dimissorias impetrant; ad illos, qui easdem litteras nō a Capitulo, sed ab aliis quibusuis in iurisdictione Episcopi loco Capituli, sede uacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

Caput XI.

Minores Ordines his, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri; ac in unoquoque munere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant; idq. in ea, cui adscripti erunt, ecclesia; nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant; ut in eis cum ætate uitæ meritum, & doctrina maior accrescat. quod & bonorum morum exemplum & assiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi Communio maxime comprobabunt. Cumq. hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus; nemo iis initietur, quem non scientiæ spes maioribus Ordinibus dignum ostendat. Hi uero non nisi post annū a susceptione postremi gradus minorū Ordinum ad sacros Ordines promoueantur: nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.

Caput XII.

Nullus in posterum ad Subdiaconatus ordinem ante uigesimum secundum, ad Diaconatus ante uigesimum tertium, ad presbyteratus ante uigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos,

tutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorum probata uita senectus sit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegiis quibuscumque, quo ad hoc, penitus exclusis.

Caput XIII.

Subdiaconi & Diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperant, Deo auctore, se cōtinere posse; ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant; sciantq. maxime decere, si saltem diebus Dominicis, & sollemnibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo nō sint uersati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo uideatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibusuis concessis non obstantibus quibuscumque.

Caput XIIII.

Qui pie & fideliter in ministeriis ante actis se gesserint, & ad presbyteratus Ordinē assumuntur, bonum habeant testimoniū, & hi sint, qui non modo in Diaconatu ad minus annum integrū, nisi ob ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo uideretur, ministrauerint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; ac ministrandi sacramenta, diligenti examine præcedente, comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & uitæ monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, & festis sollemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promotis per saltum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima caussa possit dispensare.

Caput

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Caput XV.

Quamuis presbyteri in ſua ordinatione a peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant; decernit tamen ſancta Synodus, nullum, etiam Regularem, poſſe confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari; niſi aut parochiale beneficium; aut ab Epiſcopis, per examen, ſi illis uidebitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur; & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegiis, conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obſtantibus.

Caput XVI.

Cum nullus debeat ordinari, qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit utilis, aut neceſſarius ſuis eccleſiis; ſancta Synodus, ueſtigiis ſexti Canonis Concilii Chalcedonenſis inhærendo, ſtatuit, ut nullus in poſterum ordinetur, qui illi eccleſiæ, aut pio loco, pro cuius neceſſitate, aut utilitate aſſumitur, non aſcribatur, ubi ſuis fungatur muneribus; nec incertis uagetur ſedibus. Quod ſi locum, inconſulto Epiſcopo deſeruerit; ei ſacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea clericus peregrinus ſine commendaticiis ſui Ordinarii litteris ab ullo Epiſcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta adminiſtranda admittatur.

Caput XVII.

Vt ſanctorum Ordinum a Diaconatu ad Oſtiariatum functiones ab Apoſtolorum temporibus in eccleſia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermiſſæ, in uſum iuxta ſacros Canones reuocentur; nec ab hæreticis, tamquam otioſæ, traducantur; illius priſtini moris reſtituendi deſiderio flagrans ſancta Synodus decernit, ut in poſterum huiuſcemodi miniſteria non niſi per conſtitutos in dictis Ordinibus exerceantur; omnesq. & ſingulos Prælatos eccleſiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut quantum fieri commode poterit, in Eccleſiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus ſuæ diœceſis, ſi populus frequens, &

eccleſiæ

ecclesiæ prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redditutum aliquorum simplicium beneficiorum, uel fabricæ ecclesiæ, si prouentus suppetant, aut utriusque illorũ eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii iudicio, aut ex parte mul tari, aut in totum priuari possint. Quod si ministeriis quattuor minorum Ordinum exercendis clerici cælibes præsto non erunt, suffici possint etiam coniugati, uitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei; & qui Tonsuram, & habitũ clericalem in ecclesia gestent.

Caput XVIII.

Cum adolescentium ætas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas; & nisi a teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam uitiorum habitus totos homines possideat, numquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit, ut singulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores ecclesiæ pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, uel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, uel alio in loco conuenienti ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc uero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & uoluntas spem afferat, eos Ecclesiasticis ministeriis perpetuo inseruituros. Pauperum autem filios præcipue eligi uult; nec tamen ditiorum excludit; modo suo sumptu alantur, & studium præ se ferant Deo & Ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei uidebitur, diuisos iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina Ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum uidebitur, ecclesiarum ministerio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit; aliosq. in locum eductorũ sufficiet: ita ut hoc collegiũ Dei ministrorũ perpetuum

seminarium

[illegible]

seminarium sit. Vt uero in eadē disciplina Ecclesiastica cōmodius instituantur; Tonsura statim, atque habitu clericali semper utentur; grammatices, cantus, computi Ecclesiastici aliarumq. bonarū artium disciplinam discent; sacram Scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confessiones audiendas uidebuntur opportuna, & ritum, ac cærimoniarum formas edifcent. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata; & iuxta confessoris iudiciū sumant corpus Domini nostri Iesu Christi; cathedrali, & aliis loci ecclesiis diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent; eaq. ut semper obseruentur, sæpius uisitando operam dabunt. Discolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiā, si opus fuerit, expellendo: omniaq. impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutū pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutē, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarii; ultra ea, quæ ad instituendos uel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic seminario sub eadē Episcopi cura applicata censeantur: idem Episcopus cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur, itēq. duorum de clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius uero ad clerum pertineat; ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, prærbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscumquē ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint, & hospitalium, quæ dantur in titulum, uel administrationem, iuxta constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit, Quia contingit; & beneficiorū quorumcumque, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diœcesis,

 uel

uel aliis ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusuis locis piis, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiarũ, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis Ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen seminaria discentium, uel docentium, ad cõmune Ecclesiæ bonum promouendum actu non habentur: hæc enim exempta esse uoluit: præterquam ratione redditũum, qui superflui essent ultra conuenientem ipsorum seminariorum sustentationem; seu corporum, uel confraternitatum, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscũque militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiam præstimonia, uel præstimoniales portiones, etiam ante uacationem nuncupatæ, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabũt. quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, uel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum, uniones & applicationes suspendi, uel ullo modo impediri possint, sed omnino quacumque uacatione, etiam si in curia, effectum suum sortiantur, quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pẽsionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam uocato ad hoc, si uidebitur, auxilio brachii sæcularis: quibusuis, quo ad omnia & singula supradicta, priuilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente uero casu, quo per uniones effectũ suũ sortientes, uel aliter seminariũ ipsum in totum, uel

in

in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficiis, ut supra, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum uel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum Prælati in hac seminarii erectione, eiusq. conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq. ad omnia supradicta cogere debeat; & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoueatur, studiose curabit. Rationes autem reddituum huius seminarii Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorũ Ordinarii, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. quod si neglexerit; Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebuntur Episcopo expedire. De cetero uero officia, uel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi doctoribus, uel magistris, aut licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico, & alias personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida: non obstantibus quibusuis priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uero in aliqua prouincia ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non possit; Synodus prouincialis, uel Metropolitana cum duobus antiquioribus Suffraganeis in ecclesia Metropolitana, uel alia prouinciæ ecclesia commodiori unum aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis

collegium commode institui non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum ecclesiarum educentur.

In ecclesiis autem, amplas diœceses habentibus, possit Episcopus unum, uel plura in diœcesi, prout sibi opportunum uidebitur, habere seminaria: quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo si uel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, uel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius seminarii institutio, uel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum supra deputatis, uel Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius seminarii profectum necessaria & opportuna uidebuntur, decernere, ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonii, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint: item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumq. beneficiorum Ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem XI Nou. M. D. LXIII.

SESSIO

SESSIO XXIIII
QVAE EST OCTAVA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XI NOV.
M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

MATRIMONII perpetuũ, indissolubilemq. nexũ primus humani generis parẽs diuini Spiritus instinctu pronunciauit, cũ dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. quamobrem relinquet homo patrem suũ, & matrẽ, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una.

Hoc autem uinculo duos tantummodo copulari, & coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa uerba, tamquam a Deo prolata, referens dixit: Itaque iam non sunt duo, sed una caro: statimq. eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam uero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesq. sanctificaret, ipse Christus, uenerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit. quod Paulus Apostolus innuit dicens: Viri diligite uxores uestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

Cum igitur matrimonium in lege Euangelica ueteribus connubiis per Christum gratiam præstet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumerandũ, sancti Patres nostri, Concilia, & uniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes non solum perperam de hoc ue-

nerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelii libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & uerbo asseruerunt, nō sine magna Christi fidelium iactura: quorū temeritati sancta, & uniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum Schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumq. errores decernens anathematismos.

DE SACRAMENTO MATRIMONII

CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse uere, & proprie unum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis a Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesiam inuectum; neque gratiam conferre; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimoniū contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nōnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta, matrimonium dirimentia, uel in iis constituendis errasse; anathema sit.

CANON VI.

[illegible]

CANON VII.

[illegible]

CANON [illegible]

[illegible]

TIT[illegible]

[illegible]

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohabitatio nem, aut affectatam absentiam a coniuge, dissolui posse matrimo nii uinculum; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non cõsummatum, per sollemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonii uinculum non posse dissolui; & utrumque, uel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge uiuente, aliud matrimonium con trahere; mœchariq. eum, qui, dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimisso adultero, alii nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quo ad thorum, seu quo ad cohabitationem, ad certum incertumue tempus, fieri posse decernit; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, clericos in sacris ordinibus constitutos, uel Regulares, castitatem sollemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumq. ualidum esse, non obstante lege Ecclesiastica, uel uoto: & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium; posseq. omnes contrahere matrimonium, qui non

sentiunt se castitatis, etiam si eam uouerint, habere donum; anathema sit; cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus, tentari.

CANON X.

Si quis dixerit, statum coniugalem anteponendum esse statui uirginitatis, uel cælibatus, & non esse melius, ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem sollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos; anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE MATRIMONII.

Caput I.

TAMETSI dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentiũ cõsensu facta, rata, & uera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & pro inde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata esse negant; quiq. falso affirmant, matrimonia, a filiis familias sine consensu parentũ contracta, irrita esse, & parentes ea rata, uel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit.

hibuit. uerum cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominũ inobedientiã iam non prodesse; & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdẽ clandestinis cõiugiis ortum habent; præsertim uero eorũ, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clã contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. Cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: iccirco sacri Lateranensis Concilii, sub Innocentio III celebrati, uestigiis inhærendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in ecclesia inter Missarũ sollemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimũ opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesiæ procedatur; ubi Parochus, uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: uel aliis utatur uerbis iuxta receptum uniuscuiusque prouinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes; tunc uel una tantum denunciatio fiat uel saltem Parocho, & duobus, uel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem denunciationes in ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit: qui aliter, quam præsente Parocho, uel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia, & duobus, uel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos sancta Synodus ad sic cõtrahendum omnino inhabiles reddit; & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, uel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, uel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarii puniri præcipit. Præterea eadẽ

sancta

sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitq. benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse, quacũque cõsuetudine, etiã immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, uel priuilegio, nõ obstantibus. Quod si quis Parochus, uel alius sacerdos siue Regularis, siue sæcularis sit, etiã si id sibi ex priuilegio, uel immemorabili cõsuetudine licere contendat, alterius Parochiæ sponsos sine illorũ Parochiæ licentia matrimonio cõiungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tãdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugũ, & testiũ nomina, diemq. & locũ cõtracti matrimonii describat, quẽ diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, uel saltem triduo ante matrimonii cõnsummationem sua peccata diligenter cõfiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. Si quæ prouinciæ aliis, ultra prædictas, laudabilibus cõsuetudinibus, & cærimoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri sancta Synodus uehementer optat. Ne uero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, quamprimũ poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum diœcesum Parochialibus ecclesiis: idq. in primo anno quam sæpissime fiat. deinde uero quoties expedire uiderint. Decernit insuper, ut huiusmodi decretũ in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat a die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ, numerandos.

Caput II.

Docet experientia, propter multitudinem prohibitionũ, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia, in quibus uel non sine magno peccato perseueratur; uel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incom-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

incommodo prouidere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum siue uir, siue mulier iuxta sacrorum Canonum instituta, uel ad summum unus, & una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq. patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quẽ uel quos elegerint, ut baptizatũ de sacro fonte suscipiant; & eum uel eos tantum ad illum suscipiendum admittat; & in libro eorũ nomina describat; doceatq. eos quam cognationem cõtraxerint, ne ignorantia ulla excusari ualeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint; cognationẽ spiritualem nullo pacto contrahant: constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus, si Parochi culpa, uel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, cõfirmantem, & confirmatum, illiusq. patrem, & matrem, ac tenentẽ non egrediatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

Caput III.

Iustitiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione ualida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

Caput IIII.

Præterea sancta Synodus eisdem, & aliis grauissimis de causis, adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractum, inducitur, & matrimonium postea factum dirimit; ad eos tantum, qui in primo, & secundo gradu cõiunguntur,

tur, restringit. In ulterioribus uero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

Caput V.

Si quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispensationis consequendæ careat; idq. in eo multo magis locum habeat, qui non tantũ matrimonium contrahere, sed etiã consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem sollemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subiiciatur pœnis. non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contempsit. Si uero, sollemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis uel nulla omnino detur dispensatio, uel raro, idq. ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

Caput VI.

Decernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in uirum habere consenserit; eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consiliũ, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumq. dignitatum incapaces; et, si clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam in uxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Caput VII.

[illegible]

Caput VIII.

[illegible]

Caput . VII.

Multi ſunt, qui uagantur, & incertas habent ſedes, & , ut improbi ſunt ingenii, prima uxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa uiuente, diuerſis in locis ducunt. cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paterne monet, ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facile recipiant: magiſtratus etiam ſæculares hortatur, ut eos ſeuere coerceant: parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis interſint, niſi prius diligentem inquiſitionem fecerint, &, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Caput VIII.

Graue peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere; grauiſſimum uero, & in huius magni Sacramenti ſingularem contemptum admiſſum, uxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu uiuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum uxoribus alere, & retinere. quare, ut huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remediis prouideat, ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quam uxoratos, cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, & condicionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeq. ab earũ conſuetudine non ſeiunxerint, excommunicatione feriendos eſſe; a qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint; contra eos ab Ordinario ſeuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinariis publice uiuunt, ſi ter admonitæ non paruerint; ab Ordinariis locorũ, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; & extra opidum, uel diœceſim, ſi id eiſdẽ Ordinariis uidebitur, inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eiiciantur: aliis pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis, in ſuo robore permanentibus.

Caput IX.

Ita plerumque temporalium Dominorū, ac Magistratuū mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut uiros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maxime diuites, uel spem magnæ hereditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini, uel Magistratus illis præscripserint. Quare cum maxime nefarium sit, matrimonii libertatem uiolare, & ab eis iniurias nasci, a quibus iura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & condicionis existant, sub anathematis pœna, quā ipso facto incurrant, ne quouis modo directe, uel indirecte subditos suos, uel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

Caput X.

Ab aduentu Domini nostri Iesu Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum usque in octauam Paschatis inclusiue, antiquas sollemnium nuptiarū prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in aliis uero temporibus nuptias sollemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt. sancta enim res est matrimonium, & sancte tractandum.

Decretum de reformatione.

Caput I.

EADEM sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decreuit. Si in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterq. curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilq. præposterū; multo magis elaborandum est, ut in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. nam totius familiæ domini status, & ordo nutabit, si, quod

requiritur

requiritur in corpore, non inueniatur in capite. unde etsi alias sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla utiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo uideri possit. Itaque statuit, ut cumprimum ecclesia uacauerit, supplicationes, ac preces publice, priuatimq. habeantur; atque a Capitulo per ciuitatem, & diœcesim indicantur; quibus clerus, populusq. bonum a Deo Pastorem ualeat impetrare. Omnes uero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innouando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosq. alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & ecclesiæ magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, uel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ iuxta sacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoq. bonorum, & doctorum uirorum testimonio, nō uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum uarietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse uidebitur: ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouēda perfecta fuerit; ea in instrumētum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimū Romanum Pontificē omnino transmittatur: ut ipse summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu

per inquisitionem factam reperti fuerint, ecclesiis possit utilius prouidere. Omnes uero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiæ statu a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quattuor Cardinales affirmēt, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus a iure, & ab hac sancta Synodo requisitis, præditos; ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pōtifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum uita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem Synodo cōstituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem uniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat; & bonos maxime, atque idoneos Pastores singulis ecclesiis præficiat; idq. eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officii immemorum Pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

Caput II.

Prouincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controuersiis componendis, aliisq. ex sacris Canonibus permissis renouentur. Quare Metropolitani,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

politani per se ipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet saltē triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi; seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere: quo Episcopi omnes, & alii, qui de iure, uel consuetudine interesse debent, exceptis his, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. Nec Episcopi cōprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem uicinū Metropolitanum semel eligant; in cuius Synodo prouinciali cū aliis interesse debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. Synodi quoque diœcesanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium, aut aliarum sæcularium ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quam Episcopi, & alii suprascripti negligentes fuerint; pœnas, sacris Canonibus sancitas, incurrant.

Caput III.

Patriarchæ, Primates, Metropolitani, & Episcopi propriam diœcesim per se ipsos, aut, si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totā propter eius latitudinem uisitare non poterunt, saltem maiorem eius partem; ita tamen, ut tota biennio per se, uel Visitatores suos compleatur, uisitare non prætermittant. A Metropolitanis uero, etiā post plene uisitatam propriam diœcesim, non uisitentur cathedrales ecclesiæ, neque diœceses suorū cōprouincialium, nisi causa cognita & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alii inferiores in iis ecclesiis, ubi hactenus uisitatione

exercere legitime cōsueuerunt, debeant quidē, assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantum ibidē uisitare. Visitatores etiā, a Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius uisitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, uel, eo impedito, eius Visitator easdem ecclesias seorsum ab his uisitare prohibeatur: cui ipsi Archidiaconi, uel alii inferiores, uisitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiā immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegiis quibuscumque. Visitationum autem omniū istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamq. doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionē, pacem, innocentiamq. accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex uisitantium prudentia ad fidelium fructū constituere. Quæ ut facilius, feliciusq. succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos uisitatio spectat, ut paterna caritate, Christianoq. zelo omnes amplectantur; ideoq. modesto contenti equitatu, famulatuq. studeant quamcelerrime, debita tamen cum diligentia, uisitationē ipsam absoluere. Interimq. caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquā graues, onerosiue sint; neue ipsi aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro uisitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen uictualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateq. pro temporis tamen necessitate, & non ultra erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui uisitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antea solui, certa pecunia taxata, consuetum: an uero prædicta uictualia subministrare: saluo item iure cōuentionum antiquarum cum monasteriis, aliisue piis locis, aut ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In his uero locis, seu prouinciis, ubi cōsuetudo est, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quidquā aliud a Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam,

quod

[illegible]

[illegible]

quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; is præter dupli restitutionẽ, intra mensem faciẽdam, aliis etiã pœnis iuxta Constitutionẽ Cõcilii generalis Lugdunensis, quæ incipit, Exigit: necnõ & aliis pœnis in Synodo prouinciali arbitrio Synodi, absque ulla spe ueniæ mulctetur. Patroni uero in iis, quæ ad Sacramentorũ administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere, neque uisitationi ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant; nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat; sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in usus ecclesiæ necessarios, & utiles, prout sibi expedire magis uisum fuerit, expendi curent.

Caput IIII.

Prædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri; Canones alias super hoc editos, sub fel. rec. Paulo III aptius præsentium temporum usui accõmodando, mandat, ut in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument, in aliis autem ecclesiis, per Parochos, siue, iis impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eas præstare uel tenentur, uel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diœcesis censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, & sollemnibus diebus festis: tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini quotidie; uel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas, diuinamq. legem annuncient; & alias, quotiescumque id opportune fieri posse iudicauerint. Moneatq. Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem sæcularis, siue Regularis, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudi

menta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt; &, si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus. In reliquis ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III decreta fuerunt, suum robur obtineant.

Caput V.

Causæ criminales grauiores contra Episcopos, etiam hæresis, quod absit, quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt, ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si eiusmodi sit causa, quæ necessario extra Romanam Curiam sit cōmittenda, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, a Beatissimo Papa eligendis. Hæc uero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctissimi Pontificis signata; nec umquam plus his tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumq. conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant: reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cetera alias sub fe. re. Iulio III super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio Generali, quæ incipit, Qualiter & quando, quam sancta Synodus in præsenti innouat, ab omnibus obseruetur. Minores uero criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, uel a deputandis per Concilium prouinciale.

Caput VI.

Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare; & in quibuscumque casibus occultis, etiā Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in diœcesi sua per se ipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ gratis absoluere, imposita pænitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissum.

Caput

[illegible]

[illegible]

[illegible] VIII

[illegible]

Caput VII.

Vt fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum cum hæc per se ipsos erunt populo administranda; prius illorum uim, & usum pro suscipientiũ captu explicent, sed etiam idem a singulis parochis pie, prudenterq. etiam lingua uernacula, si opus sit, & commode fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam, a sancta Synodo in cathechesi singulis Sacramentis præscribendam; quã Episcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atque a parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut inter Missarum sollemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem uernacula lingua singulis diebus festis, uel sollemnibus explanent; eademq. in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

Caput VIII.

Apostolus monet, publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosq. fuisse, non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pænitentiã publice iniungi oportet; ut quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet uitam. Episcopus tamen publicæ hoc pænitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pænitentiarius aliquis cũ unione præbendæ, proxime uacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui magister sit, uel doctor, aut licentiatus in Theologia, uel iure Canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confessiones in ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

Caput

Caput IX.

Quæ alias sub fel. rec. Paulo III, & nuper sub Beatissimo Domino nostro, Pio IIII, in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uisitatione constituta sunt; eadem etiá in iis ecclesiis sæcularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, cuius cathedralis ecclesia est proximior, si id possit, alioquin ab eo, qui semel in Concilio prouinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tamquam sedis Apostolicæ delegato, uisitentur: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Episcopi, ut aptius, quem regunt populum, possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quæ ad uisitationē, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiā tamquā Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uisitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.

Caput XI.

Quoniam priuilegia, & exemptiones, quæ uariis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris uitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, ut si quando iustis, grauibus, & fere necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Accolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis huiusmodi in Romana curia, uel extra, insignibus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

bus decorandos esse placuerit; necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, uel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi; nihil ex iis priuilegiis detractũ esse Ordinariis intelligatur; quo minus ii, quibus ea iam concessa sunt, uel in posterum cõcedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquã Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Constitutionẽ Innocentii III, quæ incipit, Cum capellæ, subiecti existant: exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu seruiunt, & intra eorũ septa, ac domos resident, subq; eorũ obedientia uiuunt; siue iis, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus priuilegiis quibuscumque, etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia residentibus in curia Romana, uigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed Ordinarii iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

Caput XII.

Cum dignitates, in ecclesiis præsertim cathedralibus, ad conseruandam augendamq. Ecclesiasticam disciplinã fuerint institutæ; ut qui eas obtinerẽt, pietate præcellerent, aliisq. exemplo essent, atque Episcopos opera, & officio iuuarent; merito qui ad eas uocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem XXV suæ ætatis annum attigerit, & in clericali Ordine uersatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta Constitutionem Alexandri Tertii, in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus ecclesiis, ubi fieri poterit, magistri in Theologia, seu doctores,

aut licentiati in iure Canonico. Ad ceteras autem dignitates, uel personatus, quibus animarum cura nulla subest, clerici alioquin idonei, & XXII annis non minores, asciscantur. Prouisi etiam de beneficiis quibuscumque, curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, uel, eo impedito, coram generali eius Vicario, seu Officiali, orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem de Canonicatibus, & dignitatibus, in ecclesiis cathedralibus non solum coram Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, ut supra, fructus non faciant suos; nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutum, initiari ualeat. In omnibus uero ecclesiis cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterii, Diaconatus, uel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat: ita tamen, ut dimidia saltem pars presbyteri sint; ceteri uero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi uero consuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in prouinciis, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuũ, in cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferatur tantum magistris, uel doctoribus, aut etiã licentiatis in Theologia, uel iure Canonico. Præterea obtinentibus in eisdem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, nõ liceat uigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem ecclesiis quolibet anno abesse: saluis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitii tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos. quod si iterum eadem fuerit

usus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

usus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. crescente uero contumacia, contra eos, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. Distributiones uero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta Bonifacii VIII decretum, quod incipit, Consuetudinem: quod sancta Synodus in usum reuocat, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Omnes uero diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia, & Episcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire; atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distincte, deuoteq. laudare. Vestitu insuper decenti tam in ecclesia, quam extra, assiduo utantur, ab illicitisq. uenationibus, aucupiis, choreis, tabernis, lusibusq. abstineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito Ecclesiæ Senatus dici possit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant; deq. congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq. de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis, pro cuiusque prouinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Interea uero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire uidebuntur, poterit prouidere.

Caput XIII.

Quoniam pleræque cathedrales ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiunt; examinet Concilium prouinciale, uocatis iis, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemq. uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat; cōfectaq. de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat. quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis,

qui

qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus, & præbendæ, nec monasteria, in quibus uiget Regularis obseruantia, uel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, a summo Pontifice prouideri. In Parochialibus etiam ecclesiis, quarum fructus æque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, nō tamen Regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, uel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiæ necessitate decenter sufficiat. In unionibus uero quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, ecclesiæ Parochiales monasteriis quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, siue præbendis ecclesiæ cathedralis, uel collegiatæ, siue aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisue non uniantur: & quæ unitæ sunt, reuideantur ab Ordinariis, iuxta alias decretum in eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque obseruetur: non obstantibus in iis, quibuscumque uerborum formis, quæ hic pro sufficienter expressis habeantur. Ad hæc in posterum, omnes hæ cathedrales ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam ducatorum centum secundum uerum annuum ualorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur. In his quoque ciuitatibus, ac locis, ubi Parochiales ecclesiæ certos nō habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasq. Parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremq. Parochum assignent, qui eas cognoscere ualeat; & a quo solo licite Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemq. in iis ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt Parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput

CAPVT XIIII

Caput XIIII.

In pluribus ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, uel alia prouisione, siue admissione ad possessionem alicuius cathedralis ecclesiæ, uel beneficii, Canonicatuum, aut præbendarum, uel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ cōdiciones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensatio nesue illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut quæcumque huiusmodi in usus pios non conuertuntur; atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsiq. diligenter de eorū constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac scandalosas reiiciant, & aboleant. Eos uero, qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, pœnis, contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & uariis summorum Pontificum Cōstitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum subreptione, obreptione, & intentionis defectu, Episcopus, tamquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

Caput XV.

In ecclesiis cathedralibus, & collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoq. tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; liceat Episcopis cum consensu Capituli uel aliquot simplicia beneficia, non tamen Regularia, iis unire; uel, si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patro-

natus laicorum ſint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati eccleſiæ cõmode ualeant reſpondere: non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, & priuilegiis, aut quacumque reſeruatione generali, uel ſpeciali, aut affectione: neque prædictæ uniones, aut ſuppreſſiones tolli, ſeu impediri poſſint ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam uigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, uel ſuſpenſionibus.

Caput XVI.

Capitulum, Sede uacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Eccleſiaſticarum, & prouentuum curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, ſint reddituri. Item Officialem, ſeu Vicarium infra octo dies poſt mortem Epiſcopi conſtituere, uel exiſtentem confirmare omnino teneatur; qui ſaltem in iure Canonico ſit doctor, uel licentiatus, uel alias, quantum fieri poterit, idoneus: ſi ſecus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. et ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit; tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Epiſcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos poſſit conſtituere. Epiſcopus uero ad eandem eccleſiam uacantem promotus ex iis, quæ ad eum ſpectant, ab eiſdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuſcumque Officialibus, & adminiſtratoribus, qui, Sede uacãte, fuerunt a Capitulo, uel ab aliis in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigant officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcumque eorum muneris; poſſitq. eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint: etiam ſi prædicti Officiales, redditis rationibus, a Capitulo, uel a deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis ad eccleſiam

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

clesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

Caput XVII.

Cum Ecclesiasticus ordo peruertatur, quando unus plurium officia occupat clericorum; sanctè sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus ecclesiis conscribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, uariis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. quod quidem si ad uitam eius, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat; liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq. non modo ad cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam sæcularia, quam Regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. Illi uero, qui in præsenti plures Parochiales ecclesias, aut unam cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus, ac unionibus ad uitam non obstantibus, una tantum Parochiali, uel sola cathedrali retenta, alias Parochiales infra spatium sex mensium dimittere: alioquin tam Parochiales, quã beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure uacare censeantur; ac tamquam uacantia libere aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici uidebitur, prouideatur.

Caput XVIII.

Expedit maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut cum Parochialis ecclesiæ uacatio, etiam si cura ecclesiæ uel Episcopo incumbere dicatur, & per unū, uel plures administretur, etiam in ecclesiis patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus uni, uel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, uel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiam si ipsa Parochialis ecclesia reseruata, uel affecta fuerit generaliter, uel specialiter, etiā uigore indulti, seu priuilegii in fauorem sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, uel Capitulorum: debeat Episcopus statim, habita notitia uacationis ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuū portionis assignatione, cōstituere; qui onera ipsius ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, uel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot clericos ad regendam ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictū etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus non paucioribus, quā tribus; quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, uel Vicarius, quibus magis uidebitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, uel eius Vicario ad minus sex proponantur; qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente q. uacatione cuiuslibet ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; inde q. succedente alia uacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis

[illegible]

illis sex eligat. Sint uero hi examinatores, magistri, seu doctores, aut licentiati in Theologia, aut iure Canonico, uel alii clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id uidebuntur magis idonei; iurentq. omnes ad sancta Dei Euangelia se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. caueantq. ne quidquam prorsus occasione huius examinis necante, nec post accipiant: alioqui simoniæ uitium tam ipsi, quam alii dantes incurrant; a qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus nō solum coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur; a qua si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine renuncientur, quotcumque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad uacantem ecclesiam gubernandam opportunis. ex hisq. Episcopus eum eligat, quē ceteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri collatio ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam cōferre. Si uero iurispatronatus Ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituatur. Cum uero institutio ab alio, quā ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem; quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si iurispatronatus laicorum fuerit; debeat qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq. supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de ecclesia prouideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem ecclesiæ uacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus

tauit, uel forsan postea deputabit; ab eius ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eisdem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit prouisum: alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ Parochialis fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari; poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, ceteris tamen, ut supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendaue esse censuerit, prouidere.

Caput XIX.

Decernit sancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius etiam collegiis, Vniuersitatibus, senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, uel alio quouis colore concedi; nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad uacatura, nec indulta ad alienas ecclesias, uel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur; & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

Caput XX.

Causæ omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem

infra

[illegible]

infra biennium a die motæ litis terminentur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, uel alteri illarum iudices superiores, alias tamen competentes adire; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant; & quamprimum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eisdem interpositæ, per superiores quoscumque recipiantur; eorumue cõmissio, aut inhibitio fiat, nisi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente; & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabiliq; causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uisitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquantur; etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat; coram quo, si pars uere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta, & expensas litis uelit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncii, gubernatores Ecclesiastici, aut alii quarumcumque facultatum uigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra clericos, aliasue personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoq. negligente procedant: alias eorum processus, ordinationesue nullius momenti sint; atque ad damni satisfactionẽ, partibus illati, teneantur. Præterea, si quis in casibus a iure permissis appellauerit; aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennii, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre: eodem tamen Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causæ instructione uidebitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat; cogatur

gatur

infra biennium a die motæ litis terminentur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, uel alteri illarum iudices superiores, alias tamen competentes adire; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant; & quamprimum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eisdem interpositæ, per superiores quoscumque recipiantur; eorumue cõmissio, aut inhibitio fiat, nisi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente; & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabiliq; causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uisitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquantur; etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat; coram quo, si pars uere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta, & expensas litis uelit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncii, gubernatores Ecclesiastici, aut alii quarumcumque facultatum uigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra clericos, aliasue personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoq. negligente procedant: alias eorum processus, ordinationesue nullius momenti sint; atque ad damni satisfactionẽ, partibus illati, teneantur. Præterea, si quis in casibus a iure permissis appellauerit; aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennii, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre: eodem tamen Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causæ instructione uidebitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat; cogatur

gatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas pro portione sua, si illis uti uoluerit, subire; nisi aliter ex loci consue tudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrũ hoc onus per tineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quãto citius, & ad minus intra men sem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex uero, si & ip se impedimenti huius conscius, particepsue fuerit, aliterue obstiterit, ne appellanti integre acta intra tẽpus traderentur; ad eandem dupli pœnã, prout supra, teneatur: nõ obstantibus, quo ad omnia suprascripta, priuilegiis, indultis, cõcordiis, quæ suos tantum teneant auctores, & aliis quibuscumque consuetudinibus.

Caput XXI.

Cupiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, uerba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio Quarto, uidelicet: Quæ proponẽtibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, cõercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ ueram, & Christianam pacẽ conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis uerbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id, quod a sacris Canonibus, uel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, uel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Synodus proximam futurã Sessionem feria quinta post conceptionem beatæ Mariæ uirginis, quæ erit dies nona mensis Decembris, proxime uenturi, habendam, esse

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi. in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus, iam exhibitis, deq. aliis ad eã pertinentibus. Si uero opportunum uidebitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponetur.

Abbreuiata est dies Sessionis,

SESSIO XXV

QVAE EST NONA ET VLTIMA SVB PIO IIII, PONT. MAX.

COEPTA DIE TERTIA, ABSOLVTA DIE QVARTA DEC. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

CVM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrũ traditione, in sacris Conciliis, & nouissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse; animasq. ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimum uero acceptabili altaris sacrificio iuuari; pæcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris Conciliis traditam, a Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem uero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæq. ad ædificationẽ non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, uel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quæ ad curiositatẽ quandam, aut superstitionem spectant, uel turpe lucrum sapiunt; tam quam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem

tem

tem Episcopi, ut fidelium uiuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaq. pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta pie, & deuote fiant; & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, uel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accurate persoluantur.

De inuocatione, ueneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

MANDAT sancta Synodus omnibus Episcopis, & ceteris docendi munus, curamq. sustinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primæuis Christianæ religionis temporibus receptum; sanctorumq. Patrũ consensionem, & sacrorum Conciliorũ decreta in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginũ usu, fideles diligenter instruant, docentes eos, Sanctos, una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile esse suppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda a Deo per filium eius Iesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem auxiliumq. confugere: Illos uero, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cælo fruentes, inuocandos esse; aut qui asserunt, uel illos pro hominibus non orare; uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idolatriam; uel pugnare cum uerbo Dei; aduersariq. honori unius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi; uel stultum esse, in cælo regnantibus uoce, uel mente supplicare; impie sentire.

Sanctorum quoque Martyrum, & aliorũ cum Christo uiuentium sancta corpora, quæ uiua membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam uitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus ueneranda esse; per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur; ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquiis uenerationem, atque honorem non deberi; uel eas, aliaq. sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorũ memorias frustra frequentari;

omnino damnandos esse; prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparæ uirginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas; eisq. debitum honorem, & uenerationem impertiendam; non quod credatur inesse aliqua in iis diuinitas, uel uirtus, propter quam sint colendæ; uel quod ab eis sit aliquid petendum; uel quod fiducia in imaginibus sit figenda; ueluti olim fiebat a gentibus, quæ in idolis spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant: ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerũt, ueneremur. id quod Conciliorum, præsertim uero secundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud uero diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis, uel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assidue recolendis: tum uero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi, non solum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ a Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur; ut pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumq. imitationem uitam, moresq. suos componant; excitenturq. ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit. In has autem sanctas & salutares obseruationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri, sancta Synodus uehementer cupit: ita ut nullæ falsi Dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum ueneratione, & imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quæstus eliminetur; omnis denique lasciuia uitetur; ita ut procaci uenustate ima-

te imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum uisitatione homines ad comessationes atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, & tumultuarie accommodatum; nihil profanum, nihilq. inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, uel ecclesia, etiã quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo: qui simulatque de iis aliquid compertum habuerit; adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis uiris, ea faciat, quæ ueritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus; uel omnino aliqua de iis rebus grauior quæstio incidat; Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectet; ita tamen, ut nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, nouũ, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

De Regularibus, & Monialibus. Cap. I.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit. Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasteriis pie institutis, & recte administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapsa est, uetus, & regularis disciplina instauretur, & constantius, ubi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam uiri, quam mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum uitam instituant, & cõponant, atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria uota, & præcepta, ad eorum respectiue essentiam,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

essentiam, necnon ad communem uitam, uictum, & uestitum conseruanda pertinentia fideliter obseruent. Omnisq. cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uisitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis uitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conseruata; totum corruat ædificium necesse est.

Caput II.

Nemini igitur Regularium, tam uirorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine conuentus possidere, uel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, conuentuiq. incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, uel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos Officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium uero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat; nihilq. superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua & passiua uoce priuatus sit; atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

Caput III.

Concedit sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum sancti Francisci Cappuccinorum, & eorum, qui Minorum de obseruantia uocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico

non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autem monasteriis, & domibus tam uirorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, uel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui uel ex redditibus propriis monasteriorum, uel ex consuetis eleemosynis commode possit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

Caput IIII.

Prohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, uel lectionis, aut cuiusuis pii operis prætextu, subiiciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuersitatis, uel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit; tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi; nisi ab eisdem missi, aut uocati fuerint. Qui uero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinariis locorum tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur; in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

Caput V.

Bonifacii Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, uniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monasteriis, sibi subiectis, ordinaria, in aliis uero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram Sanctimonialium, ubi uiolata fuerit, diligenter restitui, &, ubi inuiolata est, conseruari maxime procurent: inobedientes, atque contradictores per censuras

Capo VII.

ſuras Eccleſiaſticas, aliasq. pœnas, quacũque appellatione poſtpoſita, compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Quod auxiliũ ut præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungit. Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire e monaſterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa, ab Epiſcopo approbanda: indultis quibuſcumque & priuilegiis non obſtantibus. Ingredi autem intra ſepta monaſterii nemini liceat, cuiuſcumque generis, aut condicionis, ſexus, uel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, uel Superioris licentia, in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus, uel Superior licentiam debet in caſibus neceſſariis; neque aliis ullo modo poſſit, etiam uigore cuiuſcumque facultatis, uel indulti hactenus conceſſi, uel in poſterum concedendi. Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel opidi conſtituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus ſine ulla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita; curent Epiſcopi, & alii Superiores, ſi ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua, uel antiqua monaſteria intra urbes, uel opida frequentia reducantur; inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

Caput VI.

In electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarũ, atque aliarum Præpoſitarum, quo omnia recte, & ſine ulla fraude fiant, in primis ſancta Synodus diſtricte præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per uota ſecreta; ita ut ſingulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in poſterũ liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoſcumque Titulares ad effectum electionis faciendæ conſtituere; aut uoces, & ſuffragia abſentium ſupplere. Si uero contra huius decreti conſtitutio-

nem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesq. super his cōcessæ, eo ipso abrogatæ censeatur: & si in posterū aliæ cōcedantur, tamquā subreptitiæ habeantur.

Caput VII.

Abbatissa, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, uel Præposita appelletur, eligatur nō minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter uixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodē monasterio; ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, uideatur; ex iis, quæ in eodem monasterio annum trigesimū excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte uixerint, Episcopo, uel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus uero monasteriis nulla præficiatur. Et, si quæ duo, uel plura quocumque modo obtinent; cogantur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure uacent. Is uero, qui electioni præest, Episcopus, siue alius Superior claustra monasterii non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam uota singularum audiat, uel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, uel monasteriorum constitutiones.

Caput VIII.

Monasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi cōsueuerunt; teneantur infra annū a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam Cōstitutionis Innocentii tertii in Concilio generali, quæ incipit, In singulis: ibiq. certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis cōgregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligen

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quod si infra limites unius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem; possint duarum, uel trium prouinciarum monasteria unam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, uel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac Regulares in eis commorantes, quam alii Præsides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus. teneanturq. suæ congregationis monasteria frequenter uisitare; & illorũ reformationi incumbere; & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

Caput IX.

Monasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, uel sancti Ioannis, uel alias quomodocumque nuncupentur, ab Episcopis, tamquã dictæ Sedis delegatis, gubernentur, non obstantibus quibuscumque. Quæ uero a deputatis in Capitulis generalibus, uel ab aliis Regularibus reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur.

Caput X.

Attendant diligẽter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorũ faciant; & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter ordinariũ autem confessorem alius extraordinarius ab Episcopo; & aliis Superioribus bis aut

ter in anno offeratur; qui omnium confessiones audire debeat. Quod uero sanctissimum Christi corpus intra chorum, uel septa monasterii, & non in publica ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus; non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

Caput XI.

In monasteriis, seu domibus uirorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia personæ, tam Regulares, quam sæculares, huiusmodi curã exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, uisitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui, etiã ad nutum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensium cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel personas iurisdictionem exercent.

Caput XII.

Censuræ, & interdictã, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus in eorum ecclesiis publicentur, atque seruentur. Dies etiã festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, seruentur.

Caput XIII.

Controuersias omnes de præcedentia, quæ persæpe maximo cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæcula

res

res, quam Regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus, Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autem omnes, tam clerici sæculares, quam Regulares, quicumque, etiam monachi, ad publicas processiones uocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.

Caput XIIII.

Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit; Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, seuere puniatur; ac de punitione Episcopum certiorem faciat: sin minus, a suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Caput XV.

In quacumque religione, tam uirorum, quam mulierum professio nõ fiat ante decimũ sextum annum expletum; nec qui in minore tempore, quàm per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem antea facta, sit nulla; nullamq. inducat obligationem ad alicuius Regulæ, uel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumque effectus.

Caput XVI.

Nulla quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuscumque causæ piæ, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarii, fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac nõ alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter uero facta, etiã si cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, &

nullius

nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant; aut e monasterio eos eiiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare; aut prohibere, quin religio clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, a sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire possint: sed neque ante professionem, excepto uictu, & uestitu, nouitii, uel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quod totum, uel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat; nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant. quod ut recte fiat, Episcopus, etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

Caput XVII.

Libertati professionis uirginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut si puella, quæ habitum Regularem suscipere uoluerit, maior duodecim annis sit, non ante, eum suscipiat, nec postea ipsa, uel alia professionem emittat, quam explorauerit Episcopus, uel, eo absente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, uirginis uoluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat. et si uoluntas eius pia, ac libera cognita fuerit; habueritq. condiciones requisitas iuxta monasterii illius, & Ordinis regulam; necnon monasterium fuerit idoneum; libere ei profiteri liceat. cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret; teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere. quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo uidebitur, ab officio suspensa sit.

Caput

[illegible]

Caput [illegible]

[illegible]

Caput XVIII.

Anathemati sancta Synodus subiicit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, uel condicionis fuerint, tam clericos, quam laicos, saeculares, uel Regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquam uirginem, uel uiduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, praeterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, uel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, uel ad emittendam professionem; quiq. consilium, auxilium, uel fauorem dederint; quiq. scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo eidem actui uel praesentiam, uel consensum, uel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subiicit eos, qui sanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impedierint. Eaq. omnia, & singula, quae ante professionem, uel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solum in monasteriis subiectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quae Paenitentes, aut Conuertitae appellantur, in quibus constitutiones earum seruentur.

Caput XIX.

Quicumque Regularis praetendat, se per uim, & metũ ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante aetatem debitam professum fuisse; aut quid simile; uelitq. habitum dimittere quacũque de causa; aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantũ a die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas praetenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. Quod si ante habitum sponte dimiserit; nullatenus ad allegandum quamcumque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tamquã apostata puniatur: interim uero nullo priuilegio suae religionis iuuetur. Nemo Regularis cuiuscumque facultatis uigore transferatur

ratur

ratur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suæ religionis.

Caput XX.

Abbates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusue legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio uisitent, etiam si commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, quæ alias de uisitatione monasteriorum commendatorũ definita sunt, non esse comprehensa: teneanturq. quicumque prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones uisitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi cõmendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipsorum ordinum Visitatoribus instituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

Caput XXI.

Cum pleraque monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositurę ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruã monasticæ uitæ disciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficilisq. est præsentium temporum condicio, ut nec statim omnibus, nec cõmune ubique, quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primum quidem confidit, Sanctissimũ Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum;

quantum

[illegible]

Caput [illegible]

[illegible]

quantum hæc tempora ferre posse uiderit, ut iis, quæ nunc com mendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, Regulares personæ, eiusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. Quæ uero in posterum uacabunt, non nisi Regularibus spectatæ uirtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad uero ea monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de Regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorũ Ordinum propriam sollemniter profiteri, aut iis cedere: alias commendæ prædictæ ipso iure uacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterq. facta prouisio subreptitia esse censeatur: nullaq. subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

Caput XXII.

Hæc omnia, & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac Regularium, necnõ quarumcumque Sanctimonialium uirginũ, ac uiduarũ, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, uiuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, uel constitutionibus, & sub custodia, uel gubernatione, uel quauis subiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscũque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantiũ, uel aliorum Regulariũ monachorum, aut Canonicorũ quorũcumque: non obstantibus eorũ omnium, & singulorum priuilegiis sub quibuscumque formulis uerborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiã iuratis, atque etiam cõsuetudinibus, uel præscriptionibus, etiã immemorabilibus. Si qui uero Regulares tam uiri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori regula, uel statutis uiuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos

ab

ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasteriis sibi subiectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis Superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum nõ sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. Regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationẽ aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Respublicas, & Magistratus, & in uirtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut uelint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmissa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione. Cap. I.

OPtandum est, ut ii, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines pro Dei gloria uocatos esse intelligant. nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocẽtiamq. facilius inflammandos, si Præpositos suos uiderint non ea, quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriã cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticã disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat; admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis, ac uitæ actionibus, quod est ueluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis uero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter exemplo

Patrum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi non solum iubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contẽti sint; uerum etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodq. non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptũ præ se ferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus ecclesiæ consanguineos, familiaresue suos augere studeant: cum & Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed si pauperes sint, iis, ut pauperibus, distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo quãmaxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq. carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ uero de Episcopis dicta sunt; eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quam regularia obtinentibus, pro gradus sui condicione obseruari, sed ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimũ Romanum Pontificem cum uniuersalis ecclesiæ administratio nitatur, nefas uideri potest, non iis etiam uirtutum insignibus, ac uiuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos conuertant.

Caput II.

Cogit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium uideatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis & omnibus aliis, qui de iure, uel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant; necnon ueram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur; simulq. hæreses omnes, a sacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præsertimq. ab hac eadẽ Synodo damnatas, publice detestentur, & anathematizent. Idemq.

in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposq. promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimq. ab eiusdem communione abstineant. Ceteri uero omnes siue in præsenti, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent; idem, ut supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent, alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ii, ad quos Vniuersitatum, & Studiorum generalium cura, uisitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Vniuersitatibus Canones, & decreta huius sanctæ Synodi integre recipiantur; ad eorumq. normam magistri, doctores, & alii in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur; seq. ad hoc institutum initio cuiuslibet anni sollemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ augumento emendentur, & statuantur. Quæ uero Vniuersitates immediate summi Romani Pontificis protectioni, & uisitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, &, prout ei utilius uisum fuerit, salubriter uisitari, & reformari curabit.

Caput III.

Quamuis excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos ualde salutaris: sobrie tamen, magnaq. circumspectione exercendus est: cum experientia doceat, si temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis cõtemni, quam formidari; & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quas monitionibus præmissis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam

[illegible]

ab Episcopo decernantur; & tunc non alias, quam ex re non uulgari, causaq. diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiusuis sæcularis, etiam Magistratus auctoritate adducatur: sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, ut quandocumque executio realis, uel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire uidebitur, in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumq. districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam; siue etiam per priuationem beneficiorũ, aliaq. iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, uel personalis aduersus reos hac ratione fieri nõ poterit; sitq. erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel personalis, ut supra, fieri poterit; erit a censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facile locus esse non possit; licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. Nefas autem sit sæculari cuilibet Magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quod contenta in præsenti decreto non sint obseruata; cum non ad sæculares, sed ad ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus uero quicumque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annum insorduerit; etiam contra eum, tamquam de hæresi suspectum, procedi possit.

Caput IIII.

Contigit sæpe in quibusdam ecclesiis uel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex uariis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, a testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri; uel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inueniatur, qui uelit huic se muneri subiicere; unde depereunt piæ testantium uoluntates; & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc, ad pios usus relicta, quo plenius, & utilius potest impleri; facultatem dat Episcopis, ut in Synodo diœcesana, itemq. Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis ecclesiis, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque ecclesiarum utilitatem uiderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorũ commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

Caput V.

Ratio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur. quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta, in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, magistralibus, doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in ulla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio surreptitia censeatur.

Caput VI.

Statuit sancta Synodus, ut in omnibus ecclesiis cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III, quod incipit, Capitula ca-

[illegible]

tula cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus uisitauerit; sed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex cōtentis in dicto decreto, procedat; ita tamen, ut, cum extra uisitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio, & assensu Episcopus, uel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusiue, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit utriusque uotum; possitq. alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, uel definitiua sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant. et, si in electione tertii etiam discordent; ad uiciniorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint, nullosq. producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarū, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisq. in Choro, & in Capitulo, in Processionibus, & aliis actibus publicis sit prima sedes, & locus, quē ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, uel suorum commodum spectante agatur: Episcopi ipsi Capitulum conuocent, uota exquirant, & iuxta ea concludant. Absente uero Episcopo omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel consuetudine spectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Ceteris autem in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio

ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo; hi omnes in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubiiciantur: non obſtantibus, quo ad ſupradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, necnon conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantum ſuos obligent auctores: ſaluis tamen in omnibus, priuilegiis, quæ Vniuerſitatibus ſtudiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia, & ſingula in iis eccleſiis locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarii ex conſtitutionibus, uel priuilegiis, aut conſuetudinibus, ſiue concordiis, ſeu quocumque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto ſit cóprehéſum: quibus ſancta Synodus derogare nó intendit.

Caput VII.

Cum in beneficiis Eccleſiaſticis ea, quæ hereditariæ ſucceſſionis imaginem referunt, ſacris conſtitutionibus ſint odioſa, & Patrum decretis contraria, nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium Eccleſiaſticum cuiuscumque qualitatis concedatur; nec hactenus conceſſi ſuſpendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq. decretum in quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis, ac etiam cathedralibus eccleſiis, ac in quibuſcumque perſonis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locú habeat. In Coadiutoriis quoque cum futura ſucceſſione idem poſthac obſeruetur; ut nemini in quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis permittantur. Quod ſi quando eccleſiæ cathedralis, aut monaſterii urgens neceſſitas, aut euidens utilitas poſtulet Prælato dari Coadiutorem; is non alias cum futura ſucceſſione detur, quam hæc cauſa prius diligenter a Sanctiſſimo Romano Pontifice ſit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit, quæ a iure, & decretis huius ſanctæ Synodi in Epiſcopis, & Prælatis requiruntur: alias conceſſiones ſuper his factæ ſubreptitiæ eſſe cenſeantur.

Caput

Caput VIII.

Admonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiastica beneficia, saecularia, seu Regularia obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorũ prouentus licebit, prompte, benigne exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis uero, qui hospitalia uulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumue usum praecipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiã ecclesiis suis unita, obtinent; uel si ecclesiae Parochiales, hospitalibus forte unitae, aut in hospitalia erectae, earumq. patronis in administrationem concessae sint; praecipit omnino, ut impositum illis onus, officiumue administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus, ad id deputatis, actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III innouatam, quae incipit, Quia contingit. Quod si hospitalia haec ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personae, aut perpaucae reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, cõuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire uisum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout supra, utiliter prouideat. Itaque si praedicti omnes, & singuli, cuiuscumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitaliũ habent, non tamen Regularibus subiecti, ubi uiget Regularis obseruantia, ab Ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quae tenentur, necessariis, re ipsa obire cessauerint; non solum per Ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint; sed etiam hospi-

talis

alis ipsius administratione, curaue perpetuo priuari possint; aliiq. eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuū restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionē perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut cōpositione indulgeatur, in foro cōscientiæ teneantur: nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorū uni & eidem personæ ultra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegiis, aut indultis quibuscumque.

Caput IX.

Sicuti legitima patronatuum iura tollere, piasq. fidelium uoluntates in eorum institutione uiolare æquum non est: sic etiam ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur; decernit sancta Synodus, ut titulus iurispatronatus sit ex fundatione, uel dotatione; qui ex authentico documēto, & aliis iure requisitis ostendatur; siue etiā ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimū temporis cursum, qui hominū memoriā excedat, aliasue secundum iuris dispositionē. In iis uero personis, seu Cōmunitatibus, uel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerūque ex usurpatione potius quæsitū præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerū titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authēticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quam Regularibus, seu Parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuscūque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa, tam in uim patronatus, quā alio quocumque iure nominandi, eligendi,

præsen-

[illegible]

præsentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis cōpetentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliosq. sublimes, ac supremos Principes, iura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaq. huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenū effectum consequantur. Ad hæc, liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio, ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, collegia quæcumque clericorum, uel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam si uere de iurepatronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullaue causa, uel occasione se ingerant; sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum iuspatronatus uenditionis, aut alio quocūque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant. si secus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis subiiciantur; & dicto iurepatronatus, ipso iure, priuati existant. Insuper accessiones, per uiam unionis factæ de beneficiis liberis, ad ecclesias iurispatronatui, etiam laicorū, subiectas, tam Parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiā simplicia, seu dignitates, uel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub iurepatronatus constituantur. Hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum; uel deinceps ad cuiusuis instantiā fient, quacumque auctoritate, etiā Apostolica, concessa fuerint, simul cum unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in iis uerborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum uacauerint, libere, ut antea, confe-

conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur; ac quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur; ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in ecclesiis, & quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augumento dotis, seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, diligenter cognoscantur: et quos non repererint, ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: nō obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Quoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest, hincq. interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII, quæ incipit, Statutum: & alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum iis etiam posthac causæ Ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori cōtigerit; substituat Ordinarius loci cum cōsilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum: ita ut habeat quæque diœcesis quattuor saltem, aut etiā plures probatas personas

ſonas, ac ut ſupra qualificatas; quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet Legato, uel Nuncio, atque etiam a Sede Apoſtolica cõmittantur: alioquin poſt deſignationẽ factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificẽ tranſmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum aliis, quam his, factæ, ſurreptitiæ cenſeantur. Admonet dehinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoſcumque iudices, ut terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate, ſtudeant; ac litigatorum artibus, ſeu in litis cõteſtatione, ſeu alia parte iudicii differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

Magnam eccleſiis perniciem afferre ſolet, cum earum bona, repræſentata pecunia, in ſucceſſorũ præiudicium aliis locantur. omnes igitur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fient, nullatenus in præiudicium ſucceſſorum ualidæ intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio nõ obſtante: nec huiuſmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iuriſdictiones Eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus, locare; nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere: aliterq. conceſſiones, etiam a Sede Apoſtolica factæ, ſurreptitiæ cenſeantur. Locationes uero rerum Eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, ſancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu, ut in nonnullis partibus, ad uiginti nouem, ſeu bis uiginti nouem annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Eccleſiæ, & contra Canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.

Caput XII.

Non ſunt ferendi, qui uariis artibus decimas, eccleſiis obuenientes, ſubtrahere moliuntur; aut qui ab aliis ſoluendas temere occupant, & in rem ſuam uertunt: cum decimarum ſolutio debita ſit Deo: et qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, cuiuſcumque gradus, & condicionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum cathedrali,

alis ipsius administratione, curaue perpetuo priuari possint; aliiq. eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et praedicti nihilominus, etiam ad fructuũ restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionẽ perceperunt, quae nulla eis remissione, aut cõpositione indulgeatur, in foro cõscientiae teneantur: nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorũ uni & eidem personae ultra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegiis, aut indultis quibuscumque.

Caput IX.

Sicuti legitima patronatuum iura tollere, piasq. fidelium uoluntates in eorum institutione uiolare aequum non est: sic etiam ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur; decernit sancta Synodus, ut titulus iurispatronatus sit ex fundatione, uel dotatione; qui ex authentico documẽto, & aliis iure requisitis ostendatur; siue etiã ex multiplicatis praesentationibus per antiquissimũ temporis cursum, qui hominũ memoriã excedat, aliasue secundum iuris dispositionẽ. In iis uero personis, seu Cõmunitatibus, uel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerũque ex usurpatione potius quaesitũ praesumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerũ titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, praeter reliqua ad eam necessaria, praesentationes, etiam continuatae, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quae omnes effectum sortitae sint, authẽticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam saecularibus, quam Regularibus, seu Parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuscũque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa, tam in uim patronatus, quã alio quocumque iure nominandi, eligendi, praesen-

præsentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis cōpetentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna possidentes, aliósq. sublimes, ac supremos Principes, iura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent; & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaq. huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenū effectum consequantur. Ad hæc, liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio, ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, collegia quæcumque clericorum, uel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam si uere de iurepatronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullaue causa, uel occasione se ingerant; sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum iuspatronatus uenditionis, aut alio quocūque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant. si secus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis subiiciantur; & dicto iurepatronatus, ipso iure, priuati existant. Insuper accessiones, per uiam unionis factæ de beneficiis liberis, ad ecclesias iurispatronatui, etiam laicorū, subiectas, tam Parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiā simplicia, seu dignitates, uel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum iis, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub iurepatronatus constituantur. Hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum; uel deinceps ad cuiusuis instantiā fient, quacumque auctoritate, etiā Apostolica, concessa fuerint, simul cum unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in iis uerborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum uacauerint, libere, ut antea, confe-

conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam a Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur; ac quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur; ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in ecclesiis, & quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augumento dotis, seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, diligenter cognoscantur: et quos non repererint, ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitime constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: nõ obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput X.

Quoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo haberi non potest, hincq. interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII, quæ incipit, Statutum: & alioquin ad id aptas designari, ut præter Ordinarios locorum iis etiam posthac causæ Ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori cõtigerit; substituat Ordinarius loci cum cõsilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum: ita ut habeat quæque diœcesis quattuor saltem, aut etiã plures probatas. personas

[illegible]

Cap. XX.

[illegible]

[illegible]

ſonas, ac ut ſupra qualificatas; quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet Legato, uel Nuncio, atque etiam a Sede Apoſtolica cõmittantur: alioquin poſt deſignationẽ factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificẽ tranſmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum aliis, quam his, factæ, ſurreptitiæ cenſeantur. Admonet dehinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoſcumque iudices, ut terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate, ſtudeant; ac litigatorum artibus, ſeu in litis cõteſtatione, ſeu alia parte iudicii differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

Magnam eccleſiis perniciem afferre ſolet, cum earum bona, repræſentata pecunia, in ſucceſſorũ præiudicium aliis locantur. omnes igitur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fient, nullatenus in præiudicium ſucceſſorum ualidæ intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio nõ obſtante: nec huiuſmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iuriſdictiones Eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus, locare; nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere: aliterq. conceſſiones, etiam a Sede Apoſtolica factæ, ſurreptitiæ cenſeantur. Locationes uero rerum Eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, ſancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu, ut in nonnullis partibus, aiuiginti nouem, ſeu bis uiginti nouem annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Eccleſiæ, & contra Canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.

Caput XII.

Non ſunt ferendi, qui uariis artibus decimas, eccleſiis obuenientes, ſubtrahere moliuntur; aut qui ab aliis ſoluendas temere occupant, & in rem ſuam uertunt: cum decimarum ſolutio debita ſit Deo: et qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, cuiuſcumque gradus, & condicionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum cathedrali,

drali,

drali, aut quibuſcumque aliis eccleſiis, uel perſonis, quibus legitime debentur, integre perſoluant. Qui uero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt; excommunicentur. Nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur dehinc omnes, & ſingulos, pro Chriſtiana caritate, debitoq. erga Paſtores ſuos munere, ut de bonis ſibi a Deo collatis, Epiſcopis, & Parochis, qui tenuioribus præſunt eccleſiis, large ſubuenire ad Dei laudem, atque ad Paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Caput XIII.

Decernit ſancta Synodus, ut quibuſcumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali eccleſiæ ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit ex quocumque priuilegio, aliis monaſteriis, hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis piis cōceſſa, eadem poſthac integro iure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali eccleſiæ perſoluatur: non obſtantibus conceſſionibus, gratiis, priuilegiis, etiam, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

Caput XIIII.

Quam turpe, ac clericorum nomine, qui ſe diuino cultui addixerunt, ſit indignum, in impudicitiæ ſordibus, immundoq. concubinatu uerſari, ſatis res ipſa, communi fidelium omnium offenſione, ſummoq. clericalis militiæ dedecore, teſtatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem miniſtri eccleſiæ reuocentur; populusq. hinc eos magis diſcat reuereri, quo illos uita honeſtiores cognouerit: prohibet ſancta Synodus quibuſcumque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio in domo, uel extra, detinere, aut cum iis ullam conſuetudinē habere audeant: alioquin pœnis, a ſacris Canonibus, uel ſtatutis eccleſiarū impoſitis, puniātur. Quod ſi, a Superioribus moniti, ab iis ſe nō abſtinuerint; tertia parte fructuū, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quorumcumque, & penſionū ipſo facto ſint priuati, quæ fabricæ eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Sin uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perſeuerantes, ſecundæ moni-

tioni,

[illegible]

[illegible]

tioni adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiã uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur: &, si ita suspensi, nihilominus eas non expellant; aut cum iis etiam uersentur; tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur; donec post manifestam uitæ emẽdationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa uisum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio, prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumq. omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicii, & sola facti ueritate inspecta, procedere possint. Clerici uero, beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisue modis, iuxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo prouinciali admoniti, se nõ emendauerint; ipso facto sint suspensi: et, si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferatur: qui pro qualitate culpæ, etiã per priuationẽ, si opus erit, in eos animaduertat.

Caput XV.

Vt paternæ incontinentiæ memoria a locis, Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasq. decet, longissime arceatur; non liceat filiis clericorum, qui nõ ex legitimo nati sunt matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dissimile, beneficium obtinere; nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare; nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eo-

rum obtinent, uel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater, & filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium: alias ipso iure eo priuatus existat, & super iis quæcumque dispensatio subreptitia censeatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac à parentibus clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem huius decreti, & Canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, uigore huiusmodi resignationũ, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis clericorum filiis suffragentur.

Caput XVI.

Statuit sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis uero, in quibus contra eorum institutionẽ, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiã si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario ecclesiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præsentis Concilii, arbitrio Ordinarii, iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III assignetur. Quod si id cõmode fieri non possit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum uel decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit; beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen cesset; & in antiquum statum restituatur.

Caput XVII.

Non potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se ge-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

runt, & ueluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaq. generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, ut ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in ecclesia, quam foris suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis uero tam Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerētia prosequātur.

Caput XVIII.

Sicuti publice expedit, legis uinculum quandoque relaxare, ut plenius, euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploq. potius, quam certo personarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant uniuersi, sacratissimos Canones exacte ab omnibus, &, quoad eius fieri poterit, indistincte obseruandos. Quod si urgens, iustaq. ratio, & maior quandoque utilitas postulauerit, cum aliquibus dispensandum esse; id, causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, a quibuscūque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterq. facta dispensatio subreptitia censeatur.

Caput XIX.

Detestabilis duellorū usus, fabricante Diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, Domini temporales; qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, uel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur; &, si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui uero pugnam cōmiserint; & qui eorum patrini uocantur; excommunicationis, ac omnium bono-

rum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant; & ut homicidæ, iuxta sacros Canones, puniri debeant. Et, si in ipso conflictu decesserint; perpetuo careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquã suaserint; necnon spectatores excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

Caput XX.

Cupiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conseruari; præter eã, quæ de Ecclesiasticis personis constituit; sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit; confidens eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæq. protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, ut Officiales, aut inferiores Magistratus Ecclesiæ & personarũ Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua uiolent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiã præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones in fauorem ecclesiasticarum personarũ, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius uiolatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere. Prætereaq. admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscunque status, & dignitatis extiterint; ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tamquã Dei præcipua, eiusq. patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisue Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeq. ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdi-

V ctionem

[illegible]

Cap. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ctionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumq. protectioné existant; imitátes anteriores optimos, religiosissimosq. Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorũ iniuria uindicarunt. Adeoq. ea in re quisque officium suum sedulo præstet; quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati, ceteriq. clerici in residentiis, & officiis suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

Caput XXI.

Postremo sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III, ac Iulio III, quam sub Beatissimo Pio Quarto, Pontificibus Maximis, in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint; propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

CONTINVATIO SESSIONIS DIE IIII DEC.

Decretum de indulgentiis.

CVM potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiã temporibus illa usa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eosq. anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, uel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta ueterem, & probatam in Ecclesia consuetudi-

nem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus uero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros uero, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerétia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt; cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi cómittuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque huiusmodi abusus ecclesiæ suæ colligat, eosq. in prima Synodo prouinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferatur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; ut ita sanctarum indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni milites illa omnia, quæ sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum mater, & magistra, statuit; necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis œcumenicis statuta sunt; quibuscumque fidelibus sedulo commendent; omniq. diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue, sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciború delectus, & ieiunia; uel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui uero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

De indice librorum, Catechismo, Breuiario, & Missali.

Sacrosancta Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro, Pio Quarto celebrata, delectis quibusdá Patribus, com-

[illegible]

commisit, ut de uariis censuris, ac libris, uel suspectis, uel perni ciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent; audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen ob librorum uarietatē, & multitudinē, distincte, & cōmode possit a sancta Synodo diiudicari; præcipit, ut quidquid ab illis præstitū est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Ideq. de Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Breuiario fieri mandat.

De loco Oratorum.

Declarat sancta Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quā sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præiudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerū publicarum, ac Principum suorum iura, & prærogatiuas illæsas, & saluas esse, in eodemq. statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obseruandis decretis Concilii.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda umquā fuerit, aut tam certo statutum; quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo non contaminauerint. ea propter sancta Synodus id potissimum curauit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret; ueramq. & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumq. tamdiu tot Episcopi, ex uariis Christiani orbis prouinciis euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & uniuersali periculo ab ecclesiis abesse non possint; nec ulla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoq. tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat, ad operam suam ita præstandam, ut quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis deprauari, aut uiolari non permittant; sed ab his, & omnibus deuote recipiantur, & fideliter

liter obseruentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulent; præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit sancta Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut uel euocatis ex illis præsertim prouinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando uiderit expedire, uel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, uel commodiore quacumque ratione ei uisum fuerit, prouincialium necessitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate, consulatur.

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III, & Iulio III, in Sessione.

Quoniam diuersis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III, quam Iulio III, multa in hoc sacro Concilio, quo ad Dogmata, ac morum reformationem, statuta, & definita sunt; uult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.

Recitata sunt.

De fine Concilii, & confirmatione petenda a Sanctissimo Domino nostro.

Illustrissimi Domini, Reuerendissimiq. Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omniũ, & singulorũ, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctissimo Domino nostro Pio Quarto, Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita sunt, cõfirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidẽtes à Beatissimo Romano Pont. petatur?

Responderunt, Placet.

POSTMODVM Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus, & Præsidens, benedicens sanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS, REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui responderunt, AMEN.

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, Sanctæ, & Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserua; multos annos.

Card. Beatissimorum summorum Pontificum animabus, Pauli III, & Iulii III, quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax a Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.

Resp. Memoria in benedictione sit.

Card. Caroli V Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc uniuersale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.

Resp. Amen, Amen.

Card. Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & Pacifico, & omnibus Regibus, Rebusp. & Principibus nostris, multi anni.

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Imperator cælestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores, custodi.

Card. Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Resp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

Card Reuerendissimis Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctissimis Episcopis uita, & felix ad ecclesias suas reditus.

Resp. Præconibus ueritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacrosancta œcumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.

Resp. Semper confiteamur, semper seruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.

Card. His decretis inhærentes, digni reddamur misericordiis, & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis, Iesu Christi Dei, intercedente simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Resp. Fiat, fiat: Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, anathema.

Post

Post hæc mandatum fuit a Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam discederent e ciuitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Concilii; aut ea per publicum instrumentum approbarent. Qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero C C L V. uidelicet, Legati quattuor, Cardinales duo, Patriarchæ tres, Archiepiscopi X X V, Episcopi C L X V I I I, Abbates septem, Procuratores absentium cum legitimo mandato X X X I X, Generales septem.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem subscripsimus,

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, clericus Camerinensis diœcesis, eiusdem Concilii Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOS Alexander, S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie, die Mercurii, X X V I Ianuarii, M. D. L X I I I I, Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pii, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Consistorio secreto, apud S. Petrū, Reuerendiss. D D. mei, Cardinalis Moronus, & Simoneta, nuper reuersi a sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctissimo D. nostro ut infra.

Beatissime Pater, in Decreto super fine Concilii œcumenici Tridentini, pridie nonas Decembris præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis Vestræ, & sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos, & Præsidentes peteretur

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nomine dicti Concilii a Sanctitate Vestra confirmatio omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præsidentes eramus, uolentes exequi quod in dicto Decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii œcumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra dignetur confirmare omnia, & singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, uiso, & lecto tenore dicti Decreti, & habitis uotis Reuerendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per hæc uerba.

Petitioni, nomine Concilii œcumenici Tridentini super eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & singula, quæ in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, prædecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt, auctoritate Apostolica, etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mandamus, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Ita est. A. Cardinalis
Farnesius, Vicecancell.

FINIS.

ROMAE, APVD PAVLVM MANVTIVM, ALDI F.

M. D. LXIIII.

BVLLA S. D. N. PII,

DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QVARTI,

SVPER CONFIRMATIONE

œcumenici generalis Concilii Tridentini.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus, & pater domini nostri IESV CHRISTI, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis: qui, respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis & tempestatibus agitatam, atque uexatam, & grauius in dies laborantem, apto tandem ei subuenit, optatoq. remedio. Ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam ecclesiasticam disciplinam, ad pacem, & concordiam Christiani populi procurandam indictum iam pridem in ciuitatem Tridentinam œcumenicum, & generale Concilium a piæ memoriæ Paulo III, prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat: ab eius autem successore Iulio in eandem urbem reuocatum, post alias sessiones celebratas, uariis impedimẽtis, & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mærore piorum omnium; cum quotidie magis Ecclesia eiusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut Pastoralis solicitudo monebat, diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuti pio studio carissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodq. a patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus conuenisset, nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum, & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum sciẽtia, diuinique, & humani iuris cognitione præstantes uiros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeo Concilii libertati fauentibus, ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie reseruatis

liberum

liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos nostros scriptas, ultro permiserimus, quæ de Sacramentis, & aliis rebus, quæ quidem necessariæ uisæ sint, tractanda, definienda, & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores, a sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaq. tractata, & accurate, ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Conciliū tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit; idq. in nostris, atque omnium oculis ualde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Vrbe indiximus, quæ magna Cleri, & populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque, & gratias diuinæ maiestati merito persoluendas curauimus; cum eiusmodi Concilii exitus spem magnam, & prope certam attulerit fore, ut maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis, constitutionibusq. perueniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia, antiquorum etiam Conciliorum uestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem a nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto: Nos, ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum uenerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, Sanctiq. Spiritus in primis auxilio inuocato, cum ea decreta omnia Catholica, & populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu, in Consistorio nostro secreto illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus; sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi, obseruariq. decernimus. Mandamus autem in uirtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis a sacris canonibus constitutis, aliisq. grauioribus, etiam priuationis, arbitrio nostro infligendis, uniuersis, & singulis uenerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusuis ecclesiarum Prælatis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta, & statuta in ecclesiis suis, ciuitatibus, & diœcesibus, in iudicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & a subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obseruari: contradictores quoslibet, & contumaces, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescendo:

[illegible]

ſcendo: inuocato etiam, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis auxilio. Ipſum ue ro cariſſimum filium noſtrum Imperatorem electū, ceterosq. Reges, Respublicas, ac Principes Chriſtianos monemus, & per uiſcera miſericordiæ domini noſtri Ieſu Chriſti obteſtamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores ſuos affuerunt, eadem pietate, ac pari ſtudio, diuini honoris, & populorum ſuorum ſalutis cauſa, pro Sedis quoque Apoſtolicæ, & ſacræ Synodi reuerentia, ad eiuſdem Concilii exequenda, & obſeruanda decreta Prælatis, cum opus fuerit, auxilio, & fauore ſuo adſint, neque aduerſantes ſanæ, ac ſalutari Cōcilii doctrinæ opiniones a populis ditionis ſuæ recipi permittant, ſed eas penitus interdicant. Ad uitandum præterea peruerſionem, & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii commentarios, & interpretationes ſuas edere; Apoſtolica auctoritate inhibemus omnibus, tam eccleſiaſticis perſonis, cuiuſcumque ſint ordinis, condicionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac poteſtate præditis, Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, aliis uero, quicumque fuerint, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat ullos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, ullumue omnino interpretationis genus ſuper ipſius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam ſub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alioue quæſito colore, ſtatuere. Si cui uero in eis aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum fuiſſe, eamq. ob cauſam interpretatione, aut deciſione aliqua egere uiſum fuerit; aſcendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem uidelicet Apoſtolicam, omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatem etiam ipſa ſancta Synodus tam reuerēter agnouit. Nos enim difficultates, & controuerſias, ſi quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit, reſeruamus, parati, ſicut ea de nobis merito confiſa eſt, omnium prouinciarum neceſſitatibus ea ratione, quæ commodior nobis uiſa fuerit, prouidere: Decernentes nihilominus irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter contigerit attemptari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, neue quis excuſatione ignorationis uti poſſit: Volumus, & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos Curiæ noſtræ Curſores in Baſilica Vaticana principis Apoſtolorū, & in eccleſia Lateranenſi, tunc, cum in eis populus, ut Miſſarum ſollemnibus interſit, congregari ſolet, palam & clara uoce recitentur; &, poſtquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum eccleſiarum, itemq. Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur; ibique, ut legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquantisper relinquatur. Cum autem inde

amoue-

amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Vrbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis prouincias, & regna diuulgari possint. Transumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarii scripta, subscripta ue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ, in dignitate ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, uoluntatis mandatorum, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, septimo Kal. Februarii, Põtificatus nostri anno quinto.

Ego Pius, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego F. Car. Pisanus, Episcopus Ostiẽ. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæsius, Episcopus Portuen.
Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius Viceca. Episcopus Sab.
. . . .
. . . .
Ego R. Card. S. Angeli, Maior Pœniten.
. . . .
. . . .
. . . .
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael, Card. Saracenus.
. . . .
Ego Io. B. Cicada, Card. S. Clem. ff.
Ego Scipio, Cardin. Pisarum.
Ego Io. Cardinalis Reomanus.
Ego F. M. G. Cardin. Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Aracæli.
Ego Ia. Card. Sabellus.
. . . .
. . . .

Ego B Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simonetta.
. . . .
. . . .
Ego F. Car. Pacieccus, y de to.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Io. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus, Card. Borromeus.
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciscus, Card. Gonzaga.
. . . .
Ego Gui. Asc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Ant. Florebellus Lauellinus.
H. Cumyn.

[illegible]

[illegible]

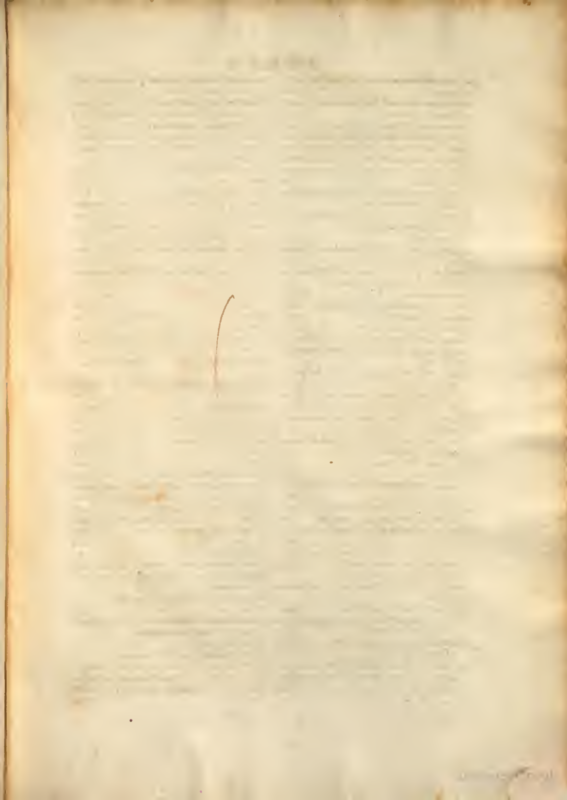
[illegible]

INDEX DOGMATVM,

ET REFORMATIONIS.

X morum

E.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE